Munkaszervezeti modernizáció az ötvenes évek munkaszervezetében

Kutatási beszámoló

Irta és a dokumentumokat
összeállította:

Gyekiczky Tamás

Budapest
1988.

Kutatási beszámoló az MTA-SOROS Kuratórium által támogatott,

"Munkaszervezeti modernizáció az ötvenes
évek munkaszervezetében" c. kutatási
témából

A kutatást majdnem egy éven át folytettuk az Uj Magyar Központi Levéltár vállalati osztályán. A dokumentumok és az iratok kiegészitése miatt kutatásunkat kiterjesztettük a SZOT Levéltár és a Fővárosi Levéltár iratanyagára is.

A kutatás ebben a fázisában alapvetően tényfeltáró jellegü volt. A vállalati anyagokban négy nagyvállalat és hat kisvállalat-üzem iratanyagát dolgoztuk fel, a SZOT Levéltárban pedig az üzemi munkaszervezet szakszervezeti kontrolljának dokumentumait.

A vállalati anyagok kigyüjtésének az alapvető témái a következők voltak.

I. A vállalat makrostrukturális helyzetét befolyásoló gazdaságpolitikai /beruházási/ döntések. Állam-, Párt-, Központi kormányzat befolyása a gazdálkodásba.

II. Hatalmi strukturák a munkaszervezetben. Vezetési láncok, döntési hierarchiák, minták és feladatmegoldási gyakorlat a munkaszervezetben.

III. Termelési technológiák. Műszaki fejlesztések, és műszaki beruházások. A technológiai láncok működése, zavarai, beavatkozás a technológiai kooperációba.

IV. Munkások és munkáscsoportok a munkaszervezetben. Összetételük, iskolázottságuk, életmódjuk, szociális helyzetük.

V. Bérek és Normák. A bérmegállapitások és normarendezések mechanizmusa. Bér és norma, mint a munkásmagatartások feletti ellenőrzés egyik tipusa.

VI. A munkafolyamat működése. Kooperációk, preferenciák és diszpreferenciák a munkafolyamaton belüli együttműködésben. A munkaverseny és Sztahanov mozgalom, mint a munkafolyamat normál menetének akadálya.

A tény és adatfeltárást ez év Januárjának végén fejeztük be. Ennek oka a levéltári munka akadályoztatásában rejlett. E tény hangsulyozása mellett azonban meg kell azt is állapitanunk, a feltárt anyag bősége, gazdasága,-kb 3000 oldal Xerox másolat készült - még évekre ad munkát, igy e kutatási beszámolóban meg sem kisérlem a kutatási tapasztalatok elméleti szisztematizálását.

A kutatandó kérdés ugy hangzott, vajon a munkaszervezet modernizációja operacionalizálható kérdésfeltevés-e az

ötvenes évekre visszatekintve. A kutatás tényfeltáró szakaszában már megadható a válasz: nem. Erre egyrészt a modernizációval foglalkozó irodalom tanulmányozása után jutottam, másrészt a korszak gazdasági-társadalomtörténeti jellemzője inkább az iparosítás fogalommal írható le.

A Magyarországon megjelenő modernizációs irodalom /Kulcsár Kálmán, Pokol Béla, Ágh Attila/ modernizáció kritériumai az általam vizsgált korszakra nem illeszthetőek rá. Ezek a fejlődés, változás, változtatás olyan irányait jelzik, melyek még ma is csak követelmények, mintsem működő társadalmi logikák. Ugyanakkor ez az irodalom történelemfilozófiai értékrendből táplálkozik, s már csak ezért sem alkalmas az empirikus történeti-szociológia fogalmi keretének megteremtésére. Természetesen bizonyos kritériumok, mint ideáltipuselemek felhasználhatók, azonban ehhez még a modernizáció elméleteknek is sokat kell fejlődniük.

A leírtak természetesen nem jelentik azt, hogy a korszak más dimenziók szerint nem kutatható, s hogy a mikrostruktúrák társadalomtörténete más szempontok alapján nem írható meg. Erre annál is inkább szükség van, mivel a magyar társadalom válságának jelenlegi szakaszát nagymértékben ezeknek a mikrostruktúráknak változatlan újratermelése idézte elő. Ezen a ponton azonban teoretikus munkára van szükség, annak a sokat emlegetett "középszintű" társadalomteoriának megte-

rentésére, melyből inkább csak kezdetek és csirák állnak rendelkezésünkre, semmint kész koncepciók. A kutatás problémarendszere kétségtelenül ennek az elméletnek végiggondolására ösztönöz. A vázolt teoretikus feladatnak hiányzó láncszeme a sztalini üzemszervezés történetének feltárása. A magyar ipari üzemek dokumentumait elemezve is feltűnik a szovjet minták dominenciája. A minta erejét csak fokozta a tanácsadó rendszer és az átvett technológiában "objektiválódott" cselekvési normarendszer. A hiányok pótlására csak remény szinten gondolhatunk, talán a szovjet politikai-társadalmi átalakulás előbb-utóbb megnyitja a szovjet levéltárakat is.

Összefoglalva tehát megállapitható, a további munka iránya a teoretikus elméletalkotás felé mutat.

Az egy év tényfeltárásából természetesen e kutatási beszámolóhoz csatlakoztatunk néhány nagyon fontos dokumentumot. Ezen iratok tanulmányozása meggyőző talán abból a szempontból, hogy az iparositás egyáltalán nem a modernizáció logikáját követte, hanem egy militarista, centralizáción alapuló, egyoldalu ipari struktura, politikai normák által vezérelt kiépitését.

A kutatási beszámolóhoz csatlakoztatjuk végül annak az elkészült tanulmánynak a kéziratát, amely a bérek és normák megállapitásának, a szakszervezet funkcióváltozásának folyamatait mutatja be.

Gyekiczky Tamás
MTA Szociológiai Kutató Intézet

I. Bérek és normák.

S i l l a b u s .

Alapbéremelés - normarendezés.

Julius 20.-án jelenik meg a minisztertanács határozata az általános alapbéremelés és normarendezésről.

Aug. 1. után 6 hét alatt kell végrehajtani.

Miért van szükség, hogy normarendezést hajtsunk végre?

Gerő elvtárs május 31.-én a Közp. Vezetőség ülésén vázolta:

Ipari termelésünk tovább emelkedett.

Ez év áprilisában 11 %-kal multa felül a m. év decemberi szinvonalat.

Nehéziparunk termelése az év áprilisában, a m. év decemberéhez képest 16,2 %-kal emelkedett.

Ennek alapján tudtuk felemelni a tervberuházás összegét 900 millió forinttal.

Melyen:

Uj iskolák, munkáslakások, korházak, üzemek létesülnek.

Nemcsak az iparban, hanem a mezőgazdaság vonalán is komoly eredmények mutatkoznak.

Az aratás befejeződött. Folyik a cséplés.

Hiába volt az ellenség aknamunkája.

Pl.: Kell az oroszoknak a gabona azért aratják le előbb a búzát stb. Ezek az eredmények az életszinvonalunk emelkedéséhez vezettek.

Nézzük meg Csepel-i viszonylatban?

Egészségház, OTI, Munkáslakások épitése, épül a gyorsvasut - uj hatalmas kulturház, KÖZÉRT-fiókok egész sora.

Mik a hiányosságaink?

1./ A fejlődés mellett a termelékenység emelkedése lassu.
2./ A gazdasági vezetés gyenge.
3./ A géppark rossz kihasználása.
4./ Elégtelen munkafegyelem.
5./ A munkaversenytempó lelassulása.
6./ Helytelen bérrendszer.
7./ Elavult és lasa normák.
8./ Jobboldali szoc.dem. tudatos aknamunkája elleni harc.
9./ A munkaerővándorlás a helytelen bérezés miatt.

A bérek gyorsabban emelkednek, mint a termelékenység.

1950. első négy hónapjában a m. év decemberéhez képest a 100 Ft kifizetett munkabérre eső termelési érték - ahelyett, hogy emelkedett volna, több mint 2 %-kal csökkent.
Az év első 4 hónapjában a kereset 12,7 %-kal emelkedett, ugyanakkor a létfenntartási költségek 4,1 %-kal csökkentek.
Ez a gyors növekedés gátolja fejlődésünket.
Éppen ezért dolgozóink egy része egészségesen követeli a lasa normák megszüntetését.

Nálunk, a Rákosi Mátyás Művekben is az 5 éves terv első félévét éppen, hogy csak teljesiteni tudtuk.

Pedig vállaltuk, hogy dec. 15.-re befejezzük az első évet. Természetesen a tömeges bér és normacsalások nem véletlen jelenségek. Ez az ellenség uj frontszakasza népi demokráciánk ellen. Hogy az ellenség lábra tudott állni, az a mi hibánk elsősorban. A mi párttagjaink passzivak az ellenséggel szemben. Pedig az ellenség itt van közöttünk a jobboldali szoc.dem.-ek és a klerikális reakció képében. Különböző formában támad.

Pl.: Ceglédi - Mótor II. Gázüzem.

Közellátás terén.

Eddig még csak az ÁVO kapcsolódott bele.

Az osztályharc élesedése - a nemzetközi helyzet élesedése /Lásd: Koreát/, megköveteli, hogy párttagjaink éberek legyenek és felszámolják az ellenség minden megnyilvánulását.

Minden becsületes dolgozót harcba kell állitani. A harcba be kell kapcsolni a tömegszervezetek tagjait is.

Rákosi elvtárs:

Feltünő a védekezés a funkcionáriusaink részéről /ezzel az ellenségnek támogatjuk/.

Megmutatkozik ez a közellátás kérdésénél.

Meg kell szüntetni a sorbanállási, vásárlási lázt.

Beszélünk a jobboldali szoc.demek aknamunkájáról, de ki is jelentjük, hogy nálunk nincs ilyen.

Az ellenséggel szemben megszünt a nyugalmi állapot! Támadójellegü ffenziv hangulatot kell teremteni.

A proli azt akarja, hogy nyiltan beszéljünk vele. /Eddig mindig bizott a Pártban és követi a Pártot./

Uj hangulat - uj lendületre van szüksége!

Alapbéremelés és normarendezés. jul. 20.-án kerül nyilvánosságra.

Az év áprilisában

Ezt vesszük 100 %-nak.

Tehát:

Az áprilisban elért átlagos %-ot vesszük a norma 100 %-ának.

Az alapbéreket 8-10 %-kal emeljük. Kohászat 25-30 %-ot jelent. Természetesen ez a bérrendezés egyes dolgozókat érinteni fog.

Mégis:

nem a keresetcsökkentés a cél, hanem a termelés további emelése, amire megvan a lehetőség.

Ezen keresztül több cipő, ruha-, gép-, élelmiszer.

Az uj normarendezéssel megszüntetjük az egyes iparágak közötti egyenlőtlenséget. Pl.: A bányászat a 8. helyen áll. Meg kell szüntetni azt a kapitalista maradványt, hogy miért kap az egyik többet, mint a másik.

A normarendezésért felelős:

1. Vállalatvezetőség
   /üzemben üzemvezetőség/
2. politikailag a pártvezetőség a felelős.

Technikai lebonyolítása:

1. Iparági Bizottságok a minisztérium mellett.
2. Ellenőrző és instruáló csoportok ellenőrzik a gyárakban a bér és normarendezést.

Az ellenség nem fog tétlenül ülni!!!

1. Meg kell akadályozni az ellenség hangjának továbbterjedését.
2. Ne várjuk meg, hogy az ellenség támadjon.

Mi a feladat?

1. A Kormány hat.-után állandóan foglalkoztatni a népnevelőket.
2. A népnevelőcsoportból a demagógokat kiszórni.
3. Maga a titkár elvtársak irányítsák a népnevelő csoportokat.
4. A normarendezés műszaki-technikai kérdéseivel legyenek tisztában a funkcionáriusok.

Népi demokráciánk eredményei nagyok.

Bebizonyosodott, hogy Pártunk politikája minden időben helyes volt. /Mind az építőmunkában - mind az ellenség elleni harcban./

Éppen ezért! A munkásnak magabiztosan, határozottan kell nekifogni.

N e v é d e k e z z ü n k !

De ne feledkezzünk meg az ellenségről.

Meg kell magyarázni:

1. A normarendezés a dolgozók érdekeit szolgálja.
2. A rendezett norma fegyver lesz a kezünkben a jobboldali szoc.dem.-ek és a klérus elleni harcban.
3. Rá kell mutatni, hogy a 1 1/2 év előtti normarendezés óta hogy emelkedtek a teljesitmények.

Ki kell használni a tömegek alulról jövő, jó hangulatát.

I r o d a l o m :

1. Lenin válogatott művek: II. kötet. "A szovjet hatalom soronlévő feladatai".
   a/ A munka termelékenységének emelése, a verseny megszervezése.
2. Sztálin: Leninizmus kérdés. "Uj helyzet, uj feladatok". Beszéd a sztahanovista munkások értekezletén.
3. Rákosi: Sztahanov tanácskozáson elmondott beszéde. DISZ kongresszuson elmondott beszéde.
4. Gerő: Május 31.-i beszéde.
5. Magyar Közlöny: 1949. decemberi száma: "Szabad Közép norma" c. cikke.

A bizalmiak feladatai a bér és normacsalások elleni harcban.

A magyar dolgozó nép Pártunk vezetése alatt komoly eredményeket ért el. A fasisztáktól lerombolt országból boldog, vidám, független ország lett. Felépítettük az országot, haladunk a szocializmus felé. A gyárak ujra dolgoznak, életszinvonalunk az 1938.-as fölé emelkedett. Munkásosztályunk felszabadult a tőkés kizsákmányolás alól, szabad hazában szabadon él. Az ipari termelés szinvonala az év áprilisában körülbelül 11 %-kal haladta meg a mult év decemberének, a szocialista felajánlások hónapjának szinvonalát. Gyáriparunk áprilisban a felemelt termelési irányszámot 103,6 %-ra teljesitette.

Hiányosságok mutatkoznak azonban a termelékenység terén. A termelékenység emelkedik ugyan, de egyenlőtlenül és aránylag lassan. Különösen veszélyes jelenség, hogy a kifizetett munkabérek összege gyorsabban nő mint a termelékenység. Az év első négy hónapjában az életszinvonal 17,5 %-kal emelkedett, ugyanakkor a gyáripar egészének termelése 9,6 %-kal. A dolgozók életszinvonalának emelkedése tehát a gyáriparban 4 hónap alatt közel 8 %-kal multa felül a termelés emelkedését. Világos, hogy ez sokáig nem lehetséges, mert megeszik a jövőnket - mint Rákosi elvtárs mondotta: "ha nem tartunk mértéket, akkor mint ránytojásait megeszik azt a tyukot, amely jövőre aranytojást tojna és 5 éves tervünk gyárait, üzemeit, kulturházait, már az idén csemege és borjusült formájában elfogyasztanánk."

A bérek ilyen mértékű megugrásában nagy része van az ellenségnek: sikerült uj frontot nyitni a szocializmus épitése ellen, - a tömeges bér és norma csalások frontján.

Az ellenség kihasználta azt, hogy a dolgozók jelentékeny részénél még gyenge lábon áll az öntudat és a fegyelem. Nem látják, hogy a szocializmus épitése nemcsak jogokat, előnyöket és az életszinvonal emelését jelenti, hanem felelősséget és áldozatot is. Elősegitette még az ellenség aknamunkáját bérrendszerünk átteklnthetetlen volta.

A felelősség hiánya fokozottabban megmutatkozik egyes szakszervezeti funkcionáriusoknál és vállalatvezetőknél, akik szemet hunynak a bércsalások felett, nem lépnek fel ellene, mert mindenáron "eredményeket" akarnak felmutatni, mindenki előtt "jó fiunak" akarnak látszani.

Ez a felfogás szabad teret engedett az üzemekben és szakszervezetekben látszólag meglapuló jobboldali szociáldemokrata és klerikális elemek aknamunkájának. Az imperializmus ezen ügynökei, hazánk ellenségei tudatosan ösztökélik a norma és bércsalókat azért, hogy ezzel alássák eredményeinket, gátoljak fejlődésünket. A norma-lazitások, bércsalások eddigi sikereinket és jövőnket a szocializmus épitését veszélyeztetik.

Az ellenségnek ezen támadásai ellen a szakszervezeti mozgalomban fel kell venni a harcot. Ebben a harcban nagy szerep vár a bizalmiakra, akik a szakszervezeti munka alappilléreil.

Fontos feladata a bizalminak a bércsalók elleni küzdelemben a kollektív szerződés betartásának ellenőrzése. A kollektív szerződés nemcsak jogokat biztosít a dolgozóknak, hanem kötelezettségeket is ró rájuk. Helyes az, ha a bizalmi ellenőrzi, hogy a vállalatvezetőség végrehajtja-e azokat a rendelkezéseket, amelyeket a kollektív szerződés a dolgozók egészségvédelme, anyagi és kulturális színvonalának emelése érdekében előír. Ugyanakkor ellenőriznie kell azt is, hogy a dolgozók betartják-e a kollektív szerződésben vállalt kötelezettségeiket, a tervteljesítése, a termelékenység emelése, a munkafegyelem megszilárdítása érdekében.

A szocialista elosztás elvének érvényesítése a bérezésben, nemcsak azt jelenti, hogy mindenkinek maradéktalanul kifizessék munkája után neki járó bért, hanem azt is, hogy megakadályozzák, hogy bárki is olyan bért vegyen fel, ami mögött nem áll megfelelő teljesítmény. A besorolásoknál ügyelnünk kell arra, hogy a dolgozókat igazságosan, képességeiknek megfelelően soroljják be. Ugyanakkor azonban vigyáznunk kell arra is, hogy senki érdemtelenül magasabb kategóriába ne soroljanak.

Egyik vállalatnál a segédmunkásokat négy kategóriával magasabb bérosztályba sorolták. Ez kilenc hónap alatt 8 millió forint bértöbblet kifizetését jelentette. Egy másik vállalatnál a besorolásnál több mint husz évi műszaki gyakorlatot akartak elismerni egy volt alezredesnek, aki mindössze

egy honvédségi igazolással rendelkezett, amelyben nyoma se volt a műszaki gyakorlatnak.

A bizalmi, aki ott dolgozik csoportja tagjai között, látja, ki milyen munkamódszerrel dolgozik, ki mennyit keres. Igy rögtön észreveheti, ki maradt le, kit kell segiteni. De meg kell látnia azt is, ha valaki illetéktelenül, ujitás, uj munkamódszer bevezetése nélkül, csalással nagy fizetést vesz fel. Az egyik cipőgyárban egy munkásnő a lukasztásnál egyes munkaelemeket kihagyott, és ezzel teljesitményét 200 %-fölé emelte. Az ilyen csalást leghamarabb az ott dolgozó bizalmi leplezheti le.

A bizalmi, ha bármikor ilyen jelenséggel találkozik, bércsalást, normalazitást, fegyelmezetlenséget vesz észre a dolgozók részéről és ha a vállalatvezető ezt elősegiti, bátran és következetesen - személyekre való tekintet nélkül - leplezze le őket a dolgozók előtt, azonnal jelentse a műhely, illetve az üzemi bizottságnál. A bizalmi érezze, hogy ebben a harcban támogatja Pártunk, a dolgozó nép hatalmas ereje.

A bércsalók elleni harcban nagy segitséget jelent a darabbérezés bevezetése, amely eddigi átteklnthetetlen bérrendszerünket egyszerűbbé, világossá, könnyen ellenőrizhetővé teszi. A bizalmiaknak minden eszközzel elő kell segiteniök a darabbérezés bevezetését.

Szoros kapcsolatot kell fenntartani az üzemrészt vezető mesterrel, művezetővel. Rendszeresen meg kell beszél-

niök az egyes dolgozók besorolásával, bérezésével kapcsolatos kérdéseket. Támogatniok kell a mestert és művezetőt abban, hogy a bér és normacsalásokat kiküszöbölje, a munkafegyelmet megszilárdítsa.

A bizalmiaknak szívós felvilágosító munkával olyan légkört kell teremteni csoportjuk dolgozói között, hogy <u>elviselhetetlen legyen minden munkás számára az a gondolat, hogy normalazitást, bércsalást kövessen el.</u> Az öntudatos dolgozókra támaszkodva, azok segítségével el kell érnie, hogy csoportjában minden munkás megvetéssel, lenézéssel sujtsa a bércsalókat, OFI csalókat, normalazitókat.

<u>Mit kell megértenie a bizalminak politikai felvilágosító munkája során?</u>

Népi demokráciánkban meg kell valósitanunk a szocialista elosztás elvét, hogy "mindenki képességei szerint, mindenkinek munkája arányában".

A bizalminak meg kell értenie dolgozó társaival, hogy minden munkás annyit kap a társadalom javaiból, amennyivel hozzájárul munkája mennyisége és minősége által. Ugyanakkor azonban az egész dolgozó nép érdekelt abban, hogy munkaképes tagjai minnyivel járulnak hozzá hasznos, eredményes munkájukkal a termeléshez. Igy kapcsolódik össze az egyén érdeke a társadalom érdekeivel. A bizalmi feladata, hogy a munkások érdekeit képviselje.

A multban, a tőkés rendszerben a bizalmi ugy töltötte be hivatását, ha harcol a tőkésekkel a magasabb bérért, ha szervezte a sztrájkokat. Ma a bizalminak az a feladata, hogy bátran megvédje a dolgozók jogos érdekeit, nevelje a dolgozókat arra, hogy minden percet használjanak fel a munkára, hogy takarékoskodjanak az anyaggal és becsüljék meg a nép vagyonát. Ezzel emelik a munka termelékenységét, mely jólétünk és felemelkedésünk alapja.

A munka termelékenységének emelkedését segitse elő a bizalmi azzal is, hogy harcol és mozgósitja a többi dolgozókat a helyes normamegállapitásáért. A jól megállapitott norma szabályozó erő, melynek segitségével a dolgozó munkája szerint részesül az egész társadalom javaiból, a helyes norma a széles tömegeket arra késztetni, hogy átvegyék az élenjárók munkamódszereit és ezzel a termelést magasabb szinvonalra emeljék. Ezért kell harcolnia a bizalminak minden elavult norma ellen. Rá kell mutatni arra, hogy méltatlan keresethez jut az, aki lazsa normával dolgozik. Igy az előállitott áru drágább lesz, ami pedig egyet jelent életszinvonalunk csökkenésével. A normalazitó, az elavult normával dolgozó, akarva nem akarva, az ellenség kezére dolgozik, igy a munka termelékenysége emelésének, a szocializmus épitésének gátlójává válik.

A bizalmi politikai felvilágositó munkájának egyik döntő része eddig elért eredményeinknek tudatositása. Rá kell mutatni a bizalminak arra, hogy az elmult 5 év alatt milyen hatalmas fejlődést értünk el.

Hogyan végezze a bizalmi ezt a feladatát?

Ugy, hogy a csoportjához tartozó dolgozóknak saját példáján keresztül mutatja be, bizonyitja be elért eredményeinket, életszinvonalunk emelkedését. Fel kell elevenitení a bizalminak a felszabadulás előtti helyzetet, a felszabadulás utáni nehézségeket. Ugyanakkor rá kell mutatni az egyes dolgozóknál, hogy milyen körülmények között él ma. Azelőtt, - munkanélküliség, állandó veszélye annak, hogy az utcára kerül, ma - népköztársaságunk alkotmánya alapján megvalósul a munkához való jog, és biztositva van annak érvényesülése, sőt jóval tulhaladtuk a háboru előtti életszinvonalat. A felszabadulás előtt egyáltalán nem gondoltak a tőkések arra, hogy a munkások helyzetével, egészségével törődjenek. Azonban szocializmust épitő országunk "urak országából, a dolgozók hazája lett". Ezért mondhatjuk azt, hogy népidemokráciánk számára "legfőbb értók az ember".

Világosan kell látni a bizalmiaknak azt, hogy <u>eredményeinket, életszinvonal emelkedésünket állandóan tudatositaniok kell, nem szabad elfeledni, elhallgatni.</u> Ezeket az eredményeket a Szovjetunió segitségével és Pártunk vezetésével érhettük el. Ez egyben biztositsák arra is, hogy célkitüzéseinket megvalósitva, még további eredményeket fogunk elérni.

Eredményeink tudatositása mellett nem feledkezhetünk el arról, hogy vannak akik ezeket az eredményeket is

szeretnék rombolni és mindannyiunk feladata, hogy eddigi munkánk gyümölcseit megvédjük.

Ahhoz, hogy ezt a feladatot teljesíteni tudjuk, ébernek kell lennünk. A bizalminak feladata a dolgozókat éberségre nevelni. A hibák mögött meg kell keresni az ellenség kezét. A bizalmi csoportjában igyekezzen megvalósítani azt, hogy közösen, együttes erőfeszítéssel tárják fel a hibák okait. Harcolnia kell a bizalminak az imperialisták ügynökei, a bérgyilkosok a jobboldali szociáldemokraták és a klerikális reakció ellen. De nem elég az, hogy a bizalmi csak saját maga harcoljon, hanem erre a harcra kell nevelnie a csoport többi tagjait is.

Különösen ébernek kell lenni a jobboldali szociáldemokratákkal szemben. Rákosi elvtárs mondotta, - hogy "ők azok, akik tanácsokkal látják el és bátorítják a normalazitókat, bérgyilkosokat, a táppénzcsalókat". Így szolgálják ki az ellenséget, folytatnak aknamunkát, uraik, az imperialisták a háborus uszítók érdekében.

A jobboldali szociáldemokraták hoztak létre az időmérőkkel, normásokkal szembeni ellenséges hangulatot is.
A SZOT Elnökségének május 7.-i határozata a következő feladatot tűzi elénk.

"Üzemi szakszervezeti vezetőségeink javítsák meg a munkások és normamegállapitók közötti viszonyt, megértetve a munkásokkal, hogy a normások a munkájukat az egész dolgozó

nép érdekében végzik. Meg kell akadályozni, hogy a szakszervezeti funkcionáriusok a normacsalási törekvések uszályába szegődve hozzájárulnak a becsületes és a munkások érdekében dolgozó normások lejáratásához".

A bizalmiaknak ennek a határozatnak alapján kell dolgozni és e határozat szellemében le kell leplezniök azokat, akik a normások elleni ellenséges hangulatnak a kezdeményezői és terjesztői. Meg kell magyarázni a dolgozóknak azt, hogy a normások az összes dolgozók érdekében végzik feladatukat.

Gerő elvtárs az M.D.P. máju 31.-i Központi Vezetőségi ülésén mondotta a következőket: "A szocializmus építése, a béke védelme, komoly erőfeszitéseket, áldozatkészséget, harcedzettséget, fegyelmet követel". A bizalmiaknak politikai felvilágositó munkájuk nyomán ezekre a szavakra is gondolniok kell. Ügyelnie kell arra, hogy a dolgozók között ne terjedjen el, - a "minden simán megy" jelszó veszélye. Valóban nagyok az eredményeink, de tisztán kell látni azt is, hogy hatalmas feladatokat kell még megoldanunk.

A bizalmiaknak az a feladatuk, hogy nevelő munkájukon keresztül megértessék a dolgozókkal ezeket a szempontokat.

Milyen módszerek segitségével végezze a bizalmi politikai nevelő munkáját.

A bizalmi nap minu nap kisérje figyelemmel csoportja dolgozóinak munkáját. Leplezze le a munkafegyelem megbontóit, a késönjövőket, az indokolatlanul hiányzókat és mutasson rá taggyüléseken, termelési értekezleteken is ezekre a hibákra. Ha norma, vagy bércsalást észlel kiméletlenül tárja fel és jelentse felsőbb szervek felé, de sohase felejtse el a nyilvánosság előtt való felelősségre vonás fontosságát. Támaszkodjon a becsületes, öntudatos dolgozókra és vitassa meg csoportértekezleten, hogy minden munkás előtt nyilvánvaló legyen az elkövetett bün sulyossága. Tudatositsa a dolgozókban népköztársaságunknak azt a törvényét, mely kemény kézzel sujt le a közösség megkárositóira. De használja fel a legjobb dolgozókból álló elvtársi biróság itéletét, ha az ügy sulyossága ezt megkivánja. Ezeket az eseteket ismertesse, faliujság, hangszórón való bemondás, vagy egyéb formában az üzem minden dolgozójával.

A politikai felvilágositás egyik legfontosabb módszere az egyéni nevelő munka. A bizalmi akkor tud eredményes, felvilágositó munkát végezni, ha csoportja tagjaival személy szerint, egyénileg foglalkozik. Egyéni beszélgetéseken keresztül a bizalmi komoly nevelő munkát tud kifejteni. A bizalminak olyan viszonyt kell megteremteni saját maga és a csoportja tagjai között, hogy a dolgozók mindig bizalommal forduljanak hozzá. Ennek alapján hallgatni fognak rá.

Minden bizalminak tudnia kell azt, hogy csak az képes eredményes nevelő munkát végezni, ha ő saját maga személyesen mutat jó példát. A személyes példaadás a legfontosabb módszer arra, hogy a bizalmi megtudja győzni csoportja tagjait. Az a bizalmi, aki vizet prédikál és bort iszik, nem tud eredményes harcot folytatni.

Az öntudatos, néphez hű bizalmi magatartása.

Ahhoz, hogy a bizalmiak fokozni tudják a harcot a bércsalók, normacsalók, fegyelmezetlenek ellen, állandó éberséggel kell figyelemmel kisérniök minden eseményt, amit csoportjukban, vagy a csoporton kivül történik. Nem szabad szemethunyni a legkisebb rendellenesség felett sem, mert csak igy válik lehetővé, hogy a hibákat idejében felismerve gyorsan kitudják javitani.

Rákosi elvtárs arra tanit bennünket, hogy "Az ellenség árgus szemekkel figyeli minden gyengénket és azonnal rákapcsol minden hibánkra". Ezért az éberség, a hibák gyors felismerése, kijavitása elengedhetetlen feltétele eredményes harcunknak, mert ezzel elejét vesszük, hogy az ellenség ügynökei kihasználva hibáinkat elmélyitsék azokat. Az ellenség aknamunkájára fokozottabb éberséggel kell válaszolni.

A normák nagymérvü felleszitése sok üzemben azért következett be, mert a szakszervezeti funkcionáriusok egyrészo, köztük sok, bizalmi, nem szállt erélyesen, határozottan szembe az ilyen irányu törekvésekkel. Kényelemszeretetből,

hiuságból, engedték a normák lazitását, azt, hogy egyesek, munkatársaik és az egész dolgozó nép közössége rovására érdemtelenül magasabb keresethez jussanak, "nagyobb" teljesitményszázalékot érjenek el. Ilyen látszateredményekkel akarták a maguk "jó" munkáját is bizonyitani és azt, hogy ők a dolgozók "érdekeinek" megvalósitását segitik elő. Gyakran előfordul, hogy a bizalmiak és más szakszervezeti funkcionáriusok komaságból, "haveri" kapcsolatokból kifolyólag szemethunytak a fegyelmezetlenségek, bércsalások felett, "baráti" alapon elhallgatták, lehetővé tették a kártevést.

A bizalmiaknak meg nem alkuvó, harcos magatartást kell tanusitaniok mindenfajta fegyelmezetlenséggel, csalással szemben, meg kell védelmezniök a dolgozók igazi érdekeit, szakitaniok kell azzal a káros magatartással, hogy népszerüség hajhászásból elnézik és lényegében támogatják az ellenség aknamunkáját.

Az éberség fokozása a bátor, következetes harc folytatása kártevőkkel szemben, elengedhetetlenül szükségessé teszik, hogy a bizalmiak rendszeresen foglalkozzanak önmaguk politikai és szakmai továbbképzésével.

Nem egyszer megtörténik, hogy a bizalmiak azért nem lepleznek le a különböző csalásokat, mert egyszerüen nem elégge jártasak szakmájukban, nem ismerik eléggé a munkakörülményeket és igy lehetővé válik, hogy becsapják őket. A normalazitásokkal kapcsolatban pedig különösen fontos, hogy a bi-

zalmiak nagyobb szakmai műveltségre tegyenek szert, hogy elejét vehessék ezeknek a törekvéseknek és idejében bebizonyítsák, hogy ennek vagy annak a munkának rendes elvégzéséhez mennyi idő szükséges.

Fokozniok kell politikai képzettségüket. Csak akkor tudnak eredményes felvilágosító munkát végezni, éberen őrködni a nép vagyona felett, ha fel vannak vértezve a Marxizmus-Leninizmus tanításaival, ha ismerik Lenin és Sztalin eszméit, a szovjet nép tapasztalatait, Pártunk és Rákosi elvtárs utmutatásait.

A bizalmiak fontos munkájukat a Párt vezetésével, támogatásával végzik, ez a biztosítéka az eredményes harcnak, és ujabb és ujabb sikerek elérésének.

Mégis gyakran megtörténik, hogy a Párt által kitűzött feladatokat, Pártirányzatokat és SZOT határozatokat, melyek a Párt iránymutatása nyomán jöttek létre, nem tartják szemelőtt, nem hajtják végre, vagy ha tesznek is valamit a megvalósulás érdekében, akkor ez kampányszerű, nem állandó és rendszeres tevékenységet jelent. A párthatározatok hosszu időre megszabják feladatainkat és arra van szükség, hogy a határozatok végrehajtása minden bizalminak mindennapos munkájává váljon.

A termelékenység emelése az önköltség csökkentése, a szocializmus épitésének ezek a döntő feltételei, csak ugy valósithatók meg, ha a bizalmiak saját munkájukkal, példa-

adásukkal a csoportjukhoz tartozók munkájának elősegítésével, a hibák, csalások és fegyelmezetlenségek kiküszöbölésével nap mint nap hozzájárulnak ehhez.

A szakszervezeti funkcionáriusok, bizalmiak számára a párthatározatok maradéktalan végrehajtása és a többi dolgozók erre való mozgósítása megtisztelő kötelesség. Ezt a munkát a Párt és a munkásosztály bizalmából végzik és ez a bizalom arra kötelez, hogy minden erejük latbavetésével dolgozzanak a határozatok sikeres megvalósításáért.

A bizalmiak feladatai a norma és bércsalások elleni harcban igen nagy jelentőségűek. E feladatok elvégzéséért felelősek és e felelősség tudatában kell fokozni a harcot a nép ellenségei, a szocializmus építésének akadályozói ellen.

J e l e n t é s

a szállitóipari normarendezés állásáról

Az első és második lépcsőbe tartozó vállalatoknál a normarendezés befejeződött. A dolgozók hangulatára általánosságban jellemző a kedvtelenség, ami onnan adódik, hogy a normarendezést megelőző keresetoik igen magasak voltak és a normarendezéssel nagy keresetcsökkenés érte őket. Ez a hangulat azonban elmulóban van, mert a dolgozók egyre jobban megismerik az uj normákat és keresetoik megközelitik a normarendezés előtti keresetet. A kedvtelenség különösen a szénrakó munkásoknál tapasztalható. Egyes helyeken találkozunk munkavisszatartással is pl. 4-5 óra alatt elvégezhető munkát 6-7 óra alatt végeznek el a dolgozók. Ezzel próbálják bebizonyitani, hogy a normák szorosak.

Az első lépcső vállalatainál egyes helyeken a dolgozók között van egy olyan hangulat, amely szerint, ha a normán nem változtatnak, akkor elhagyják a vállalatot. Ennek elő - jelei - különösen a széntelepeken - kisebb méretü lemorzsolódásokban és a megbetegedések számának emelkedésében mutatkoznak meg.

A FŐSZERT vállalatnál e mint már azt korábban is jelentettük - mintegy 60 munkavállaló abbahagyta a munkát, időközben azonban majdnem minden dolgozó visszament a munkahelyre és tovább végzi munkáját. Több brigád - akik egymással versenyben állnak - 130-170 %-ra teljesitik normájukat. Igy naponta 25-50.- Ft keresnek.

Általános tapasztalat az, hogy a dolgozók könnyen, minden technikai változás nélkül teljesiteni, illetve tulteljesiteni tudják a normát. Pl. a Belspednél a 49-ik bérhéten a teljesitményszázalékok a következőképpen alakultak.

A Belsped feladási osztályán:

A heti átlagteljesitmény 118,8 %
100 %-on felül teljesitett 37 munkavállaló
100 %-on alul teljesitett 13 munkavállaló
Legmagasabb teljesitmény 175 %
Legalacsonyabb teljesitmény 43 %

A Belsped leadási osztályán:

A heti átlag-teljesitmény 138 %
100 %-on felül teljesitett 93 munkavállaló
100 %-on alul teljesitett 20 munkavállaló
Legmagasabb teljesitmény 334 %
Legalacsonyabb teljesitmény 47 %

Butorszállitás:

A heti átlag teljesitmény 129 %
100 %-on felül teljesitett 45 munkavállaló
100 %-on alul teljesitett 16 munkavállaló
Legmagasabb teljesitmény 224 %
Legalacsonyabb teljesitmény 81 %

Cassaszállitás:

A heti átlagteljesitmény	147,4 %
100 %-on felül teljesitett	40 munkavállaló
100 %-on alul teljesitett	2 munkavállaló
Legmagasabb teljesitmény	200 %
Legalacsonyabb teljesitmény	79 %

Gépszállitás:

A heti átlag-teljesitmény	126,6 %
100 %-on felül teljesitett	57 munkavállaló
100 %-on alul teljesitett	21 munkavállaló
Legmagasabb teljesitmény	203 %
Legalacsonyabb teljesitmény	82 %

Sok helyen tapasztalhatjuk azt, hogy a dolgozók, hogy több keresethez jussanak, jobban szervezik meg a munkájukat, mint a normarendezés előtt. Pl. a Belsped leadási részlegénél a dolgozók a régi normánál csak 1 fuvart bonyolitottak le, és már 2-3 órakor végeztek a munkával. Az uj norma bevezetése óta a dolgozók saját kezdeményezésükre naponta 2 fuvart csinálnak délelőtt, egyet és délután egyet.

A pártszervezetek és üzemi bizottságok jó politikai felvilágositó munkája eredményeképpen a kifizetésekkor a dolgozók hangulata jónak volt mondható. Igy pl. a Nemesacél Vésző utcai telepén, a dolgozók régi keresetük 50-60 %-át kapták kifizetve. Zugolódás nem volt. A Tükert telepeken

csak azon helyeken volt rossz a hangulat, ahol a dolgozók 100 % alatt teljesitettek. Pl. a 8-as sz. telep és a 9. sz. telep. A Főzért-nél is jó volt a kifizetésekkor a hangulat. A hiba csak az volt, hogy azoknak a dolgozóknak, akik visszajöttek a vállalathoz, nem számfejtették a bérüket. Itt felmerült az, hogy csökkentsék a békekölcsön összegét, mert a dolgozóknak, mikor a kölcsönt jegyeztek, még magas keresetük volt, azonban a most levont összeg nincs arányban jelenlegi keresetükkel.

A vállalatok egyes helyeken megváltoztatják, illetve nem alkalmazzák a kész normát. Pl. a Tüker vezetősége a jóváhagyott normában megváltoztatott egy tételt, amit a dolgozók nagy felháborodással vettek tudomásul. A vállalatvezetőség a találkozó munkásokat fegyelmi elé akarta állitani. Ez idejében meg lett akadályozva és most a vezetőség lesz ezért a tónykedéséért felelősségre vonva. A Faértnél elkészitették az uszály-normát, de nem alkalmazzák. A dokmunkások nem is tudnak arról, hogy létezik ilyen norma. A Faért-nél előfordult az is, hogy a beérkezett uszályokat nem a telep dolgozói rakták ki, hanem ezt a munkát a telepvezetőség átadta a Belspednek. A Belsped részére a kirakásért a Faért a régi akkordtételek alapján kiszámitott összeget utaltak át, amit a Belsped-dolgozóknak ki is fizettek. /Ebben az ügyben vizsgálat indult meg./

A vidéki telepeken a legnagyobb problémát az alkalmi munkavállalók hiánya okozza. A Dőfosz ugyszólván sem-

miféle tevékenységet nem fejt ki a munkaközvetités terén. Egyes esetekben a Défosz funkcionáriusok bérdemagóg hangot visznek a dolgozók között. Ennek eredményeként előfordul az, hogy a dolgozók inkább kulákokhoz mennek az MV-k helyett, mert ott magasabb bért kapnak. Pl. Debrecenben és Hajduszoboszlón fordult elő ilyen eset. A Hajduszoboszló-i Défosz szervezet vezetője kijelentette a rakodómunkások előtt "ki kell harcolni az uj bérek felemelését".

A vasut területén a szállitóipar normarendezése december 17-én indul be. A jó előkészités érdekében a Vasutas Szakszervezet valamennyi igazgatóságon értekezletet tartott, amelyen résztvettek a területek ü.b. titkárai, bér és termelési felelősei és a szakszolgálat vezetői. A vasutnál a dolgozók többsége jól fogadja a normarendezést. A felvilágositó munka következtében egyre több dolgozó érti meg, hogy az uj normával elért teljesitményt, hogyan kell kiszámiteni. A dolgozók tisztában vannak azzal, hogy keresetcsökkenés éri őket és több helyen javaslatot tesznek a vezetőség felé, a munka jobb megszervezésére, hogy a keresetcsökkenést könnyen betudják hozni. Pl. Nyugati p.u., Záhony, József-városi p.u.

Egyes helyeken találkozunk ellenséges megnyilvánulásokkal. Akadnak funkcionáriusok, akik maguk viszek az ellenség hangját. Pl. Az Északi fütőháznál H.J. bizalmi arra utasitotta a dolgozókat, hogy ne dolgozzanak, mert 30 %-os

fizetéscsökkenés éri őket. Ennek eredménye az lett, hogy a szén-szerelők nem végezték el megfelelően a munkát és mozdonyfütőknek kellett szenetrakodni. A Nyugati p.u-on is találkozunk hasonló hangokkal. A 8. sz. raktár tisztviselője P. a próbamérésekről azt mondta, hogy azok csillagászati számok és nem teljesithetők. Ennek eredménye a próbaméréseknél szervezett munka-visszatartás lett.

Hiányosságok mutatkoznak a szakszolgálat/munkájában. Sok helyen a vezetők nincsenek tisztában a normarendezés kérdésével és nem tudják kellően felvilágositani a dolgozókat. A szakvonal vezetés nem juttatta el kellő időben az uj normákat és kiszámitási módjukat a területekre, igy nem jutott elegendő idő arra, hogy azt a dolgozókkal átbeszéljék. Sok esetben bonyolult mutatószámos képleteket küldtek le, amit nehéz a dolgozókkal megértetni. Záhonyban pl. az egyébként jó darabbéres táblázaton ezredórák szerepelnek, amit a dolgozók nem értenek meg.

A szakszervezet általában jól végezte a reábizott feladatot. Hogy minden dolgozó megértse az uj normákat és azokat könnyen ki tudja számitani a szakszervezet instruktor gárdát állitott be, amely naponta kimegy az üzemekbe és segiti az ü.b.-ket a munkájukban. Ennek ellenére azonban találunk hiányosságokat egyes ü.b-k munkájában pl. a székesfehérvári Kereskedelmi szakszolgálat ü.b.-je és a celldömölki ü.b. nem végzett jó felvilágositó munkát.

A szakszervezettel átbeszéltük, hogy az agitáció súlypontját a kifizetések idejére kell helyezni és főleg azokon a területeken kell jó felvilágosító munkát végezni, ahol a dolgozókat keresetcsökkenés éri.

Budapest, 1950. XII. 21.

SZOT.

Bér és termelési osztály.

ÉPITKEZÉS TERVEZÉS.
E. 1084/49. BS/To

Csepel, 1949. augusztus 15.

Ügyintéző: B.O.S. oszt.vezető
Telefon: 551.

T. B. Vezérigazgató Ur!

A WM. Épitkezés Tervezés tagjai, mélységesen áthatva a szocialista gazdasági rend erkölcsétől, tartózkodni kivánunk minden termelést gátló magatartástól, ezért munkánkat tovább végezzük a legteljesebb felelősséggel, bizva az Ön személyes közbelépésében a ránk nézve teljesen méltánytalan és kollektiv ellenes besorolásunk ügyében, amikor e tárgyban sérelmünkkel Önhöz fordulunk.

Ezév februárjában a hasonló munkakörben foglalkoztatott, de nem Vasas Szakszervezethez tartozó épitészekhez képest legalább 25-30 %-al alacsonyabbra soroltak bennünket. Termelési többletjuttatásunkat megvonták - állitólag felsőbb intézkedésre, - akkor, amikor a nem Vasas Szakszervezetbe tartozó épitészek prémiumot kaptak és kapnak. 1949. junius 15-én az OMB rendeletileg szabályozta - február 15-i visszamenőleges hatállyal - az üzemi tervező és szerkesztő irodák fizetését, azaz kijelentette, hogy bármely szakszervezethez tartozó, ugyanazon munkakörben foglalkoztatott épitészek fizetése azonos. Ennek alapján ujabb besorolást csináltunk. Munkaerőgazdálkodásunk felsőbb utasitásra hivatkozva két hétig nem volt hajlandó azt tovább küldeni. Ma besorolásunk a Nehézipari Minisztérium Bérosztályán fekszik - éppen egy hónapja.

Létszámunknak a 70 %-al megnövekedett jan. 1-i programmal kell megbirkózni. Nyugodt lelkiismerettel állithatjuk, hogy bármelyik állami tervező irodát meghaladja teljesitőképességünk, hiszen helyismeretünk és nagyfoku önállóságunk ezt elősegiti.

Tisztelettel kérjük, tehát, hogy közbenjárásával rövid uton oldja meg ezt a másoknak ugylátszik megoldhatatlan problémát. A dolgok természeténél fogva a VM-nem mindig a VM-ben dolgozó épitészek fognak nemzetgazdasági és egyéb szempontokból is helyesen tervezni. A tulzott központositás tapasztalatai oda vezetnek, hogy jelenleg a tárcákhoz osztják a tervező szerveket. A Nehézipari Minisztérium is valószinüleg legelsők között kapja meg ép.szervét. Ez esetben is leghelyesebb, ha a VM-ben a telepen dolgoznak a tervező épitészek. Tervező épitési osztályunk egységét, de elsősorban megélhetését tehát biztositani kell. Lehetetlen és értelmetlen az, hogy 4 gyermekes kollegánk 1.200.- Ft-ból éljen meg, vagy 2 gyermekes másik kollegánk 1.050.- Ft-ból és igy tovább. Lehetetlen, hogy az uj felvételek /jelenleg folyamatban lévők/ esetenkénti bérkérdésénél a jelentkezők visszautasitsák az állást, ha megtudják fizetéseinket és egyenesen kinevessenek bennünket azért, mert a kollektiv szerződésben biztositott fizetéseinket nem vagyunk képesek gyárunkkal szemben biztositani, nem is szólva a praemiumról. E-tekintetben el kell ismerjük, hogy a kérdés az accordmunka megállapodás-

sal kialakulni látszik, mindenesetre bizalmunk erősen megrendült azon szervekben, akik ilyen csigalassusággal kezelik ügyünket és félve gondolunk accordmunkákkal kapcsolatos előre nem látható ujabb meglepetésekre.

Aggodalommal látjuk, hogy egy-egy kartársunk önkényes módon arra kényszerül, hogy jól kiépitett egységünkből kiváljék és máshol keressen megélhetést magának. -

Osztályunk helyzete alapján nem remélhetünk jólképzett, uj felvételeseket, értékes kollegák megszöknek - ugyszólván - régi létszámunkból, lelkiállapotunk és reménytelen felvételeink hatása sulyos gondot jelent aziránt, hogy feladatainkat, hogy fogjuk teljesiteni gyárunk és szocialista hazánk érdekében.

Ismerve az Ön tárgyilagosságát, bizalommal telve fordulunk Önhöz és kérjük, hogy közbenlépésével biztositsa igazságos bérünket.

Mi eddig áldozatosan vártunk, tulóráztunk minden ellenértek nélkül, sokszor erőinket megfeszitve küzdöttünk ezévi 45 milliós programunkkal, elérkeztünk azonban ahhoz az időhöz, amikor a lelkiállapot nyomán munkánkban előbb-utóbb törés fog bekövetkezni.

Mégegyszer kérjük és reméljük szives közbenjárását

teljes tisztelettel

13 s.k. aláirás

RM. Vas- és Fémművek
Kp.Munkaügyi osztály. Budapest, 1955. junius 22.

Néhány megnyilvánulás a normarendezéssel kapcsolatban

Kerékpárgyár csiszoló üzemében munkavisszatartás mutatkozik. Kerékpárkormányból eddig 55-60 db-t adtak le a dolgozók, most ez a szám visszaesett 45-50 db-ra. A művezető ennek okát a normarendezéssel kapcsolatos kedvetlenségben látja. Az edzőknél az előirt 10 %-os szigoritás helyett csak 4,07 %-t szigoritottak és emiatt a Szerszámgyár-i edzőknél elégedetlenség mutatkozik.

Kovácsológyár. A Nagykalapács üzemdolgozója B. elvtárs, kovács, azt mondotta "a Nagykalapács üzemben a dolgozók azt mondják, hogy a boritók majd mindent megmond. Nagyon nehéz fizikai munka és balesetveszélyes, helytelen ilyen helyen normát rendezni". Továbbá kifogásolta, hogy megvonták a védőételt.

A Nagykalapács dolgozói helytelennek tartják, hogy 900.000 Ft-os költséggel gázelszivó berendezést létesitettek, amelynek egyáltalán nincs jelentősége, mert ugyanolyan gázos az üzem.

A Szerkezet és Emelőgépgyár Sajtoló üzemének dolgozója L. elvtárs sérelmezi, hogy lassu a gépek fordulatszáma, és hogy a gépek javitása miatt sok ideje esik ki a termelésből. A normarendezéssel kapcsolatban az a véleménye, hogy ugy kell végrehajtani, hogy keresetcsökkenést ne idézzen elő. Örvendetes jelenség a vetőgép és radiátor üzemben P.F., B.I.,

illetve T.F. és Zs.F. elvtársak kezdeményezésére az az általános hangulat, hogy a még érvényben lévő régi normákkal a hátralévő időszakban minél magasabb teljesitményt kell elérni, hogy ezáltal a normarendezésből származó átmeneti keresetcsökkenés idejét lerövidítsék.

A Szérű Autó és Traktorjavitó üzemében a termelési értekezleteken közölték a dolgozókkal a normaszigoritás mértékét, valamint a várható átlagos keresetcsökkenést. Most a magasabb teljesitmény %-ot elért dolgozók zugolódnak, hogy náluk a kereset nem a bemondott 130, hanem 200-220 Ft-al csökkent. Ezt kezdetben a szakszervezeti funkcionáriusok sem értették és nem tudták kellőképpen felvilágositani a dolgozókat.

Az Erőmü Elektromos-javitó üzemében egy csoport dolgozó az instruktor fülehallatára tárgyalta meg a normarendezés kérdését, helytelennek tartják a normarendezést akkor amikor 1 db. mosószappanért 1 1/2 órát, 1 kg cseresanyéért 2 órát kell dolgozni.

A Fémmü Nehézhuzalozóban munkavisszatartás volt junius 15-20-ig. A Pártbizottság felvilágositó munkája a visszatartást megszüntette.

SZABAD NÉP
Munkáslevelezési Osztály Budapest, 1950. nov. 26.

Országos Munkabér Bizottság, 1950.szept.22/6397.
Budapest V., Kossuth Lajos tér 2. GyT/S.

Kedves Elvtársak!

A Rákosi Mátyás Művek Szerszámgépgyárból a mellékelt levél érkezett be hozzánk, melynek alapján mi megvizsgáltuk az általuk felvetett kérdést. Komoly bérhangulatot tapasztaltunk az üzemben, melyet az időmérők, elsősorban B. a kalkuláns osztály vezetője idézett elő. Nem egy esetben előfordult, hogy arra a munkadarabra különböző időket adtak meg, vagy például az alácsztergálás puhán 5-ös kategóriába vagy ugyanakkor a csiszolást, amely sokkal precizebb munkát igényel és általában 6-os kategóriában van, ugyanakkor ők arra is 5-ös kategóriát adtak. Nem adnak elég időt a darabos munkákra, sem a rajzok tanulmányozására, holott arra az időre feltétlenül szüksége van a dolgozóknak. D.M. kalkuláns nem egy esetben számolt 48.- Ft-os munkáért 25-öt és 29 helyett 20.- Ft-ot. Természetesen a dolgozók között ez komoly felháborodást okozott. A raktári szállitók órabére 2.24 Ft, ugyanakkor a többi csoportokban dolgozó szállitóké 2.48 Ft, holott fizikailag ugyanazt a munkát végzik, mint a raktári szállitók. A levélben leirt programteljesitéssel kapcsolatos jutalmak kiosztása sem helyesen történt, amennyiben két olyan dolgozó kapta a jutalmat, akik regioben dolgoznak K.L. /szintén anyagrak-

tári dolgozó/, aki az egyik leggyengébb munkás a dolgozók szerint és maga is beismeri, hogy maga sem tudja, hogy miért kapta a jutalmat. Megállapitásunk szerint a jutalmak kiosztásakor a hibát a müszaki vezetőség követte el, amikor a jelölést bürokratikusan csinálta meg, ahelyett, hogy megkérdezte volna az alapszervi vezetőséget, a műhelyek vezetőit. A bérfeszültséget a helyi szervek nem tudják levezetni, ezért javasoljuk, hogy az elvtársak nyujtsanak segitséget. Szerkesztőségünket érdekli az ügy eredménye, ezért kérjük, hogy a vizsgálat eredményéről értesitsenek bennünket is.

Elvtársi üdvözlettel:

P.H. SZABAD NÉP

a.k. aláirás

Központi Munkaügyi Osztály. Bpest. 1950. december 22.

T.

M. vezérig. elvtárs!

Az O.M.B. 36/056/1950. számu átirata alapján kivizsgáltuk a Szerszámgyár dolgozóinak a Szabadnép-hez intézett panaszukat és a következőket állapitottuk meg:

A beadvány még szeptemberben történt, közvetlenül a normarendezés után, amikor még az áttérés okozta kisebb nagyobb hibák átmenetileg valóban fenn álltak, amelyek jelenleg már csak egészen szórványosan fordulnak elő, és amiket a kalkuláció fokozottabb ellenőrzésével meg fogunk szüntetni.

A beadvány másik részénél, ahol a munkavállalók a jutalom elosztás igazságtalanságát reklamálták, megállapitottuk, hogy azok a munkavállalók, akik a beadványt aláirták, egy fő kivételével, nem is lettek volna jogosak a kitüzött prémiumra. Ennek helyességét a műhelybizottság titkárával /Sz. elvtárs/ s a Gyárvezető elvtárssal /F. ig./ egyetértésben állapitottuk meg.

Vizsgálatunk konkrétumait a Szabadnépnek küldendő válaszul az alábbiakat közöljük:

A Szabadnép munkás-levelezési osztálya közli, hogy a kalkulációs osztály s annak vezetője B. elvtárs bérhangulatot idézett elő.

Bérhangulat valóban volt és azt az idézte elő, hogy a normarendezést az M.T. határozat értelmében helyesen akarták végrehajtani, tehát ahol fel nem fedett feszességek vol-

tak a normában esetleges helytelen munkaidő ráfordítás miatt /norma-csalás/ ott segiteni akartak és ahol lazaságok voltak, ott pedig vissza akarták állitani. B. elvtárs kérte a dolgozókat, hogy mondják meg őszintén az esetleges korábbi visszaéléseket, hogy azokat kiküszöbölhessék. Azonban eredménytelenül, mert a fennálló rendeletek értelmében a normacsalások szigoru büntetést vontak maga-után és igy féltek azok őszinte feltárásától. Ez hiányában ezeket a normákat nem lehetett helyesen megállapitani és valóban egyes normák szükek voltak. Ezek időközben áteszervezéssel, munkamódszerátadással nagymértékben csökkentek, ugy, hogy az akkori 98 %-os üzemátlag 106 %-ra emelkedett fel.

A kategória és munkaár differenciák pedig az indulási nehézségek miatt fordultak elő, amelyek a kalkulációs munka és ellenőrzés erősebb szervezésével ki lettek küszöbölve annyira, hogy jelenleg már csak szórványosan fordulnak elő.

A jutalomkiosztás igazságtalanságával kapcsolatban az a megállapitásunk, hogy az nem fedi a tényeket, mert ugy a műhelybizottság, mint a párt-alapszerv be lett vonva, ennek szétosztásában.

K.L. jutalmát állitólag maga a jutalmazott sem érti. A műhelybizottság azért javasolta K.-t jutalomra, mert bár gyönge munkaerő volt, a program teljesitési versenyben erősebb fejlődést mutatott és igy ast további ösztönzésre kapta.

Tisztelettel:

Cs.A. sk.

MUNKAÜGYI FŐOSZTÁLY Budapest, 1950. augusztus 16.

T.
B. vezérigazgató elvtárs!

A normarendezéssel kapcsolatban gyáranként, a próbaelszámolásokhoz viszonyítva - havonta - az alábbi megtakarítások mutatkoznak.

Gyár	Normában	Mutatószámban	Összesen
Gépgyár	202,722	78,320	281,042
Szerszámgyár	88,992	12,496	101,488
Varrógépgyár	36,750	10,416	47,166
Motorkerékpárgyár	112,968	15,006	127,974
Kerékpárgyárak	194,010	25,944	219,954
Esztergályosgyár	23,532	7,200	30,732
Fémmű	195,984	50,000	245,984
Martin + s.üzemek	10,384	864	11,448
Acélhengermű	49,802	30,900	80,702
Lemezhengermű	+12,160	-9,576	+2,584
Csőgyárak	214,534	78,720	293,254
Kovácsológyár	59,058	33,060	92,118
Szerkezet és Emelőgyár	40,900	18,382	59,282
Energia	59,488	41,650	101,138
Öntődegyár	124,704	44,793	169,497
Elektróda	2,320	954	3,274
Sző-Mű	47,400	12,885	60,280
Egyéb	129,528	8,820	138,348

Rákosi Művek összesen: 2,064,577-2584=2,061,993 Ft.

P.H. Ipari Központ
Munkaügyi Főosztály
Cs.Á. sk.

II. Szovjet kapcsolatok

J e l e n t é s

Amoszov elvtárs módszerének általánosítása hogyan érvényesül a Martin-üzemben

Fejlődő Népgazdaságunk megköveteli, hogy régi és elavult munkamódszereinket haladott szovjet módszerekkel cseréljük fel. Ez tette lehetővé, hogy a felszabadulás előtti fejlegos teljesítményeket, a kemence kihasználását, ezen keresztül a termelékenységet 15-20 %-kal fokoztuk.

A fejlett szovjet munkamódszerek átvételében nagy segitségünkre volt Amoszov elvtárs, aki 1951. februárjában megtisztelte látogatásával üzemünket.

Az ő látogatása és önzetlen tanácsai különösen azért birnak nagy jelentőséggel népgazdaságunk fejlesztése szempontjából, mert tanácsai elsősorban közvetlen a fizikai munka-végzés helyes módszerének kialakitására irányultak. A kemencék helyes kezelése, az adagok gondos berakása és mindezeken tulmenően a kemencék szakszerü és gondos ápolása azok a szempontok, amelyek köré a tanácsai csoportosultak.

A Párt és Szakszervezet, valamint az üzem müszaki vezetősége még Amoszov elvtárs itt tartózkodása alkalmával látta, hogy olyan értékes tapasztalatokról van szó, amelyeknek a dolgozók legszélesebb rétegei között való elterjesztése feltétlen szükséges. A tapasztalatok elterjesztésére ankétokat szerveztünk, amelyeknek előkészitésével a Pártbizottság az MSZT-t bizta meg. Három alkalommal rendeztünk ankétot, amelyen az üzem vezetője Cs. et. ismertette Amoszov elvtárs tanácsait,

feldolgozta a legnagyobb részletességgel a helyi viszonyokra.

Amoszov elvtárs munkamódszerét közvetlenül J. elvtársnak adta át, aki a brigád tagjaival megbeszélve azonnal látta, hogy az uj módszer többtermelésre ad lehetőséget és fokozza a kemencék tartósságát, mivel a kemencék javitása csapolás közben a legkedvezőbb időpontban történik, tehát a javitás gyors és egyben eredményes is. Az üzem vezetői bár látták, hogy az uj módszer általánosságban alkalmazható és feltétlenül eredményes, részben rosszul értelmezett műszaki okokra hivatkozva, pl. hogy ezek más kemencék, mint a Szovjetunióban, részben pedig hiuságból nem harcolt eléggé a módszerek többi kemencéknél való elterjesztéséért. Legnagyobb kifogás az volt az üzemvezetőség részéről, hogy a kemencék 10 naponkénti javitása nem oldható meg, mivel a kemencék feneke 10 napig nem tart, hanem ehelyett minden vasárnap kemencét kell javitani és ezt az évtizedes szokás és az akkori gyakorlat látszólag igazolta is. Hamarosan az üzemvezetőség Amoszov elvtárs módszerének részletes tanulmányozásával rájött arra, hogy a kemence fenekek nagyjavitását is helytelenül végzik, ezért nem tartanak a kemencék 10 napig. Először a IV.sz. kemencénél próbálták ki J. et. brigádjával az uj fenék nagyjavitási módszerét, és a kemence 10 napig eltartott. Ezzel azokat a látszólagos objektiv nehézségeket, hogy kemencéink más rendszerüek, mint a Sz.U.-ban és a kemencejavitó anyag gyenge minőségü, sikerült elosztatni.

A Pártbizottság, látva, hogy az uj módszer nem terjed kellő gyorsasággal az üzemben, az olvasztárok tartózkodnak az átvételtől, határozatot hozott, hogy a legközelebbi termelési értekezleten J. et. ismertesse az uj módszert és a vele elért közel 10 %-os termelési eredményt. Termelési értekezleten a dolgozók részéről értékes hozzászólások születtek, viszont volt számos ellenvetés is, ezért a P.B. elhatározta, hogy a problémával a P.B. ülésen foglalkozik.

A P.B. ülés határozatot hozott a módszer terjesztésére. Mozgósitotta az I. kemencénél dolgozó Ifjuségi Béke brigádot, munkáját és eredményeit naponta ellenőrizte, a sajtón és a hangosbiradón keresztül népszerüsitette. A népszerüsitésben a PB-nek segitségére volt az uj módszer, amely nemcsak nagyobb anyagi elismerést, hanem az ifjuság elismerését is hozta.

J. és F. elvtársak brigádjának versenye egyre élőbb és eredményesebb lett. Ekkor csatlakozott az uj munkamódszerhez P. és D. et. brigádja, akik hasonló eredményeket értek el. Az uj módszer széleskörü elterjedésével az üzem termelési eredményei egyre fokozódtak, augusztus hónapban a termelés már több mint 20 %-kal volt magasabb, mint Amoszov et. látogatása előtt, amelyhez nagyban hozzájárult az uj módszer bevezetése. Az eredmények tovább fokozódtak olyanképpen, hogy végül is az az üzem, amely több mint fél éven keresztül nem teljesitette tervét, az év hátralévő részében lemaradását

behozta és éves tervét teljesitette. Az ellenség látva az eredményeket, fokozta tevékenységét az uj módszer elterjedése ellen. Ekkor a P.B. foglalkozva az ellenség tevékenységével, rájött arra, hogy a módszer lassu elterjedése az üzemben lévő maradiság és a jobboldali szociáldemokrata tevékenység következménye. Munkájuk már akkor megnyilvánult, mig Amosszov et. az üzemben tartózkodott és dolgozott. Előre terjesztették, hogy az uj módszer rosszabb, mint a régi és a gyakorlatban ugy sem fog beválni, ezenkivül a melegen végzett javitás árt a dolgozók egészségének. Az ő aknamunkájuknak volt a következménye - mint később kiderült -, hogy J. et. tartott termelési értekezletre amelyen J. et. a beszámolót tartotta - az olvasztárok nagy része tüntetőleg nem jött el. Vasárnaponként végzendő fenékjavitáshoz való ragaszkodás mögött pedig a klerikális reakció huzódik meg. Olyan megnyilvánulások is tapasztalhatók voltak, már Amosszov et. által tartott kiértékelő értekezleten is, hogy előre kitervezve olyan müszaki kérdéseket tettek fel Amosszov elvtársnak, amire gondolták, hogy a Szovjetunióban az olvasztári beosztás képesitéshez és elméleti felkészültséghez van kötve.

A P.B. leleplezte az ellenséges tevékenységet aktiva hálózatán keresztül megindította ellene a harcot, amely eredményes volt, amely eredményt különösen 1952. év terv sikeres teljesitésében mutatta meg. A P.B. azt a hibát követte el, hogy 1952. első félévében megtartott sikeres Amosszov an-

kétok rendezése után ugy látta, hogy ezzel feladatát végleg teljesitette s közben időszakonként az uj módszer alkalmazása ellenyhult, másutt pedig politikai jelentőségéről megfeledkezve egyszerüen az üzemvezetőség által leirt uj technológia bevezetésének tekintette. Az ellenőrzés és népszerüsités elhanyagolásának következménye az, hogy pl. az ugynevezett szárazfenék módszer, amellyel 1952. folyamán eredményeket értünk el, szinte teljesen feledésbe ment, ezért időszerü Amonosszov et. munkamódszeréről a PB. részéről ujra foglalkozni annál is inkább, mert az azóta eltelt idő alatt legtöbb gondot okozott, hogy időközönként a Munkakörülmények megváltoztak, mint pl. könnyebb lett a hulladék és ezáltal nehezebb a pillérek tapasztása, megnehezíti, hogy kemencejavitó anyaghiánnyal küzdöttünk, amelyek nehezitették a módszer folyamatos fenntartását és az ellenség tevékenységének voltak segitségére. Az év folyamán ujabb szovjet irodalom alapján kidolgozott uj kemencetapasztó massza alkalmazásával azonban az ellenség ilyen irányu tevékenységének is gátat vetettünk. Időközönként elhanyagoltuk a műszakátadás ellenőrzését és lanyhult a másodpercekért való küzdelem, ezért időszerü az Amosszov tanácsok ujra való felfrissitése, annál is inkább, mert az I. és II. kemence brigádjainak szocialista szerződése a kölcsönös segitésre, már maga is nem más, mint az Amosszov féle munkamódszer gyakorlati alkalmazásának felujitása. A tapasztalatok felujitásának biztositására a következő javaslatokat tesszük.

1. Műszaki ankét tartendő jul. 31-ig, ahol a munkamódszernek a jelenlegi viszonyokra való alkalmazását megbeszéljük. Az ankét megtartásáért felelős: Cs. et.

2. A műszaki ankéton felhozott szempontoknak és határozatoknak megfelelően aug. 15-ig értekezletet tartunk a Párt és a tömegszervezeti aktivák, valamint a legjobb szakemberek bevonásával, hogy a tapasztalatok felujítása és a dolgozók legszélesebb rétegeivel való ismertetése sikeres legyen. Ezen az értekezleten határozatokat hoztunk a módszer minden területén való gyakorlati alkalmazásához szükséges műszaki előfeltételek megteremtéséről, felelős: B. et.

3. Amoszov et. tanácsainak önköltségcsökkentési kihatásairól aug. 30-ig értekezletet tartunk a Martin összes dolgozójával. Az értekezlet megszervezéséért és megtartásáért felelős: Sz. et.

4. A PB. hozzon határozatot, hogy a havonta 1-1 brigád munkáját megvizsgálja és kiértékeli abból a szempontból, hogy Amoszov et. módszerének alkalmazása a brigád munkájával gyakorlatilag hogyan érvényesül, felelős: N. et. H.i.: VIII.25.

5. A Szakszervezetnek feladatul tüzzük ki, hogy az Amoszov módszert szélesitse ki az Acélmű egész területére, mivel is nemcsak a Martin-ban vannak kályhák, hanem a Durva-, és

Finom- és Lemezhengerműben is, ahol a gazdaságos tüzelés, ill. az Amoszov et. módszerét szintén lehet alkalmazni. Ennek érdekében tartsanak aktiva értekezleteket, ill. brigád értekezleteket, ahol az Amoszov módszert ismertetik. Felelős: B. et. N.i.: VIII.20.

Budapest, 1953. VI. 23.

60.085/1952

F e l j e g y z é s

a Sztálin Vasmű létesitése és tervezése körül fennálló nehézségekről.

1. Tüzálló anyagok beszerzése. A kokszmü 1952-ben való felépitéséhez elengedhetetlen 7200 to. jóminőségü dinasz /szilika/ tégla és 4000 to. jóminőségü samottégla beszerzése. Szovjet szakértők véleménye szerint a magyar anyagok e célra nem felelnek meg és azok alkalmazása mellett a kokszkemencékért nem vállalnak felelősséget. A tüzálló anyagoknak egy gyárból és egy adagból kell kikerülniök. Ezt Főszállitó - a Vaskohászeti Minisztérium - határozottan állitja. Minthogy 2000 to. az Egyezmény alapján meg van rendelve, logikus, hogy a további mennyiséget is a Szovjetunióból kapjuk. A megadott kontingens kibővitése érdekében lemondunk az Egyezményben megadott 870 to. krómmagnezit-téglárói és kérjük, hogy értékarányban /kb. 1:2/ konvertáljáik dinaszra. Ez azonban még mindég nem fedezi az 5200 to. hiányt. - A hazai koksz-helyzet parancsolólag előirja a Sztálin Vasmü kokszmüvének 1952-ben való megépitését és igy a tüzállóanyagok itt vázolt nehézségei sulyponti kérdéssé váltak.

2. Öntöttvas, karmantyus csövek. Magyarországon az ilyen csövek gyártására minimális kapacitás áll rendelkezésre, különösen a nagy átmérőjü csövek vonalán. Ezeket kértük a Szovjetuniótól, minthogy más külföldön a beszerzés nem bizonyult lehetségesnek és helyettesitésük hegesztett csövek-

kel csak bizonyos átmérőknél és vezetékszakaszoknál lehetséges. A megkért 2000 to. cső és 100 to. armatura a minimális szükségletet jelenti. Az egyezményben csöveket nem kaptunk. A Vasmű épitkezésénél a csővezetékek fektetése az első műveletek közé tartozik és a csövek hiánya máris zavart okoz a munkák tervszerű lebonyolitása terén.

3. Hengerművek tervezésének kérdése. A hazai hengereltáru termelés ütemezése, de a nehézipar fejlesztése általában is, előirja, hogy a Sztálin Vasmű hengerművei 1954 év folyamán üzembelépjenek. Az év elején meg kell indulnia az előgyujtó sornek, mig az év III. negyedében a félfolytatólagos lemezsornak. Az Egyezmény tárgyalásekor nagy sulyt helyeztünk a gépszállitások ennek megfelelő ütemezésére; a Szovjetunió kormánya kérésünket teljesitette és a megadott mennyiségekből és ütemezésből kitünik, hogy a hengerművek gépei az általunk kivánt határidővel leszállitást fognek nyerni. Ezzel szemben nem látszik biztositottnak a hengerművek tervezésének olyan ütemezése, amely lehetővé tenné az idejében beérkező gépek telepitését a megkivánt határidőre.- Kértük, hogy a Sztálin Vasmű Főszállitója dolgozza ki ugy a müszaki tervek /I. tervezési fázis/, mint a kiviteli tervek /II. tervezési fázis/ szerződéstervezetét, amelyekből kitünik a tervezési munkák ütemezése és azok megoszlása Főrendelő és Főszállitó között. Ennek az ütemezésnek olyannak kell lennie, hogy a csarnokok megépitésére és az otthon legyár-

tandó gépi berendezések elkészitésére kb. 1 év álljon rendelkezésre.- Az előzetes megbeszélések a Vaskohászati Minisztériumban ezzel szemben arra engednek következtetni, hogy a tervek csak II.-III. negyedében fognak rendelkezésünkre állni, ami annyit jelent, hogy a Szovjetunió kormánya részéről tanusitott áldozatkészség a gépszállitások terén, a gépek telepitése körül várható késedelem miatt értékét veszti.- Kovalj min.h. két izben is kilátásba helyezte, hogy intézkedik a szerződéstervezetek kidolgozásának meggyorsitása érdekében - egyenlőre csak az I. tervezési fázisra nézve -, azonban a Vaskohászati Minisztérium, amely a maga részéről is kilátásba helyezte volt a szerződés tervezet márciusban való átnyujtását, mindezideig nem mutat készséget a kérdés érdemben való tárgyalására.

4. Tervszolgáltatás késedelme. A mult év őszén került sor a kiviteli tervek kidolgozására vonatkozó szerződés megkötésére. A szerződés mellékletét képezi a kulcsüzemekre vonatkozó ütemterv, amely tételesen felsorolja az egyes üzemrészek és azon belül az egyes tervezési kategóriák rajszolgáltatási időpontjait. Tekintettel a mü létesitésének feszitett határidőire, az ütemterv kidolgozásánál éles viták alakultak ki Főrendelő és Főszállitó között, amelyek eredményeképpen sikerült a mü épitési ütemtervéhez simuló tervszolgáltatási programban megegyeznünk. A tervek szolgáltatásával kapcsolatban az alábbi nehézségek merültek fel:

a/ A kiviteli tervek szolgáltatásánál 1-3 hónapos lemaradások észlelhetők, amelyek ma már az építkezés lendületét fékezik. Főszállító általában nem a szerződésben lefektetett határidők szerint adja át a terveket, hanem azokat a terminusokat tartja, amelyeket a szerződés megkötésénél kifogás tárgyává tettünk és amelyek megrövidítése érdekében felsőbb segítséget is igénybevettünk.

b/ A kiviteli tervek komplexumába tartoznak olyan tervek is, amelyeket nem Főszállító tervezőintézetei dolgoznak ki, hanem a vonatkozó gépi felszereléseket gyártó gépgyárak, illetőleg azok felügyeleti hatóságainak tervezőintézetei. Ezeknek a gépeknek tekintélyes részét a hazai ipar fogja elkészíteni, szovjet rajzok alapján. Ezekre nézve tételes kimutatást készítettünk és a rajzok szállítására nézve - főbb objektumonként - globális ütemtervben állapodtunk meg, amely azonban a fentemlített szerződéshez nem csatoltatott. Főszállító ezekből a rajzokból még semmit sem szolgáltatott és legutóbb közölt álláspontja szerint mindaddig nem is fog szolgáltatni, míg ezekre szerződést nem kötünk, mert ennek hiányában nincsen jogalap arra, hogy más tárca ához tartozó szervek rajzokat szolgáltassanak.- Arra a kérésünkre, hogy ennek értelmében sürgősen kössük meg a szerződést, Főszállító azt javasolta, hogy dolgozzuk ki mi ennek a szerződésnek a specifikációját. Tekintettel arra, hogy Főrendelőnek nem állnak rendelkezésére mindazon adatok, amelyek a szer-

szerződés kidolgozásához szükségesek és nem tartja célszerűnek Főszállító felelősségét e téren csorbitani, e javaslatot nem tettük magunkévá. Igy a kérdés holtpontra jutott. Tekintettel arra, hogy a rajzok alapján gyártandó gépek mennyisége 10000 tonnás nagyságrendben mozog, félő, hogy legyártásuk a magyar gépgyártás lökésszerű megterhelését fogja előidézni, mert az általunk javasolt ütemezés be nem tartása miatt a gyártás egyenletes elosztása és elsősorban a Sztálin Vasmű már működő üzemműhelyeinek foglalkoztatása e gépek gyártásával nem lehetséges.

c/ A Sztálin Vasmű egyes üzemrészeit mi tervezzük. Egyes fontos gépegységeket az általunk tervezendő részlegekhez Főszállító szolgáltat. A tervezés kiindulópontját ezek a gépek képezik, amelyekre az egész üzemrész felépül. A tervezőknek mulhatatlanul szükségük van e gépek beépitési rajzaira, azonban Főszállító a gépek karakterisztikájának mult év novemberében történt tisztázása óta mindmáig még igéretet sem tud tenni e beépitési rajzok szolgáltatására nézve. Tekintettel arra, hogy e gépek egy részének szállitására nézve már szerződést kötöttünk és tudomásunk van róla, hogy a rendelés 1952-ben történő teljesitésére visszaigazolás van, teljesen érthetetlen e fontos rajzok szolgáltatása körüli késlekedés.- Fenti okok miatt a szóbanforgó üzemrész tervezése megállt; ha a rajzokat egy hónapon belül nem kapjuk meg, nincs remény arra, hogy a nagyolvasztók 1953-ra tervezett megindítása megtörténhessék.

5. Szakértők kiküldése. Az Egyezmény tárgyalásakor benyujtottuk az általunk kért szakértők jegyzékét, feltüntetve a kiküldetés kivánatos időpontját. Ezek közül néhánynak a kiküldetését az Egyezmény nem hagyta jóvá.- Igy elmaradt az épités gépesitésére és a földalatti hálózatok tervezésére kért szakértők kiküldetése és nem kaptuk meg a kért szakértőket a tüzálló téglagyár tervezéséhez.- Az első két szakértő ügyében még Sz. et. irt levelet Kovaljnak és két izben is eljártunk nála, hogy az ügy kedvező elintézését sürgessük. A legutóbbi alkalommal azt a választ kaptuk, hogy a gyárépitkezéshez kért, a "Tervezői felügyelet" gyakorlására küldendő szakember épitész-szakos lesz, aki az épités szervezése és gépesitése körül kellő gyakorlattal bir. A hálózati tervező szakemberre Koval véleménye szerint nincs szükség, mert a közelmultban Magyarországon járt szovjet szakemberek megnézték az általunk készitett hálózati terveket és azokat szakszerünek találták. Kifejtettük, hogy az ilyen nagy komplexum többet kiván, mint az a jó részletmunka, amit a szovjet tervezők nálunk láttak és kértük, hogy legalább egy hónapra küldjenek szakértőt a tervek felülbirálására.- Koval ezt a kérdést nem utasitotte el kereken. A szakértők kiküldetésével kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az Egyezményben rögzitett határidőkkel szemben tetemes lemaradások vannak. Mindeddig egyetlen szakember sem utazott el, holott kiküldetésüket az Egyezmény az

I. negyedre rögzitette. A tervezői felügyeletet gyakorló szakembernek már jan. elején meg kellett volna kezdeni a működését; ezzel szemben legutolsó értesülésünk szerint még a személy sincs kiválasztva és két hónapnál előbb nem számithetunk rá. Ez a késedelem a kiküldetés értékét kétségessé teszi és mindent el kellene követni, hogy még e hó folyamán a kiküldetés lebonyolitást nyerjen.

6. Általános nehézségek. Szóvá kell tenni azt a körülményt, hogy Főszállitóval mindmáig nem sikerült olyan operativ kapcsolatot kiépitenünk, amilyent a gyárépitkezés tempója megkivánna. A levélváltások 2-3 hónapot vesznek igénybe, a szóbeli kérdések vagy nem nyernek elintézést, vagy hasonló késedelemmel intéződnek. A Főrendelő által szolgáltatott adatok nem mindég jutnak el az illetékes tervezőirodához és viszont: a tervezőirodák adatai nem minden esetben jutnak el Főrendelőhöz. Ebből gyakran származnak olyan természetü félreértések és koordinációs hibák, amelyek nagy létesitmények sorsát veszélyeztetik. Példaképpen említem meg, hogy az épitkezés területén nagy költséggel és apparátussal végzett talajkutatási munkák eredményei nem voltak kellőképpen kiértékelhetők olyan félreértések miatt, amelyeket operativ kapcsolat esetén percek alatt tisztázni lehetett volna.- Tudomásunk van olyan esetről is, hogy Főszállító tervezőintézetei megadtak egyes rajzokat, amelyekre sürgősen szükségünk volt, de a minisztérium azokat nem

továbbitotta és ma már meg sem találja, mert mult év októbere óta valahol elkallódtak.

Fent előadottekkal kapcsolatban a következőket javasoljuk:

ad. 1. és 2. A Magyar Népköztársaság Kormánya keresse meg a Szovjetunió kormányát és e két pontban lefektetett anyagok szállitásának kérdésében levélben hivatkozni kellene az 1. és 2. pont alatt felhozott indokokra.

ad. 3. A szóbanforgó szerződések megkötése a Vaskohászati Minisztérium mint Főszállitó mellett Külkereskedelmi kérdés is, mert a szállitások lebonyolitása a Technoexport O/E feladata. Ennek értelmében Kovalj min.hely. illetékes a szerződés megkötésének sürgetése tárgyában. Minthogy a megbeszélések alkalmával az ő részéről készséget láttunk az ügy előbbrevitelére, helyesnek látszanék, ha N. et. őt ebben az ügyben felkeresné. Ugyanez vonatkozik az 5. pontra is, minthogy a müszaki segitség lebonyolitásával ugyancsak a Technoexport van megbizva.

ad. 4. és 6. Minthogy ezek a Vaskohászati Minisztériumot érintik, tanácsosnak látszik az illetékes Kuzmin min. helyettest felkeresni. Tekintettel a kérdések mélyreható voltára, kivánatosnak látszik, hogy ezt a tárgyalást Sz. et. kérje és a megbeszélésen személyesen megjelenn.

Moszkva, 1952.IV.9. D.Pál sk.

F e l j e g y z é s

Tárgy: 382-454 rendelés Dinasz téglák szállitása Sztálin Vasmű számára az 1-191. II. 24.-én kelt szerződés alapján.

Fenti megrendelésre folyó évi julius 23.-án érkezett az első szállitmány Záhonyba. Befutott 90 tonna, 8550 db. tégla, melyre vonatkozólag a részünkről kiküldött bizottság és a Metalimpex helyszinen lévő állandó kiküldöttje megállapitotta, hogy a beérkezett téglamennyiség 4-5 %-a törött és 25-30 %-a hibás. A törött téglákról megállapitható, hogy ezek nem a szállitás következtében törtek össze, hanem már a vagonokba való berakás előtt is töröttek voltak. Ezt a tényt a törés színéből és a hulladék hiányából állapitották meg.

Ezen tény megállapitására Záhony állomáson felvették az 1009/1952. sz. jegyzőkönyvet.

Folyó évi julius 24.-én beérkezett 396.310. sz. és 189.097. sz. szovjet kocsikra Záhony állomás által felvett 1012/1952. és 1034/1952. sz. vasuthivatalos tényállaéki jegyzőkönyvek tényállása szerint 4,5 % törött és kb. 15 %-ban elmorzsolódásu téglákat találtak. Ezek átrakásánál Budapestről kiküldött bizottság nem volt jelen.

1952. julius 29.-én Záhonyban átrakásra került a 308.704. és 530.642. sz. szovjet vagonokba rakott téglaküldemények. A vonatkozó kiegészitő jegyzőkönyvet mellékeljük.

A szovjet vagonok felnyitása alkalmával a hely-

szinen lévő bizottság megállapitása szerint a 6293 tipusszámu téglák ismét 35-50 %-ban olyan sérülést mutattak, amelyek már a feladás alkalmával fennállottak. Ezenkivül további kb. 10 %-os élsérülések voltak megállapithatók.

Az idomdarabok sarkainak lemorzsolódása pedig a szakértő véleménye szerint gyenge tömörités következménye, ezért szükségesnek tartja a részletes minőségi vizsgálat megejtését.

A Szovjetunióból beérkezett vagonokat rendelkezésünkre Záhony állomás mindaddig visszatartja, amig a helyszinre az általunk kiküldött bizottság meg nem érkezik. A bizottság jelenlétében veszik le a fedett szovjet kocsikról az ólmokat és igy történik a ténymegállapitás.

Megjegyezzük, hogy a szovjet vasut Záhonyban lévő áruátadója a felvett vasuthivatalos tényálladéki jegyzőkönyveket, mivel fedett kocsikról van szó, nem irja alá.

Közöljük, hogy felkértük a Torgpredsztvot /Nikolajenko elvtárs/ szóban és irásban, hogy a alkalommal küldje ki velünk kiküldöttjét Záhonyba. Kérésünket azonban nem teljesitették.

Metalimpex táviratilag jelezte a szovjet partner felé fentieket, ahonnan táviratilag közölték, hogy haladéktalanul intézkednek.

Budapest, 1952. julius 30.

Budapest, 1952. szeptember 7.

F e l j e g y z é s

G e r ő elvtárs számára.

Moszkvai megbízottunk: D.Pál jelentése szerint a mult héten a Külkereskedelmi Minisztériumban szóbeli választ kaptak a Sztálin Vasmű tervezése tárgyában május hó folyamán elküldött magyar kormánykérelemre.

A választ a szovjet fél közlése szerint nem is fogjuk irásban megkapni, mert a kormányhatározat az egyes minisztériumok felé utasitásban nemt ki. Végrehajtásával a Vaskohászati Minisztérium és a Technoexport van megbizva. A választ különös módon még szóbelileg sem közölték velünk részletesen s ezért F. és D. elvtársak csak hézagos feljegyzést tudtak készíteni.

Ezek alapján a tervek kérdésében a helyzet ma a következő:

1./ A kokszolómű /kormánykérelem 1./ pontja/ több hónappal kitolt tervezési határidőit - különösen a szénmosómű tekintetében - csak lényegtelenül hozták előre. Ilymódon a szénmosómű 1953-ban megvalósitható nem lesz, tehát a kokszolóművet mintegy félévig külföldi kokszolható szénnel kell járatnunk.

2./ A hengermű tervezése /kormánykérelem 2./ pontja/ julius 21-i jelentésemben emlitett javaslatunkat, illetve kérésünket, melynek lényege az, hogy a részlettervezést a

szovjet és magyar fél között megosztjuk, viszont a terveket 1953. év folyamán teljes mértékben megkapjuk, elfogadták s így a meleghengermű üzembehelyezése nagy erőfeszítéssel bár, de 1954. második felére előirányozható.

3./ Jelentem még, hogy a kombinát többi részletterveinél /acélmű, nagyolvasztó, kokszoló, érctömörítő/ a szovjet tervezőintézet az általam június-július hónapban Moszkvában kitárgyalt meghosszabbitott határidőket sem tartja be pontosan, hanem még ehhez képest is 3-4 hetes késedelemmel szállit. Igy pl. a juliusi terveket teljes mértékben csak augusztus végéig kaptuk meg, az augusztusi terveknek pedig máig csak a töredékét. A késedelmek miatt ugy a budapesti TORGPREDSZT-VO-nál, mint Moszkvában a Külkereskedelmi Minisztériumnál és L. Aladár elvtárson keresztül eljártunk.

A szovjet fél közlése szerint szeptember elején a kormányhatározatban foglaltakról megállapodást akarnak velünk aláirni. Mihelyt ennek tervezetét megkapjuk, ujabb jelentést fogok tenni.

S. János

Országos Tervhivatal
Kohó- és Gépipari Minisztérium

Szigoruan titkos.
..... sz. példány.

E l ő t e r j e s z t é s

a Politikai Bizottság számára.

Tárgy: a diósgyőri blokksor /bluming/ visszaadása.

Annak a magyar kormánykérelemnek tárgyában, hogy a Szovjetunió vegye vissza, illetve használja fel másutt a Lenin Kohászati Üzemek számára jelenleg leszállitás alatt álló szovjet blokksort, a Moszkvába küldött magyar bizottság /S., F. és H. elvtársak/ október 24-én tárgyalt a szovjet kormány részéről megbizott Kovalj külkereskedelmi min.h. elvtárssal. A tárgyaláson részletesen megvitatták a magyar kormánykérés indokait.

Bár a magyar bizottság hangsulyozta a sulyos magyar külkereskedelmi helyzetet, valamint azt, hogy a diósgyőri rekonstrukció leállitása következtében a blokksor évekig kihasználatlanul heverne és 1957. előtt - még esetleges sztálinvárosi telepitése esetén - sem volna üzembehelyezhető, Kovalj elvtársnak az volt a véleménye, hogy a mi elhatározásunk és kérésünk kissé elhamarkodott és nem eléggé megindokolt. Szerinte az itt jelentkező 2-3 éves előretartás /a blokksor szerelési ideje kb. 1 év/ ilyen nagy berendezésnél nem mondható tul soknak és a Szovjetunióban ismételten előfordult. Maguknak a gépeknek konzerválása sem okoz különösebb nehézséget. Amennyire ők a magyar kohászat helyzetét ismerik, annak feltétlenül szüksége van akár Diósgyőrben, akár Sztálinvárosban egy nagyteljesit-

ményü modern blokkseora, már pedig a mi meglévő 2 blokkseorunk életkora kb. 50 év. Ezért egyes szovjet elvtársak arra gondoltak, hogy a magyar kormánynak talán fennáll valamely kapitalista viszonylat felé egy hasonló blokkseora olyan kötelezettsége, amelytől nem tud szabadulni.

Miután a magyar bizottság kifejtette, hogy a dolog éppen ellenkezőleg áll: kötöttünk egy blokkseor szállitására 1950-ben egy nyugatnémet szerződést, de ez az embargo intézkedések következtében kivitelre nem kerülhetett és a magyar kormány 1951. végén éppen ebből kifolyólag kérte a szovjet blokkseor leszállitását, Kovalj elvtárs még nyomatékosabban ajánlotta, hogy kérésünket ismételten gondoljuk át, annál is inkább, mert véleménye szerint a blokkseort nem igen tudjuk majd pótolni, ha most visszaadjuk. Közölte, hogy a szovjet kormány nem kivánja a blokkseort belföldön felhasználni, mert kohászati terveink 3-4 évre ki vannak dolgozva s ezen nem változtatnak. Ezért a magyar kormánykérés beérkeztekor megbizták őt a blokkseor külföldi értékesitésével. Ő felajánlotta azt az éppen Moszkvában tárgyaló lengyel kohászati miniszternek, aki azonnal elfogadta és 5 nap alatt kormánya jóváhagyását is megkapta rá, noha Kovalj elvtárs véleménye szerint a lengyelek külkereskedelmi helyzete sem könnyebb. Egyébként a blokkseor a lengyeleknél is a legjobb esetben 2-3 év mulva kerül majd üzembe.

A szovjet kormány ennek alapján hozzájárult a blokksornak tőlünk való visszavételéhez és Lengyelországba szállításához, azzal a feltétellel, hogy a szállítással, raktározással kapcsolatos költségeket, töréseket, stb, a magyar kormánynak kell fedeznie és az ügy lebonyolításával Kovalj elvtársat bízta meg.

A vázolt helyzet ellenére Kovalj elvtárs nyomatékosan javasolta, hogy mégegyszer vizsgáljuk felül kérésünket az alábbi szempontokat is figyelembe véve:

a./ Nem szorít-e mégis minket valamiféle kapitalista irányu kötelezettség;

b./ helyesen képezzük-e kohászati beruházásaink sulypontját, a kérdést nemcsak Diósgyőr és Sztálinváros, hanem az összes kohászati beruházásaink figyelembevételével felvetve.

Utóbbira példaképpen felhozta, hogy Csehszlovákiában szerzett információja alapján mi egy 6.000 tonnás nagyprés felállitását terveznük, amely kb. annyiba kerülhet, mint a szóbanforgó blokksor és véleménye szerint kevésbé fontos számunkra.

Kovalj elvtárs nyomatékosan gyors választ kért, mert a kész géprészek szállitását leállitották s ez nehézséget okoz.
A magyar bizottság vezetője: S. elvtárs az O.T. elnökének és a kohó- és gépipari miniszternek engedélyével ujabb utasitásokért visszajött Budapestre.

A kérdést az Országos Tervhivatal, a Kohó- és Gépipari Minisztérium, a Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium vezetői szakemberek bevonásával, a K.V. Terv- és Pénzügyi és Kereskedelmi osztálya képviselőinek részvételével ujból megtárgyalták. Megállapitották, hogy az e tárgyban 2 hónapja hozott döntés óta az alábbi uj momentumok merültek fel:

a./ A blokksorról való lemondáskor azt terveztük, hogy 1955-ben a blokksort ismét megrendeljük a Szovjetunióban. Kovalj elvtárs válasza arra mutat, hogy belátható időn belül nem számithatunk egy másik blokksor szállitására.

b./ A szovjet adósságunk rendezésével kapcsolatos kérésünk teljesitése esetén a blokksor összesen 20,5 millió rubel értékéből eddig még elszámolásba nem vett kb. 10 millió rubel összegü megterhelést a szovjet-magyar külkereskedelmi mérleg 1954-ben elbirja.

c./ A szovjet kormány nem tartja megengedhetetlennek a blokksor 2-3 éves beraktározását.

Figyelembe kell továbbá venni azt is, hogy amikor az 1954. évre előirányzott 1,46 millió tonna martinacél termelés 1,7-1,75 millió tonna fölé növekszik /a ez előreláthatólag 1957-ben következik be, évi 5-6 %-os emelkedést feltételezve/, akkor a jelenlegi blokksorok, valamint a Sztálin Vasmü megépitendő előnyujtó sora együttesen sem lesz képes az acéltermelés feldolgozására.

Ha még 1957. után is csak évi 5-6 % termelés-felfutással számolunk, akkor is évente 100.000 tonnával növekszik a fel nem dolgozható acélmennyiség. Figyelembe kell venni végül azt is, hogy blokkseraink elavult és használt állapota következtében csak kis üzembiztonsággal dolgozunk. Ezen indokok alapján az alábbi határozati javaslatot terjesztjük a Politikai Bizottság elé:

Határozati javaslat:

1./ Ismételten fel kell vetnünk a szovjet megbizott felé azt a kérdést, hogy nem rendelhetnénk-e meg mégis 1955-ben egy uj blokkseort. Nemleges válasz esetén a diósgyőri blokkseor visszaadásával kapcsolatos magyar kormánykérést vissza kell vonni.

2./ A Kohó- és Gépipari Minisztérium és az Országos Tervhivatal vizsgálja meg a blokkseor legkedvezőbb telepitési helyét, lehetséges időpontját és arra vonatkozó javaslatát 3 hónapon belül terjessze a Politikai Bizottság elé.

Budapest, 1953. október 28.

Zs. Mihály Sz. Béla

F e l j e g y z é s ,

a Sztálin Vasmű Kohászati Igazgatóság részére.

Tárgy: Sztálin Vasmű ellátása kohászati mészkővel.

Megbeszélés szerint f. hó 19-én megtekintettük Sch. bányamérnök kartárssal együtt a Dunai Cement és Mészmű telepitése állapotában lévő mészkőbányát, annak megállapitására, hogy a bányában részünkre a mészkőfejtés megindulhat-e.

Megállapitottuk, hogy erről szó sem lehet.

Két főokból:

1./ A telepités kezdetleges stádiumban van. Két külszini és két tölcséres belső fejtőhely elő van ugyan készitve, és minden további bányaműszaki és szállitóberendezés hiányzik.

Nincs törő és osztályozómű, nincs semmi szállitóberendezés a bányaszinten, két be nem fejezett épület kivételével nincs lakótelep a dolgozók részére, nincs meg a szállitó kötélpálya, nincs meg sem a vasuti, sem a dunai rakodóberendezés.

Azt a felvetődött elképzelést, hogy a mészkövet osztályozatlanul tehereutók szállitsák be a Vác városi MÁV állomásra, amely 15 km-re van a bányától, gazdaságossági okokból el kell vetni.- Osztályozatlan mészkő egyébként sem használható a Sz.V. Kohászati Üzemeiben.

2./ Nincs még véglegesen tisztázva, hogy a váci bánya mészkőve megfelel-e egyáltalán a kohászati mészkő minőségének.

A Szabványügyi Hivatal előzetes tudtunkkal a fejtőhelyekről methodikus kijelölés alapján számos próbát vétetett és elemeztetett meg. A próbák közül a csatolt analizis táblázat szerint egyetlen egy sem felelt meg a kohászati mészkőszabványoknak /MNOSZ 2691/.

Még a mult év őszén bizottsági vizsgálat köteles gondosságból a mi hozzájárulásunkkal elhatározta, hogy ellenőrző próbákat vétet a Dunai Cement és Mészművekkel a Szabványügyi Hivatal és a Bányászati Kutató Intézet által kijelölt bányahelyekről.- Ez tudtunkkal még nem történt meg, de a Szabványügyi Hivatalnál érdeklődni fogunk az ügy állása felől. A kb. 20 mészkőpróbát a próbavétel megtörténte után a Sz.V-be küldetem és az elemzést, valamint a szilárdsági vizsgálatot magunk fogjuk elvégezni a magunk részére.- Ezt is megtárgyalom a Szabványügyi Hivatallal.

Noha a bányában csak a beruházások befejezte után, néhány év mulva indul meg a mészkőtermelés, kívánatos mielőbb tudnunk, hogy a váci mészkő egyáltalán alkalmas-e kohászati célokra.

- - -

A mészkő ügyhöz még kiegészitőleg a következőket jegyzem meg:

Az N.T. 78/1952. sz. határozat a nagyharsányi mészkőbányát kötelezte a Sz.V. ellátására kohászati mészkővel mindaddig, míg

a váci mészkőbányában a termelés meg nem indult. /A váci mészkő minőségi alkalmatlanságáról az MT-nak akkoriban nem volt tudomása./

A nagyharsányi mészkő kohászati célra jól megfelel, magunk is ezt a bányát vettük számitásba, amikor az uj vasművet még Mohácsra akartuk telepiteni, mint a Dunamellék népgazdaságilag legalkalmasabb helyére.- A nagyharsányi mészkő használata sztalinvárosi viszonylatban mégsem a legjobb megoldás, mert a bánya nagy távolságra van és a vasuti fuvar tulságosan terheli az önköltséget. Ezért ajánlottuk még a tervezés idején a Duna közelében lévő csillaghegyi mészkő- és dolomitelőfordulást, mely nagytömegü és kohászatilag jó minőségü anyagot tartalmaz. Ajánlatunkat azonban nem fogadták el, hanem alapos bányászati vizsgálat nélkül a tetszetős Dunai Cement és Mészmü megoldás mellett döntöttek.

A csillaghegyi megoldást nézetem szerint fel kellene elevenitení és vele együtt a Sz.V. közelebbi körzetébe eső más mészkőelőfordulás hasznositását is meg kellene vizsgálni, a nagyharsányi mészkőnek a Sztálin Vasmü részére terhes fuvarköltségeinek csökkentése érdekében egy közelebbről történő mészkőszállitás olcsóbb fuvarköltsége révén.- A csillaghegyi mészkő előfordulás pl. olcsó vizi szállitás előnyével csak kb. 80 km-re esik a Sztálin Vasmütől, a nagyharsányi mészkövet azonban 158 km drágább vasuti fuvar terheli.

Sztalinváros, 1954. augusztus 25.

1 analisis táblázat mellékelve.

T. Alfréd

II. Termelési problémák.

Gépgyárak
Munkaügyi Főosztálya
00637.

Budapest, 1953. március 27.

F e l j e g y z é s

Tárgy: 1953. III. hó 26-i éjszakai ellenőrzés tapasztalata.

Öntödegyár:

Felelős vezetők tartózkodtak az üzemekben, a munkatempó megfelelő volt. A "Felszabadulási hét" az éjszakai műszakban is nagyon szépen megmutatkozott.

Az öntvénytisztitók, üritők, temperformázók, tempermagkészitők részlegeinél igen jó ütemben ment a munka, minden éjszakai dolgozó normában, megfelelő teljesitménnyel dolgozott.

Szerkezet és Emelőgépgyár:

Két fő autogénhegesztő egy daruhid kihuzásán dolgozott, illetőleg inkább unatkozott.

Célszerü lenne, ha a SzEG ilyen két fős éjszakásokat nem tartana, mivel a munka eredménye igen kicsi volt.

Kerékpárgyár:

Nem dolgozott a III-ik műszakban, kivétel volt a krómozás, Kerékpár VIII, VI, és Kerékpár VII. üzeme, ahol néhány dolgozó be volt rendelve és megfelelően végezte munkáját. Különösebb versenylendület nem látszott.

Szerszámgyár:

Csupán néhány dolgozó éjszakázott, a gépek 95 %-a kihasználatlanul volt az éjszakai műszakban. A benttartózkodóknál a munkatempó gyenge volt.

Varrógépgyár:

Néhány automata beállító és a végszerelő csoportból 10 fő dolgozott az éjszakás diszpécser vezetésével. Nem látszott a verseny, a "Felszabadulási hét" lendülete.

Golyóscsapágy-gyár:

A kapuőr aludt, a gyürü résznél 4 fő dolgozó volt bent plus az alvó őr.

Motorkerékpárgyár:

A munkatempó normális volt. Fogaskerék hiányuk van, mivel az Edzőbe átküldött hátsótengely fogaskereket kemence hiány miatt nem edzették le.

Szerszámgépgyár:

Összesen 110 gép nem dolgozott, közte 21 esztergapad. Versenylendület egyáltalán nem volt tapasztalható. A Schwingelő-gép nem működött. Az éjszakára berendelt dolgozók közül igen sok hiányzott: pl. a fogaskerék csoport köszörüseinél /furat és vegyes/ 4 fő hiányzott, köztük olyan is, mint J ó n t e p u l u s , aki fél 11 órakor szó nélkül otthagyta müvezetőjét.

A fogaskerék esztergályosoknál a munka megfelelően ment, de 6 gép állt.

N a j d u művezető a fogaskerék köszörüs csoportban elkeseredve panaszkodott, hogy nem bir a fiatalokkal. Ugyanakkor a müszak könyvekben az idősebb dolgozók 16 órás müszakkal szerepelnek például L. köszörüs.

A fogköszörüsök előreláthatóan még 27-én és 28-án is a március havi programot fogják köszörülni.

A Szereldében semmi mozgás nem volt, csak a Radiál Furógép szerelésénél volt 4 fő bent és egy-két festő.

Az egész gyáron az elhanyagoltság és a versenyszellem nélküliség érződött.

Az összbenyomás az Öntödegyár kivételével az volt, hogy a "Felszabadulási hét" a II-ik müszakban már alig, a III-ik müszakban egyáltalán nem érezteti hatását.

M.M. Gépgyárak
Munkaügyi Főosztály

S. sk.

A Gépgyár működésének kiértékelése

- A Sztálin Vasmű Gépgyára igazgatójának beszámolója -

Beszámolómban a Gépgyár helyzetét jellemző valamennyi problémával, - a termelés operativ kérdéseit kivéve - foglalkozni kívánok. A beszámoló főszempontja: az egyes területeken milyen mértékben vagyunk felkészülve a kohászati létesitmények építéséből és üzembehelyezéséből reánk háruló feladatok végrehajtására. A Gépgyár általános helyzetének ismertetése után az egyes üzemek munkájára röviden kitérek.

1./ Az üzemi épületek és berendezések állapota.

Üzemi épületeinket és berendezéseinket számos tervezési és kivitelezési hibával, - sok esetben befejezetlenül vettük át. Az üzemeltetés során is keletkeztek már kisebb rongálódások. Épületeink különféle hiányosságai a termelést nem akadályozzák. E téren legveszedelmesebb jelenség az öntöde és a központi anyagraktár darupályájának betonelemein észlelhető repedések. Fütőberendezéseink rendkivül hiányosak, különösen az üzemi hőközpontok. Legérzékenyebben érint bennünket számos armatura és mérőműszer teljes hiánya /hőmérők, feszmérők, hydrometerek, háromjáratu csapok/. Üzemeink fütése egyáltalán nem, a melegviz-szolgáltatás pedig hiányosan nyert megoldást ezen a télen. Villamos hálózataink és berendezéseink körül rendkivül sok az üzemzavar. Az üzemi transzformátor-házak általában

befejezetlenek, a secundär-rész általában nincs átvéve. A földelések /darupályák stb./ általában megbízhatatlanok, szabványellenesek. Számos üzemzavart tartalékmotorok hiánya miatt nem tudunk elhárítani.

Termelő gépi és egyéb berendezéseink állapota az alig több mint egy éves üzemeltetés után a természetesnél jobban leromlott. Az üzemzavarok és termelésből való kiesések mértéke szokatlanul magas. Kemencéinknél és egyes nagyobb berendezéseinknél /porelszívó stb./ számos tervezési hiba áll fenn. Szerszámgépeink tartozékokkal való ellátása hiányos. A berendezések rossz állapota azonban elsősorban helytelen üzemeltetésből, nem megfelelő technológia alkalmazásából, a központi és üzemi karbantartás hiányosságaiból, a gépeken dolgozó munkaerő számottevő részének képzetlenségéből, a berendezések lelketlen kezeléséből és nem egy esetben tudatos kártevésből ered.

Az épületek és berendezések megfelelő állapotának kialakításában számos feladata van még a tervező intézetnek, a Szerelőipari Vállalatnak, a Dunavill-nak és még néhány kivitelezőnek, - a hiányosságok felszámolása azonban tulnyomórészt a mi feladatunk.

A főmechanikus osztálya, ezen belül a TMK gyenge; elsősorban a közvetlen vezetés minőségét tekintve. Még gyengébbek az üzemi karbantertó részlegek. A villamosjavító-üzem vezetése jó, ezen a téren a szükséges fejlődés

biztositható. A főmechanikus és a TMK-vezető esetében személyi változás volna kivánatos, melyet azonban gyáron belülről nem tudunk megoldani. Akár tudunk személycserét végrehajtani, akár nem, - a Gépgyár főmérnökének az eddiginél is erőteljesebben kell beavatkoznia ugy a központi karbantartó szerv, mint a megfelelő üzemi részlegek felfejlesztésébe, - az erre illetékesek helyett.

Ugyancsak szükséges a beruházási hiányosságaink kiküszöbölése érdekében I.21.-én, illetve II.19.-én benyujtott f. évi beruházási tervünk és II.5.-én a külső szerelő részleg felszerelésére kért külön 250.000 Ft hitelfedezet igényünk jóváhagyása.

2./ <u>Munkavédelmi helyzetünk.</u>

A legsulyosabb hiányosság az üzemeken belüli rendetlenség, zsufoltság, belső közlekedési és szállitási utvonalak nem megfelelő kialakitása. Az üzemek közti szállitási utvonalak és az üzemek környéke elhanyagolt, befejezetlen.
A szállitás és a dolgozók mozgása sem üzemen belül, sem kivül nem biztonságos. Az üzemek fütése megoldatlan, a szabad kokszkosarak helyenkénti alkalmazása egészségtelen.
Az üzemek szellőztetése, különösen a mesterséges helyi és általános elszivóberendezések működése nem kielégitő.
Az üzemek világitása, kisebb helyi hiányosságoktól eltekintve jó. A dolgozók különféle káros hatásoknak, sugárzó

hőhatásoknak, ipari porártalmaknak, mérgezéseknek /CO, cziángáz/ erősen ki vannak téve. Bőrgyulladásos foglalkozási ártalmak jelentéktelenek. Általános hiányosság, hogy a dolgozók a védőeszközökből csak a számukra kívánatosakat /vaskekesz, tej/ használják, a kellemetleneket /gázálarc, szemüveg/ sok esetben mellőzik és használatukra a közvetlen vezetők nem kellő eréllyel kötelezik őket.

A munkavédelmi hiányosságok egy része tervezési hiba, nagyobbrészt a mi hibánk. Kiküszöbölésükre rövid időn belül képesek vagyunk.

3./ <u>Az általunk alkalmazott technológia.</u>

Alkalmazott technológiánk általában nem mozog azon a színvonalon, melyet a rendelkezésünkre álló modern berendezés megengedne. Ennek kétségtelenül részben az is oka, hogy berendezésünk még nem komplett. A felszereszámozás hiányosságai: saját hibánk. Technológiai személyzetünk létszámát és minőségét tekintve nem kielégitő. A technológiai fegyelem gyenge, részben a hiányos előirások, részben a müvezetők nagyobb részének képzetlensége, részben a MEO lassusága és a felelősségrevonás teljes hiánya miatt. Az öntödében sürgős feladat a homokelőkészitő, rázó-formázó és rázó-ürítő berendezés teljes üzembehelyezése. Kovácsüzemünk az alakos kovácsolást késből végzi. Kemencéink kicsik. Az épületjavitó üzemnél rendkivül nagy akadályt jelentenek

a feszárító hiányosságai. A villamosjavító üzemben a modern motortekercselő üzemrész és az olajszeparátor nincs megfelelően kihasználva. A vacuum-impregnáló berendezés és a próbaterem nincs üzembehelyezve. A motorvizsgálat házilag készített, ideiglenes berendezéssel történik.

Az üzemi gyártástervezések működése nem felel meg a termelés kívánalmainak. A technológiai előkészítés rendkívül rossz az öntődében, ahol a termelés egyik fő akadályát képezi. Két legnagyobb üzemünk, az öntőde és a mechanika vezetője nem rendelkezik olyan felkészültséggel, hogy az üzemi technológiai osztály munkájára támaszkodni tudnának, még kevésbé, hogy ellenőrizzék azt. Január hónapig az üzemi gyártástervezések munkáját objektive is akadályozta számos váratlan munka. Mióta ez a helyzet megszünt, azóta sem tapasztalható számottevő javulás. A Gépgyár központi technológiai osztálya operativ feladatok gyors végrehajtására jelenleg alkalmatlan. Szervezetszerü munkájának jelentős részét egyáltalán nem végzi el /rendelések felülbirálása, anyagnormakészitése, rajzok kitérgyalása és üzemek rajzellátása/. Az osztályvezető legmagasabb beosztásu munkatársai álmos, tehetetlen emberek. Ez rányomja bélyegét az egész osztály munkájára. Komoly létszámhiány is van. Ez a helyzet komoly veszélyt jelent egész munkánkra.

Technológiai szerveink vonalán feltétlenül szükségünk van néhány fő kivülről jött pótlásra. A többi hiányos-

ságot jórészt szakmai oktatással és politikai neveléssel tudjuk áthidalni, - de nem rövid idő alatt. A fennálló helyzetet felismerve magam is és a főmérnök is közvetlenebbül avatkozunk be ezen osztály munkájába.

4./ <u>Anyagellátásunk és a velünk szemben fennálló külső kooperációs kötelezettségek</u>

Jelenleg élő NME-rendelésállományunkból 85 rendelés 20.000.000.- Ft értékben nincs rajzzal ellátva. Ebből kifolyólag naponta érkeznek olyan rajzok, melyekhez anyagot sem mi, de még a KOM. termelési főosztály sem tud biztosítani. Egyes rendelések elkésve és olyan rövid határidővel érkeznek, melyek betartása objektive lehetetlen. A tervező intézetek által készített tervdokumentáció többnyire hiányos, - nem ritkán hibás. Fokozottan fennállnak ezek a hiányosságok a VKV-től, mint fővállalkozótól érkező rendeléseknél, amelyeknél a késedelem érthető okokból még nagyobb szokott lenni. Szenfelül a VKV teljesen helytelenül különféle kereskedelmi árukat is tőlünk rendel meg, amivel feleslegesen terhel bennünket.

A külső kooperáció vonalán sem a vállalatok, sem az ÁGM termelési főosztálya részéről nem kapunk megfelelő támogatást egyes munkák kihelyezésénél /pl. árcelőkészitői kaliberrostók mangánacélöntvényei/. Munkánkat természetesen lényegesen megkönnyitené, ha a Trösztnek volna termelési osztálya.

Hengereltáru-ellátásunk kisebb zavarait mindeddig át tudtuk hidalni, most azonban komoly veszély előtt állunk. Április havi anyagellátásunk nincs biztositva, az első keretre esedékes anyagaink nem kerültek leszállitásra, egy részét az országos hengerlési programba be sem állitották.

Kötelezettségeink teljesitéséhez nagy mennyiségben van szükségünk hajtóművekre, villanymotorokra, különféle vegyes villamosberendezésekre és szerelési anyagokra, ventillátorokra, szivattyukra, szállitószalagokra, emelőberendezésekre, kisebb gépi berendezésekre, tolózárakra, csövekre, csőidomokra, rugókra, láncokra, sodronykötelekre, golyóscsapágyakra, zsirzókra, tömitésekre, különféle gumi-, papir- és bőrárukra, faanyagokra, szinesfémekre. Ezenkivül kihelyeztünk számottevő mennyiségü öntési, kovácsolási, megmunkálási és hőkezelési munkát. Ezek megrendelését a kereskedelmi osztály pontatlanul végezte el, sok nincs, vagy nem megfelelő határidőre van viszaigazolva.

Külső kooperációs helyzetünk jelenleg tisztázás alatt áll, ehhez a Tröszt komoly segitsége szükséges.

5./ Termelékenység, bér- és normaviszonyok.

A munka termelékenységének alakulását a Gépgyár fennállása óta a következő adatokkal szemléltetem.

		A term.terv teljesitése % /teljes-term./	Term. érték/ 1 fő Ft	Term. ért./ 1 fő/ nap Ft	100 Ft összbérre eső t.é. Ft	Bérhányad %
1952.	I. n.é.	83.4	11.928	155	236	42.3
	II. "	147.1	17.106	228	352	28.5
	III. "	124.3	21.125	271	454	22.0
	IV. "	125.0	24.307	316	488	20.4
1953.	jan.	102.3	8:982/hó	345	564	17.7
	febr.	100.0	8:030/hó	334	557	18.1

Termelékenységünk fejlődése egészséges. A február havi visszaesés látszólagos, - a 24 munkanapos hónap következménye. Sajnos nincs módunk a megfelelő országos mutatószámokkal való összehasonlitásra, mert ezek nem állnak rendelkezésünkre.

Március havi létszámtervünk 1.955 fő, ebből munkás: 1.304, müszaki: 242, adminisztrativ: 181, kisegitő: 152, nem ipari: 76. A bérelap: 2,554.000 Ft.

Fontosabb üzemeink tervezett létszáma március hónapban:

	munkás	átképzős	műszaki	adm.	kisegítő	összesen
ép.jav.	66	-	12	3	2	83
öntőde	348	22	45	17	10	442
kovácsüz.	54	-	7	3	2	66
mechanika	384	33	52	18	10	497

Létszámunk a külső szerelő részleg felállítása folytán emelésre szorul. Március folyamán 21 fő esztergályos és 11 fő öntő átképzős levizsgáztatására kerül. 22 fő lakatos átképzős áprilisban vizsgázik. Ezután csak a februárban a DISZ segítségével indított 20 fős öntő átképző tanfolyam marad meg.

A munkás, műszaki és adminisztratív átlagbérek a Gépgyár fennállása óta a következőképpen alakultak:

		munkás	műszaki	adminisztratív
1952.	január	964	1559	1088
	február	847	1400	1067
	március	1043	1630	1051
	október	1189	1690	1072
	november	1134	1886	1110
	december	1100	1615	985
1953.	január	978	1727	981
	február	946	1551	954

A bérek hullámzásánál a munkásoknál ok a nem megfelelő kihasználás és a sok hiányzás, adminisztratív vonalon a sok hiányzás /szülő nők/ műszakiaknál a prémium.

A műszaki normák készitése a Gépgyárban alacsony szinvonalon áll. Ennek legfőbb oka az, hogy az üzemi technológiai szervek még azokban az esetekben sem mindig dolgoznak ki részletes technológiát, amikor ez gazdaságos volna. A mechanikai üzem gyártásterveinek kb. 60-70 %-a csak müveleti felsorolást tartalmaz. Közrejátszik a műszaki normakészités lemaradásában az a körülmény, hogy sem a

technológiai, sem az időelemző-szerveknek nincs megfelelő előretervtása. A normanyilvántartás alapján megmutatkozik, hogy normaórákat alapulvéve az 1952. év III. negyedévében 15.1 %-ban, a IV. negyedévben pedig 14.7 %-ban alkalmaztunk műszaki normákat. Mindkét negyedévben kb. 25 %-ban statisztikai normákkal dolgoztunk, azonban a normák tulnyomó része, 60 %-a becsült norma volt. Ezen a helyzeten sürgősen változtatnunk kell, mégpedig a technológiánál már mondottakhoz hasonló módon.

Ismertetem még a darabbérben dolgozók átlagteljesitményszázalékainak alakulását, a dolgozók %-ában kifejezve:

	79% alatt	80-89.9	90-99.9	100-109.9	110-119.9	120-149.9	150-199.9	200 % felett
1952.III.n.é.	4.5	2.4	5.8	9.1	13.6	37.9	21.5	5.2
IV. n.é.	8.2	3.8	5.8	8.3	10.7	38.4	20.0	4.8
1953. jan.	12.0	3.0	3.6	9.9	15.5	28.0	22.0	6.0

A legalacsonyabb teljesitmény %-ok növekedését januárban a decemberben felszabadult átképzősök gyakorlatlansága okozza. 150 %-on felüli teljesitmények főleg azokon a területeken vannak, ahol becsült normákkal dolgozunk, - kivéve azokat az eseteket természetesen, ahol ujitást vezettek be.

6./ Káderhelyzetünk.

1953. évi kéderigényünk: 74 fő szakmunkás, 21 fő műszaki és 3 fő adminisztratív /vezető/. Ezek a munkaerők a Kollégium határozata értelmében u.n. "biztosított" munkaerők lennének.

A "biztosított" munkaerők jelentős részénél sajnos nagyon rossz tapasztalataink vannak. Számottevő részük nemcsak szakmailag, de erkölcsi-politikai szempontból sem bizonyult megfelelőnek. Erre szükség esetén példákat sorolok fel.

A munkaerők biztosítására vonatkozó kollégiumi határozatot egyetlen iparigazgatóság sem hajtotta végre. Az ÁGM /Sz. et./ által 4 hónappal ezelőtt a kokszolói ajtók céljaira megigért 5 fő öntő közül még mindig csak 1 fő dolgozik nálunk.

A DISZ-központtól eddig 7 fő öntőt és 1 fő magkészítőt kaptunk.

7./ A Gépgyár üzemeinek helyzete.

a./ Épületjavító-üzem. Az üzem öncéluságát csak a legutóbbi időben sikerült felszámolni azáltal, hogy az öntődével való szoros kooperációra rákényszerítettük. Programszerűsége lényegesen megjavult, azonban minőségi munkája nagyon sok kívánnivalót hagy maga után. Az üzem vezetése gyenge, - a dolgozókhoz való viszony rossz.

A legközelebbi hónapoktól kezdve az uj famintáK készitésének relativ sulya az üzem programjában fokozatosan csökkeni fog, viszont erőteljesen fog jelentkezni a meglévő famintáK javitása /: a II. sz. nagyolvasztó öntvényeinek gyártásával kapcsolatban :/ és különösen az épület-karbantartási munka.

b./ Öntőde. Az üzem vezetése ma sem erősebb, mint bármikor a multban. Az üzemvezetőt az üzemi technológiai szerv egyáltalán nem segiti. A müvezetők nagyobb része gyenge és erkölcsi-politikai beállitottsága nem megfelelő. Az üzemi fődiszpécsert leváltottuk, az uj személy erősiteni fogja az üzem vezetést. Ebben az üzemben van a legtöbb meghibásodás és karbantartási természetü hiányosság, ami részben valóságos szabotázs következménye, részben azonban helyi hanyagság. Arra törekedtünk és ezt el is értük, hogy az üzem számára a gyártás összes külső feltételeit biztositsuk. Ma még állandóan van panasz az épületjavitó üzemmel és a mechanikával való nem kielégitő együttmüködésre. Az tulnyomó részt az öntőde és ezen belül az öntődei technológiai szerv hibája, amely a gyártás különféle segédleteit és a minták javittetását hosszabb távra és tervszerüen nem rendeli meg, hanem azonnali igényekkel lép fől és nyomban a felelősség átháritására törekszik. A főmechanikus osztálya és a villamosjavitó üzem

részéről ma még valóban nem kielégitő az öntőde részére nyujtott segitség. A fennálló hibák és a jövőt illető nem biztató kilátások miatt az öntőde ma legkomolyabban veszélyezteti a kohászati létesitményekkel kapcsolatos munkáletaink legvégső határidőinek betartását is.

c./ Kovács-üzem. Az üzem helyzetének részletesebb elemzését mellőzöm, mert ennél az üzemnél a feladat csekély voltánál fogva biztositva van, hogy a Vasmű-i munkák elvégzésére képes lesz.

d./ Mechanika. Az üzemvezetés szinvonala gyenge. A jelenlegi üzemvezető forgácsolás vonalán nagy tapasztalattal rendelkezik, azonban szervező és áttekintő képessége csekély. Az üzemi technológiai-szerv vezetője a jelek szerint meg fogja állni a helyét. Az üzemi fődiszpécser jó képességü, de a munkában és a felelősségben megbizhatatlan. Leváltása előbb-utóbb szükségessé válik. Az üzem szakmunkásállománya összetételét tekintve az átlagosnál gyengébb. A legtöbb müvezető nem ura a vezetése alatt álló üzemrésznek. Az üzem gépcsoportonkénti terhelési viszonyait ez idő szerint még nem látjuk tisztán. Az eddigi tapasztalatok szerint a mechanika a legkirivóbb hiányosságok felszámolása esetén, - sok minőségi zavarral, - de képes lesz a Sztálin

Vasmüi munkák ráeső, a Gépgyáron belül a legszámottevőbb részét elvégezni, ha a szükséges öntvényekkel és egyéb anyagokkal megfelelően ellátjuk.

A külső szerelő-részleget felállitottuk, létszáma március-április hónapban fog a szükségesre felfejlődni, a részleg vezetése nincs megfelelő kezekben. Szerelési munkáink vonalán nem látunk tisztán, a rendelések is hiányosak. Ez a kérdés ugyancsak tisztázás alatt van. Rendkivül fontosnak tartjuk a szerelőrészleg megerősitését kivülről hozott elsőrendü szerelési, hegesztési szakemberekkel. Ennek a részlegnek a jó munkája nemcsak a létesitmények szerelésénél és üzembehelyezésénél lesz nagy jelentőségü, hanem a tényleges üzemeltetés és rendszeres karbantartás idején is.

e./ Villamos-javitó üzemünknél egyáltalán nem látjuk ma tisztán, hogy az épités és szerelés során milyen szerepe lesz. Az üzem felfejlesztését olyan irányban tervezzük, hogy képes legyen a nagyolvasztó automatikája egyrészének szerelésére.

f./ Energia-szolgáltató üzemünk /: generátorház, kompresszorház, Oxygéngyár :/ és a Telefon-Központ különféle szolgáltatásaikkal lényegesebb kifogás nélkül ellátják alapvető termelő üzemeinket.

8./ Dolgozóink szociális ellátása.

Gépgyári dolgozók birtokában jelenleg 414 végleges lakás van, ezekben összesen 592 dolgozónk lakik. Szálláshelyen 1226 dolgozónk lakik, - 199 lakásban. 149 konyhában házaspár, vagy család lakik, 32 konyhában 1-1 személy, 18 konyhát társadalmi szervek vesznek igénybe, illetve a lépcsőház gondnokok lakják. A szálláshelyeken 9 fő lakik egy szoba-összkomfortos lakásban, illetve külön szobában, 25 kétágyas, 99 háromágyas, 130 négyágyas és 32 ötágyas szobánk van. A szálláshelyek felügyeletét és rendjét 2 szállásfelügyelő, 13 lépcsőházgondnok és 5 helyettes látja el. A takarítást a Takarító Vállalat végzi. A szálláshelyeken sok a hiányosság a városi Közművek nem megfelelő munkája folytán. Szemétszállítást, a lakóházak szemétcsuzdáinak rendbehozását, elektromos- és vízvezetéki berendezésel alapos vizsgálatát, padlásajtók rendbehozatalát sürgősen el kell végeztetni. A vízszolgáltatás terén, - kivéve egy februári kétnapos kiesést, - különösebb zavar nem volt. A Villanyszerelő Vállalat részéről azonban sokszor napokig nem történik meg a bejelentett hibák kijavitása, ami gyakran jogos elégedetlenségre vezet.

Az 1952. évi butor és egyéb felszerelés igényünk komoly része nem nyert kielégitést.

Szálláshelyeinken a rend és tisztaság általában még mindig nem kielégitő, különösen ott, ahol erre maguk a la-

kók sem fektetnek kellő súlyt. Sok a fűtési nehézség a hiányos és rosszminőségű fűtőanyag miatt.

A viszonyok megjavítása, - eltekintve az említett külső feltételektől, - a mi feladatunk és azt meg is tudjuk oldani.

9./ Pénzügyi és kereskedelmi helyzet.

A pénzügyi eszközök és források szembeállításánál az eszköz oldalon készletként 40.195/mFt., míg a források oldalán 34.576/mFt mutatkozott a hónap elején. Ez azt jelenti, hogy a vállalatnak 5.619/mFt meghitelezetlen készlete van és ezen összeg erejéig a Magyar Nemzeti Banktól hitelt áll módjában igénybe-venni. Ezen hitel igénybevétele csak tőkatartalék keretből eszközlendő, mivel a futóhitelek magassága a tervszerű hitelkeretet már elérte. Az eszközök oldalán az egyéb eszközök 16.618/mFt-t a források oldalán az egyéb források 22.234/mFt-t tesznek ki. Az eszközök oldalán jelentős tétel a kincstártól járó 1952. IV. negyedévi, valamint az 1953. I. negyedévi forgóalap juttatás 3.582/mFt értékben, valamint az adósok 7.373/mFt összeggel, melyből 5.394/mFt az aktiv sorbenállás. A források oldalán a passziv sorbenállás 21.675/mFt-t tesz ki, amelyből lejárt hitelekre 5.330/mFt esik. A vállalatnál mutatkozó passziv sorbenállás okozója elsősorban az a körülmény, hogy az anyagbeszerzési keretet hosszabb időn

belül tulléptük. Másik okozója átmenetileg az volt, hogy 1952-ben a vállalat értékesitési terveit huzamosabb időn belül nem teljesitette; ez a körülmény még 1953-ban is fenn áll. A sorbanállás további okozói: az alacsonyan megállapitott forgóalap, valamint az aktiv sorbanállás is.

Az önköltség vonalán az elmult évvel szemben még lényeges javulás nem tapasztalható. Az öntödei gyártmányok önköltsége más adat hiányában a főtechnológus által megadott anyagnormák szerint kerül megállapitásra. Az épületjavitónál és a kovácsmühelynél az elmult évvel szemben bizonyos javulás mutatkozik, ugyanakkor a mechanikánál az önköltség növekedése állapitható meg. Általában az a tapasztalat, hogy üzemeink nem törekednek az önköltség rendszeres csökkentésére és ezt másodrendü feladatnak tartják. Ezen állapot megszüntetésére a főkönyvelőség bevezette, hogy havonként az egyes üzemvezetőknek megküldi az utókalkuláció összesitett adatait és mutatószámait.

A főkönyvelés részéről a legsürgősebben meg kell szervezni az üzemek folyamatos adatszolgáltatását és azt, hogy a szükséges adatok ne lökésszerüen kerüljenek a főkönyvelésre, mert ennek következtében a főkönyvelés csak zárlati időpontokban tud megfelelő adatokat szolgáltatni és elveszti operativ jellegét, amit fokoz még az is, hogy a főkönyvelés felé szolgáltatott adatok nem minden esetben fedik a valóságot. Az előbbiekben mondottak következ-

tében előállott időbeli eltolódások az adatokra torzitólag hatnak. A főkönyvelés operativ jellegét feltétlenül meg kell teremteni elsősorban azért, hogy időben tudjon adatokat szolgáltatni, másrészt azért is, mert a jelenlegi pénzügyi helyzet következtében a Magyar Nemzeti Bank a hiteligénylőseknél naprakész adatokat kiván.

A kereskedelmi Főosztály a legutóbbi időkig a Gépgyár egyik keresztkötője volt. A főosztályvezetőt és az értékesitési osztályvezetőt leváltottuk. A jelenlegi ideiglenesen megbizott főosztályvezető a főkönyvelő irányitásával működik. A feladat itt lényegében a kereskedelmi főosztály helyes, szervezetszerű működésének kialakitása, amit a multban az arra illetékesek elmulasztottak. Az uj vezetőkben van ambició, a raktározás vonalán bizonyos javulást is idéztek már elő, hogy azonban nehéz feladatukat megfogják-e tudni oldani, azt rövid működésük alapján megitélni még nem tudom.

10./ <u>Gyártmányaink minősége.</u>

A selejt alakulása a Gépgyárban ez év első két hónapjában az 1952-es év utolsó negyedéhez képest javulást mutat. Az öntödei selejt az 1952. IV. negyedév 8.25 %-áról január-február hónapok átlagában 5 %-ra csökkent, - sulyra vonatkoztatva. A mechanikai üzemben a selejt az 1952. IV. negyedévi 0.6 %-ról január-február hónapok átlagában 0,54 %-ra csökkent. Ennek ellenére a minőség területén még

mindig rendkivül sulyos hiányosságok állanak fenn, amelyek kiküszöbölésére egész sor intézkedés szükséges. Felfejlesztettük a mechanikai üzemben a futó ellenőrzést és az öntődében a vég-ellenőrző csoportot. Az idegenáru ellenőrzési csoportnál április 4.-ig bevezetjük a grafikon szerinti honok ellenőrzését, aminek alapján az öntöde kellő időben gondoskodhat a megfelelő keverék előállitásáról. Hiányos technológiai előirásokból kifolyólag nem ritkán keletkezik selejt. A technológiai fegyelem kérdésével függ össze a pótmunkák utalványozása ahol nem egyszer előfordul, hogy egy becsült norma+az indokolt pótidő 200 %-os teljesitményt is eredményez. Módot fogunk találni arra, hogy a müvezetőket személyükben érdekeltté tegyük a pótidők csökkentésében. Rendeznünk kell az öntvények szilárdsági vizsgálatának és az adag ellenőrzésének a kérdését az acélöntvényeknél.

Javitanunk kell a selejt-ügyvitel helyzetén is. Biztositandó, hogy a MEO megkapja a pótmunkára utalványozott normaórák számát, hogy a selejt-analitika a selejtszázalékok normaórában is mutathassa. Megoldandó az adagszámozás kérdése, hogy ezáltal a műhelybizonylatok kiállitásának egyik fő akadályát megszüntethessük.

Budapest, 1949. június 7.

Kedves Bíró Elvtárs!

Értesültem róla, hogy a legutóbbi Ipari Tanács ülésen a motorkerékpár gyártásra tett megjegyzéseimet Te ugy értelmezted, hogy Csepelen be kell szüntetni a 250 cm^3-es kerékpárok gyártására irányuló előkészületeket. Mivel ugy látszik, hogy a beszélgetés folyamán nem világosan került ki az én szándékom, azért szükségesnek tartom irásban lerögziteni álláspontomat:

A 250 cm^3-es kerékpárok gyártására vonatkozó álláspontom egyáltalán nem változott meg, továbbra is tartom magamat ahhoz a levélhez, amelyet ebben az ügyben Hozzád május 23-án küldtem.

Ellenben az Ipari Tanács ülésen és azt megelőzőleg IFIG bizottsági ülésen felmerült szempontok miatt feltétlenül szükségessé válik egy nagyobb teljesitményü motorkerékpár kihozatala is. Azért sürgősen mindent el kell követni, hogy a 250 cm^3-es sériagyártás mielőbb megindulhon, ugyanakkor meg kell tenni az előkészületeket a 350 cm^3-esek konstrukciójára is.

T.
Bíró Ferenc elvtársnak,
Weiss Manfred N.V. vezérigazgatója
Csepel.

/Folytatás!/

Minthogy ez nemcsak az én álláspontom, de a többi vezető elvtársaké is és én álláspontomat már a fentiek kihangsulyozása mellett közöltem Vajdával is, a szükséges összegekért a mi Tervosztályunk bevonásával /L. Aladár elvtárs/ mielőbb forduljatok az Országos Tervhivatalhoz.

Maradok

elvtársi üdvözlettel:

Kossa István sk.
iparügyi miniszter

F e l j e g y z é s

Földes elvtárs részére

Tárgy: Vasárnapi rohammunka megszervezése.

A rohammunka helyes megszervezése érdekében az alábbiakat javasoljuk.

1./ Rohammunkára engedélyt csakis a beruházás megbizotti titkárság adhat /Nehézipari Beruházási Vállalat Budapest, Sztalin ut 113. Wohlauer Erzsébet/. A Neb központ engedélye nélkül érkezőket munkába állitani, szervezett ellátásban részesiteni nem szabad.

2./ Minden hét pénteken délután tartoznak a vállalatok arra kijelölt felelős müszaki vezetőjével /a Neb pentelei Beruházásvezetőség titkárságával /L. Pál/ megbeszélést tartani, a Budapestről leküldött létszámjelentés alapján, a dolgozók pontos szétosztását kitárgyalni és irásban lefektetni.

3./ A vállaltok kötelesek azonnal irásban közölni a Beruházásvezetőség titkárságával, hogy ki lesznek a fenti felelős müszaki vezetők.

4./ A felelős müszaki vezetők a pénteki megbeszélésre készitsék elő előzetesen globális keretszám alapján, hogy milyen munkahelyeket tudnak biztositani és kik lesznek a munkahelyeknek felelős munkavezetői.

5./ A vasárnapi rohammunkára érkezők vonattal a beton-uti megállóig jönnek.

A péntek délutáni megbeszélésen meg kell állapitani, hogy a vállalatok főépitésvezetőségeinek kik lesznek névszerint azok a megbizottai, akik az érkezőket fogadják és a munkahelyre elvezetik.

6./AA felelős müszaki vezető természetesen azért is felelősséggel tartozik, hogy a megjelölt munkahelyen munkaterület, munkaeszközök és anyag rendelkezésére álljanak.

7./ A rohammunkások megérkezése után vállalati csoportokban együttmaradnak, a helyszinen megvárják mig a felvezetők szólitják őket és a munkahelyre felvezetik. A szétosztás tervszerü lebonyolitásának megkönnyitésére hangszóró berendezéséről a vasutállomáson a Neb Beruházásvezetősége fog gondoskodni. Az egyes csoportokat hangszóró fogja a felvezetőkhöz szólitani.

A rohammunkásokat megérkezéskor üdvözlik és üdvözlésükben kiterjed,a figyelmük arra, hogy ismertessék a rohammunkásokkal munkahelyüket, feladatukat és vázolják, hogy a rohammunkások munkájukkal mennyire segitik elő a sztalini város épitését. Célszerü lenne, hogy az üdvözlő szöveget a Studió személyzete mondaná be, továbbá a rohammunkásokkal ugy a Neb-be, mint a Trösztökbe egy állandó kijelölt,személy foglalkozzon, aki teljes mértékben fele-

lős a rohammunkások fogadásáért, foglalkoztatásáért, étkezéséért és szétosztásáért.

8./ A Beruházás Vezetőség határozata alapján a rohammunkások hideg ebédet kapnak. A bőséges ebédet megfelelően csomagolva, érkezéskor fogják kézhez kapni. Mihelyt a felvezető teljes csoportját magaköré gyüjtötte, elvezeti a helyszinre kirendelt konyhai kocsihoz és ott átveszi számszerint a csomagokat és azt szétosztja.

9./ Ezután elvezeti őket a már elkészitett munkahelyre és azonnal munkába állitja. Munkaidő 8 óra, félórás ebédszünettel. Ugy kell a munkát elkezdeni, hogy a 8 órás munkaidőt d.u. 17 óráig befejezhessék. A rohammunkásokat a városban érkezésük után a Studión keresztül üdvözölni kell a városon keresztülmenve vállalatonként megnevezni és nekik jó munkát kivánni, s részükre 1-1 mozgalmi dalt eljátszani.

10./ A rohammunkások teljesitményszázalékát munkahelyenként ugy kell kiértékelni, hogy teljesitményszázalékokat a munkaidő befejezésekor, a vállalat felelős müszaki vezetőjével már közölhessék. A közölt teljesitmény adatok komolyságáért a vállalat felelős müszaki vezetője felelősséggel tartozik.

11./ A rohammunkásoknak munkaidő befejeztével, melegvizes zuhanyozó áll rendelkezésre a IV/5-ös bivaly szuterénben, a piszkos munkát végzők számára.

12./ A visszafelé induló vonatok indítása 19.15-kor és 19.30-kor történik.

a./ Azok a dolgozók, akik Budapestről reggel 5.55-kor indultak, azok a 19.15-kor induló vonattal,

b./ azok a dolgozók, akik reggel 6.10-kor indultak Budapestről, a 19.30-kor induló vonattal utaznak vissza.

13./ A rohammunkások elutazása alkalmával a hangszóró ismertesse az elért, kimagasló eredményeket. A Studió az ebédidő kezdését és befejezését, valamint a munkaidő végét szirénahanggal tudassa, a napközben többször a hangszórónkeresztül emelje ki és nevezze meg a Neb ügyeletes bemondása alapján rohammunkások vállalatonkénti munkáját és azt dicsérje. Szemben az eddigi gyakorlattal a munkahelyen nemcsak 1 fő legyen a felelős, hanem csoportonként tartoznak a munkát megszervezni, hogy egy azonos területen foglalkoztatott rohammunkások versenyre tudják egymást kihívni és a versenyállását napközben a Studió tartozik bemondani.

15./ Az autókkal érkezőkkel kapcsolatban ugyancsak fenti rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók. Érkezési hely: Május 1. u. parkirozó hely.

Borovszky Ambrus sk.

Szociális 2. julius 1.

26. Tröszt, 26/1. Gyárépitő, 26/2. Városépitő,
Hidépitő, Betonutépitő, 22/4. Vállalat,
Épitőip- V., Gépgyár, Mélyépitő, Vizépitő,
Ut-Csatorna, Villanyszerelő Vállalat,
H e l y b e n

LP/SzT Lovas

Rohammunkások foglalkoztatása.

Ellenőrzéseink során megállapitottuk, hogy a rohammunkásokkal a munkahelyre történő vezetés után nincs kellő ellenőrzés, illetve foglalkoztetás. Ennek tudható be az, hogy már délelőtt, de különösen délután az összes éttermeket ellepik a rohammunkások. Az is előfordul, hogy amikor a felvezető a munkahelyre vezeti a rohammunkásokat, azoknak egy igen jelentős része eltünik. A munkaidőt és a munkabeosztást sem tartják be a rohammunkások részére és azok lényegesen előbb fejezik be a munkát a megengedettnél.

Felhivjuk a vállalat figyelmét arra, hogy ezeket az állapotokat meg kell szüntetni, mert a rohammunkások munkábaállitása nem kis költséget jelent népgazdaságunk számára. A rohammunkások által elért eredmények nagy mértékben befolyásolják a Sztálin Vasmü épitkezését. Éppen ezért szigoru utasitásban kérjük kiadni valamennyi munkahelynek, hogy a rohammunkásokat elosztás után megszabott munkára kell beállitani, ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy állandó foglalkoztetásuk biztositva legyen és a munkaidőt végig kitöltsék. Ahol a rohammun-

kások ezt nem hajlandók végrehajtani, ott a munkahely vezetője írásban közölje a vállalat, illetőleg brigádvezető nevét.

Amennyiben a rohammunkásokkal való kiszállás és foglalkoztatás tekintetében javulás nem állna be, ugy a vállalat részére a jövőben nem áll módunkban rohammunkást biztositani.

Árva sk. Lovas sk.

Sztalinvárosi Pártbizottságának

Sztalinváros.

Alulirott azzal az elhatározással fordulok a Pártbizottsághoz, hogy mivel Pártunk az alulról jövő kezdeményezését felkarolja, szeretném én is bebizonyitani, hogy nemcsak tagsági könyvvel rendelkezem, hanem méltő is vagyok az 1945-ös Magyar Kommunista Párttagságomhoz. Az összerüsitési javaslatom az alábbiakban foglalom össze.
1955. január 1.-től a Sztálin Vasmü összes üzemeit összevonták egységes Vaskombinátté. Azzal a céllal, hogy a fennálló bürokráciát igy jobban kiküszöbölli a Kombinát Igazgatósága, amely Pártunknak is a programjában szerepel, az az, hogy harcol ellene Pártunk. Én ennek a harcnak egyik katonája szeretnék lenni az alábbi módon és a legkényesebb helyen az anyagellátás terén.

Jelenleg ha valamely üzemnek anyagra van szüksége, tekintet nélkül arra, hogy az milyen anyag: tégla, cement, faáru, festék anyag vagy szerszámok, először is fel kell menni a Kombinát Igazgatóságra az anyagosztályra és ott szakositva, tehát ahány anyagot akar egy üzemvételezni annyi hivatalnokot kell felkeresni. Természetesen minden asztalnál vagyis tisztviselőnél hosszabb-rövidebb időt kell várni. Egy ilyen szomoru példát emlitve. Amikor a Nagyolvasztó meghibásodott két és fél órát vett igénybe mig az ács brigád részére 10 kg egyszerü lágyhuzalt kitudtam iratni. Egy másik eset, amikor 1955. február 15.-én reggel 7-órától nem kaptam meg 11-fős ács brigád

részére a palló anyagot, ami egyébként meg volt a fatelepen, de február 10-től 15-ig nem volt rá idő bevételezni. Én mint az Épületkarbantartó áos brigád bizalmija telefonon kerestem a kapcsolatot a Kombinát Igazgatójával is és már ott tartottam, hogy a Központi Á-E-K-nak telefonálok még akkor is azt mondta V. raktárfőnök, aki a telepen tartózkodott, hogy nem lehet kiadni a bizonylati fegyelem ezt nem engedi meg. Egyébként azt is megjegyezte, hogy annyira kiterjesztették a bürokráciát, hogy a meglévő adminisztrációs apparátus kevés a végrehajtásához. A fentemlitett anyagok kivételezése a DOLGOZÓK anyaggal való zavartalan biztositása érdekében az alábbi észszerüsitést javasolom.

Eltérően a bizonylati fegyelem cimén ismert bürokratizmustól. Minden üzemegységet el kell látni egy kétpéldányos anyagbeszerzési könyvvel. Mellyel minden nagyobb nehézség nélkül az abban kiigényelt anyagot a megfelelő raktárakból megkaphatja. Feltüntetve, hogy hova és menyyi anyag szükséges. A könyv másodpéldányát megtelte után laponként tehát nem az egész könyv beteltekor fel kell küldeni az anyag osztályra, ahol kötelesek az anyag hovaszállitását havonta leellenőrizni. Az anyagért a mindenkori müvezető a felelős, akinek a feladata az anyag kiirása is. A raktárosnak is létesiteni, illetve rendszeresiteni kell egy anyagkiadási könyvet, anyagok csoportositása mellett, aki tartozik a kiadott anyagot ebbe a könyvbe bejegyezni, amelyet szintén egyszeri áttekintéssel

ellenőrizni lehet. Lehetne az anyagok hovakerülését is ezzel az összerőltetéssel egyedül 10-12 ember adminisztrációs munkáját tudnám ellátni, amely a Vasmű Kombinátnak több tízezer forintos önköltség megtakarítást jelentene. Nem is beszélve arról, hogy naponta az e kb. 20-30 dolgozó 2-3 órás termelése nem hiányozna, amelyek a fentiek szerint az anyagosztályon töltik sok esetben fél napjaikat. Fentiek közlésére Párthűségem és a Kommunizmus építésének és az osztályom hozzávaló ragaszkodás indított egyébként megjegyezni kívánom, hogy 1932-óta állandóan a dolgozók között élek és ismerem a dolgozók építésének és építeni akaró akaratát csak az osztályellenség ne gátolhassa, mert a dolgozók is meglátják ma már, hogy akik akadályozzák őket a termelésben.

Elvtársi üdvözlettel

K. István sm.

IV. A dolgozók szociális helyzete

Sztálinvárosi Tanács V.B.
Közellátásügyi Munkabizottság

J e g y z ő k ö n y v

felvétetett 1952. október hó 2-án a Közellátásügyi munkabizottság ülésén

Jelen vannak:	L.L.	Bel.Ker.It.
	B.B.	Tanács
	B.Mné	Tanács
	K.O.	Kiskereск.V.
	O.M.	Ellenőrzési V.
	L.J.	Élelmezési V.
	N.Gy.	Vendéglátóip. V.
	Á.L.	Vendéglátóip. V.
	S.D.	Kenyérgyár
	G.Gy.	FÜSZERT
	S.J.	TÜKER
	Sz.K.	Gépgyár
	T.Fné	26/1. Váll.
	L.P.	Neb

1./ Előző ülés határozatainak végrehajtása.

A munkabizottság megállapitja, hogy az elmult ülés határozatai tulnyomó részben végre lettek hajtva. Az épitőipari vállalat megbizottai rendszeresen nem jelennek meg az értekezleten.

2./ Kiskereskedelmi Vállalat jelentése:

A vállalat vezetője bejelenti a munkabizottságnak, hogy okt. hó 1-től a Bel.Ker. Igazgatósághoz tartoznak. Gépkocsik tárgyában eljártak a miniszteriumnál és MÁVAUT kocsikat fognak esentul igénybe venni TEFU kocsik helyett. Ez hozzá fog járulni a gyors és jó áruellátáshoz. Felelős: Kádár elvtárs.

Kérik, hogy a Tanács tegye lehetővé a jéggyár megfelelő működését. Az árudák tisztaságára és az áruellátásra mindent megtettek, hogy az igényeket ki tudják elégíteni. 17 áruféleséggel rendelkeznek. A dolgozók nagy része már megkapta a két köpenyt, az akinek eddig még nem jutott a legrövidebb időn belül szintén megkapják. Felelős: Kádár elvtárs.

A Neb-el a legjobb együttműködés biztositva van, ami nagyban elősegiti jó munkájukat. Igéretük van a déli tábor kiszélesitéséhez.

A Sztálin uton kérnek még egy üzlethelyiséget füszer, gyümölcs, zöldség stb. céljára és akkor a két üzlet ki tudja kényelmesen szolgálni az ott és környéken lakó dolgozókat. Utasitást kapott a miniesztériumtól, hogy füszerüzletben nem lehet zöldséget árusitani, ezért szükség van egy zöldségüzletre a Sztálin uton. Felelős: Kádár elvtárs.

Az elmult hetekben folyamatosan nagyobb zavarok vannak a kenyérellátásban. Este és reggel nem tudnak adni a dolgozóknak kenyeret, mert a Kenyérgyár nem küldi. A minősége sem a legkifogástalanabb. Felelős H. et. határidő azonnal, a Tanács inditson vizsgálatot ebben az ügyben.

A zöldségellátás vonalán nagy haladást jelent, hogy a raktár megnyilt. Véleménye szerint a FÖZÉRT-nek kell az árudákba az árut kiszállitani. Ebben az ügyben intézkedik a Tanács Kereskedelmi osztálya.

Tisztaságra vonatkozóan intézkedést tettek, amennyiben szappant és trisót adtak dolgozóiknak.

Az őstermelők a város különböző területein árusitanak gyümölcsöt stb. A Tanács a Rendőrségnek utasitást adott, hogy az utcán árusitókat szólitsa fel, hogy áruikat csak a piacon értékesithetik. Felelős: B. elvtársnő.

A munkabizottság megállapitja, hogy a Kiskereskedelmi V. eredményeket ért el, az a kérése, hogy ez ne csak kampányszerü, hanem állandó legyen, sőt fokozzák az eddig elért eredményeket a jövőben is. A téli időszakban a vállalat vezesse be az olcsó meleg kolbász és husok árusitását különösen a gyár területén.

A Sztálin uti üzletben még minden fennáll, a sorbanállás. A vállalat jó szervezéssel hasson oda, hogy a sorbenállást csökkentse. Szüntessék meg az ujból bevezetett blokkrendszert a kenyérárusitásnál. Felelős: Kádár elvtárs, határidő 48 óra. A munkahelyen levő üzletek nincsenek kellőképpen felszerelve, mérleggel, személyzettel.

A munkabizottság határozata, hogy szombaton a délutáni órákban az üzleteket nyitva kell tartani, textilüzlet, háztartási bolt, RÖLTEX stb. Felelős: Kádár et. hat.idő f.4.e.

A Bel.Ker.Ig. megbizottja örömmel állapitja meg, hogy a közellátás javult, a Bel.Ker.Ig. a maga részéről mindent el fog követni, hogy ezt a nivót nemhogy tartsa,

hanem állandóan emelje, s a budapesti nivóra hozza. Kell az, hogy az értekezleteken az elvtársak tegyék meg javaslataikat, hogy ezzel is elősegitsék a KisKer.V. jó és eredményes működését.

A hus és tejcsarnok felszerelése, illetve berendezése a Sztálin uton késik, ezt a kérdést fel kell vetni a Bel.Ker. felé és kivizsgálni ezt, hogy a késésért ki a felelős.

3./ Élelmezési Vállalat jelentése:

A kis konyhák felállitásával hatalmas fejlődés mutatkozik az étkezés területén. 8 ilyen kis konyhát létesitettek. Ebből 3 kis konyha az öntödében, Mechanikában, Kazánkovácsműhelyben mintaszerüen van berendezve, országos viszonylatban megüti a mértéket. A Neb minden problémájában segit a vállalatnak, ezért kéri a Neb-et, ha valahol felvonulás van, ott elsősorban konyhát kell felállitani, hogy az ott dolgozók is hozzájárulhassanak a meleg ételhez. Jelenleg 4 kis konyha van épitkezés alatt, melyek ebben a hónapban elkészülnek. 1953-as évben már egészen korszerü berendezést és felszerelést fognak nyujtani a dolgozóknak az étkezőhelyeken, melyhez a Bel.Ker. adja meg a támogatást.

Nagy a hiány kádervonalon. A munkabizottság határozata, illetve javaslata, hogy a vállalat saját dolgozóiból neveljen kádereket.

Jegyfelelősök vonalán nem történt semmi intézkedés, ma is előfordul, hogy 30-40 jeggyel többet adnak ki, mint amennyi adag ételt rendelnek. A munkabizottság határozata, mb. határozata, hogy a vállalatvezetőket fel kell erélyesen szólítani fenti rendellenességek megszüntetésére.

Művelyesekből nagyon rosszul állnak. 1.500 dolgozó eszi a B-menüt. Az I-es konyhának a túlzsúfoltsága miatt szüksége volna a vállalatnak a 301-es étteremre. Ezt a kérdést a Vendéglátóipari V-al tárgyalja ki.

A Gépgyár metbizottja panaszolja, hogy a nyersburgonya, amit küldenek a konyhába főzésre, egészen fekete. A munkabizottság felszólítja az Élelmezési Vot, hogy ilyen eset ne ismétlődjön meg mégegyszer. Felelős: Oltai elvtárs.

A munkabizottság véleménye az, hogy az A menü rovására jó a B menü. Úgy kell főznie a konyháknak, hogy minőségben az A menü közelitse meg a B menüt. Felelős: Oltai elvtárs.

A munkabizottság felhivja a vállalat figyelmét, hogy a téli időszakra készüljön fel a melegitő italokkal, valamint olcsó meleg kolbászt és husokat árusitsanak a büfékbenkeresztül. Felelős: Oltai elvtárs.

A Tanács elnök elvtársnak az a véleménye, hogy a főzésben javulás észlelhető, ezt a nivót emelni kell minden körülmények között. Oltai elvtárs dolgozzon ki egy ja-

vaslatot f. hó 6-ra a jegyfelelősök kérdését hogyan oldják meg. Ezt a kérdést a Tanácselnök elvtárssal és a kivitelező vállalatok vezetőivel együttesen meg fogják tárgyalni. A Tanács fenntartsa magának azt a jogot, hogy minden hónapban egyszer-kétszer összehív egy bizottságot, mely bizottság ellenőrizni fogja a konyhák tisztaságát, még az éjszakai órákban is.

4./ Vendéglátóipari Vállalat jelentése:

Áruhiányuk sem ételben, sem italban nincs. Étlapokon 10-15 féle ételszerepel, bevezették a zónamenüt olcsó áron. A Béke Étteremben hetenként 2 műsoros estet fognak adni kedden és pénteken, tekintettel arra, hogy a szabadtéri színpad a téli időszakban nem működik. Igy kívánnak gondoskodni a dolgozók téli szórakoztatásáról. Sürgősen szükség van a Béke Étterem renoválására. A III-ik negyedévi terviket forgalom szempontjából 97 %-ra teljesitették.

A munkabizottság határozata, hogy a Vendéglátóipari V. a téli időszakra vezesse be a sült ök és sült gesztenye árusitását, olcsó meleg kolbászt és husokat árusitsanak a bódékban, a kolbász melegitéséhez szükséges berendezésről pedig gondoskodjanak. Felelős: Nagy elvtárs.

A B uti cukrászda kérdést vizsgálja felül a Tanács Kereskedelmi osztálya. Amennyiben a cukrászda bevétele nem tudja biztositani az ott dolgozók munkabérét, ugy be

kell szüntetni és esetleg más helyen felállitani. A déli-táborban és a faluban is szükség lenne cukrászdára.

5./ FŐZÉRT jelentése:

Az uj zöldség-gyümölcs raktárt megnyitották, ezáltal az ellátást még jobban tudják ellátni, illetve megjavitani. Készletük állandóan van. A burgonya tárolására az előkészületek folynak, ebben a hónapban el is vermelik a burgonyát. Véleményük szerint 70 w. burgonyát fognak elvermelni, ami az ujig elég lesz. Csak jan. 1-től szedik fel a vermekből addig lehozatnak és azt árusitják. Csak akkor tudnak folyamatosan szállitani, ha elegendő gépkocsit fognak kapni.

Az élelmezési vállalatok kevésnek találják a 70 w. burgonyát, véleményük szerint 150 W-ra van szükségük, uj vállalatok alakulnak, többet kell főzni . Ezt a kérdést meg kell tárgyalni a Bel.Ker. Igazgatósággal. Felelős: Grábics.

A munkabizottság véleménye, hogy több gyümölcsöt hozzon le a MEZŐKER, főleg minőségi árut. Felelős: Grábics et.

6./ Kenyérgyár jelentése:

A kenyér minőségére és leszállitására az utóbbi időben sok panasz merült fel. Azért nem kifogástalan a kenyér

minősége, mert nem jó lisztet kaptak. Kérték, hogy tiszavidéki lisztet utaljanak ki a részükre és ezt a Bel.Ker. meg is igérte. Az egyik dagasztógépük elromlott, ezért fordult elő több esetben, hogy a kenyér késett. A munkabizottság javaslata az, hogyha kisebb a kapacitásuk, akkor csak kizárólag Sztálinváros részére süssenek kenyeret és szüntessék be a sütést a környező falvak részére, ami naponta cca. 70 q-át tesz ki. Hibák kiküszöbölésséért felelőst Hosszták elvtárs, határidő: azonnal.

7./ TÜKER vezetőjének jelentése:

A tüzelő hitelakció egy részét már leszállitották, de a legtöbb dolgozónak azért nem tudták a tüzelőt leszállitani, mert nincs pincéjük tárolásra. Tüzelőt feltétlenül kell a dolgozók részére biztositani, akiknek nincs végleges. Ebben a hónapban nagy mennyiségü tüzelő fog érkezni, es a mennyiség biztositani fogja a tüzelőszükségletet.

Készpénzre lehet kapni minden dolgozónak 50 kg szenet és 10 kg fát. Kéri, hogy a Neb épittessen egy raktárhelyiséget az alágyujtós céljaira. Meg lett rendelve a telepen egy járható ut elkészitése, de még intézkedés nem történt. Ehhez is kéri a Neb segitségét.

A Szálláshely V-el megállapodtak az egy főre eső tüzelőmennyiségben, a tüzelő a szállások részére biztositva van. A munkabizottság javaslata az, hogy a telep

vezetője forduljon a felettes szervéhez, melyben kérje, hogy a készpénzvásárlásra előirt fejadagot emeljék fel, legalább 5 q szenet és 2 q fát adjanak készpénzre. Felelős: Selyem elvtárs.

8./ Vegyes:

A munkabizottság javasolja, hogy a piecon a szövetkezetek ne csukjanak be este 7-kor, hanem 8-kor, felelős: Tenács Kereskedelmi osztálya.

A Bel.Ker.Ig. minél többet jöjjön le Sztálinvárosba, mert az élelmezési feladatokat helyszinen lehet csak jól megoldani.

Szükséges az, hogy a munkabizottságok tervszerüen dolgozzanak. A tervek legyenek összehangolva.

Határozat: Hogy a vállalatok a legközelebbi negyedévre ugy készitsék el a tervüket, hogy jelöljék meg a már ismert és meglévő hibákat hogyan kivánják kiküszöbölni.

A legközelebbi ülés 1952. nov. első csütörtökjén lesz megtartva.

K.m.f.

Neb
Beruházás Vezetőség
Egészségügyi munkabizottság IV/15.

J e g y z ő k ö n y v

az 1952. január 4-én megtartott egészségügyi munkabizottsági ülésről

Jelen vannak: L. Ferenc /Párbizottság/
B. Bertalan /Tanács/
dr. Sz. Endre /Tanács/
dr. F. Dénes /Tanács/
dr. R. László /Tanács/
Dr. G. Sándor /Kórház/
B. János /Neb/
L. Pál /Neb/
L. Liza /Neb/
B. Ferenc /Neb/
Mné /Élelmezési V./
A. Mária /Mélyépítő Trösztt
Pné /Vendéglátóipari V./
V. Imréné /Villanyszerelő V./
F. Rozália /Vízvezetékszerelő V./
V. Ilona /Kenyérgyár/
B. Józsefné /Vízművek/
L. /Köztisztaségi V.
S. Istvánné /26. sz. Trösztt/

A Városi Tanács V.B. elnöke az ülést megnyitja és a megjelentek számbavétele után megállapítja, hogy a MÁV pályaépítő és a Kisker. Vállalat e.ü. felelőse az ülésen ismételten nem jelent meg.

Határozat: Az értekezlet a MÁV Pályaépítők, valamint a Kiskereskedelmi Vállalat vezetőjét egyenként 100-100 forint pénzbírsággal sujtja. Utasítja az E.Ü. osztályt, hogy a szükséges lépéseket tegye meg.

Az E.Ü. osztály vezetője beszámolójában megemlíti, hogy a Mélyépítő Trösztt felé kiadott fedett szalmatároló helyiség határideje még nem járt le a végbehatározat tárgyában ki-

adatott. Bejelenti, hogy a Vízépítő Vállalat és a Mélyépítő Erőssé felé a legerélyesebb büntetését kérte a Tanács Igazgatási osztályától a szigeti kut és fürdő kérdésében annak elhanyagolása miatt.

Jegyzőkönyv: A bizottsági tagok kifogás tárgyává tették a jegyzőkönyvek késedelmes kapását, valamint a jegyzőkönyv alaki és tartalmi voltát. Javasolták, hogy a jegyzőkönyv jóval rövidebben, tömörebb részekre osztott legyen, a határozatok szemberinden csoportok szerint alkülönitve legyenek.

Határozat: A bizottság a jegyzőkönyvek elkészitésének határidejét az ülés után 8 napban állapitja meg, a javaslatot elfogadja és utasitja a jegyzőkönyvet készitő szervet, hogy az tömör részekre osztott, a határozatokat jól feltüntető legyen.
Felelős: E.Ü. osztály vezetője.

Élelmezés minősége. Az értekezlet foglalkozott az élelmezés minőségének romlásával. Az ellenőrzések megállapitották, hogy a III.-as konyha területén a hushütőben az akasztóhorgok rövidsége miatt a hus a fallal érintkezik. Az edény sterilizáló szük, hiányzik belőle a hőmérő. A konyha dolgozói részéről általános az a panasz, hogy kevés a tisztitószer és az edény. Mosogatást, tisztogatást nem tudják kellő időre, kellőképpen elvégezni. Az E.Ü. osztály bejelenti, hogy a dolgozók részéről egyre több a panasz az ételek egyhangusága miatt, reggelire mindig tejeskávét kapnak. Helyes lenne tea beikta-

tása, kiegészitő étellel együtt, hogy a reggeli kalória értéke megmaradjon. A déli leves majdnem minden nap a vegyes zöldség leves. Vagy mindig pörkölt, vagy darált husból áll a hus étel. Az étlap ugyszólván hetenként mindég ugyanaz. Változatosabbá lehetne tenni az étkezést cukrászat létesitésével, az egyik megszüntetendő konyha megfelelő átalakitása által.
A konyha környezete rendkivül elhanyagolt, feltétlenül szükséges az épület és környékének rendbehozatala, a kiosztóhoz vezető ut és tér betonozása, a feldolgozás közben előállott szemét, csont és egyéb hulladékanyagok tárolásáról való gondoskodás, valamint a konyha padozat lejtésének elkészitése a lefolyó felé. A IV. sz. konyhán a sütő gázcsöveit be kell kötni a kéménybe, mert az állandó gázszag és kiszálló korom a dolgozókra nézve veszélyes és a menyezetet szennyezi.

III. sz. határozat: A bizottság utasitja az E.Ü. osztályt, hogy végbatározatilag rendelje el a hiányosságok megszüntetését, az épülettel kapcsolatos renovélásokat, ut és udvar rendezését. Határidő: 1952. január 20.

Átmenő szállás helyzete. Előadó javaslatára foglalkozott az értekezlet az átmenő szállás helyzetével. Megállapitást nyert, hogy az átmenő szállásnak nincs gazdája, állandóan piszkos, nem törődnek vele. Mosdó, WC. annyira szennyezett, ami sérti az ember méltóságát. Központi szervnek, esetleg szállásvállalatnak kellene irányitania az átmenő szállást. Nincs rendezve az ott lévő dolgozók étkeztetése. Amig a Tanács E.Ü. osztálya

rendeletileg le nem tiltotta, addig bizonyos fennmaradt élelmet a vállalatok ingyenesen kiosztottak. Tűzkészlet, evőeszköz, hiányában megtörtént, hogy ezek a munkára jelentkező dolgozók sapkából fogyasztották el kanál nélkül a vacsorájukat. A Tanács E.O. osztálya kéri az értekezletet, hogy vizsgálja meg ezt a kérdést és tegyen javaslatot a megoldására, maga részéről javasolja, az ámenő szállásnak a most alakuló szállóhely vállalat alá való rendelését.

Kiső és nemibeteg szürés. Előadó bejelenti, hogy a nov. - dec. hónapban itt tartózkodó országos szerológiai állomás 12.500, jelenleg itt tartózkodó dolgozó közül 8464 egyént szürt át tüdő és nemibetegségre. Tehát a dolgozók 74 %-át. Ebből 3636 dolgozó közül feltehetően beteg mintegy másfél, kettő %, így megközelitő százalékban mintegy 3-4 % a nemibetegek száma. A V.B. foglalkozott ezzel a kérdéssel és határozatban rögzitette le, hogy a Pártbizottsággal együtt a Neb-en keresztül határozatot, rendeletet adat ki a vállalatok felé, melyben kötelezik a dolgozókat, azokat, akik a szürésen nem jelentek meg, hogy záros határidőn belül törvényes következmények terhe mellett jelentkezzenek vérvételre a helyi gondozóban.

IV. számu határozat: Az értekezlet a V.B. javaslatát magáévá teszi és a maga részéről feltétlenül fontosnak tartja a szürés mindenkire kiterjedő hiánytalan keresztülvitelét. Utasitja az E.O. osztályt, hogy az utószürés zavartalan lebonyolitását a

kiértékelését a V.B. határozata értelmében hajtsa végre.
Határidő: 1952. január 15.

Szúrőállomás tisztaságfelelős kérdése. Sürgősen elintézendő úgy, mint jelenleg 1050 személyre esik egy tisztaságfelelős. Így is dec. hóban 132 kg Hungária Matador por lett felhasználva 111 esetenkénti szórás alkalmával, tehát a tisztaságfelelősök komoly munkát végeztek. A tél beálltával a tetvi kérdés fenyegően előtérbe jött. Már meg lehet állapitani, hogy gyakorlatilag tetvi nincs, a védekezés eredményes volta miatt, annak ellenére dec. hóban 1033 az épitkezéshez felvett dolgozók közül 102 egyén azonosodott különböző tetvességben, tehát a dolgozók több mint 10 %-a. Ezek a dolgozók otthonaikból hozzák a tetvet. Itt kifertőtlenitik őket, azonban ujból tetvesen jönnek vissza, tehát állandó megfeszitett ellenőrzésre és porozásra van szükség. Ehhez a 14 tisztaságfelelős nem elegendő. Legalább 27-nek kell dolgoznia, mert ebből 6-nak állandó munkahelye a szúrőállomás. Jelenleg a Mélyeknél lévőkkel együtt van 20. A megalakuló szállásvállalat talán megoldja a tisztaságfelelősök kérdését, de az osztály hangsulyozza, hogy magának a szúrőállomásnak is oda kell tartoznia, mert jelenleg nincs biztositva a fenntartása.

Egészségügyi osztály munkája. Az E.Ü. osztály vezetője szükségesnek tartja lerögziteni, hogy munkája a Tanács apparátusában elfoglalt helyénél fogva nem operativ, hanem irányitó és ellenőrző. Megállapitja, hogy az állandóan felmerülő legapróbb

operativ természetü munkáktól eddig igen keveset tudott eredeti munkájával foglalkozni. Javasolja azt, hogy a vállalatok foglalkozzanak az akut problémákkal, hogy az osztály betölthesse rá váró magasabb feladatát. A környezetet E.Ü. problémái, szállástisztaság, felszerelési kérdések, W.C. általános tisztaság, szemét, szennyvíz stb. kérdésen elsősorban a vállalatoknak, mint házigazdáknak a feladata. Az osztály mint az államhatalom legfelsőbb egészségügyi szerve a 3191/1949.N. . számu rendelet végrehajtását ellenőrzi és ad szakmai irányitást uj létesitményeknél. Kéri a vállalatokat, hogy a környezet egészségügyi kérdéseivel intenziven foglalkozzanak, mert az állami közegészségügyi felügyelet szigoruan ellenőrizni fogja a közegészségügyi törvények betartását, és az E.Ü. normáknak az életbe való keresztülvitelét.

V. számu határozat: Az értekezlet megáévá teszi az osztály javaslatát, a környezet egészségügyért a vállalatok a felelősek, felhivja azonban az osztály figyelmét, hogy sokkal nagyobb eréllyel járjon el egyes hiányosságok megszüntetése terén és mindenkor 100 %-osan szerezzen érvényt a kiadott véghatározatoknak. A nevelő büntetések mindenkor előbbre fogják vinni a munkát. Felelős az E.Ü. oszt. vezetője.

Munkás felvétel problémái. Előadó jelenti, hogy könnyü munkára sorolással a felvételre jelentkező nem kap munkát. Epilepsziában szenvedő ember annak ellenére, hogy csak állványon nem dol-

gozhat, szintén nem kap munkát. Egy hónap alatt a felvételre jelentkezők között 15 aktiv tuberkolozisban szenvedő beteg jelentkezett, ezeket az átmenő szálláson tömeg között laktak, 2-3 napig, ami a fertőzés veszélyét nagy mértékben elősegitette. Ezeket munkára nem tudják felvenni. Ezeknek hazaszállitásáról az M.T.H. nem gondoskodik. A Tanács szoc. osztálya küldi haza őket, ami egy-egy embernél közel 100 Ft-ot jelent. A családtoborzás kapcsán igen sok fiatal 14-15 év körüli gyermek kerül Sztálinvárosba, kinek szülei dolgoznak, ő azonban munkát nem kap.

Javaslatot tesz egy járvány-elkülönitő beállitására, ahol a T.B.C. betegek elkülönithetők lennének, ettől függetlenül javasolja, hogy az E.Ü. minisztérium a toborzott munkások lakóhelyükön történő felülvizsgálatát szigoritsa meg, az ottani orvosok részéről ne csak formalitás, hanem komoly munka legyen, hogy ne fordulhasson elő olyasmi, hogy aktiv tbc.-sek csak könnyü munkára alkalmas, komoly beteg emberek jönnek Sztálinvárosba dolgozni. A fiatal 14-15 éves gyermekek részére tanulási lehetőség beállitását kéri.

<u>VI. számu határozat:</u> Az értekezlet a javaslatot elfogadja, utasitja az E.Ü. osztályt, hogy a szálláshely vállalat megalakulása után igényeljen elkülönitő részére szálláshelyet, forduljon jelentéssel az E.Ü. minisztérium felé, melyben a toborzás előtti orvosi vizsgálat körül felmerülő hiányosságokat lerögziti és ezen tapasztalatok alapján kéri a megelőző orvosi vizsgála-

tok megszigoritását és a vizsgálatot végző orvosok felé az egyéni felelősség kimondását. Felelős: E.Ü. osztály vezetője. Határidő: február 1.

9 hónapon aluli csecsemők kérdése. Az M.T. határozat ellenére az épitkezés területén egyre több egészen fiatalkoru csecsemő van. Az elmult hét alatt az uj város területén 8 gyermek született, de ezeken kivül is mintegy 25-30-ra tehető a csecsemők száma. Az intézkedések ellenére a csecsemők száma egyre nő és félő, hogy egész komoly kihatással lesz a tömegszálláson élő csecsemők életére a jelenleg még ott található elhelyezési és táplálkozási viszonyok. Az osztály javasolja a munkaértekezletnek, hogy hivja fel az illetékesek figyelmét határozata által a csecsemő kérdés végleges megoldására.

VII. számu határozat. Az E.Ü. osztály dolgozzon ki és a V.B.-n keresztül terjesszen az illetékesek elé tervezetet, a csecsemő kérdés megoldására. Határidő: február 1.

Hozzászólásokban felvetődött, a kórház és a körzeti rendelő kötszer ellátásának hiánya, nehézsége, valamint az, hogy a rtg. gépek filmmel nincsenek ellátva. A bizottság megállapitotte, hogy ezek nem vállalati feladatok és az E.Ü. osztály az illetékes szerveknél hasson oda, hogy ezek a hiányosságok kiküszöbölésessenek. A táppénzes állomány bár számokban kifejezve megnyugtató, mégis figyelembe véve azt, hogy Sztálinvárosban egy kiszürt átlagosan egészségesnek mondható munkás tö-

meg dolgozik, elég magasnak mondható. Állandóan rajta kell tartani a kezet ezen a kérdésen, így a szakszervezetnek mint az E.Ü. osztálynak.

Az értekezlet megállapitja, hogy a munkabizottsági értekezletek jelenlegi formája nem megfelelő és ezért ugy határoz, hogy a jövőben egy-egy értekezletre mindig legfeljebb egy-két sulyponti kérdést készitsen elő az E.Ü. osztály, hogy azt teljes alapossággal jól ki lehessen tárgyalni. A munkabizottság tagjai aktivan kapcsolódjanak be az egyes kérdések tárgyalásába, tétessenek felelőssé az egyes kérdések, határozatok végrehajtásáért.

K.m.f.

Nehézipari Beruházási Vállalat
Építésvezetősége Dunapentele.
Szállás ügyek munkabizottsága. I/2.

J e g y z ő k ö n y v

a szállás ügyek munkebizottságának 1951. május 8-án a dunapentelei építésvezetőség helyiségében megtartott üléséről

Jelen voltak: W. Alajos /Magasépitési V./
S. Imre /Magasépitési V./
S. István /Mélyépitési V./
A. Tibor /MEB/
L. Pál /MEB/
B. Gyula /MEB/
S. Gyula /MEB/

1./ A mult ülés határozatainak végrehajtása.

a./ Az értelmiségiek elhelyezésére vonatkozóleg W. elvtárs a kivánt adatokat csak két napi késedelemmel tudja összeállitani, összetorlódott munkája miatt.

b./ Meg kellett állapitani, hogy az alvállalkozók dolgozói nincsenek-e hátrányosabb helyzetben a Magasépitők dolgozóihoz képest. S. elvtárs ezt a feladatot csak elkésve, mai napon fogja elvégezni.

c./ További szálláshelyek felkutatása a környező helyiségekben eredménnyel járt: a Magasépitők Perkátán 300 személynek találtak férőhelyet. A közlekedést autóval kell lebonyolitani. A beköltöztetést már elkezdték. Kérnek megrendelést az épületek helyreállitásához.

d./ Az Iváncsán felszabaduló görög szállások ügyében S. Gyula szintén elkésve, csak ma fog eljárni.

c./ Ugyancsak nem készitette el W. elvtárs a május hóban elkészülő lakások heti ütemezését.

1./ Fentiekből megállapitható, hogy a munkabizottság tagjai ezen feladataikat nem látták el, bár az elszállásolás operativ intézkedéseit végrehajtották. Legközelebbi hasonló esetben javaslatot kell tenni megtorló eljárásra.

2./ A Beruházás-Vezetőség május hó 4-i ülésén ugy döntött, hogy épitésvezetőségeknek, étkezőhelyiségeknek rendeltetésszerüen felvonulási épületekben kell elhelyezve lennie. Egyenlőre a Tárnok-féle étkezőt kell az előirt határidőre kiüriteni.

3./ Tisztázni kell, hogy a környező községek lakóházainak javitása, illetőleg átalakitása ideiglenes szállásokká, hogyan kerül elszámolásra. A kérdést az ideiglenes létesitmények munkabizottsága fogja május 10-ig kitisztázni.

4./ A Magasépitő Vállalat a Dunaföldváron elszállásolt dolgozók szállitását kénytelen autón lebonyolitani, mert vonaton a 20 km-es ut több mint három órán át tart. A vasuti közlekedés jobb megoldását a szállitási ügyek munkabizottsága fogja május 11-ig megvizsgálni.

5./ A Magasépitő Vállalat beszámol a mult ülés óta lebonyolitott tevékenységéről. Folyamatban van a különböző csont épületekben megürült 300 férőhely összevonása a május 15-re kiüritendő

II/2 és II/3 csont épületekbe. Ezen két épületből még további kb. 400 főt kell kitelepiteni. Erre a célra rendelkezésre áll kb 400 főnyi szálláshely a VII. utca kockáiban.

Jövő hát folyamán legfeljebb 500 uj dolgozóra lehet számiteni, akiket Perkátán és Rácalmáson kell elhelyezni. Az ujonnan érkezők számára nincs vesége biztositva. Május 9-ig Z. elvtárs irásban jelentést tesz a MEB-nek, hogy jövő hát elejére tud-e biztositani megfelelő mennyiségü ágyat.

Megállapitást nyert, hogy a Magasépitési V. vezetői ma, május 8-án még nem közöltek a szállásügyek felelős intézőjével, hogy május 15-ig a csont épületekből 800 dolgozót át kell telepiteni.

A Magasépitő V. kéri, hogy a III/4 kocka alagsorában elhelyezett pokrócraktárt földszintre helyezhessék valamely más épületben, mert a nedves pincében a dolgozók betegeskednek. A kérdést orvosilag kell megvizsgálteni. Határidő: május 15. Felelős: L. elvtárs.

A Mélyépitők megbizottja beszámol arról, hogy barakjaikban kereken 300 főnyi üres szálláshely van. Ezenkivül a különböző munkahelyeken elszórva még kb. 100 szálláshely kihasználhatatlan. További 150 férőhely kihasználatlan a Betonutépitőknek átadott barakokban. A következő héten 1.000 dolgozó felvételére van szükség, akiket azonban nem tudnak elhelyezni.

Fel kell kutatni, hogy a községben a Betonutépitők létszámának adaptálásával hol szabadultak fel lakások. Határidő: Május 15. Felelős: S.Gyula elvtárs.

6./ Az élmunkások és kiváló dolgozók előnyös elszállásolására vonatkozó javaslathoz a számszerü adatokat Weber A. még nem kapta meg. A javaslatot kidolgozza a legközelebbi ülésre.

7./ A munkabizottság megállapitja, hogy a környező falvakban történő elszállásolásnál a következőképpen kell a sorolást megállapiteni:

a./ helytelen toborzással felvett munkavállalók, akik családostól együtt jöttek,

b./ akik faluban kivánnak lakni,

c./ nem szakmunkások,

d./ ujonnan felvettek,

e./ házaspárok, ha van megfelelő kisebb méretü szoba.

Addig, amig a vidéken felkutatott szálláshelyek kihasználva nincsenek, a lakótelepen szállásolni nem szabad. Utána a régebben felvett munkásokat kell faluról behozni és az ujonnan felvetteket kell helyettük ott elszállásolni.

8./ A Magasépitők nehezményezik, hogy a községben vasutépités miatt 8 lakóházból dolgozóikat ki kellett telepiteni.

A Mélyépitők kérik, hogy kubikosaik számára, akik maguk főznek, tüzhelyeket állitsanak fel, hogy ne kelljen földbevájt gödörbe az ételt elkésziteni. A kérdést <u>május 12-ig</u> az <u>egészségügyi munkabizottság fogja kitárgyalni.</u>

9./ A vállalatok kérik annak közlését, hogy a június 1-től kezdve itt táborozó 3.000 főnyi DISZ táborral kapcsolatban milyen felszerelést kell szállitaniok. A kérdés még nincs kitisztázva, május 10-ig választ ad I. elvtárs.

A Magasépitő V. kéri, hogy a tábor helyét ne a radar és footballpálya között, hanem az E uti épületek mögött jelöljék ki. A kérdést az ideiglenes létesitményekkel foglalkozó munkabizottság fogja kitárgyalni május 12-én. Erre az értekezletre szivesen látják a vállalatok szállásholyükkel foglalkozó képviselőit.

K.m.f.

Magyar Dolgozók Pártja
Sztálin Vasmű Pártbizottsága

Kapják: Párt VB.
Üzemi Biz.
Szoc.Osst.
DISZ Biz.

H a t á r o z a t

1956. március 30-i VB ülésén

1. A gyárrészlegeken belül működő lakáselosztó bizottság munkájának minőségi megjavitása céljából szükséges a DISZ bevonása. Ezen keresztül érvényesiteni kell az 1006 MT rendelet szigoru betartását, amely előirja, hogy az ujonnan épitett lakások 20 %-át fiatal házasok részére kell biztositani.

2. Szükséges a gyárrészlegeken belül működő lakáselosztó bizottság munkájának központi ellenőrzése. E célból létre kell hozni a Sztálin Vasmű lakáselosztó állandó bizottságot, amelynek tagjai: PB képviselője, DISZ képviselője, ÜB képviselője, Munkáselátás képviselője. A bizottság titkári funkcióját a Munkáselátás mindenkori vezetője tölti be.

A bizottság munkája kiterjed:

a/ havonta megtárgyalja a Munkáselátási osztálynak a szolgálati lakásokra vonatkozó jelentését,

b/ felülvizsgálja azon családos szállás-kérelmeket, ahol az egyik fél nem a Sztálin Vasmű dolgozója,

c/ az átadásra kerülő összes lakásokat kiutalásuk előtt a bizottság - a gyárrészlegek által előterjesztett javaslatok alapján - központilag felülvizsgálja. Ezzel biztositani kivánjuk, hogy valóban a termelési, valamint a szociális ér-

dekekből elsődlegesen fontos személyek részesülhessenek lakáskiutalásban.

3. A Sztálin Vasmű Pártbizottsága figyelembe véve a belterületi lakások kis mennyiségét, elvben egyetért azzal, hogy egyes indokolt esetben hozzá kell járulnia olyan értelmű lakáscseréhez, amely lehetővé teszi élenjáró műszakiak és munkások külterületről belterületre való beköltözését. A lakáscseréhez minden esetben a Vasmű Igazgatójának vagy megbizottjának, valamint az ÜB elnökének irásban hozzá kell járulnia. A javaslatokat a gyárrészlegek lakáselosztó bizottságai teszik meg.

4. A Vasmű Pártbizottsága felkéri B. elvtársat, hogy utasitsa a Munkáselláttási Főosztályt, hogy a PVB III. 30-i ülésen elhangzottak értelmében az 1956. évi lakáselosztási tervét dolgozza át és azt a PVB május havi ülésére jóváhagyás végett terjessze be.

5. A Vasmű Pártbizottsága felkéri B. elvtársat, hogy utasitsa a Munkáselláttási Főosztályt, hogy junius elsejéig tisztázza véglegesen azoknak a lakásjogosságát, akik már nem dolgoznak a Vasműben, de még a Vasmű szolgálati lakásában laknak, továbbá azokét, akik Vasmű szolgálati lakásban laknak, de ugyanakkor Budapesten, vagy egyéb helyeken végleges lakással rendelkeznek. Az igy elkészitett listákat 1956. junius 8-i PVB ülés elé terjessze B. elvtárs. A PVB állásfoglalása után hivatalos uton tisztázni kell a lakások sorsát, hogy minél előbb valóban a Vasmű dolgozói rendelkezésére álljon.

Cs. Dezső s.k.
PVB titkár h.

Tájékoztató

Sztálinvárosi Épitők kulturális életéről

Sztálinváros és Sztálin Vasmü területén az alkotmányunknak megfelelően biztositva van a dolgozó müvelődéséhez való joga.

A szakmai továbbképzés a technika elsajátitás különböző esti tanfolyamokon keresztül van biztositva a dolgozó számára. De a tanulás mellett nem feledkezünk meg a szélesköru szórakoztatás biztositásáról sem.

Az épitkezés területén megnyilt az első végleges mozi. A Dózsa György filmszinházban az ország legszebb és legmodernebbül berendezett filmszinházába, a budapesti elsőhetes mozikkal egyidőben kerülnek bemutatásra a szovjet, a népi demokráciák és a legjobb magyar filmek, azonkivül minden haladó film.

Az épitők Szakszervezet Területi Bizottságának vezetése és irányitása mellett két kulturotthon müködik. Ezekben rendszeresen tartanak különböző népszerü - természettudományi, szakmai, politikai - előadásokat. A kulturotthonokon belül az állandó változatos előadások mellett megtalálják a legváltozatosabb szórakozási lehetőségeket is. Rendszeresen vendégszerepelnek szinészek, üzemi kulturcsoportok és a legkiválóbb énekesek, tanácsok, népi együttesek és artisták.

A könyvet szerető dolgozók megtalálják az épitkezéseken mindenfelé munkahelyeken, kulturszobákban, vállalatok központjában csakugy, mint a két kulturotthonban a könyvtárakat. A szakszervezeti könyvtárakban mintegy ötezer könyv biztositja a dolgozók müvelődését. Ezenkivül a Városi Tanács könyvtárában

több mint ötezer szakmai és több mint 3.500 szépirodalmi és ideológiai könyveket találni.

Szálláshelyek mellett 21 kulturszobában a dolgozók megtalálják a legváltozatosabb szórakozási eszközöket, asztali tenisz, sakk, dominó, rádió, lemezjátszó és hanglemezek, ezonkivül különböző társasjátékok.

Szórakozási lehetőségek a Városépités területén:

Dózsa György filmszinház József Attila kulturotthon

15 kulturszoba a szálláshelyeken.

Szórakozási lehetőségek a Mélyépitkezés területén:

Petőfi Sándor Kulturotthon 6 kulturszoba szálláshelyeken

Nyáron 8.000 dolgozót befogadó szabadtéri mozi és szinház.

Szakszervezet biztositja a dolgozók részére akik kedvet és tehetséget éreznek, hogy a művészet valamely ágában részt-vegyenek - szinjátszó csoport, kulturbrigádok, énekkarok, népi táncesoportok és a zenét kedvelő, ugy a haladó, mint a kezdők részére - a továbbtanulás. Azonkivül irodalmi és képzőművészeti körök működnek, ahol a dolgozók széles tömegei fejleszthetik kulturális tudásukat és kapcsolódhatnak be, az uj szocialista kultura kialakitásáért folytatott harcban.

Felvétel.

Ezt kell tudni minden dolgozónak!

A felvételkor minden dolgozó legelőször a Szürőállomásra lép be, ahol alapos belgyógyászati vizsgálatra kerül, vérvizsgálatot vé-

geznek rajta és tyfusz-oltást kap. Ahol szükséges ott fertőtlenités is történik. A Szürőállomás biztositja a Sztálinvárosban dolgozó sok-ezer ember egészségét és megóvja őket a kintről behurcolható járványveszélytől. A szürőállomási vizsgálatok eredménye alapján történik a dolgozók munkába való állitása, illetve beosztása, egészségi állapotának megfelelően. Ezzel elkerülhető, hogy gyengébb erőlétben lévő dolgozókat egészségükre ártalmas munkára osszanak be.

Munkásellátás:

A Szürőállomás után a dolgozó a központi Munkaerőelosztóba megy /ugyanott, ahol az ideiglenes szállás van/, ahol közlik vele, hogy melyik vállalatnál kell munkába állnia. Innen a kijelölt vállalat Munkaerőgazdálkodásra kisérik, ahol megtörténik a felvétel, közlik vele, hogy melyik munkahelyen fog dolgozni. A kijelölt munkahelyen közlik a dolgozóval, hogy hol kell munkába jelentkeznie és a vállalat elszállásolási megbizottja utján, szállást biztositanak részére. A szállást a vállalat dijmentesen bocsátja a dolgozók rendelkezésére, a fütésről és takaritásról is a vállalat gondoskodik. Minden dolgozónak magának is ügyelnie kell azonban a szálláshelyek tisztaságára, hogy a pihenőidőt minél jobb körülmények között tölthessék el.

A női dolgozók, külön női épitkezésen is dolgozhatnak és részükre külön női szállásokat biztosit a vállalat.

Azok az ifjumunkások, akik 18. életévüket még nem töltötték be, és 2-3 hónapig rendesen dolgoznak, épitőipari tanulóknak jelentkezhetnek.

Sztálinvárosban kötelező bejelentési rendszer van, úgy, hogy mindenki a beköltözés napján töltse ki a rendőri bejelentőlapot és ügyeljen arra, hogy a megfelelő szelvényt még aznap a rendőrség által lebélyegezve visszakapja.

A vállalatok a felvétel után minden munkavállaló részére arcképes személyazonossági igazolványt állitanak ki, melyet minden dolgozó saját érdekében, gondosan őrizzen meg /az igazolványhoz szükséges fényképet a vállalat dijmentesen készitti el/. A vállalatok a dolgozó belépésekor jelvényt is adnak, amelynek viselése Sztálinváros területén kötelező.

A Munkaerőgazdálkodási osztály csak olyan dolgozót alkalmaz, aki érvényes munkakönyvvel rendelkezik és munkavállalói igazolási lapját előző vállalatától magával hozta. Amennyiben részére még ujmintáju munkakönyvet nem állitottak ki, születési, vagy házassági anyakönyvi kivonatát kell magával hoznia, hogy munkakönyvét mért nem kapta kézhez.

Az egész dolgozó magyar nép megbecsülése és szeretete kiséri azokat, akik a béke hatalmas bástyáját, az első szocialista várost, Sztálinvárost és a Sztálin Vasművet épitik. Az öntudatos dolgozók éppen ezért nem türik meg soraik között a fegyelmezetleneket, hanyagokat, az igazolatlan távolmaradókat.
A téli időszakban az épitkezéseken a dolgozóknak gyakran meg kell birkózniuk az időjárás viszontagságaival Sztálinváros becsületes épitői mégis nagy lelkesedéssel dolgoznak sárban-fagyban, mert tudják, hogy nagy megtiszteltetés és kitüntetés hazánk büszke-

ségét épiteni. Sztálinvárosban a dolgozók becsületes munkájukkal maguk és egész dolgozó népünk boldog jövőjét épitik és ezért minden dolgozónak kötelessége és becsületbeli ügye, hogy fegyelmezetten dolgozzon. Az a dolgozó, aki engedély nélkül távol marad a munkahelyéről, hiányzik, későn jár a munkahelyére, nemcsak magát, hanem munkatársait is megkérositja.

Ha a dolgozó el akar távozni a vállalattal, irásban kell a vállalat igazgatójának a felmondást beadni. Ha az igazgató nem ad engedélyt a távozásra, mert a dolgozó nem tudta megindokolni, hogy miért akar elmenni és ennek ellenére a kétheti felmondási idő betöltése után a dolgozó elhagyja a vállalatot, önkényes kilépőnek számit.

Az önkényes kilépő csak közvetitő utján kaphat munkát. Ez azt jelenti, hogy nem oda megy dolgozni ahová akar, hanem ahová kiközvetitik. Az uj munkahelyén az önkényes dolgozó ha megbetegszik egy évig keresetének csak a felét kapja táppénzben, két évig pedig fizetett szabadságának szintén csak a fele jár.

Az a dolgozó, aki felmondási idő letöltése nélkül elhagyja munkahelyét sulyos hibát követ el, ezért fegyelmi uton bocsátja el a vállalat.

A fegyelmi uton elbocsátott dolgozó csak oda mehet dolgozni, ahová kiközvetitik, uj munkahelyén nem kap fizetéses szabadságot és ezenkivül 3 hónapig keresetéből 10 %-ot levonnak.

Az ilyen fegyelmezetlen dolgozókat, akiket Sztálinvárosból fegyelmi uton bocsátottak el, más vállalatok nem szivesen alkalmaznak még közvetités esetén sem. És az öntudatos dolgozók nem veszik be a soraikba.

A Sztálin Vasmünél a dolgozóknak jó keresseti lehetőség van biztositva. Egy segédmunkás - ha normáját teljesiti 100 %-ra és kidolgozza becsületesen a munkaidőt - keresete 500-600 Ft, mig a szakmunkásoké 1000.- 1.100.- Ft. A törzsbér után a dolgozó 10 % sürgősségi pótlékot is kap, abban az esetben, ha abban a hónapban egy igazolatlanul mulasztott napja sincs. A fizetését a dolgozó két részletben kapja: egyszer a részfizetést, másodszor a végelszámolást. A kifizetés az épitésvezetőségeken keresztül történik. A dolgozó saját érdeke, hogy a napi munkaidejét a művezető beirja az óraellenőrző könyvbe. Ugy a reggeli, mint az esti névsorolvasásnál a személyes megjelenés kötelező. Minden dekát végén a brigádvezetőjén keresztül győződjön meg, hogy minden ledolgozott munkaóráját, valamint teljesitményét a munkavezető elszámolásra beadta-e? Amennyiben a dolgozónak panasza van a kifizetett munkabérrel kapcsolatosan forduljon legelőször a munkavezetőjéhez, normásához, vagy bérelszámolójához. Tartsa szem előtt mindig, hogy a munkaidő alatt történő bérelszámolókhoz, normásokhoz való járkálás saját keresetét csökkenti.

Orvosi és egészségügyi ellátás

Legfőbb érték az ember. Ez az elv érvényesül Sztálinvárosban, mikor minden ujonnan jött dolgozó először orvosi vizsgálaton megy keresztül. Az orvosi vizsgálat helyet a Szürőállomás. Igy jól képzett orvosok és korszerü felszerelés állanak az orvosok rendelkezésére. Ugy válik gyakorlattá az az elv, hogy a szocialista várost egészséges dolgozók épithessék, kivülről sem járványt, sem élősdieket ne hozzanak be a város területére. A Szürőállomáson a vizsgálatra jelentkező dolgozók a váró helyiségben megkapják kartonjaikat, utána átesnek az általános vizsgálaton /élősdiek, ruha-vizsgálat/, majd vérvételre és megelőző oltásokra mennek. Az oltások után belgyógyászati vizsgálaton mennek keresztül.

A női munkavállalók az egészségügyi kormányzatunk gondoskodása következtében nőgyógyászati szakvizsgálaton is átesnek, hogy a női szervezet sajátos adottságai a munkára való osztályozásnál figyelembe vehetők legyenek. Minden dolgozó röntgenátvizsgálásra kerül.

Az igy átszürt dolgozók, akiket munkára egészségesnek találtak, megkapják a végleges egészségügyi kartonjaikat, mely Sztálinvárosban való tartózkodás alatt részükre okmányként szolgálnak. Ezeken a kartonokon tüntetik fel, hogy milyen munkára alkalmas a dolgozó. Ezzel a kartonnal jelentkezik a munkaerőhivatalok hivatalában, ahol beosztását megkapja.

A dolgozók rendelkezésére áll a korszerü rendelő intézet, ahol bel-seb-nőgyógyász-bőr és nemigyógyász, valamint Rtg. és tüdő szakrendelések vannak. Ezenkivül a városban és a Mélyépitő Tröszt területén modernül felszerelt fogászati rendelőintézetek működnek.

Az uj 400 ágyas kórház felépüléséig 105 ágyas a szakrendeléseknek megfelelő osztályokkal működik az ideiglenes kórház. A dolgozók balesete esetén munkahelyeiken lévő elsősegélynyujtóhelyeket keresik fel, amennyiben szükséges, a sztálinvárosi mentőállomás mentőkocsijával kerülnek a megfelelő szakrendelésre.

Egyéb esetekben reggel 7-8-ig a dolgozók a lakóhely szerinti körzeti orvosi rendelőket keresik fel. A dolgozók ezenkivül rendszeres egészségügyi ellenőrzés alatt állnak, a tisztségfelelősök szálláshelyeiken keresik fel a dolgozókat és ott oldják meg esetleges egészségügyi problémáikat.

Sport lehetőségek

Sztálinvárosban mindenki ott sportol, ahol dolgozik. Igy a gépgyári dolgozók a VASAS sportkörben, az épitőipari dolgozók az Épitők Sportegyesület sportköreiben. Minden sportkörnek sportáganként megvannak a szakosztályaik. Igy a VASAS C.K. jelenleg 8 szakosztályt működtet. Labdarugó, ökölvivás, asztali tenisz, sakk, röplabda, kézilabda stb. Az Épitők S.E. vonalán az egyes vállalatoknál sprotkörök működnek, amelyeknek szin-

tén megvannak a maga szakosztályai. A sportkörben jelenleg a következő szakosztályok működnek: labdarugás, asztali tenisz, sakk, kézilabda, röplabda. Ezenkivül vannak központi szakosztályok is, főleg a nehézatlétikában /birkózás, ökölvivás/. De a többi sportágakban is /labdarugás, kézilabda, kosárlabda/ vannak központi szakosztályok, ahol azok a dolgozók sportolnak, akik a sportban is kiváló eredményt tudnak felmutatni és ők képviselik a sztálinvárosi Épitők színeit a különböző megyei, vagy országos jellegü versenyeken és mérkőzéseken.

Tehát azok a dolgozók, akik a jövőben Sztálinváros sportéletébe be akarnak kapcsolódni, ezáltal együttal a szocialista sport épitésében is ki akarják venni részüket, keressék fel a sportkörök vezetőit.

Tájékoztatásul még közöljük az egyes sportszervek címeit:

Épitők S.E.	Területi elnöksége	V.kocka I.emelet
VASAS S.K.	Cs. József	III/1 szekció 3 feljárat
Vörös Meteor S.K.		Görbe u. 7/9.
Lokomotiv S.K.		Uj vasutállomás

Létesitmények terén is állandóan javul a helyzet. Jelenleg van egy központi pálya. Itt füvesitett labdarugó pálya van, körülötte épül az atlétika pálya. 2 M.H.K. akadály pálya van. Épül az öltöző és szertár épület. Ezenkivül a Mélyépitőknél, valamint az uj vasutállomáson szintén van labdarugó pálya.

Egy nagy tornaterem áll rendelkezésre a teremsportolók részére. A tornateremmel szemben pedig egy kis kézilabda salakpálya, 3 kosárlabda, 2 röplabda pálya áll a dolgozók rendelkezésére. A Duna-parton egy csónakházban kajakok és indián csónakok várják nyáron a dolgozókat.

Közellátás.

Sztálinváros minden dolgozója részére az országos átlagnál jobb minőségű és nagyobb mennyiségű étkezés van biztositva. Az étkezés reggeliből, ebédből és vacsorából áll, melyet a munkahelyen felállitott kiosztóhelyeken fogyaszthatnak el.

Az étkezés lebonyolitására 4 konyha áll rendelkezésre. A munkahelyekre az ételt higénikus, tiszta lezárható edényekbe viszik ki.

A dolgozók többi szükségleteinek kielégitésére rendelkezésre áll még egy üzletház, amely áll füszer - gyümölcsrészből, textil és cipőosztályból, valamint kaphatók készruhák, kabátok, fehérneműk stb. Ezenkivül 20 elárusitóhely áll a dolgozók rendelkezésére az épitkezés különböző területein, ahol minden szükségleteiket ki tudják elégiteni.

Piac is van, ahol a Szövetkezetek és kistermelők árusitanak. A dolgozók vásárolhatnak gyümölcsöt, élő és vágott baromfit, tojást stb.

Ezenkivül éttermek és italboltok állnak a dolgozók rendelkezésére, ahol változatos, jó minőségű ételek kaphatók. Ezeken kivül szórakoztatásukról is gondoskodva van a dolgozóknak. A nyári időszakban a kerthelyiségekben zene és tánc van.

Tárgy: G. elvtárs halálával
kapcsolatos észrevételek.

F e l j e g y z é s

F.h. 6.-án este 23.30 h.-kor G. Gyula et. hirtelen meghalt. Halálával kapcsolatban a következő észrevételeim vannak.

1./ Miután G. rosszul lett a szállásán telefonon akartam hozzá orvost hívni, de a rendelőbe senki nem vette fel a kagylót. Személyesen mentem be a rendelőbe, ahol közöltók velem, hogy vigyem be a beteget, mert orvos nem jön ki a szállásra. Hosszu huza-vona után, határozott fellépésemre egyik szigorló orvos kijött G. elvtárs lakására. Meg kell jegyeznem, hogy semmiféle gyógyszert, vagy elsősegély felszerelést nem hozott magával.

2./ A szigorló orvos felületes vizsgálat után közölte, hogy a legjobb lesz, ha a beteg bejön a rendelőbe. G. saját lábán ment be, ahol az ügyeletes orvos dr. Németh vizsgálta meg. A vizsgálat után Németh dr. semmilyen formában nem közölte, hogy sulyosnak tartja a beteg állapotát, sőt azt mondotta, hogy reggel gyógyultan fogja hagyni a rendelőt. A beteg sevenal injekciót és széntablettát kapott, majd saját lábán ment fel az emeleti betegszobába. Ez kb. 1/2 11 h.-kor volt.

3./ Kb. 11 h-kor F. et.nő visszament a rendelőbe G. pártkönyvéért, aki akkor mélyen aludt és hörögve lélegzett. Ezt az észrevételt közölte a szigorló orgossal, aki közölte, hogy véleménye szerint a beteg jobban van. F. elvtársnő kérte, hogy onnek ágyára kisérjék figyelemmel állapotát.

Kb. 1/ 12.-n-kor véletlenül értesültünk arról, hogy G. et. meghalt.

Észrevételek:

a./ A beállott halált a rendelő portása fedezte fel. Németh dr. állitólag látta, hogy a beteg szive rossz, mégsem gondoskodott arról, hogy állandó megfigyelés alatt legyen.

b./ Kórlap nem lett kiállitva, anamnézis nem lett felvéve, sőt a beteg személyi adatait sem kérdezték meg.

c./ Feltünő volt, hogy a haláleset után Németh dr. mennyire érdeklődött G. et. multja és hivatali beosztása után. Látható megkönnyebbüléssel vette tudomásul, hogy nem vezető állásban lévő et.-ról van szó.

d./ Erpf dr. nem tartotta szükségesnek a boncolás elrendelését, dacára, hogy a váratlanul beállott halál ezt indokolttá tette volna, sőt még azt sem tartotta szükségesnek, hogy a NEB-et tájékoztassa a haláleset körülményeiről.

Ez esettel kapcsolatban bebizonyosodott, hogy a Dunai Vasmü dolgozóinak egészségügyi ellátása nincs megfelelő kezekben. 15 ezer ember részére sem megfelelő, sem képzettségü orvos nem áll rendelkezésre. /A legutolsó napokban érkezett 2 orvos./ Nincs megszervezve a betegek rendelőbe szállitása sem.

Megjegyzendő még, hogy G. et. felesége nagyobb pénzösszegeket keresett férjénél, aki egyébként egyik szabadságon lévő munkatársának fizetését is felvette. Miután a rendelőben egyetlen felelős személy sem vette leltárba a halott holmiját, az ügy kitisztázását a rendőrségnek adtuk át.

Dunapentele, 1951. VII. 18.

N. Mihály s.k.

Munkaerőmozgások, és a munkaerő jogi szabályozása.

BÁNYA- ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTÉRIUM
MINISZTERHELYETTES

Másolat.

S z e r z ő d é s .

1./ A szerződő felek: egyrészről a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium /BEM/ másrészről a Nehézipari Beruházási Vállalat /NBV/, mint a K.G.M. XX. Főosztálya.

2./ A szerződés célja: a Sztálin Vasmű Energiaszolgáltató üzemei és Vegyipari üzeme részére műszaki, adminisztratív, szak- és betanított munkavállalók biztosítása a létesítmények megindulásához szükséges időpontokra a mellékletben feltüntetett számban és képzettségben. Ez a munkaerőbiztosítás a következőképpen történik:

a/ A szakkáderek mintegy a felét a BEM felügyelete alatt működő üzemeknek a szakmában teljesen jártas szak- és betanított személyzetéből kell a Sztálin Vasmű üzemei részére fokozatosan rendelkezésre bocsátani.

b/ A káderszükséglet másik felét betanitás utján kell biztositani. A betanitásért a BEM üzemei a felelősek.

c/ Az a/ pont alapján a Sztálin Vasműhöz kerülő szakkáderek átadását megelőzően a fellépő szakkáder hiány pótlásáról kellő időben kötelesek az üzemek gondoskodni. Ezért a tanfolyamokon egyuttal ki kell képezni ezeket a kádereket is.

A Sztálin Vasmű részére átadandó dolgozók egyrésze női munkaerő lesz, férfi és női munkavállalók kivánatos ránysáma: 3:1.

A NEB és a BEM igyekezni fognak, hogy a Sztálinvárosba kerülő átképzettek, valamint régebbi szakmunkások, műszakiak és adminisztratív munkavállalók családtagjai, feleségei ilyen átképzésnél elsősorban jöjjenek számításba. A kiképző üzem gondoskodik az átképzendők és betanításra kerülők megfelelő betanításáról és gondoskodik arról, hogy ezek kellő üzemi tapasztalatot szerezzenek. Ezen átképzetteket elméleti és gyakorlati vizsgáknak vetik alá. A dolgozók fizetésüket az átképzést végrehajtó vállalattól kapják. A NEB a kiképzés hatásosabbá tétele, valamint a fegyelem fokozott fenntartása érdekében olyan üzemekbe kerülő dolgozókhoz, ahová a dolgozók nagyobb csoportokba kerülnek, egy-egy vezetőt küld ki, aki gondoskodik az átképzendő dolgozók fegyelmének fenntartásáról, munkaidő utáni foglalkozásáról. Amíg a dolgozók átképzésen vállalatnál vannak, addig velük szemben fegyelmi hatáskört az átképező vállalat vezetője gyakorolja, minden esetben azonban a NEB által kiküldött vezető előzetes meghallgatásával.

Az átképzéssel kapcsolatos költségekről nem a kiképző vállalatnak kell gondoskodnia, így a kiképzéssel kapcsolatos béreket, szociális terheket és egyéb külön kiadásokat a vállalatnak a NEB megtéríti, illetve megtéríttetni.

A Sztálin Vasmű üzemeinek káderszükségletének biztosításánál mindkét fél fenntartja magának a jogot az észrevételek megtételéhez, abban a tekintetben, hogy az átadásra kerülő káderek minősége biztosítható legyen.

A BÉM illetékes iparági főosztályvezetője és személyzeti osztálya felelős, hogy a kiválogatás megfelelő legyen.

A NEB fenntartja magának ezt a jogot, hogy a Sztálin Vasmű részére átképzés, betanítás, illetve begyakorlás alatt álló munkaerők kiképzésével, előmenetelével kapcsolatban ellenőrzéseket végezhessen és ezzel kapcsolatban észrevételeket tehessen.

Az egyes üzemekben, ahol nagyobb létszámban átképzés történik a Sztálin Vasmű részére, a szükséges munkaerők toborzásához az engedélyt a NEB szerzi meg és a vállalatvezető rendelkezésre bocsátja a toborzó kádereket - a létszámtól függően -, azonban a toborzás sikeréért a vállalatvezető a felelős.

Budapest, 1952. március hó 28-án.

A Nehézipari Beruházási Vállalat részéről:

S. János sk.
beruházási megbízott

P.H.

A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium részéről:

H. Imre sk.
miniszterhelyettes

J e l e n t é s

a munkaerő mozgásáról

Az elmult évben az épitkezés munkáját nagy mértékben gátolta a munkaerő vándorlás. Ezt bizonyitja az a tény, hogy az elmult évben átlagosan dolgozó 9 ezer emberből csak kb. 4 ezer van itt fél évnél régebben. A másik 5 ezer cserélődik hosszabb-rövidebb idő alatt.

Aki fél évnél régebben van itt az már ritkábban megy el és ez az állandó mag állandóan növekszik.

A munkaerő elvándorlás főbb okai a következők:

1./ Mindenekelőtt - amint azt a pártértekezlet is megállapitotta - a politikai munka gyengeségében mutatkozik meg. Elhanyagoltuk a munkások nagy részét helytállásra alapozott vállalásra nevelni és igy sokan mentek el kisebb-nagyobb sérelmek miatt, vagy pedig mert máshol kényelmesebb állást kaptak. Nem tudatositottuk megfelelő módon a Sztálin Vasmü nagy jelentőségét szocialista épitkezésünkben és azt, hogy itt dolgozni nagyszerü és megtisztelő feladat és ebben a harcban áldozatokat vállalni is kitüntetés.

2./ <u>A bérezés hiányosságai:</u>

A reklamációk száma igen magas és a fizetési napok után a dolgozó létszám állandóan csökken. El lehet mondani, hogy minden fizetés után többszázan hagyják el épitkezésünket és nem is térnek vissza.

3./ Műszaki szervezetlenség

Ez a regie órák magas számában, a gépek alacsony kihasználtságában és a brigádok dobálásában stb., mutatkozik. Ez végső sorban az alacsony keresetekben mutatkozik és ez követi a munkaerők hullámzását. A műszaki szervezetlenség egyik fő oka a felelős egyszemélyi vezetés hiánya.

4./ A munkakönyvek körüli rendezetlenség és liberalizmus.

Építkezésünkön igen sokan dolgoznak munkakönyv nélkül és a munkaügyi osztályokon több száz gazdátlan munkakönyv hever. Ez is megkönnyiti a munkaerő elvándorlást.

5./ Szakoktatás elhanyagolása.

Sztálin elvtárs tanit arra, hogy a szakmunka megbecsülése és az, hogy lehetőséget nyujtunk a nem szakképzett munkásnak, hogy képezze magát, legjobb fegyver a fluktuációval szemben. Nálunk azonban a szakmunkás és technikus képzés, de a tanfolyamok más formái is rendkivüli elhanyagoltak.

6./ Bürokrácia.

Mind a hivatalok, mind pedig a munkahelyek elhanyagolják a munkások ügyét, ide-oda küldözgetik őket, nem ismerik az egyes brigádokat, az egyes munkásokat és igy sok az igazságtalanság.

Ennek oka az építkezés centralizált szervezése.

7./ Szállás és szállitás.

Igen nagy az elvándorlás a környéken lakók között, mivel a vidék és Sztálinváros közötti közlekedés nem kielégitő. A Pártbizottság foglalkozott a munkaerő hullámzás kérdésével és ennek felszámolására komoly határozatokat hozott, amely alkalmas arra, hogy ezen a területen a hiányosságokat felszámolja és ezzel épitkezésünk egyik legnagyobb problémáját megoldja.

A fent felsorolt hiányosságok megszüntetése érdekében a Nehézipari Beruházás keretein belül életre lett hivá Munkaügyi osztály, mely hivatott arra, hogy ezeket a kérdéseket az épitkezés szempontjából kézbe tartsa és erről felettes hatóságuk felé állandóan tiszta, áttekinthető képet tudjon nyujtani.

Ennek az osztálynak rendelkeznie kell elsősorban megbizható statisztikai adatokkal. Ebben az ügyben B. elvtárs körlevelet intézett a vállalatokhoz és megjelölte azokat az adatokat, melyeket a vállalatoknak a Neb munkaügyi osztályára meghatározott időre be kell küldeni.

A Pártbizottság a kérdés megoldását fontosnak és sürgősnek tartja és maga F. elvtárs adott szempontokat a Neb Munkaügyi osztályának munkájával kapcsolatosan.

Érezzék át a vállalatok, hogy ez az adatszolgáltatás lényeges része a hibák felszámolásának és ebben a tekintetben utasitsák megfelelő szerveiket a statisztikai adatoknak pontos, határidőre való bekűldése irányában.

Mióta az uj munkaidőt bevezettük, mely szerint a dolgozók két hetenként szombaton 17^h-ig dolgoznak és a másik két szombaton munkaszüneti napjuk van, azóta a hétfői lemorzsolódás csökkent, amit a mellékelt statisztikai kimutatás is alátámaszt.

A csökkenés szemléltetése céljából az alábbi adatokat közlöm: 1951.VII.hó 30-tól 1951.IX.hó 1-ig. Mely időben a munkaidő beosztása egyenletesen minden héten hétfőn reggel fél 10-től szombaton délelőtt 10 óráig tartott, közlöm a hétfői, csütörtöki és szombati napokon dolgozók létszámát.

	hétfő	csütörtök	szombat
Julius 30.	10.741 fő		
Augusztus 2.		13.060	
Augusztus 4.			12.761
" 6.	12.742		
" 9.		14.129	
" 11.			13.256
" 13.	11.647		
" 16.		13.488	
" 18.			12.123
" 21.	12.556		
" 23.		13.606	
" 25.			13.317
" 27.	11.284		
" 30.		11.917	
Szeptember 1.			11.715
Összesen:	58.970 89 %	66.200 100 %	63.172 95 %

<u>1951.X.1-től XI.3-ig.</u> A munkaidő beosztás minden negyedik szombati munkanap.

Október	1.	11.721					
"	4.			12.002			
"	6.					11.716	
"	8.	11.135					
"	11.			12.905			
"	12.					12.220	
"	15.	10.779					
"	18.			12.243			
"	20.					11.205	
"	22.	11.478					
"	25.			12.491			
"	27.					10.923	
"	29.	11.265					
November	1.			13.009			
"	3.					11.638	
Összesen:		56.375	90 %	62.650	100 %	57.702	92 %

1952.I.7-től II.8-ig. Munkaidőbeosztás minden második szombat munkanap.

Január	7.	9.563		
"	10.		10.300	
"	11.			10.457
"	14.	9.775		
"	17.		10.135	
"	19.			10.298
"	21.	9.709		
"	24.		10.395	
"	25.			10.478
"	28.	9.690		
"	31.		10.665	
Február	2.			9.686
"	4.	9.935		
"	7.		10.204	
"	8.			10.394
Összesen:		48.672 94 %	51.711 100 %	51.308 99 %

Sztálinváros, 1952.II.13.

S. sk.

Sztelin Vasmű Gépgyára: Sztalinváros, 1952.január 28.

J e g y z ő k ö n y v .

Felvétetett Sztalinvárosban 1952.I. hó 28-án.

Jelen vannak alulirottak.

D. János segédmunkás, született 1928. IX. hó 22-én Berettyóújfalu, anyja neve F. Ilona, állandó lakása Pusztaszabolcs, Ujtelep, ideiglenesen Sztalinvárosi lakos.

Feltett kérdésekre előadja: 1951.XII. hó 12-én 5 órától, ezaz délután 17 órától este 22 óráig a Magasépitők, italboltjában italoztak, kb. két liter bort fogyasztottam el. Nekem 12-én este 10 órára kellett volna bejönni, én azonban kb. 1 1/2 órai késéssel jelentem meg munkahelyemen, beismerem, hogy erősen borozott állapotban. Amikor jelentkeztem a munkahelyemen, engem nem vont felelősségre senki, hogy miért késtem, és hogy miért vagyok ittas állapotban. B. szaktárs utasitást adott, hogy a brigáddal együtt három vagon homokot toljunk be az öntödébe. Én ki is mentem a brigád tagjaival, akik névszerint a következők: T. József, T. János, K. István, K. János, V. János, K. Endre, K. János, M. János, B. Ferenc. A brigád tagjaival együtt kb 1 óra 30 percig próbálkoztunk, hogy a homokos vagonokat betoljuk az öntödébe. Ekkor B. szaktárs kijött az irodából és azt mondta: "A szentségit neki, hát még most sincs betolva a vagon". Én azt mondtam Neki, hogy 11 emberrel már 1 1/2 órája tologatjuk és nem megy. Azt is mindtam Neki, hogy mozdonnyal is be lehetett volna tolatni az öntödébe. B. szaktárs erre

hivatkozott, hogy az öntödei kapu rossz és a mozdony nem fér be alatta. A kapunak valóban volt hibája, de ezt ki lehetett küszöbölni azáltal, hogy alátámasztanak, mint ahogy ez már több esetben elő is fordult. Azonkivül a homokos kocsikon fék is volt és még ha a mozdony nem is fért volna be a kapu alatt, akkor is a mozdonnyal megtöketi a kocsikat és az begurul az öntödébe és miután fék volt a kocsin, ezt ott állitják meg, ahova a rendeltetése szól. Többször is előfordult, hogy csupán csak azért, mert az aki a kocsi beállitásával meg van bizva, nem értesitette a MÁV dolgozókat, vagy a mozdony vezetőjét, hogy hova állittassa be a kirakásra kerülő vagonokat, ilyen okok miatt fél napokon át tologattették velünk a kocsikat ide, oda. A B. szaktárs erősen káromkodni kezdett és én is hangosabban kezdtem Vele beszélni, miután ittas is voltam. Ekkor B. szaktárs erőteljesen felém indult. Én azt hittem, hogy meg akar ütni és én védekezésből megütöttem, utána B. szaktárs elment az irodába. Ekkor kijött hozzánk F. Józsefné és fennhangon kiabált. Felém fordulva azt kiabálta, hogy "részeg disznó azonnal hagyja el a gyár területét". Én azt mondtam Neki, hogy Ő erre nincs felhatalmazva, hogy engem elzavarjon, és hogy igy beszéljen velem. Ekkor F. Józsefné dühösen nekem ugrott és elkapta a hajamat, majd többször az arcomba kapott. Ez az öntödénél történt. Ekkor én kiszabaditottam magam F. Józsefné kezeiből, azt azonban tagadom, hogy F.nét megütöttem volna. Utána F. Józsefné elment az irodába. Én miután a vagonok betolásával nem mentem semmire a

brigád tagjaival, elindultam én is az irodába, majd a brigád tagjai is jöttek utánam. Amikor beértem az irodába az egyik szaktársam nem tudom biztosan K-o, vagy a V. szaktárs, azt mondta nekem, hogy mitől véres az arcom. Ez az eset az irodában volt. F. Józsefné, aki éppen a telefon hallgetóját dobta le, szabályosan nekem ugrott, melyet a következők láttak: T., K. és K.János szaktársak. Olyan váratlanul ugrott nekem, hogy mind a ketten a földre zuhantunk. És ezt mondta: "Hogy különb pelikat is kikészitett már, mint én". A hajamat rángatta és az arcomat marcangolte. Miután az esés következtében F. Józsefné került felül én felhuztam a térdem és azzal megdobtam F. Józsefnét ugy, hogy leesett rólam. Ekkor felugrott a földről és kiugrott az ablakon. Egy fél óra eltelte után visszajött F. Józsefné egy rendőrrel, aki meghallgatott engem is, majd kimentünk a vagonokhoz és megmutattam, hogy miért kaptunk össze B. szaktársnal és elmondtam, hogy hogyan történt az eset. Utána a brigáddal kimentünk két vagon vasat kipakolni, a vas kirakásánál meg is sérültem a jobb lábomra. A vaskirakás után letisztitottuk a sineket a törmeléktől és egyéb akadályoktól, majd a brigáddal betoltuk a vagonokat a rendeltetési helyére. S. György gőzdarus oda jött hozzám és felelősségre vont, hogy miért bántottam B-est, miért nem M. Gyulát, hiszen jobban megérdemelte volna. Én erre ezt mondtam, ha M. is ilyen intézkedéseket tesz, ő is megkapja a magáét.

Annyiban érzem magam bünösnek, hogy ittasan és kéeve jöttem be a munkába, beismerem ezt, hogy helytelenül cselekedtem, amikor B. csoportvezetőt megütöttem, de azt azért tettem, mert abban a tudatban voltam, hogy ő akar engem megütni. F. Józsefnével kapcsolatban nem érzem magam bünösnek, mert mindkét esetben ő támadott meg engem.

Egyéb előadni valóm nincs, vallomásom jól van felvéve.

M.J. Pál sk.
közp.fegy.felelős

I. Józsefné sk.
jkv.

D. János sk.
segédmunkás

B e s z á m o l ó

a Rákosi Mágyás Vas- és Fémművek 1950. jan. 1-től október 31-ig terjedő időre szóló termeléséről, különös tekintettel a terv teljesitésére, a tervszerüségre, a termelékenységre és a beruházásokra.

I. TERMELÉS.

Az RM Művek 1950. évi első 10 hónapjára eső éves készáru tervét vállalati szinten, terváron 106 %-ra teljesitette, ami a mult év első 10 hónapjának termelésére vonatkoztatva 255 %-os emelkedést jelent. Éves tervét nov. 29-én forintértékben befejezte. /Gyári szinten./

Az 1950 év első 3 hónapjának átlagtermeléséhez viszonyitva a következő 7 hónap átlagtermelése 13.9 %-os emelkedést mutat.

A termelésemelkedés lényegében létszámemelkedés nélkül jött létre, a termelékenység növekedése következtében. Sikerült az első negyedtől kezdve fokozatosan a kapunbelüli munkanélküliséget nagymértékben felszámolni. Egyes részlegeknél II. és III. müszakokat állitottak be vagy a meglévőket erősitették meg, mint a Temperöntödében, Varrógépgyárban. Uj, termelékenyebb gépegységeket állitottak üzembe, vagy alkalmazásuk mértékét növelték, mint a Kerékpárgyárban, Motorkerékpárgyárban, Varrógépgyárban automatákat, Gépgyárban portálmarót, a szük keresztmetszetek feloldására pl. a Gépgyárban ujabb gyalugépeket és horizontálpadokat állitottak be, fokozták a felszerszámozást és ezzel egyidőben a munkát horizontálpadról radiál-

furógépre vitték át. Megindult a csőgyári nagyhengersor, a Vasöntő I. gépesitett termelése. A Könnyűfémformaöntődében uj csarnok épitése megadta a lehetőséget a termelés további emelésére stb.

Fokozta a termelés emelkedő tendenciáját a Martinműben a kemence épitési idejének rövidítése, amivel növelték a 3 kemencés kampányok részesedését a termelésben. A Szovjetunió tapasztalatainak felhasználásával és közvetlen segitségével, a munka forradalmi átszervezésével sikerült november hónapban a kemence átépitési idejét felfütéssel együtt 18 napról először 13, majd 9 napra csökkenteni.

Csőgyár termelésemelkedése főleg a nagyhengersor 2, 111. 3 müszakra való felfejlődésének eredménye. A termelésének májusi visszaesését, a terv nem teljesitését két nagy üzemzavar és főtengelytörés okozta. Az állási idő alatt a középsoron az évi nagy javitásokat elvégeztek. Szükséges a kieső idők csökkentése végett, hogy a tervszerü karbantartás feltételeit a Csőgyár mielőbb megjavitsa s vele a gépek kihasználásának mértékét felemelje, jelenleg 70-74 % között mozog.

Gépgyár hiányos tervteljesitései arra figyelmeztetnek, hogy öntvényekben és kovácsolt darabokban is nagyobb raktárkészletre van szükség s külön figyelmet kell forditani a szerszám, valamint a szükséges létszám idejekorán való biztositására.

II. TERVSZERŰSÉG.

Az RM Művek tervszerűsége az év első 10 hónap átlagában 90 % volt. Az első negyed 87.1 %-os tervszerűsége az utolsó 3 hónapban 93.2 %-ra emelkedett. Ebben az emelkedésben nagy szerepe volt a gyárak önállóságának, ami a vezetőket a tervszerűséggel való intenzivebb foglalkozásra késztette, de megmutatkozott a hatása a műszakiaknak ilyenirányu premizálása is.

A Szerszámgyár, az Öntöde és a Kovácsológyár tervszerűtlensége az RM Művek egészének tervszerűségét nagymértékben befolyásolta. A tervszerűségben elért százalékuk jobb képet mutat a valóságnál, mert a tervszerűség meghatározásánál a százalék megállapitás csak cikkcsoportokra vonatkozott s igy az egyes tételek lemaradása nem befolyásolta a tervszerűség százalékukat, de megakadályozta készáru termelő üzemeink tervszerü gyártását.

A Csőgyár és a Fémmü üzemekben a kiestételek gyártása, az Öntödében a magas selejtszázalék, melynek pótlására kapacitást nem biztositanak, a hóközbeni legális és illegális programváltozások, amit nem számitanak be a tervbe, a program és határidő szervek hiányos működése, mint a Motorkerékpárban, Fémmüben, az átszervezések elhuzódása, mint a Csőgyár és Kerékpárgyár gép átcsoportositásai, gátolják a részben gátolják még ma is a magasabb tervszerüségi százalék elérését.

A tervszerűséget komoly mértékben javitaná meg a napi 4 %-os termelés megvalósitása, a tervfelbontás, amely alapot adna a munkaversenynek és az előkészületnek, amely téren csak az utóbbi időben tapasztalunk javulást. Még mindig előfordul, hogy üzemeink a hónap utolsó napjaiban hozzák be havi lemaradásukat, ami kiszolgáló üzemeink - pl. az edzők - tulterhelésére vezet.

III. TERMELÉKENYSÉG.

A munkások ledolgozott órájára eső termelés /órafajlagos/ 1950 év első 10 hónapjában 1949 év átlagára vonatkoztatva 23 %, az 1950 év első negyedének átlagához viszonyitva a következő 7 hónap átlaga 18 %-os emelkedést mutat.

A termelékenység januártól juniusig fokozatos emelkedést, julius, augusztus, szeptember hónapokban azonban stagnálást mutat, tehát az augusztus 15-én végrehajtott normarendezés az 1 órára eső termelés emelkedésében nem hozott javulást, hatása csak októberben jelentkezett, cca 2 %-os termelékenység emelkedéssel.

Ennek okai főleg a több helyen jelentkező munkavisszatartás /Öntöde, Gépgyár-nagymühely, Motorkerékpárnál/ és a technológiával ki nem küszöbölt 100 %-on alulá teljesitmények voltak. Ezek felszámolására mind a vezérigazgatóság, mind a szakszervezet müszaki bizottságának intézkedése, eddig nem járt kellő sikerrel.

A termelékenység emelkedését segitették az uj beruházások, a szerszámgyári Hydroptic 8. beruházása, mely a nagy készülékek munkáinál nyujtott segitséget, a mikroszkópok beszerzése, mely a veszteségidőt csökkentette, az öntődei Hydroblast üzembeállitása és a gépiformázás kiterjesztése, Varrógép, Kerékpár és Motorkerékpár üzemekben az automaták fokozottabb beállitása, kihasználása és a Fémmű Hengerműgyárban a sexó üzembeállitása stb.

Nem kevésbé befolyásolták a termelékenység emelkedését uj technológia alkalmazása, a fokozottabb szervezés. Gépgyárban a horizontálpadi munkák radiálfurógépen készülékben való megmunkálása, forgácsoló részlegeknél áttérés a vidiakések használatára, gyorsforgácsolás, a Fémmű csőhuzópadok és a csőgyári menetvágógépek meggyorsitása, a szerelési müveletterv bevezetése a Gépgyárban, mely a gépek szerelési idejét nagymértékben csökkentette. A nedvesformázás, a temperálás idejének csökkentése, az öntődékben a gépesitett homokfeldolgozással együtt a termelékenységet növelik. A szabványositás kiterjesztése a Szerszámgyárban nagyobb szériákban való gyártást tette lehetővé. A két gépes rendszer mindinkább növekvő száma a Gépgyárban, EGK-ban növeli a termelékenységet, emellett, hogy a szakmunkáskáder szük keresztmetszetének megoldásában is segit.

A munkaverseny időszakos fellendülései, az április 4-i, a május 1-i és a koreai héti felajánlások kiinduló

pontjai voltak egy-egy magasabb termelékenységnek, amit az utóbbi időben az egyes gyárakban tapasztalható jó versenyszervezés egészit ki. Csőgyár az októberi 115 %-os termelékenységét azzal érte el, hogy a munkaversenyt levitték a művezetőkön keresztül az összes dolgozókig és a rendszeres kiértékelés következtében a hengersoron minden egyes munkavállaló ismeri a tervteljesitésnek a feladatát és állását. Ez megmutatkozott abban, hogy a szeptemberi 103 %-os teljesitményszázalék /akkord/ októberben 106 %-ra emelkedett. A jó politikai munka hatására a munkaversenyvállalások is nagyszerűbbek lettek. Az Öntődegyárban különösen az élmunkásokkal foglalkoznak, kiértékelik, hogy milyen területen érvényesitik szakmai tudásukat. A Fémműben a munkaverseny segitette elő azt, hogy az Acélmű kemencehiba miatt a Fémmű Szalaghengerdében mutatkozó kiesést különvállalásban behozták, a 3500 tonnás prést 4 nap alatt generáljavitották, mely régen 1-2 hetet vett igénybe, valamint a Vörösrézhengerde hengertöréséből eredő 24 órás kiesést behozták.

Egyes helyeken a termelékenység emelkedése irreálisan mutatkozott meg, mint pl. a Kovácsológyárnál júniusban, ahol a 18 %-os emelkedés ugy jött létre, hogy a Nagytömeg részére készitett szálbehuzás kb. 1,8 millióval növelte meg a termelést. Az Országos Tervhivatal tervrendelete értelmében ugyanazt az anyagmennyiséget ismételten el kell számolni az egymásután következő operációk soráni szállitásnál. Hibája

volt a Szerszámgyár előző termelés kiértékelésének, hogy májustól kezdve az egység darabszámokat vezették be és az egységnek a tervére a Tervhivatal árjegyzékéből véve magasabb termelési értéket adott a régi átlagnál, igy magasabb termelékenységet is.

A termelékenység emelkedését gátolta több üzemünkben az anyagellátásban és a gyártásban egyaránt jelentkező tervszerütlenség, ami kieső órákat idézett elő /ez az oka pl. a Szerszámgyár 98 %-os akkordteljesitmény átlagának/, a szakmunkásigényeknek átképzősökkel való kielégitése, akiknek munkaintenzitása az átképzési idő után is egyideig 100 %-on alul van, különösen áll ez a Gépgyár, Szerszámgyár és EGK-re. Ehhez hozzájárul az is, hogy átképzős tanfolyamok nem tudtak nyujtani megfelelő szakmai képzést, az átképzősök összeválogatása nem történt kellő körültekintéssel, a gyárak nem tulajdonitottak nagy fontosságot az átképzéssel történő munkaerő utánpótlásnak. Huzódoztak az átképzősökkel való dolgozástól, az EGK és Gépgyár pl. leadta a felszabadult átképzőseit és ez döntő mértékben befolyásolta a Gépgyár második félévi lemaradását.

A termelékenység emelkedésének komolyan gátló körülménye az is, hogy a munkaerő szükségletnek kielégitése a legtöbb esetben kivülről felvett munkavállalókkal történik. Ezek munkaintenzitása a betanitási idő alatt /cca 1 1/2 hónap átlagosan/ a begyakorlott munkásokénak csak kb. a fele, ami az

Öntődegyárra vonatkoztatva átlagosan 3-4 % termelékenység csökkentést eredményezett.

Rontotta még az a tény is, hogy pl. az Öntődében a munkások órái 25 %-os emelkedésével szemben létszámemelkedés 30 %-os volt. Az 5 %-os munkaerővándorlás éppen az öntvénytisztító amugyis szük keresztmetszetében ölött legnagyobb mértéket. A heti átlagos 150-230 Ft kereset nem elég vonzó ezen egészségtelen és nehéz munkaterületekre. Hasonló bérpolitikai jelenség mutatkozik a Szerszámgyárban is.

A munkaerőhullámzás termelékenységgátló hatása megmutatkozott az Acélmű gyáraiban is /Csőgyár, Kovácsoló-gyár/. A Fémműnél rontó hatása annál nagyobb volt, mert a kb. 5 %-os munkaerőhullámzás a Könnyűfémformaöntődénél /kb. 250 fő növekedés/ és a plattirunggyártásánál /kb. 100 fő növekedés/ éppen a munkaigényesebb részlegeknél éreztette hatását.

Hasonló hatása van a vidéki munkavállalók hétvégi hazautazásának, mert ennek következtében egyrészt napokat mulasztanak, másrészt utazástól elfáradva nem tudnak megfelelő intenzitást kifejteni. A Csőgyárnál pl. a munkavállalók 6 %-ánál áll fenn ez a helyzet.

Nem segitették a termelékenység emelkedését a munkahelyek kisebbfoku megszervezése. A tervfelbontás sok üzemben csak papiron volt meg és igy hatása nem volt érezhető és kezdetlegesen is csak egyes részekre terjed ki. A he-

lyesen alkalmazott tervfelbontás a gépgyári horizontálosoknál és a Csőgyárban komoly eredményeket hozott a legutóbbi időben.

A munkaversenymozgalom gyengesége miatt a termelékenységet sem tudta oly mértékben befolyásolni, mint amire már az utóbbi időben példákat láttunk. A felajánlások nagyrésze nem volt konkrét, kampányjelleggel birtak. A motorkerékpárgyárban a munkaversenyt az első félévben teljesen elhanyagolták és igy nem volt meg a kellő lendület az uj gyártmány elindítására.

Az öntödei gépesitás termelékenységemelő hatása nem tud a valóságnak megfelelően megmutatkozni, mert az uj technológiát a munkavállalók nehezen akarják elsajátitani szakmai konzervatizmus miatt. Az utóbbi időben az Öntödében, Gépgyárban és a Fémmű egyes részeiben irányt vettek a dolgozók teljesitményének napi kiértékelésére. A konkrét egyéni vállalások megnövekedtek. A Kerékpárgyár export /török, holland/ teljesitését, a Kpár. I. vázcsoportjának, valamint a csiszoló egyes területein mutatkozó szük keresztmetszet felszámolását a Párt hathatós mozgósitásán keresztül tudták megvalósitani, a munkaversenylendület behozásával, az egyéni és brigádverseny megszervezése által.

A gépgyári lemezedás behozását is a Párt tette lehetővé, mozgósitva nemcsak a gépgyári, hanem az öntödei dolgozókat is röpgyüléseken a tervteljesitésre, a bizalmi hálóza-

ton keresztül ellenőrizve a hiányokat, kiértékelve az eredményeket, elhárítva az akadályokat, tudatosítva a lemaradás behozásának jelentőségét.

Nehézséget okoz a termelékenység emelésénél pl. a Gépgyárban egyszerrefutó több tipus gyártása, csökkenti a termelékenységet a Motorkerékpárgyárnál a 250 cm3-es motor tervára, mely nem fedezi a ráforditásokat, amit még növel, hogy erre a tipusra kellő előkészités nélkül /felszerszámozatlanul/ tértek át. Hasonló csökkentő hatása volt az Öntödegyárnál a nagymérvü profilváltozásnak, szerszámgépöntvények 65 %-os, a steyröntések 235 %-os, valamint a fittinggyártás 24 %-os emelkedésének.

Gátló körülmény a termelékenység emelkedésének a Csőgyárban a helyszüke, melyet a késztárukészletek kitelepitése oldana meg, az itteni nagy késztárukészletek csökkentése a forgási sebességet is nagymértékben meggyorsitaná. Nehézséget okoz a kistételek rendelése, a kedvezőtlen csőméretek, melyek a hengersorok mérethatáraiból kiesnek. Itt megoldást jelentene az, ha ezeket a méreteket importálnánk, helyette kétszer annyit exportálhatnánk. A tartalékalkatrész hiánya kiesési veszélyt rejt magában. A tartalékalkatrészek gyártásához szükséges kapacitás biztositásával az esetleges hosszabbideju üzemleállást megelőzhetjük. Feltétlen meg kell szervezni a tervszerü karbantartást, ezzel a gépek állásidejét csökkenteni, ill. kihasználásukat fokozni.

IV. BÉRFAJLAGOS.

Az RM Művek gazdaságosságát együttesen vizsgálva, az összes alkalmazottak összes kifizetett bérére nézve, folyóáron a vállalati készárutermelésnél, meg kell állapitenunk, hogy az 1949-es évhez hasonlitva az 1950 év első 3/4 événél a bérkifizetések részesül alakultak, mert csak 5 %-os emelkedést mutat /a könyvelés adatai szerint/. Ennek oka az, hogy az év elején bekövetkezett norma- és bérlazitások miatt az első negyedév termelékenysége a tervtől lemaradt és a munkások 100 Ft munkabérére számitott termelékenysége is alacsonyabb volt, mint az előző év utolsó negyedében. A mult évben ez a negyedik negyed volt a legrosszabb a termelékenység szempontjából. A folyó év augusztus közepén végrehajtott normarendezés eredményét legjobban bizonyitja két adat, az első negyedében 1.3 %-os termelékenységi rosszabbodás és a harmadik negyedévben 13 %-os javulás.

Az összalkalmazottak kifizetett 100 Ft munkabérére vonatkoztatott vállalati készárutermelés terváron, vállalati szinten /bérfajlagos/ az előző évvel szemben 7 %-kal jobb volt, az első negyedévi rossz eredményekkel szemben a következő 7 hónapban 19.9 %-kal emelkedett. Ezt a májusban végrehajtott darabbérre való áttérés, valamint a normarendezés idézte elő, de elősegitette a második negyedévben megkezdett norma és bérvonalon lévő helytelenségek megszüntetése, ami cca 10 %-os termelékenységemelkedést jelentett.

V. BERUHÁZÁS.

Az RM Müvek összes beruházása az év első 10 hónapjában műszakilag csak 60 %-ban valósult meg. Ez azt jelenti, hogy amit ebben az évben nem ruházunk be, az lényegében már elveszett népgazdaságunk számára. Ezen a sulyos hiányosságon felül a beruházásoknak a termelésre gyakorolt jó hatását még lerontották többek között a csőgyári nagy fordehengersor késői megindulása és a konstrukciós hibák, a Könnyüfémöntőde beruházásának lemaradása stb.

Az 1950-es év első negyedében a beruházás műszaki megvalósulása igen alacsony volt. Ezt többek között előidézte az is, hogy az 1949 év végén az átnyuló beruházási rendeléseket érvénytelenitették és 1950-ben uj rendeléseket kellett kiirni a továbbfutó munkákra is. Ennek következtében a felkészülés kellő hiánya folytán nagymértékben meglassult a beruházások elindulása.

Ezeken a bajokon gyökeresen az segitene, ha a gyárak felelős vezetői ugy tekintenék a beruházásokat, mint a termeléssel egyenrangu feladatukat, illetőleg kötelességüket.-

* * * * *

Budapest, 1950. december 5.

aláirás sk.

aláirás sk.

A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE.

A Munka Törvénykönyve az első törvénykönyv Magyarországon, amely egységesen szabályozza a munkaviszonnyal kapcsolatos kérdéseket, lerögzitik a dolgozók jogait és kötelességeit. A kapitalista jogszabályalkotás a munkaügyi kérdésekkel alig foglalkozott. Minél kisebb mértékben volt e kérdés szabályozva, annál tágabb tere nyilt a kizsákmányolásnak. Ha mégis történt valami szabályozás egy-egy területen, ez a munkásság áldozatos harcának - nemzetközi összefogásának - az eredménye volt. Persze az igy kivivott szabályozásnak a gyakorlatban való érvényesitése megint csak harci kérdést jelentett és az erőviszonyok pillanatnyi helyzetétől függött. A tőkések mindenkor igyekeztek a sokszor igen nagy áldozatokkal kivivott eredményeket semmivé tenni. Ebből következett, hogy a felszabaduláskor a munkaviszonyokat igen nagyszámu, szétszórt, sokszor 70-80 éves rendelkezések szabályozták, mégpedig a legnagyobb tarkaságban, másként a különböző szakmákban, sőt sokszor másként az egyes szakmákon belül is.

Miután a nagy Szovjetunió hazánkat felszabaditotta, Pártunk egyik legelső követelése volt olyan munkafeltételeket teremteni a munkásság részére, amelyek elősegitik számára a reakció leküzdéséért és a termelés megindításáért folyó harcát. E célokat megvalósitották a kollektiv szerződések, az üzemi bizottsági rendelet stb. Ekkor azonban még az egységes szabályozás előfeltételei nem voltak meg.

A főbb termelőeszközök államosítása után a munkaviszonyok alakulásában is döntő változás következett be. A termelőeszközök magántulajdonára és a kizsákmányolásra támaszkodó régi munkaviszonyok helyébe a gazdasági életünk döntő többségét kitevő szocialista szektorban a vállalatok vezetői és a kizsákmányolás alól felszabadult dolgozók között elvtársi együttműködésen alapuló szocialista jellegű munkaviszonyok jöttek létre. A munka az eddigi gyülöletes teherből mindinkább becsület és dicsőség dolgává lett. Ebben a helyzetben lehetővé, sőt szükségessé vált a munkaviszonyra vonatkozó rendelkezések egységes, uj szabályozása. A Munka Törvénykönyve nem ujabb munkaügyi rendelkezés, nem folytatása az eddigi szabályozásnak, hanem uj, minőségileg is más szocialista jellegü szabályozás.

De volt egy körülmény, amely sürgette a Munka Törvénykönyve megalkotását. A világ dolgozói erejüket megfeszitve harcolnak az imperialisták ellen a béke megvédéséért. Ennek a harcnak mi is részesei vagyunk és a béketábor erősitése érdekében minden módon fokoznunk kell a dolgozók egységét. A munkaügyi jogszabályok intézkedései a dolgozókat a legközelebbről érdeklik. E rendelkezések igen nagy száma, szétszórtsága, az egységes alapelvek hiánya megnehezitette a dolgozók, sőt sokszor az ezzel foglalkozó szakemberek részére is az eligazodást a rendelkezések között. Ez pedig lassuságot jelentett, amely alkalmas volt arra, hogy azon keresztül az ellenség a dolgozók

egységét megbontsa, a termelést akadályozza. Elég itt az imperialisták ügynökeinek - a jobboldali szociáldemokratáknak - normalizáló, béketelő akcióira utalni. Ezt a lehetőséget is ki kellett zárni. Meg kellett alkotnunk egy olyan törvénykönyvet, amely harci fegyver a munkásosztály kezében azok ellen, akik meg akarják bontani a dolgozók egységét, azok ellen, akik szétzüllesztik a termelést, nemtörődömséggel néznek a közvagyon pocsékolását, gyengítik a munkafegyelmet és fékezik a tömegeknek a szocializmus építéséért vívott harcát.

A Munka Törvénykönyve a munkaügyi kérdéseket az Alkotmányunkban lefektetett alapelveknek megfelelően, a Szovjetunió tapasztalatainak figyelembevételével, egységesen szabályozza és ezzel biztosítja azt, hogy munkajogi szabályaink összhangban legyenek az el politikai és gazdasági fejlődéssel és intézkedéseink elősegítsék a szocializmus építését. Természetesen ezzel a törvénykönyvvel egy csapásra nem lehetett teljesen felszámolni a részletkérdésekre vonatkozó rendelkezések terkeszségét, de e téren is nagyot léptünk előre és megteremtettük az alapot arra, hogy a sok szétszórt rendelkezést egységbe foglalhassuk.

A Munka Törvénykönyvének néhány intézkedése - jelentőségénél fogva - különösen előtérbe kerül.

Ilyen az az üzemi kollektív szerződésről szóló rendelkezés. A Törvénykönyv nálunk is bevezeti az üzemi kollektív szerződések rendszerét. A jelenlegi iparági kollektív szer-

ződéseinknek hibája volt, hogy az üzemi sajátosságokat - éppen, mert iparágakra vonatkoztak - nem tudták kellőképpen figyelembe venni. Az üzemi kollektiv szerződés biztositja, hogy a dolgozók munkafeltételeit az üzemi sajátosságokra tekintettel lehessen megállapitani, hogy ennek megállapitásában a dolgozók saját maguk részt vehessenek és végül, hogy a jogok és kötelezettségek - mint a vállalatvezetés, mind a dolgozók részéről - ne csak általánosan megfogalmazott kivánságok, hanem megfogható konkrétumok legyenek, amelyek betartását minden dolgozó napról napra ellenőrizni tudja. Ezáltal a kollektiv szerződés a munkafeltételeket meghatározó megállapodásból a szocializmus épitésének egyik fontos eszközévé válik, amely mozgósitja a dolgozókat a tervek teljesitésére és tulteljesitésére, továbbá a kötelességek teljesitése társadalmi ellenőrzésének kiépitésére. Természetesen az üzemi kollektiv szerződések sem jöhetnek létre máról holnapra. Ezeket is - mind a szakszervezetek, mint az állami szervek részéről - hosszu és komoly előkészitő munkának kell megelőznie.

A Munka Törvénykönyve szabályozza a felmondás kérdését is. Eddig ez a terület egyrészt tág teret nyujtott a munkaügyi vitáknak, lehetőséget adott az önkényeskedésre, másrészt alkalmat adott a nem eléggé öntudatos dolgozóknak az üzemek közötti vándorlásra és ezzel a termelés folyamatosságának megzavarására. Az uj rendezés megszünteti a visszásságokat és biztositékot nyujt minden becsületes dolgozónak a jogtalan elbo-

csátás ellen, amikor meghatározza a felmondási okokat és előirja, hogy a jogtalanul elbocsátott dolgozót állásába vissza kell helyezni. Megszünteti az uj rendezés azt az eddigi helytelen állapotot, amely a dolgozók egyes rétegeinek indokolatlanul hosszabb felmondási időt biztositott.

Szabadságolási rendszerünket eddig ugyanaz az egyenlősitő irány jellemezte, amely a darabbérrendszer bevezetése előtt bérrendszerünkben is megvolt. Mindenki egyenlő módon részesült szabadságban, tekintet nélkül az általa végzett munka jellegére, egészségre káros voltára stb. Szabadságolási rendszerünket ugy kellett átalakitani, hogy különbséget tegyen a nemzetgazdaság szempontjából döntő fontosságu, illetve az egészségre ártalmas körülmények között végzett munka javára és emellett csökkentse a munkaerővándorlást. Ezeket a célokat szolgálja a Munka Törvénykönyve, amikor - a mindenki részére biztositott évi 12 munkanap alapszabadságon felül - pótszabadságot állapit meg a bányászok, kohászati dolgozók, a munkájukat egészségre ártalmas körülmények között végzők, a fiatalkoruak, a tudományos oktató és nevelőmunkát végzők, valamint azok részére, akik ugyanannál a vállalatnál huszonöt évig dolgoznak.

A Munka Törvénykönyve rendelkezik a dolgozók anyagi felelősségéről. Ez a rendelkezés szintén a munkaviszonyok megváltozott jellegéből következik. A kapitalista rendszerben a munkás számára gyülölt volt a gép, az anyag, amellyel dolgozott,

hiszen az is eszköze volt a kizsákmányolásnak.

Ma azonban, amikor az állami vállalatokban a termelőeszközök is az állam tulajdonát, tehát a dolgozó nép közös vagyonát képezik, a dolgozók magatartásának is meg kell változnia. A dolgozók államának tulajdonát képező gépeknek, anyagoknak megrongálása, tönkretétele, vagy eltékozolása kárt okoz a nemzetgazdaságnak, a közösségnek és az egyéneknek egyaránt, mert akadályozza a termelés növelését és emeli az önköltséget. Ez a dolgozó nép életszínvonalára már csapást. Természetes tehát - a dolgozó nép érdekeinek védelmét jelenti - az a rendelkezés, amely az okozott kár megtérítését rendeli el.

"Társadalmi rendünkben legfőbb érték az ember" elvét szögezi le a Munka Törvénykönyve, amikor biztosítja is ennek az elvnek az érvényesülését. Meghaladná e cikk kereteit az erre vonatkozó rendelkezések felsorolása. Elég itt utalni a törvénykönyvnek a nyolcórás és egészségre ártalmas munkahelyeken rövidebb munkaidőt megállapító rendelkezéseire, a dolgozók társadalmi tevékenységének támogatásáról, az üdültetésről, a munkavédelemről, a társadalombiztosításról, a nők, fiatalkorúak védelméről szóló rendelkezésekre, amelyek mind-mind előmozdítják azt, hogy dolgozóink vidám kedvvel, pihenten végezhessék munkájukat.

Ötéves tervünk sikeres végrehajtása, népgazdaságunk fejlesztése egyre több szakmunkát igényel. Ennek biztosítása elsőrendű feladat. A Munka Törvénykönyve elrendeli az ehhez

szükséges szakiskolák, szaktanfolyamok létesítését, a vállalat igazgatójának pedig külön kötelességévé teszi, hogy a dolgozók szakmai képzését előmozdítsa és támogassa. Ugyancsak e célt szolgálják azok a rendelkezések is, amelyek a munkájuk végzése mellett tanulmányokat folytató dolgozóknak biztosítanak munkaidőkedvezményt és tanulmányi szabadságot.

A Munka Törvénykönyve jelentős állomása annak a harcnak, amelyet a magyar dolgozók Pártunk vezetésével vívnak a szocializmus építéséért. Jelentős dokumentum olyan szempontból is, hogy a Szovjetunió vezette béketábor országai a dolgozók jogainak kiszélesítésén, biztosításán dolgoznak, ugyanakkor, amikor a washingtoni hóhérgyárosoknak és lakájaiknak egyik legfőbb tevékenysége éppen a dolgozók nehéz harcok árán kivívott legelemibb jogainak megsemmisítésére irányul. A Munka Törvénykönyve akkor éri el igazán célját, ha rendelkezéseinek megvalósulásával hozzájárul a munka szocialista megszervezéséhez, a munka termelékenységének emeléséhez, a szocialista munkafegyelem megszilárdításához, a munkaerő tervszerű felhasználásához, a dolgozók anyagi és kulturális jólétének emeléséhez és mindezeken keresztül fokozza dolgozó népünk egységét, fokozza erőinket a béke megvédéséért folyó harcban.

Dr. N. László

Jelentés a munkatörvényről.

A bányászok közé szakszervezetünk még a munkatörvénynek tartalmát, jelentőségét nem vitte ki, egyáltalán nem foglalkoztunk vele.

Annál inkább többet foglalkozott az ellenség, a munkatörvénykönyv kihasználásával, a reakciós suttogó propaganda megszervezésével. Egy pár helyről jelentést kaptunk, Borsodból és Dorogról, ahol az ellenség azt a hangot vitte ki, hogy a munkatörvény bevezetésével 10 naponként lesz vasárnap, rabszolgasorsban fogják tartani a dolgozókat, fizetéses szabadságot eltörlik stb.

Javaslatunk, hogy a munkatörvénykönyv minél előbb jelenjen meg könyv formájában és a Kormány és Pártunk határozatának megfelelően tömegszemináriumokon szerzett tapasztalatok alapján a munkatörvényt így ismertessük. Az instruktor elvtársakat munkaértekezleten a munkatörvény jelentőségéről már röviden tájékoztattuk, fel vagyunk készülve arra, hogy amint a munkatörvénykönyv megjelenik, a törvényt és annak jelentőségét tömegszemináriumokon ismertessük a dolgozókkal, hogy megértsék és ne legyen lehetősége az ellenségnek a suttogó propagandára.

E hó 13-án országos területi titkári és termelésfelelősi értekezletet tartunk, ahol a munkatörvény fontosabb pontjait szóbelileg, valamint írásban is ismertessük az elvtársakkal, addig is amíg a tömegszemináriumokat megtartsuk, tisztában legyenek a fontosabb kérdésekkel.

Budapest, 1951. február 7. P. József elnök sk.

SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA SZIGORUAN BIZALMAS!

Előterjesztés a Politikai Bizottságnak a Munka Törvénykönyvének módosításáról

A Központi Vezetőség 1953. junius 27-28-i ülésén hozott határozatának megfelelően, felülvizsgáltuk a Munka Törvénykönyvét.

A Munka Törvénykönyve helyesen és megfelelően szabályozza a munkaviszony kérdéseit, általános átdolgozásra nincs szükség. A Központi Vezetőség határozata alapján azonban egyes rendelkezéseket meg kell változtatni, illetve ki kell egészíteni.

A változtatásokra és kiegészítésekre azért van szükség, mert a Munka Törvénykönyvének egyes rendelkezések nem biztositják a törvényesség maradéktalan érvényesülését /pl. a fegyelmi határozat ellen nincs jogorvoslat/, nem biztositják a dolgozók jogait a munkaviszony megszünésével kapcsolatban. Szükséges, hogy a Munka Törvénykönyvében konkrétabbá tegyük a dolgozók pihenésével kapcsolatos rendelkezéseket. Ki kell egészíteni a Munka Törvénykönyvét a nőkre és fiatalkoruakra vonatkozó ujabban megjelent intézkedésekkel. A szovjet munkatörvénykönyvhöz hasonlóan, rögziteni kell a szakszervezetek jogait. Ki kell küszöbölnünk a Munka Törvénykönyvének azt a hiányosságát, hogy a rendelkezések végrehajtását elmulasztókkal szemben nem tartalmaz büntető szankciókat.

I. Egyeztető Bizottságok működése és hatásköre

A dolgozók munkaviszonyukkal és bérezésükkel kapcsolatos vitás kérdésekben az Egyeztető Bizottsághoz /továbbiakban: E.B./ fordulnak döntés végett. Az E.B.-k működése - hibáik ellenére - megfelelőnek mondható. Működésüket azonban egyes korlátozó rendelkezések megnehezítik

a./ az E.B.-k működését megnehezíti, hogy döntéseiket a vállalatok igazgatói sokszor nem hajtják végre,

b./ sérti a dolgozók jogait, hogy az E.B.-k határozata ellen csak a vállalat igazgatója és az üzemi bizottság fellebbezhet a területi egyeztető bizottsághoz, a dolgozó azonban nem,

c./ a dolgozó jogainak érvényesítését korlátozza azon intézkedés, hogy a fegyelmi ügyekben az E.B.-hoz benyujtott fellebbezésekben az E.B. csak javaslatot tehet az igazgatónak,

d./ az érvényben lévő rendelkezések korlátozzák a közszolgálati dolgozók és a vezetőállást betöltő dolgozók /osztályvezetőnél magasabb beosztásu dolgozók/ jogait a munkaügyi vitáikat csak szolgálati uton intézhetik el.

Javaslat

a./ az E.B.-k munkaügyi vitákban hozott határozatait bíróí uton is végre lehet hajtani,

b./ az E.B.-k döntése ellen a dolgozó is fellebbezhet a Területi E.B.-hoz,

c./ az E.B.-k a fegyelmi ügyekben hozzájuk beérkező fellebbezésekben is döntenek,

d./ az E.B.-k rendszerét valamennyi vállalatra, hivatalra és intézménye /beleértve a MÁV és Posta területeit is/ ke kell terjeszteni. A fegyveres testületekre ez nem vonatkozik,

e./ a vezetőállást betöltő dolgozó a személyét érintő munkaügyi vitában a felettes szerv vezetőjéhez közvetlenül is fordulhat.

Az E.B.-k működésének megjevitása érdekében szükségesnek tartjuk mind állami, mind szakszervezeti vonalon az E.B. tagjainak felülvizsgálatát. Az állami és szakszervezeti szervek 1953. december 31-ig gondoskodjanak arról, hogy az E.B.-k tagjai tekintélyes szakmai és politikai téren megfelelő személyek legyenek.

II. A munkaviszony megszüntetésének módjai és következményei

1./ Munkaviszonyt megszüntetni csak meghatározott esetekben lehet /pl. a vállalat megszünése, átszervezés, családi, vagy egészségügyi okok miatt/. A dolgozó jogát és a nemzetgazdaság érdekeit sérti, hogy helytelen foglalkoztatása esetén nem léphet ki.

Helytelen, hogy a dolgozó felmondás esetén a több éves szolgálata alapján megszerzett jogait elveszti.

a./ A darabbérrendszer bevezetésével kapcsolatos OMB határozat és a technikai minimum bevezetéséről szóló rendelet kimondotta, hogy az a dolgozó, akit a vállalat huzamosabb időn keresztül szaktudásánál alacsonyabb munkán foglalkoztat, kiléphet. Ezek a rendelkezések hatályon kivül vannak,

b./ ha a vállalat, vagy a dolgozó felmondott, a munkaviszony jogfolytonossága a szabadság szempontjából megszakadt még akkor is, ha a dolgozó rövid időn belül elhelyezkedett,

c./ az önkényes kilépőt a következő hátrányok érik:

egy évig 50 %-os táppénz,
két évig csak 6 nap alapszabadság,
munkát csak munkaközvetitő utján vállalhat,

d./ a szakszervezet területi bizottsága és a műhelybizottság megválasztott tagjait és póttagjait, valamint az E.B.-k tagjait a vállalat igazgatója a szakszervezet hozzájárulása nélkül elbocsáthatja. Emiatt ezek a funkcionáriusok a vállalat igazgatójától függő helyzetbe kerülnek.

Javaslat

a./ Az a darabbéres dolgozó, akit a vállalat 4 héten keresztül személyi kategóriájánál két kategóriával alacsonyabb munkakörben foglalkoztat, - kilépheti,

b./ felmondás esetén a szabadság szempontjából a munkaviszony folytonos marad, ha a dolgozó a munkaviszony megszűnését követő 30 napon belül elhelyezkedik /ugyanez vonatkozik a táppénzre is/,

c./ önkényes kilépőt két évig csak 6 nap alapszabadság illeti meg. Ha munkáját egészségre ártalmas munkakörülmények között végzi, az egészségügyi pótszabadság is megilleti.

/Megjegyzés: felvetődött, hogy az önkényes kilépő egy évig csak 50 %-os táppénzben részesüljön./

d./ A területi, járási, üzemi és műhelybizottság megválasztott tagjának és póttagjának, valamint a vállalati és műhely-egyeztető bizottság tagjainak munkaviszonyát megszüntetni, vagy áthelyezni őket, csak a közvetlen felettes szakszervezeti szerv hozzájárulásával lehet.

2./ Ha a dolgozót más helyiségbe helyezik át és a vállalat nem tud számára lakást biztosítani, családjától különválva kell élnie, ami jelentős költségtöbblettel jár. Hátrányosan érinti a dolgozókat, hogy a különélési díjat - amelyet

a költségtöbblet fedezése céljából adunk - legfeljebb 6 hónapig kapják.

Javaslat

a./ a népgazdaság számára fontos áthelyezések esetében a különélési díj fizetését a 6 hónap időtartamról 1 évre kell felemelni,

b./ ha a különélési díj megszűnése után még nem biztosított a vállalat lakást, akkor a dolgozót vissza kell helyezni. Biztosítani kell, hogy ilyen esetben a dolgozó felmondhasson.

III. Fegyelmi büntetések

Az adminisztratív jellegű fegyelmi büntetések már annyira elszaporodtak, hogy elveszítették hatásukat. A fegyelmi büntetések ilyen lehetőségei módot adnak arra is, hogy a vállalati és szakszervezeti vezetők elhanyagolják a dolgozók nevelését.

a./ A Központi Vezetőség és a Minisztertanács határozata értelmében a pénzbüntetést el kell törölni, mert ez az adminisztratív intézkedés nem neveli a dolgozókat,

b./ a fegyelmi büntetések közül az alacsonyabb munkakörbe történő áthelyezés legfeljebb két évre szólhat, de erről sem a dolgozók, sem a vállalatok igazgatói nem tudnak,

c./ a fegyelmi határozat ellen a dolgozó csak az E.B.-hoz fordulhat, amelynek - mint már előző pontban felvetettük - csak javaslattevő joge van. Ez sérti a dolgozók jogait és sok esetben önkényeskedésre is módot ad.

Javaslat

a./ a büntetések közül a pénzbüntetést, a fegyelmi határozat alapján történő azonnali hatályu elbocsátással együttjáró 10 %-os keresetí levonást és a rendbirságolás rendszerét meg kell szüntetni,

b./ az alacsonyabb munkakörbe való áthelyezés csak a dolgozó szakmájába, vagy tanult munkakörbe történhet és 6 hónaptól 2 évig terjedhet,

c./ biztositani kell a dolgozónak, hogy fegyelmi uton történő alacsonyabb munknkörbe helyezése, vagy azonnali hatályu elbocsátása esetén az E.B. döntése után a vállalat illetékes felsőbb szervéhez fordulhasson.

IV. Dolgozók pihenésével kapcsolatos rendelkezések

A Munka Törvénykönyve a dolgozók pihenéshez való jogát és a nők és fiatalkoruak védelmét csak nagyvonalakban határozza meg.

a./ Az 1952. novemberében a tulórák korlátozásáról megjelent M.T.-SZOT határozat fontosabb intézkedéseivel a

Munka Törvénykönyvét ki kell egészíteni.

b./ a nők és fiatalkoruak jogait ki kell egészíteni.

Javaslat

a./ A Munka Törvénykönyvébe ki kell mondani, hogy egy dolgozó havonta csak 8 órát tulórázhat. A tulórákat csak pénzben lehet megváltani.
/Megjegyzés: ezzel a csusztatás megszűnik, az egyenlőtlen munkaidőbeosztás - amely pl. a bérelszámolóknál van - továbbra is megmarad./

b./ A túlóradíjazásra nem jogosult munkakörben dolgozókat évenként 6 nap pótszabadság illeti meg.
/Megjegyzés: felvetődött, hogy az eddig biztosított 3 nap pótszabadságot ne emeljük-e fel, ezzel szemben ezt a pótszabadságot a többi pótszabadságon kívül is meg lehessen adni, de a dolgozó össz szabadsága a 24 munkanapot ebben az esetben sem lépheti túl./

c./ A nők és fiatalkoruak védelméről szóló törvényerejű rendeletek fontosabb részeivel a Munka Törvénykönyvét ki kell egészíteni.

V. Szakszervezetek jogai

A szakszervezetekre háruló uj feladatok szükségessé teszik, hogy még fokozottabban és következetesen küzdjenek a dolgozók érdekeiért, mindennemű lelkiismeretlenséggel, bürokrati-

kus elfejulással és ellenséges fellépéssel szemben. Ehhez azonban szükséges, hogy a szakszervezetek jogait a Munka Törvénykönyve tartalmazza.

Javaslat

a./ A szakszervezetek joga, hogy a dolgozók élet- és munkakörülményeivel foglalkozzanak. Ilyen kérdésekben a dolgozókat képviseljék.

b./ A Minisztertanács a dolgozókat közvetlenül érintő bármilyen kérdést csak akkor tárgyal meg, ha a Szakszervezetek Országos Tanácsa azt véleményezte. Fontosabb határozatokat és rendeleteket a Minisztertanács a Szakszervezetek Országos Tanácsával közösen ad ki.

c./ A Szakszervezetek Országos Tanácsa a dolgozókat közvetlenül érintő kérdésekben elvi döntéseket adhat ki, amelyek minden állami szervre kötelezőek.

d./ A miniszterek a dolgozókat közvetlenül érintő kérdésekben rendeletet csak az érintett szakszervezetek elnökségeivel egyetértében adhatnak ki.

e./ A Minisztertanács rendeleteinek betartása érdekében felkérheti az illetékes minisztereket az egyes rendeletek végrehajtásáról szóló beszámolásra. Helyszíni vizsgálatot tarthatnak, amelyhez az igazgatók és vezetők a szükséges felvilágosításokat és adatokat kötelesek megadni. Az illetékes miniszterektől adatokat

kérhetnek. A rendelkezések végrehajtásával kapcsolatos mulasztásokra felhívhatják a vezetők figyelmét, határidőt szabhatnak meg azok megszüntetésére. Ennek elmulasztása esetén a bíróságnál eljárást indíthatnak meg. A munkavédelmi rendelkezések végrehajtásának elmulasztása esetén birságolási jogkörrel rendelkeznek.

f./ Követelhetik a minisztertől olyan személyek elbocsátását, akiknek tevékenysége súlyosan sérti a dolgozók törvényben biztosított érdekeit.

VI. Büntető rendelkezések

A Munka Törvénykönyvének és végrehajtási utasításainak nincsenek büntető rendelkezései. Emiatt a Munka Törvénykönyvét megsértőkkel szemben - sokszor erőszakolten - a tervtörvény megsértése címén lehet csak eljárást indítani.

Javaslat

a./ A Munka Törvénykönyvének a vállalat részéről történő megszegése esetén a következő esetekben kell büntetni:

fegyelmi eljárás lefolytatása nélkül történő elbocsátás miatt, indokolatlan túlmunka, heti pihenőnapon végzett munka és munkaszüneti napon végzett munka elrendelése miatt;

a dolgozó részére járó munkabérnél és egyéb járandóságoknál alacsonyabb, vagy magasabb kifizetés esetén;

a munkavédelmi berendezések felszerelésének és karbantartásának gondatlanságból, vagy szándékosan való elmulasztása miatt;

a dolgozó nők és fiatalkoruak védelméről szóló rendelkezések megszegése miatt;

az E.B.-k határozatai végrehajtásának többszöri elmulasztása miatt stb.

b./ A Munka Törvénykönyvének a dolgozó által történő megszegését az alábbi esetekben kell büntetni:

önkényes kilépés miatt,

...

társadalmi tulajdon szándékos, vagy nagyobb mértékű gondatlan megkárosítása miatt,

a munkafegyelemre, továbbá a munkavégzésre vonatkozó utasítások többszöri súlyos megsértése miatt, amennyiben azáltal a dolgozó társai egészségét és testi épségét, vagy fontos népgazdasági érdeket sért.

VII. Egyéb kérdések

A Munka Törvénykönyvének jelenleg 3 végrehajtási utasítása van, külön a vállalati dolgozók számára, a közalkalmazottak, orvosok és pedagógusok számára, valamint a MÁV és Posta dolgozói számára. Ez a hármasság sok vitára adott okot és volt különbségek alapját képezte. A Munka Törvénykönyvének módosi-

tásával a még eddigi különbségek is - egy-két kisebb kivétellel - megszünnek. Az 1949-ben megkötött kollektiv szerződések rendelkezéseinek jelentős része érvényét vesztette. A még érvényben lévő néhány rendelkezés nyilvántartása nagy nehézségekbe ütközik, sőt az üzemek jelentős részében azokat nem is ismerik.

Javaslat

a./ A Munka Törvénykönyvének 3 végrehajtási utasitását meg kell szüntetni és a Munka Törvénykönyvéhez egyetlen egységes, uj végrehajtási utasitást kell kiadni.

b./ Az 1949-es kollektiv szerződések még érvényben lévő rendelkezéseit a Munka Törvénykönyvéhez kiadandó uj végrehajtási utasitásba kell beépiteni.

A Politikai Bizottság bizza meg az igazságügyminisztert, hogy a Szakszervezetek Országos Tanácsával és a Minisztertanács Bértitkárságával közösen terjessze a Minisztertanács elé a Munka Törvénykönyvére és a végrehajtási utasitásra vonatkozó módositást.

Bpest, 1953. augusztus 11.

Szakszervezetek Országos
Tanácsa

VI. Munkaszervezet a politika csatornáiban.

J e g y z ő k ö n y v

1950. szeptember 4-én a Pártbizottság Tanácstermében tartott összevont háromszög értekezletről

K.D. szerv.titk. üdvözli a Rákosi Mátyás párttitkárjait, műhelybizottsági tagjait és gyárvezetőit.

Bejelenti a mai értekezlet tárgyát, amely a normarendezés jelenlegi állásával, kiértékelésével és a soronkövetkező feladatok meghatározásával foglalkozik.

V. v.ig.h. Kedves Elvtársak! Ha mi a szocialista építő munka lendületét fokozni, a szocialista vagyonfelhalmozódást gyorsítani akarjuk, akkor nincs más ut és nincs más mód, mint a munka termelékenységét kell növelnünk.

A munkatermelékenység növelését ne tévesszük össze a termelés növelésével.

A termelést lehet növelni gépek beállításával, munkáslétszám emelésével és lehet növelni tulórázással is.

Amikor azonban a munka termelékenységének fokozásáról beszélünk, akkor arra kell gondolnunk, hogy egy munkás egy munkaórára eső termelékenységét kell növelni.

Sztalin elvtárs is igen élesen rámutatott arra, hogy a társadalmi formák változásával a termelési formáknak is változni kell, mert csak egy magasabb termelékenységet biztositó társadalmi rendszer képes megdönteni az előző társadalmi rendet /kezdve az őskommunizmustól/.

Ebből kiindulva nézzük meg, hogy milyen módszerek állnak rendelkezésükre a kapitalistáknak és milyen a szocialista rendszernek.

A kapitalisták módszerei kimerültek a munkaütem, a munka intenzitás egyszerű fokozásában. Őket nem érdekelte a munkaszervezés, az anyagellátás, a sok kieső idő, őket csak egy érdekelte, kipréselni, kizsákmányolni a dolgozót. A munkás az egyéni haráccsolásnak volt az eszköze.

Mik voltak a munkafegyelem forrásai? A katonai parancsnokságok igénybevétele, a dolgozók mindig attól rettegtek, hogy munkahelyüket elvesztik és ez ösztönözte őket a munkafegyelemre, tehát nem öntudat, hanem kényszer.

Lényegében a kapitalizmusnak ilyen vonatkozású intézményei a kizsákmányolás növelésére vezettek és ez adott a kapitalizmus felépítésére lehetőséget, hiszen a termelt értéktöbblet a tőkések zsebébe vándorolt.

A kapitalisták csak rövid lejárati tervszerűtlen termelést folytattak és folytatnak ma is, mindig a piachoz kell alkalmazkodniok. Éppen ezért nem is törekedtek nagyvonalu beruházásokra, a gyártási profil teljes kialakitására. Pl. a W.M. is valójában egy egymásra halmozott kis üzemek sokasága volt és lényegében kisipari termelési módot üzött.

A kapitalisták világában nincs ujitás, nincs észszerüsités, ezeket hétpecsétes titokként őrzik.

Egy üzemen belül a kapitalisták is igyekeztek többé kevésbé jól megszervezni a munkafolyamatot, a munka módszereket, pl. a Ford vagy más vállalatok, de ezeknek is feltétlenül monopol helyzetüknek kellett lenni. Igy is szembetalálkoz-

tek a harácsoló monopolistákkal és az összeütközés nem volt kis dolog. Gazdasági harcuk állandó háborus konfliktusokhoz vezetett és vezet ma is.

A többi kisebb kapitalista vállalat belső szervezését állandóan felboritja a piac hullámzása, a piaci konjunktura.

Tehát tartós kiforrott szervezésre igy a kapitalisták nem is gondolhattak. Nem is alkalmazhattak olyan eszközöket, amelyek nekünk rendelkezésünkre állnak, mert náluk hiányzott a felszabadult dolgozók munkalendülete. /Miért is ujitott volna a munkás, de még a mérnök és a technikus is? Hiányzott a munkások öntudatos, lelkes munkája, a munkaversenyek, az öntudatos munkafegyelem stb./

Ugyancsak nem állt rendelkezésükre a kapitalistáknak az országos méretekben alkalmazott tervszerü gazdálkodás. Nem állt tőke rendelkezésünkre a beruházási eszközökre.

Mindenen hiányosságokkal a szocialista rendszerben nem találkozunk.

A Felszabadulás óta tapasztalhattuk, dolgozóink teremtő lendületét, akik az ujitások tömegével, a munkaszervezés megjavitásával törekednek a munka termelékenységének növelésére, a munkafolyamat magasabbrendü elérésére.

Az ilyen gyors ütemben folytatott ipar, a beruházások hallatlan növekedése, az uj gépek beállitása a termelésbe, a jó szerszámok kőszinccsé tétele szükségessé teszik időről időre a normák rendezését.

A normarendezés azt jelenti, hogy az a többlettermék, amely ilymódon jön létre, visszakerül accumulálódik az állami banknál és az igy keletkezett összeget gyárak, műhelyek, lakóházak, kórházak épitésére, a mezőgazdaság gépesitésére, honvédelmünk erősitésére stb. fordithatjuk.

Ez azt jelenti, hogy magasabb szinvonalon tudjuk termelésünket előállitani, azt jelenti, hogy állandóan és rendszeresen tudjuk emelni a dolgozók életszinvonalát.

Amint tudjuk felszámoltuk a munkanélküliséget, a nőket, akik otthon vannak, mindinkább bevonjuk a termelő munkába, mely által a munkáscsaládok keresete megsokszorozódik.

Az uj munkamódszerek bevezetésével, racionalizálásokkal, ujitásokkal, a munka helyes megszervezését az uj normákkal a gyárak önköltségét le tudjuk szoritani, akkor pedig - ugy, mint ahogy már kétszer is - árleszállitást tudunk eszközölni /kerékpár, motorkerékpár, közszükségleti cikkek/.

Példát vehetünk a Szovjetunió fejlődéséből, ahol már háromszor volt árleszállitás, amely egyértelmi a dolgozók életszinvonalának emelésével.

Mindezek feltétlenül szükségessé teszik a normánk időről időre való átrendezését.

Pártunk felismerte a normarendezés szükségességét és a vállalatvezetők elsőrendü feladatául tüzte ki.

Nézzük meg, hogy Rákosi Művek viszonylatában hogyan hajtottuk végre a normarendezést.

Mindenekelőtt fel kellett számolni azokat a helytelen bérfeszültségeket, amelyek a gyáron belül jelentkeztek, de amelyek népgazdasági méretekben sokkal jobban éreztették voltak.

V. elvtárs beszédének 2. része.

A könnyen elsajátítható gépmunkával, vagy egyéb munkával, a megjavult normák következtében vagy a változott szerszámok és munkák következtében a 300 Ft-os heti keresetek jöttek létre, ugyanakkor a kohászatban, bányászatban, amelyről mindenki tudja, hogy iparunk nélkülözhetetlen alapja, elmaradtak és oda jutottunk, hogy a bányákba, martinüzemekbe, munkaerő már alig akart jelentkezni, vagy munkaerő hiánnyal küzdöttünk.

Világos, hogy a dolgozók nagy százaléka, - az öntudatos dolgozók - nem jelentkezett akkor, amikor a munka szervezés során normájuk elavult és megálltak egy olyan szinvonalon, amelyet gondoltak, hogy nem lesz feltünő. Ez volt az a híres plafon, amely törvényszerüen bekövetkezett a normalazulásnál. Szükséges volt, hogy a normákat egy egészséges bázisra vigyük és ennek alapjául az áprilisban elért teljesitmények átlagát vettük. A következő alapelv az volt, hogy a türési %-okat engedélyezte a kormányzat és ezzel még tovább lehetett korrigálni az alapbéremelésen, amely már ugy is megjavitotta a bérfeszültséget és az olyan szakmák, amelyek el voltak maradva, mint pld. hengerdék, öntödék, ezeknek bérei számára igazságos alapelveket

teremtett. A normarendezés nagymértékben harci kérdés volt és ma is az. A mi szocialista épitő munkánknak a békének az ellenségei, igen erősen belemélyedtek ebbe a kérdésbe és felismerték ezt a kérdést és ugy a tudatos külső és belső ellenség, mint az uszályukba került öntudatlan dolgozó, nagymértékben éltek is ezzel az üzemekben. Épitettek a dolgozók elmaradottságára, igyekeztek mindent kihasználni a termelőmunka megbontására.

Milyen eszközöket alkalmazott a reakció? Elsősorban az amerikai rádiónak, külföldi propagandának és az itthoni reakciósok rémhireit igyekezett elhitetni a dolgozókkal, hogy az uj normák teljesithetetlenek, olyan feladatokat szabnak a dolgozók elé, amelyek nem teljesithetők, de arról mélyen hallgattak, hogy a fejlett kapitalista államokban, Amerikában vagy Angliában egy kerékpár előállitása sokkal kevesebb időre van szabva.

Kétségkivül, hogy a haladottabb gépeknek is szerepe van benne, de távolról sem lehet azt mondani, hogy egy-két kivételtől eltekintve, itt az átlagos képességü dolgozók által ne volnának teljesithetők a normák. Másodsorban épitettek a mi ellenségeink a munkások elmaradottságára. Nemcsak a dolgozókban, de a mi párttagjainkban is megvan az önzés, haszonlesés és amit röviden Rákosi elvtárs ugy fogalmazott meg, hogy "aki birja, az marja". Nagymértékben operáltak ezzel az érzéssel és igyekeztek az egyéni boldogulást keresztetni a dolgozókkal, nem pedig a kollektiv felemelkedést. Nem kevésbé érvényesült az

ellenség cselekedete a termelőmunka dezorganizálásában. Főleg az elkészült munkamódszerekről a végén derült ki, hogy az nem jó, vagy jöttek egy mégjobbal, hogy ne tudjon rendszeressé válni a tervezési munka. Sok esetben az ellenség azt hangoztatja, hogy gyorsabb ütemben kívánja előre vinni a termelést, de ennek leple alatt még annyira sem haladunk előre, mint a tervszerű munkánál. Ennek a dezorganizáló munkának számtalan változata van. Az elvtársaknak fel kell ezt ismerni és amikor a munkahelyeken a dolgozó munkások szembetalálják magukat az elhanyagolt gépekkel, rossz szerszámokkal, helytelen technológiai előírásokkal, vagy általános szervezési zűrzavarral, ezek között és ezek mögött mindég, különösen a háromszögben lévő elvtársaknak azt kell megnézni, hogy az ellenségnek nyílt, vagy burkolt fellépése nem húzódik-e meg mögötte a reakció befolyása és ezeket le kell leplezni. Mindama tevékenységek jól elburkolt fegyverei a jobboldali szociáldemokraták, akik mindég a munkásokkal való jóakarat leple alatt lépnek fel, akik minden normát túlságosan szűknek, és minden fizetést túlságosan kevésnek, és minden árat túlságosan magasnak találnak, csak éppen azt nem mondják, hogy hogy lehet végeredményben ezen a helyzeten változtatni. Őket az nem érdekli, hogy Magyarországon ma a munkásosztály a kormányzó tényező és ennek van módja és hatalma arra, hogy az árak és bérek kialakításával, éppen a magasabb termelékenység kialakításával, az uj normák kialakításával, a dolgozóknak kedvező fejlődést hozzanak létre.

Ők a kérdésnek csak az egyik, a szimpatikusabb oldaláról beszélnek, amely ugy hangzik, hogy 100-200 Ft kereset. Ezekkel szemben való fellépés mindenegyes öntudatos dolgozó kötelessége. Ugyancsak nem nézhetjük közömbösen azt sem, hogy az ilyen ellenséges propaganda befolyás alá került jószándéku dolgozók, hogy foglalnak állást.

Elvtársak, hogyan hajtottuk végre a gyáron belül a normarendezést. A normarendezést megelőzőleg egy elég széleskörü felvilágositó kampány volt. Röpgyülléseken, párt- és termelési értekezleteken a dolgozók felvilágositása megtörtént az egyéni agitáció és a népnevelők segitségével szórványosan eljutott valamennyi dolgozóhoz. A normáknak a rendeletben meghatározott módon való átértékelése határidőn belül megtörtént, nem merem mondani, hogy hibátlanul, de ilyen széles munkaterületen a hibák elkerülése, illetve kiküszöbölése lehetetlen, de a hibák sokasága számit. E két tényező közbenjárásával az eredmények nem rosszak, ezt nyugodtan ki lehet jelenteni. Ha megnézzük a mi augusztus havi termelési eredményeinket, amelyek bár még nem teljesen pontosak, de ezek a számok arra mutatnak, hogy dacára a normarendezésnek, a nagy szabadságolásoknak, és az augusztusi meleg időjárásnak, a termelési %-unk nem volt rossz.

V. v.ig.h. előadásának 3. szakasza.

A Rákosi Művek 105 %-ban teljesitette tervét és ebből a kiemelkedő üzemeket megemlitve:

Fémmű 106,9 %-kal, 99 %-os tervszerüséggel,

Vasontóde 107.- %-kal 97 %-os tervszerüséggel,

Elektroda 100 %-os tervszerüséggel büszkélkedhet,

továbbá olyan üzemünk, mint a Varrógépgyár, amely a közelmultban teljesitményével alulmaradt: 106 %-os teljesitményt tud kimutatni, 91,1 %-os tervszerüség mellett.

Ezekből a számokból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy általában komoly javulás van a tervszerüség vonalán. A Szerszámgépgyár és a Motorkerékpárgyár - eléggé ismert körülmények: szerszámozás és egyéb nehézségek miatt bár teljesitette programját - kénytelen volt a tervszerüségről letérni és helyette más gyártást közbeiktatni.

Ez arra mutat, hogy a normarendezés általában nem okozott üzemeinkben olyan zökkenőt, amelynek komoly kihatása lett volna a termelésre, mert - mint a számok mutatják - a juliusi eredményekhez mérten üzemeink teljesitése nem romlott, hanem javult.

Korán lenne és helytelen lenne, ha mi ezzel az eredménnyel megelégednénk és nem mutatnánk ki azokat a hibákat, amelyek megtalálhatók, amelyek termelésünk további emelését nehezitik. Mindenekelőtt a politikai felvilágositó munkáról azt a megállapitást kell tenni, hogy nagyon sok helyen es vé-

dekező jellegü volt. Elvtársaink, ha beszélnek a normarendezés kérdéséről nem mutatták be, hogy a normarendezés a mi harcunk, éppen olyan harcunk a termelés növeléséért, mint ahogy harcoltunk a reakció ellen, mint ahogy harcolnak Koreában a szabadságért.

Hiba volt,

****

hogy a koreai héten elért nagyszerü eredményeket, amelyek egyes munkánál kiemelkedő módon jöttek létre, nem tudtuk állandósiteni. Nem tudtuk a koreai héten felszinre jött vállalásokat a munkaverseny szervezésében továbbfejleszteni.

Nem tudtuk a dolgozókhoz levinni azt a tudatot, hogy a szocialista munkaverseny nem kampány, hanem a szocialista épitésnek kommunista módszere és ez a legjobb módszer.

Konkrét hibák is történtek az uj normák megállapitásánál. Például még ma sincs teljes egészében tisztázva a sztahanovisták által elért régi teljesitmények átértékelése.

Hiba volt a gépiesség, mert nem minden normát lehet számtani müveletekkel megváltoztatni.

Erre kellő időben felhivtuk a nosmások figyelmét.

Ugyancsak nincs tisztázva a bércsalásokkal elért magas teljesitményszázalékok alapján létrejött normák rendezése. Ebből a tanulságot leszürve a dolgozóknak meg kell magyarázni, hogy mit jelent az, ha egyes dolgozók csalással igyekeznek maguk-

nek idejig-óráig többletkeresetet biztositani.

A műszaki vezetők, technikusok, szervezők nem kapcsoltak rá kellően az elmaradt munkások normateljesitésének megvizsgálására, munkakörülményeik megjavitására.

Felhivom a párttitkárok, műhelybizottsági tagok és gyárvezetők figyelmét, hogy ezt a kérdést kapitális kérdésnek tekintsék, ott, ahol nem érik el a 100 %-ot, rendszeresen vizsgálják felül a körülményeket.

Az ujitási mozgalom - melynek a normarendezés idején fénykorát kellene élni, nagyon vontatott.

Augusztus hónapban 299 ujitást adtak be, melyek igen lassan kerülnek elbirálásra. Ebből elfogadtak 72 ujitást, alkalmaztak 62 ujitást.

Az ujitási mozgalomban fordulatot kell alkalmaznunk, fektessük a fősulyt az u.n. apróbb racionalizálásokra.

Tömegével kell, hogy felszinre jöjjenek ezek a racionalizálások, amelyeket soronkivül el kell intézni. A dolgozóknak látniok kell, hogy a műszaki vezetés törődik az ő helyzetükkel és segitik a normateljesités elérésében.

Az ellenség munkájára nem figyeltünk fel, nem képeztünk sulypontot. Számtalan példát tudnánk megemliteni, amely mögött a szervezett ellenség működött és működik még ma és mi ezekkel nem vettük fel a harcot.

A tervfelbontás munkája a normarendezés miatt a homályba merült. Ha nem érzékeltetjük dolgozóinkkal a gyári terv rájuk eső részét, nem számithatunk a dolgozók tervteljesitésére.

A tervfelbontást egészen a munkapadokig el kell végezni, a dolgozóknak látni kell, hogy egy-két napi hiányzás, mennyire befolyásolja az üzem termelési tervét.

Tudni kell a dolgozóknak ezt, ha saját üzemünk lemarad a termelési terv teljesitésében, az magával rántja a többi üzemet is pl. ha az öntőde miatt lemarad, a Gépgyár, Motorkerékpárgyár, Csepel Autógyár stb.

Következő hiba a csoportos elszámolások, az akkordelszámolás még mindig széleskörü alkalmazása.

Számtalan dolgozótól hallom, hogy nem sok értelme van ennek, mert egy 30-40-es csoportban a jó teljesitmény elolvad.

Meg kell emliteni azokat a hiányosságokat, amelyek bérelszámolási vonalon előfordulnak! Nem egy helyen tapasztaltam /Motorkerékpárgyár, Öntőde/, hogy éppen akkor, amikor a normák visszaállitása átmenetileg egy bizonyos foku keresetcsökkentést hoz magával, elszámolási tévedések mutatkoznak: számolási hiba miatt a dolgozóknak 50 %-kel kevesebbet számoltak el, mint amennyi járt volna.

Szemléltető diagramon számokban ismerteti a gyári teljesitményátlagokat.

Ezekből a számokból látható, hogy a dolgozók bátran megindulnak az uj normák teljesitése felé. Kb. 200 azoknak a

száma, akik még az 50 %-ot sem érik el. Ezeket kell a gyárvezetőknek személyesen felülvizsgálni, mert itt vagy az ellenség keze működik, vagy pedig a normák átértékelésénél történtek komoly hibák.

Műszaki vezetők, műszaki csoportok, technikusok, asztalnovicsták, élmunkások, jó szakmunkásoknak segíteni kell az elmaradt dolgozókat.

Minden más feladat másodrendűnek tekintendő-

Tehát mégegyszer megemlitem, fontos feladataink a munka megszervezése, mellyel a műszaki vezetőség nem foglalkozik elég intenzíven. A munkagépek kihasználási foka messze elmaradt attól, ami elérhető lenne.

Előfordul, hogy egyik-másik dolgozó 20-25 órát kénytelen órabérben dolgozni, mert nincs munka részére.

****

...

2./ Az ujitómozgalom vegyen határozott fordulatot a kisebb ujitások irányába és az elvtársak kövessenek el mindent ennek érdekében.

3./ Látják az elvtársak, hogy nagyon sok olyan dolgozónk van, akik szakmai tudásuk miatt nem tudják normájukat teljesiteni. Van igen sok átképzett esztergályosunk, és kétségtelen, hogy egy 6-8 hónapos átképzés után nem rendelkezhet valaki azzal a szakmai tapasztalattal, mint akinek már 10-15 éves komoly szakmai gyakorlat áll hátamögött. Valamikor a szakmai tudás volt a valuta. Ma az egzisztenciát, a további növekvő jólétünket, a szocializmus győzelmére alapozzuk és ha erre alapozzuk, elengedhetetlen, hogy mindenkinek átadjuk szakmai tapasztalatainkat, hogy ne legyen egy szük rétegnek a privilégiuma, hogy tud esztergálni, vagy könyes munkát elvégezni, hanem igyekezzünk mindenkit erre a tudásra nevelni.Amikor káderek kérdéséről van szó, szem előtt kell tartani, hogy a szocializmusban megrekedt káderek nem lehetnek.- A segédmunkásból betanitott, a betanitottból szakmunkás és a szakmunkásból technikus, majd mérnök lesz, a mérnökből pedig tudós kutató lesz és legyen is. Elég gondot okoz nekünk és nem egyszer a Pártszervezet kivánságával is kénytelenek vagyunk szembeszállni, hogy egyes fejlett kádert odaadjunk-e vagy sem. Állandóan jönnek az üzemek, akik uj káderekot kérnek és mi nem tudunk adni, vagy azt mondjuk, hogy nincsen, holott van és itt

kell résen lenni és a tapasztalat átadásával a szakmai képzést növelni. Ugyanakkor elengedhetetlen követelmény, hogy tovább folytassuk fokozott erővel a népnevelő és agitációs munkát és ez a munka nemcsak a kinevezett népnevelők kötelessége. A legelső népnevelő ebben a gyárban a párttitkár elvtárs és utána aki ebben a gyárban lélegzetet vesz mindenkinek népnevelőnek kell lenni, ha eljutott arra a fokra, hogy megérti, hogy a szocializmus milyen követelményeket támaszt. A műszaki vezetőknek különösen fontos, hogy ebbe az irányba tényked jenek. Ma a mester, vagy művezető nem egy basa, mint régen volt, hanem a dolgozók egyenrangu segitőtársa és ugy becsülik a dolgozók, ugy fogják a termelési tervüket teljesiteni, amilyen viszonyba tud lépni közvetlenül a művezető, csoportvezető, magukkal a dolgozókkal és ezt soha ne tévesszék szemelől, még azok sem, akik a kérdéseket a g/ pont kérdésen keresztül nézik, mert a g/ pontra is hatással van, hogy milyen módon viszonylik a műszaki vezető a dolgozókhoz. Tehát a népnevelő és agitációs munkát tovább kell fejleszteni nemcsak a népnevelőnek, hanem kivétel nélkül mindenkinek, de ezen belül elsősorban a műszaki vezetőknek.

Következő: hogy szigoruan szemmel kell tartani mindenféle ellenséges kisérletezést. Ahol ilyen felbukkan, ott nincs cseléd, régi mult, itt csak egy van, hogy el kell járni az ilyen elemek ellen keményen. Nem egyszer

bizonyosodott be itt nálunk az 5 és fél éven keresztül, hogy a mi Pártunk mindég helyesen, mindég a helyzetnek megfelelően és mindég a dolgozók érdekében adott utmutatást és hozott határozatokat. Aki ezekkel szembeszáll, tudatosan, vagy tudattalanul, azzal annak rendje és módja szerint kell eljárni. Itt ugyancsak a háromszögeknek a legerőteljesebb körültekintéssel kell fellépni.

Ahol észrevesszük, hogy valakiből az ellenség hangja beszél, de kell leplezni.

A hatodik és legfontosabb, hogy megvannak az uj normák, megvan az egészséges alap, amellyel tovább tudjuk fejleszteni a munkaversenyt, a diósgyőri versenyt, amely elég régóta folyik hullámzó sikerrel, végre ki kell hogy lépjen az elszigeteltségből, itt jönnek a termelésre legalkalmasabb őszi hónapok, amikor mindenki ki van jól pihenve a szabadságok után.- Az alap a munkaverseny szervezésénél a diósgyőri verseny legyen, ezen tul üzemek, csoportok egymásközötti versenye elősegiti a versenyvállalásokat.

Itt van az üzemeink közötti vándorzászlóért folytatott verseny. Dolgozóink között nagy az érdeklődés, hogy melyik üzem kerül az élre.

Ne feledkezzünk el arról, hogy épkézláb munkaverseny egyéniversenyzők nélkül nincs. Ha csak kollektiv versenyeket rendezünk üzemek és gyárak között, akkor az nem egészséges és előbb utóbb a vezetők szük körének vetélkedésévé

válik, ami nem szocialista munkaverseny. A szélesköru kollektiv versenyeket egyéni versenyek vállalásával kell alátámasztani és ennek nem mond ellent a Diósgyőrrel kötött versenyszerződés.

Át kell konkrétabban állitani a koreai héten tett vállalásokat hosszulejáratu versenyszerződésekre. Arra kell venni az irányt, hogy minél több dolgozó értse meg és fogadja el, hogy december 1-re kitüztük a terv teljesitését és ezért a célért versenyezünk Diósgyőrrel, a komoly erőfeszitést kell tenni különösen olyan üzemekben, ahol éppen hogy teljesitették a terveket, mivel erre minden lehetőségünk megvan erre és most konkrétan arra kell venni az irányt, hogy az uj normák által biztositott egészséges alapokon a diósgyőri, az üzemek közötti és egyéni versenyt ugy szervezzük meg, hogy december 1-ére az ez évi munkatervünket végrehajthassuk.

Fel kell hagyni a szervezés folyamán mindenféle bürokratikus módokkal. Tehát ugy kell előkésziteni, hogy ezeket a versenylapokat az egyszerü dolgozók az egyszerü vélekedésükkel töltsék ki.

Amikor a koreai hét kiértékelését megejtettük, azt kellett megállapitani, hogy a dolgozók jobban ismerik az üzemet, mint gondoljuk, ezek a vállalások, amiket tettek, igen reálisak voltak és teljesitették is őket nagyrészben, sőt, még azt is felismerték, hogy hol vannak ezek a szük

keresztmetszetek és oda irányították vállalásukat. Nyugodtan át kell beszélni, meg kell tárgyalni az ittoni dolgozókkal az ő egyéni tervüket és ahhoz alakitani versenyvállalásukat, figyelembe venni különösen a féltermékon dolgozó üzemeknél, mint pld. öntőde, fémmű, hengerdék, a feldolgozó üzemek szükségletét.

Nem törhetünk napirendre afelett, hogy más gyár emelni akarja programmját, mint pld. a "Csepel" Autógyár, amely november 7-re el akarja készíteni az 1.000-ik autót, tehát ehhez kell programmunket készíteni, el kell, hogy lássuk, alkatrészekkel és lehetővé kell tenni termelésüket. Még inkább ez a helyzet a varrógép, kerékpár, vagy más ilyen készterméket gyártó üzemek részéről is és különösen a szerszámgyár területén kell nagy súlyt fektetni, hogy termelőüzemeinket ellássa szerszámmal.

Végezetül, meg kell, hogy szüntessük egész szélesi körben a csoportos elszámolásokat. Jól tudom, hogy egy Martinkemencénél, ahol 4 ember dolgozik, azt egymástól teljesen elválasztani nem lehet, az viszont igaz, hogy ha három műszakot elválasztunk egymástól, ez mindég a termelékenység növekedésére vezet. Ott, ahol ilyen nagy egységek közös elszámolás alatt vannak, a nehezét a munkának tologatják a következő műszakra, de amikor egyénileg kell helytállni és egyénileg lehet jutalomhoz, fizetéshez jutni, jobban rákapcsolnak az elvtársak.

Ezek volnának azok a feladatok, amelyet nekünk a normarendezés menetéből le kellett vonni.

Szóljanak hozzá az elvtársak és járuljanak hozzá tapasztalataikkal ahhoz, hogy az itt előterjesztett javaslatok egészségesebbek legyenek. Ezt terjesszék szét a dolgozók között, párt, szakszervezeti és üzemi vezetők fogjanak össze és érjünk el olyan eredményeket, amelyet tőlünk jog el elvár Pártunk és országunk és elvár tőlünk Békési elvtárs. Szabadság!

Szigorúan bizalmas!

Apró elvtárs felszólalása a SZOT Titkársága munkájának tapasztalataival, hiányosságaival kapcsolatban a Titkárság julius 6.-i ülésén, amelyen a Titkárság munkáját, munkamódszereit, feladatait vitatták meg.

A Titkárság, mint a SZOT vezető szerve, 1948 végén jött létre. Munkája, feladata kezdetben nem volt körülhatárolva, később a gyakorlat a szakszervezeti mozgalom uj kérdései kialakitották munkakörét. Az alapszabályokban, habár röviden is, de meghatároztuk a Titkárság feladatát. Most, két év után, szükséges, hogy megvizsgáljuk a Titkárságnak, mint vezetőszervnek, mint testületnek a munkáját, de szükséges, hogy megnézzük egyenként a Titkárság tagjait, munkáját, munkamódszereit. Mivel a szakszervezetek vezető szerveinek ujjáválasztása késik e csak jövőre lesz megtartva, hasznos lesz a SZOT-tól az üzemi bizottságokig napirendre tüzni a vezetés kérdését, nyilt kritika, birálat tárgyává tenni, személyre való tekintet nélkül a vezetők és a vezető testület munkáját. Szükséges ez azért is, mert a szakmáknál sok helyen sulyos hibák, bajok vannak a vezetés körül. Ez adódik abból, hogy részben nem megfelelő káderek vezetik a szakszervezeteket, részben pedig nem tanitottuk meg a szakszervezetek elnökségeit, hogy hogyan kell vezetni az ipari szakszervezeteket az átszervezés után és ezt a feladatot is most kell elvégezni. Előljáróban mindjárt meg kell mondanom, hogy a SZOT Elnöksége mai összetételénél fogva még nem olyan vezető szerve a szakszervezeti mozgalomnak, amely elvileg tudna irányitani, de mint

ahogy az alapszabály is mondja, a szakmáknál irányt vettünk arra, hogy az elnökségek vezető testületekké nőjjék ki magukat, úgy a SZOT elnökségénél is idővel ezt kell elérni. De ehhez az is szükséges, hogy megtanítsuk az elnökség tagjait arra, hogy a SZOT elnökségében ne a szakmájukat képviseljék elsősorban, hanem, mint az össz-szakszervezeti mozgalom vezető testületében, a kérdéseket országos méretekben, az egész magyar szakszervezeti mozgalom szempontjából bíráljják és vitassák. Mivel az elnökség, mint mondottam, ma még nem megfelelő vezető szerv, így bizonyos mértékig az elnökség munkájának egy részét a Titkárságnak kell ma még elvégezni. De ez csak átmeneti lehet, bár meg kell mondjam, hogy úgy a hazai, mint a nemzetközi gyakorlat azt bizonyítja, hogy a Szaktanács titkársági mindenütt operatív, irányító, vezető szerv. Az egész szakszervezeti mozgalomra vonatkozó határozatokat, sőt a szovjet szakszervezetek gyakorlata azt is bizonyítja, hogy még fontos nemzetközi kérdésekben is állástfoglalt a szovjet Szaktanács Titkársága.

Mint mondottam, az alapszabályokban röviden meghatározzuk a Titkárság feladatát. Ezek után engedjék meg, hogy röviden összefoglaljam a feladatokat, hogy hogyan látom a Titkárság munkáját és feladatait.

1./ A Titkárság a magyar szakszervezeti mozgalomnak, a Szakszervezeti Tanácsnak egy olyan operatív vezető szerve, amely a Párt iránymutatása alapján politikai, gazdasági kér-

dásekben a szakszervezetek irányítását, vezetését el kell lás-
sa. Ezen tul kell, hogy vezesse a Szakszervezeti Tanács osztá-
lyait, egész vidéki apparátusát, kell, hogy ellenőrizze a hatá-
rozatok végrehajtását és a szakmák elnökségeinek munkáját,
vagyis irányitó és ellenőrző szerv kell legyen a Titkárság,
amely napirendre tüzi és megtárgyalja a szakszervezetek soron-
lévő legfontosabb feladatait, összegyüjti a szakszervezeti moz-
galom tapasztalatait, hasznositja a szovjet szakszervezetek ta-
pasztalatait, megtárgyalja a szakszervezetek szervezeti kérdé-
seit, termelési, oktatási, káderi és munkavédelmi feladatait.
Jóváhagyja azoknak a kádereknek a munkába állitását, akik a
szakszervezeti mozgalom vezető szerveiben dolgoznak, vagyis a
Titkárság a szakszervezeti mozgalom egyik leggyorsabban mozgó,
operativ vezető szerve kell, hogy legyen, amely nap mint nap,
gondoskodik arról, hogy a Párt, a kormány, a SZOT határozatai-
nak a szakszervezeti mozgalomban érvényt szerezzen ugy, higy
minél jobban erősitse a szakszervezetek önállóságát, nevelje
őket felelősségre, önálló kezdeményezésre, ugyanakkor feldol-
gozza a tömegek, a szakszervezeti munka széles aktivájának uj
tapasztalatait, kezdeményezéseit, különös tekintettel a termelés, a munkaverseny, a kulturális és szakszervezetek nevelő
munkájára. A Titkárságnak tanitani nevelni kell a szakszerve-
zeti vezető szerveket, hogy hogyan kell uj módon vezetni.
A Titkárságnak gondoskodni kell arról, hogy a szakszervezeti
mozgalomban a szélesköru demokrácia, a kritika és az önkritika

gyökeret verjen. Ezen túl a Titkárság el kell lássa azokat a feladatokat, amelyeket az alapszabály is előir; előkészíti az Elnökség üléseit, az Országos Tanács üléseit, előkészíti a szakszervezeti mozgalom fontos határozatait, részt vesz az állami szervek munkájában, képviseli a dolgozók érdekeit, kivánságait az állami szervekben, a törvények, rendeletek elkészitésénél. Fejleszti a szakszervezetek nemzetközi kapcsolatait, gondoskodik a szovjet szakszervezetek tapasztalatainak szélesköru ismertetéséről, szóban és irásban. Igy röviden összefoglalva, ezek a Titkárság feladatai.

2./ Nézzük most meg, hogy ezeket a feladatokat az ipari szakszervezetek létrehozása óta, amely forradalmi ujitás szakszervezeteink életében, hogyan végzi el a Titkárság, mint vezető testület, hogyan végzik ezt a munkát a Titkárság tagjai, helyesek-e, beváltak-e a gyakorlatban azok a munkamódszerek, ahogyan a SZOT Titkársága dolgozik.

Ha 2 évre visszamenőleg megnézem a Titkárság munkáját, kétségtelenül megállapitható, hogy van komoly javulás. A SZOT Titkársága mindjobban vezető szervvé nőtte ki magát, a Titkárság tagjai mind jobban megértik azt, hogy a magyar szakszervezeti mozgalom fontos központi vezető szervében dolgoznak. A szakszervezetek és a megyék felé, az üzemek és az állami szervek felé is mindjobban növekvő tekintélye van a Titkárságnak, bár ezen a téren még sok javitani való van. Ezzel azt akartam mondani, hogy a Titkárság kifelé is tekintéllyel, sullyal biró vezető szerv, de itt még sok a tennivaló.

A SZOT-on belül, az osztályok vezetésében is mindjobban érvényesül a Titkárság munkája, az osztályok fontos kérdésekben tanácsért, határozatért a Titkársághoz fordulnak, bár a Titkárság döntéseit, határozatait sok esetben rosszul hajtják végre is sok esetben a Titkársághoz való fordulás azt is jelenti, hogy bátortalanok, nem mernek a titkárok és osztályvezetők önállóan megoldani kérdéseket, behozzák a javaslatokat a Titkárság elé, hogy megosszák a felelősséget. Sokszor a Titkárság tagjai és az üléseket előkészítő szervek nem tudják megkülönböztetni, hogy mi fontos és mi nem és a Titkárság munkája sokszor bürokratikus, hosszu üléseket tartunk, sokszor formális. Ez vonatkozik fontos Párt- és állami határozatok feldolgozására, végrehajtására is. Ezen a téren van javulás, de nem vagyok megelégedve az eredményekkel.

<u>Nézzük meg most konkrét kérdéseken keresztül a Titkárság munkáját.</u>

3./ A Titkárság munkáját, ha megnézzük, hogyan vezeti a Szakszervezeti Tanács osztályait és a szakszervezeti központokat, hogyan foglal állást országos jelentőségü kérdésekben, hogyan mozgósitja a szakszervezeteket a Párt előtt álló feladatok végrehajtására, akkor meg kell állapitsuk, hogy a SZOT osztályainak és a szakszervezeti központoknak a munkája nincs megfelelően összehangolva, <u>a Titkárság nem tartja erősen kézben az osztályokat és a szakszervezeti központokat.</u>

az osztályok nem érzik megfelelően a figyelés irányító, ellenőrző szerepét. De hasonló a helyzet a megyei tanácsok felé is, bár javult a helyzet sokat, de ha megvizsgáljuk, mondjuk a napirenden lévő feladatokat, akkor azt látjuk, hogy sokszor olyan kérdéseket tárgyalunk, amelyek harmadrendűek, nem tudjuk kiválasztani a legfontosabb kérdéseket, sokszor ismétlődnek a feladatokat, a határozatokat, sok időt töltünk el felesleges tárgyalásokkal, szélhuzzuk az erőket, vagyis a döntő láncszem kiválasztását még nem tanultuk meg.

4./ Ugyanakkor, ha jól megvizsgáljuk a SZOT-ot és a szakszervezeteket, van olyan jelenség is, hogy az osztályok önállósága és felelőssége - és ez vonatkozik a munkatársakra is - nem eléggé fejlődik. Ennek jelei a szakszervezeti központoknál, a megyei tanácsoknál is megmutatkoznak.
Már bevezetőmben említettem, hogy nem neveljük felelősségre, önállóságra a kádereket. Ez a hiba abból adódik, hogy türelmesen nem magyarázzuk meg az embereknek, a különböző vezető szerveknek a feladatukat, a vezetés uj munkastilusát, a szocializmus uj követelményeit és nem érzik a szakszervezeti vezető szervek és aktivák, hogy milyen fontos szerepük van a szocializmus épitésében. Csak egyes osztályoknál és szakszervezeteknél kezd kialakulni a munka uj stilusa. A szakmák és a vezető szervek önállósága terén, én azt hiszem, nagyon lassu a fejlődés, sőt egyes területeken lanyhuló tendenciák mutatkoznak. Megmutatkozik ez abban is, hogy mivel mindent felülről kapnak:

- feladatokat, munkaterveket, kész határozatokat - a vezető szervek és a vezetők nem gondoskodnak arról, hogy megtervezzék munkájukat, mások gondolkodnak helyettük, sokszor mechanikusan lemásolják a munkaterveket, a körleveleket, a határozatokat, jól, vagy rosszul leadják az alapszervezetek felé, sajnos, nem veszik figyelembe az alapszervezetekben lévő helyzetet, a káderek fejlettségét, munkabírását, képzettségét. Sok esetben rosszul továbbítják a SZOT által megjelölt feladatokat. Mivel nincs ellenőrzés, ma már olyan jelenségek vannak, mint, amivel pl. a Vasasoknál találkoztunk, hogy a SZOT Titkárságának határozatát egyszerűen lemásolták azószerint és mint saját előterjesztésüket tárgyalták meg az elnökségi ülésen. Mind sűrűbben fordulnak elő olyan esetek, hogy a SZOT határozatait, irányelveit a dolgozók előtt felolvassák, minden helyi kommentár, vagy magyarázat nélkül.

5./ Mivel a politikai színvonal és a tapasztalatok összegyűjtése nem megfelelő, ezért a szakszervezetek, megyei tanácsok, az üzemek keveset tanulnak a SZOT Titkárságától, munkamódszerekben, ellenőrzésben, s mivel a gyakorlati munka tapasztalatai időről időre nincsenek feldolgozva, elsősorban az osztályokon, a szakszervezeti központokban van egy olyan veszély, hogy mindent felülről várnak, felülről pedig a segítség, amit mi adunk, nagyon kevés, és ha az elvtársak jól szétnéznek, akkor a felsorolt hibák visszatükröződését látják meg az üzemek és az alsóbb szervek gyenge munkájában. Vagyis a

Titkárság nem tanítja, neveli, nem fejleszti megfelelő elvi színvonalon a SZOT osztályainak és a szakszervezetek elnökségeinek munkáját és a Titkárság elé kerülő funkcionáriusokat. Mint mondottam az osztályokon, a szakszervezeti központokban, de egészen le az üzemekig visszatükröződik ez. Sok a fegyelmezetlenség, lazaság, a felelősség alól való kibúvás, vagy kifejeződik ez olyan formában is, hogy a SZOT osztályai és osztályvezetői elhanyagolják a tömegkapcsolatokat, rengeteg javaslatot gyárcanak, kibujnak a felelősség alól és az írásos anyag tömegét terveszik meg a munkatervekben s hozzánk a Titkárság elé. - Ez az opportunizmusnak egy másik formája, mely kezd széles és veszélyes méreteket ölteni.

6./ Van egy olyan veszély is, hogy az osztályok nem törődnek, vagy csak igen keveset és azt is bürokratikusan, a szakszervezetek hasonló osztályaival, az üzemi szervezetekkel, a különböző bizottságokkal, nem vizsgálják meg ezek munkáját fejlődésükben. A SZOT-tól kevés tanácsot kapnak ezek a bizottságok. Sajnos a szakmáktól sok helyen még kevesebbet. Bár rengeteg ügyet tárgyalunk, a <u>SZOT osztályai csak a saját maguk munkáját adminisztrálják, bürokratikus intézkedéseket tesznek és azt hiszik, hogy ebből áll a SZOT-ban dolgozni, hogy rengeteg ülést tartunk, határozatokat hozunk.</u> Az üzemekkel a kapcsolat nincs meg, bár a SZOT munkatársai sokszor többet vannak az üzemekben, mint a szakszervezeti központok elnökségei és munkatársai, de ezek a látogatások csak futólagosak

és nem alapos instruáló jelleggel bírnak. Ilyen veszély fennáll, elsősorban a termelési osztálynál, a kultur-nevelési osztálynál, a társadalombiztosítási osztály munkájában, de különösen Lakatos elvtárs munkájában s ez visszatükröződik a szakmák termelési osztályainak munkájában is s a bürokratikus munka következtében az egész termelési hálózatban, amely a verseny, az ujitások kérdéseivel foglalkozik van egy bürokratizálódás. Nem erősödnek a versennyel foglalkozó szervek, a termelési bizottságok, amelyekhez oly nagy reményeket fűztünk, gyengék, sok helyen szétesőben vannak. Ezért természetesen a Titkárság is felelős. Felelősek a szakmák elnökségei, a központok osztályai, mert elsősorban nekik kellene összetartani, az uj alapszabályoknak, az Ü.b. szabályzatnak megfelelően ezeket a szerveket. Na itt idejében nem avatkozunk be, az ipari szakszervezetek legfontosabb sarkkövei, a termeléssel foglalkozó bizottságok rendszerében sulyos hibák lesznek.

7./ A Titkárság tagjai sok esetben és itt mindenki gondolja át a saját munkáját, tevékenységét, a Titkárságok belül, nem készülnek fel az ülésekre és el sem olvassák az előterjesztéseket s a napirenden lévő tárgyalásoknál kétfajta jelenségnek látjuk. Az egyik: vagy agyonkritizáljuk az előterjesztéseket s a Titkárság előtt lévő szervezeteket, ennek az a következménye, hogy a különböző vezetőszervekben dolgozó elvtársak nem érzik azt, hogy a Titkárság segiteni akar, hogy tanácsot ad, hogy elvtársi bírálatával segiti, vezeti a szervezetek előtt álló feladatok végrehajtásában.

Ez ellen az agyonkritizálás ellen és nem építőjellegű kritika ellen leghatározottabban fel kell lépni, mert a Titkárság elé kerülő szerveknek érezni kell; hogy itt tanácsot, elvtársi segítséget adnak, hogy a Titkárságban fegyelem, rend van és az tényleg egy olyan vezető szerv, hogyha innen elmennek, megerősödve mennek el, irányítást, segítséget kaptak ahhoz, hogy jobban dolgozzanak és tapasztalatokkal gazdagodva mennek vissza a szervezetekbe.

A másik veszély a napirenden lévő kérdések tárgyalásánál a tipus felszólalásokban mutatkozik és szeretném, ha itt az elvtársak saját munkájukról megfelelő bírálatot mondanának. A tipus felszólalások alatt elsősorban azt értem, hogy a Titkárság tagjai nem az össz-szakszervezeti mozgalom, a szakszervezetek előtt álló feladatokból, a párthatározatokból indulnak ki, hanem mindenki a saját rezsortja szempontjából szól hozzá, nem segit hozzászólásával egy egységes, helyes álláspont kialakitásában, nem emelkedik felül a szük rezsort-jellegen, vagy sokszor általános, unalmas megjegyzéseket tesz, amelyeket az ember a végén, ha határozatban akar összefoglalni, se füle, se farka, nem lehet megfogni sem a jegyzőkönyvben, sem másutt, hogy mit is akar mondani.

Van egy harmadik jelenség, az, hogy az osztályok, vagy szervezetek idehoznak javaslatokat, de azokat a javaslatokat az osztályokon nem tárgyalták meg. Egy-két embernek az előterjesztése nem közös munkának az eredménye, sokszor az

osztályok nem is tudják, hogy mit terjesztenek a Titkárság elé. Sokszor nincs megtárgyalva egy előterjesztés a megfelelő elvtársakkal, osztályokkal. Sok esetben olyan helyzet áll elő, hogy itt a Titkárság előtt módosítják az osztályvezetők az előterjesztést, nem értenek egyet annak javaslataikkal. Ez azért van, mert hevenyészve összetákolt jelentést, vagy határozat-tervet hoznak a Titkárság elé és annyi elvtárs ezt elfogadja. Az osztályvezetők, tisztelet a kivételnek, arra az álláspontra helyezkednek, hogy majd kialakul valami a Titkárságban és mivel nincs megfelelően előkészítve a jelentés és a határozat, kezdődik elölről a munka. Kiküldünk egy bizottságot, meghívunk elvtársakat, utána ülésezések sorozata, végül nem az jön ki, amit akarunk, nem egy olyan titkársági határozat, amely irányt mutató lenne az osztályoknak, szervezeteknek, vagy visszatükrözné a szakszervezetek álláspontját, rendeletek, törvények, vagy egyéb intézkedésekkel kapcsolatban.

Ha végiggondolják az elvtársak előterjesztéseiket, akkor láthatják, hogy ez a jelenség elég általános.

6./ Ha a titkárság munkáját, a napirendre tűzött kérdéseket, a határozatok ellenőrzését vizsgáljuk meg, akkor azt látjuk, hogy a Szaktanácsnál és a szakszervezetknél, de a megyei tanácsoknál is van egy olyan jelenség, hogy odáig már eljutottunk, hogy egy-egy kérdést napirendre tűzünk, megtárgyalunk, de az osztályvezetők - ebben az esetben a Titkár-

ság tagjai - csak addig érzik a felelősséget, amíg ez a napirend le nincs tárgyalva, utána örülnek, hogy ezen is túl vagyunk, ezzel kevesebb és azt hiszik, hogy utána minden megy magától, nem gondoskodnak az előterjesztés, a határozat megvalósításáról, ellenőrzéséről.

A SZOT Titkárságban és a szakmák elnökségében nem folyik következetes harc a határozatok végrehajtásáért, a Titkárság, mint a szakszervezeti mozgalom egyik legfontosabb vezető szerve, nem őrködik azon, hogy, amit elhatároz az Elnökség és a Titkárság, az törvény legyen a szakszervezeti mozgalomban, azt mindenki tiszteljie, harcoljon annak végrehajtásáért.

Nem folyik harc azért, hogy egy-egy határozatot hogyan magyarázzunk meg a szakszervezeti központoknak, és a szélesebb munkásnyilvánosságnak. Azt hiszem bizonyos esetekben a Titkárság munkájának határozatainak, nagyobb nyilvánosságot kell adni és magyarázni a határozatokat, végrehajtásukért ugyanakkor szívós harcot kell folytatniok elsősorban a SZOT osztályainak, a központoknak és a megyei tanácsoknak, le egészen az Ü.b.-ig, azért, hogy a határozatokat megtárgyalják, sajátos, szakmai viszonyaikra alkalmazzák.

9./ Ha megvizsgáljuk a munkatervünket, az utóbbi egy évben végzett munkánkat, akkor megállapíthatjuk, hogy nem tömegben hozunk határozatokat és árasztjuk el a szervezeteket új és ujabb határozatokkal. Már említettem, hogy sok az is-

mótlás a határozatokban. Ugyan arra a kérdésre számos esetben visszatérünk. Ennek az a következménye, hogy a határozatoknak nincs tekintélye, hogy az alsó szakszervezeti szervek nem tudják feldolgozni a határozatokat és lassan határozatokat-gyártó üzem lesszünk, lassan mi magunk sem tudunk kilgazodni a rengeteg határozatban. Egész biztos, ha kevesebb határozatot hozunk az csak hasznára válik a munkának, és ha a hozott határozatok ellenőrzéséért szívós harcot folytatunk, lesz tekintélye, súlya a határozatoknak is a funkcionáriusok ezt ismerni fogják. Az alapszervezetekben a funkcionáriusok abban fáradnak el, hogy egyon instruálják őket. Rengeteg határozatot küldünk le, ők ezeket lerakják és mivel a végrehajtás miatt még senki sem ütötte meg a bokáját, senkit nem váltottak le, így gyűlnek a határozatok, úgy ahogy ellenőrzés, ha nem hajtjuk végre nem lesz belőle semmi baj. Körülbelül ez a vélemény alakulhatott ki, úgy gondolom a SZOT központi osztályain is, a szakmáknál és az Ü.B.-knél. A Titkárság ezt szónélkül nem hagyhatja.

A határozatok ellenőrzésének az elhanyagolása ma már olyan akadály, amely a szakszervezeti mozgalom további fejlődését hátráltatja. Ezért ezt a kérdést a közeljövőben alaposan ki kell dolgozni és azt hiszem, hogy ma már megvannak az alapvető határozatok a szakszervezeti munka majdnem minden területére. Most a határozatokat tudatosítani kell, végrehajtásuk ellenőrzésére kell venni az irányt, arccal az üzemi szervezetek felé kell fordulni és itt a Titkárságnak kell jó példával elöljárni.

10./ Beszélni szeretnék még röviden, mielőtt a feladatokkal foglalkozom a Titkárságnak, mint vezető szervnek a belső fegyelméről, a Titkárság tagjainak munkájáról, egyes elvtársak magatartásáról és a saját munkámról is.

a./ A Titkárság, mint a szakszervezeti mozgalom felelős vezető szerve sokszor nem mutat példát fegyelem tekintetében. Mivel az elvtársak, - tisztelet a kivételnek - nem készülnek fel az ülésekre, sok a rögtönzés, a nem átgondolt felszólalás, csak azért, hogy felszóljanak. A Titkárság tagjai nem törik a fejüket azon, hogyan segítsünk egyik, vagy másik szervezetnek, hogy a munkáját jobban el tudja végezni. Ha az ülést megfigyeljük, akkor azt látjuk, hogy nagyon sok a fecsegés, az üres az üléseken állandó beszélgetések és tárgyalások vannak. Nem mutat a Titkárság tárgyalási módjában bolsevik fegyelmet, de nem mutat figyelmet sem, sokszor könyörtelen vagyok személyileg és más formában csendet és figyelmet kérni, hogy meg lehessen érteni egyik, vagy másik felszólalást. Ez helytelen, elvtársak, ezek ki kérdések, de fontosak, ezért szóvá teszem őket. A Titkárság munkájában fegyelem, rend kell legyen. Ez vonatkozik az ülések időpontjára és a tanácskozás belső rendjére. Fel kell számoljuk azt a sokszor megnyilvánuló "slampos" demokráciát, ami megnyilvánul, az előfáradtságban, az ülésre való nem felkészültségben, az előterjesztésekhez való formális hozzászólásban.

b./ Ha a Titkárság tagjait mint elvtársakat külön-külön megnézem, legtöbbjük régi elvtárs, a munkásmozgalomban gyakorlatuk van, ismerik a szakszervezeti mozgalmat, hosszu évek óta dolgoznak ezen a munkaterületen, joggal követelünk tőlük nagyobb felkészültséget, fegyelmet és rendet. Itt szeretnénk egyes személyi kérdésekel is foglalkozni.

A Titkárság tagja Kövesi elvtárs. Kétségtelenül, amióta itt dolgozik a Szakszervezeti Tanácsban, jelentős mértékben az ő érdeme, hogy kialakult a kádermunka, szervezetileg megerősödött, kádereket adtak át az államapparátusnak, a Pártnak. Kövesi elvtárs hasznos jó munkát végez a Titkárságon belül is. De azt hiszem Kövesi elvtárssal szemben nagyobb igényekkel kell fellépni, többet várunk tőle, több segitséget a Titkárság munkájában. Ő ismeri jelentős mértékben a szovjet szakszervezetek munkáját, tagja volt annak a delegációnak, amely ezt hosszasan megvizsgálta. Kövesi elvtársnak meg kell találni a módját annak, hogy aktivabb legyen a Titkárság munkájában, ossza meg jobban a saját osztályán a munkát és az általános szakszervezeti kérdésekkel többet kell foglalkoznia. Különösen nagy segitséget kell adnia a szakszervezeti oktatás, az iskolák munkájának, a szakszervezeti káderek nevelésének kell szentelni Kövesi elvtárs idejének nagy részét.

Vince elvtárs, aki a Társadalombiztositási osztályunkat veszeti, kétségtelenül jó munkát végzett. Ez is egy uj munkaterület a szakszervezeti mozgalomban. De én ugy látom, hogy Vince

elvtárs elvész az apró, gyakorlati kérdésekben és megbeszéléseekben, nem dolgozik elég aktivan a társadalombiztositás nagy elvi kérdéseein, nem gondoskodik arról, hogy e szakszervezeti mozgalom megismerje a társadalombiztositás fontosságát a Titkárságon belül is, mint a társadalombiztositás vezetője szól hozzá a kérdésekhez. Évek óta itt dolgozik a Szektenácsban, számos esetben kapott munkájáért kritikát. Az osztálya munkájában van javulás, bár rengeteg hosszu ülésezés van. A Társadalombiztositási osztály szociális összetétele nem jó, kispolgári szokások vannak alurelkodóban és a Titkárság munkájában Vince elvtárs számos esetben kapott kritikát, figyelmeztetést munkájában és magatartásában lévő hibákért.

SZIGORUAN BIZALMAS!

Készült 25 példányban.

24. példány
Láttat: Á. Lajos
elvtárs

j e l e n t é s

a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának a bérek, áruellátás és egészségügy helyzetéről

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége 1953. szeptemberében bizottságot küldött ki az üzemi dolgozók munkakörülményeinek, szociális és kulturális helyzetének megvizsgálására. A vizsgálat alapján a Politikai Bizottság részére 1953. október 21-én elkészített jelentése részletesen foglalkozott az üzemi dolgozók munkabérhelyzetével, kulturális ellátottságával, az öreg munkások helyzetével, az ipari tanulók és az ifjumunkások helyzetével.

Jelentésünkben a munkabér, az egészségügyi ellátás és az áruellátás területén azóta 1954. július 1-ig bekövetkezett változásokról számolunk be.

Általános helyzet.

1953. októbere óta számos bérügyi intézkedés látott napvilágot. Az intézkedések nyomán emelkedett az igen alacsony keresetű dolgozók jövedelme, csökkentek a kirívó aránytalanságok. A végrehajtott árcsökkentések is hozzájárultak az alacsonykeresetű dolgozók megélhetésének megjavításához. Mindezek ellenére még számos ismert problémát nem oldottunk meg, sőt a bérügyi intézkedések során ujabbak keletkeztek.

A Központi Statisztikai Hivatal által 1954. I. negyedére kimutatott 16.1 százalékos névleges keresetemelkedés és a fogyasztói árak 5.3 %-os csökkenése 1953. I. negyedéhez viszonyítva megnövelte a dolgozók vásárlási kedvét. Ezzel a megnövekedett vásárlási kedvvel sem iparunk, sem kereskedelmünk nem tartott lépést. A könnyűipar 1954. I. negyedben sok cikkből kevesebbet termelt, mint 1953. I. negyedben. /A megfigyelt 120 cikk közül 61 cikkből kevesebbet termeltek mint tavaly./ A megnövekedett fogyasztást kereskedelmi szerveink csak a tartalékok rovására tudták kielégíteni és azt sem mindig megfelelően. Kereskedelmi hálózatunk alig fejlődött. Az eladók száma és főleg szakképzettsége nem kielégítő. Hiányos az üzletek - különösen az élelmiszerboltok felszerelése. A forgalomba kerülő árucikkek minősége és választéka nem megfelelő.

Az egészségügy terén változás nem következett be. A Központi Vezetőség 1953. november 16.-i határozatát lényegében nem hajtották végre. A kórházi ágyak száma alig emelkedett. A beteg dolgozók kórházi kezeltetése - az életveszélyes betegeket kivéve - még mindig szinte lehetetlen. Hiányos az orvosi ellátás is. Főleg vidéken még mindig igen sok a betöltetlen orvosi állás.

Munkabérhelyzet

A Politikai Bizottság elé terjesztett jelentésnek az üzemi dolgozók munkabér helyzetéről szóló része súlyos hibákat tárt fel a keresetek alakulásáról általában és az egyes iparágakban, szakmákban és munkakörökben dolgozók keresetéről részleteiben. A jelentés több javaslatot tett a hibák kiküszöbölésére. A Politikai Bizottság ezeket a javaslatokat elfogadta. Jelentésünkben ezekből a javaslatokból indulunk ki.

1./ "Mindenekelőtt fel kell emelni az alacsonykeresetű, havi 450-600 forint fizetésű dolgozók bérét. /Általában segédmunkások, szénbányászatban a szállítómunkások, élelmiszeripari dolgozók, szakmájukból kiöregedett munkások, könnyűipari munkások, stb./"

Az 1953. november 1-től végrehajtott bérügyi intézkedések felemeltók az adminisztratív, kisegítő és nem iparí állományban dolgozók, a fizikai dolgozók, elsősorban az alacsonykeresetű segédmunkások bérét, a szénbányászatban és a mezőgazdaságban dolgozók keresetét. Rendezésre került az egészségügyi dolgozók, a gyógyszertári dolgozók, valamint a tanácsok alkalmazottainak bére is. A végrehajtott bérügyi intézkedéseken kívül 1953. november 1-től kb. 90 kisebb-nagyobb bérügyi intézkedés rendezte a dolgozók keresetét. A rendezések következtében a bányászatban a földalatti szállítók műszak

keresete az 1953. X. havi 40,40 forintról 45,89 forintra, a kilesaini szállitóké 37,26 forintról 40,95 forintra emelkedett. Az élelmiszeriparban különösen a konzerv-, a paprika- és a baromfiiparban foglalkoztatott dolgozók keresete emelkedett, ahol az emelkedés 20-50 %-os. Jelentős emelkedés következett be a mezőgazdasági dolgozók keresetében is. A növénytermelési dolgozók keresete az állami gazdaságokban átlagosan havi 150.- Ft-al növekedett. Az egészségügy területén a kisegitők és segédmunkások bére kb. 140-160 forinttal lett magasabb. A kisegitő állományba tartozó dolgozók béremelése az iparban és a kereskedelemben havi 50-90 forint. A kereskedelemben és a vendéglátóiparban végrehajtott bérügyi intézkedések jelentős béremeléshez vezettek. A legnagyobb mértéki emelést a konyhai munkások kaptók. A vasutnál és a postánál végrehajtott bérügyi intézkedések alapján emelkedett a legalacsonyabb kategóriáju dolgozók, valamint a müszakiak keresete.

A végrehajtott bérügyi intézkedéseknek alapelve volt, hogy havi 540.- forintnál alacsonyabb kereset egyik munkakörben sem legyen. Meg kell azonban emliteni, hogy a végrehajtott bérügyi intézkedések ellenére egyes területeken még ezt az alsó szintet sem sikerült elérni. /Pl. azoknál a dolgozóknál, akiknek bérét még 1953-ban rendezték./

A jelentős összegü bérügyi intézkedések ellenére egyes iparágakban a munkások havi <u>átlagkeresete</u> még mindig alacsony. Ezt az 1954. május havi átlagkeresetek is mutatják:

Könnyűiparban	Munkások átlagkeresete 1954. május hónapban
Selyemipar	835.- Ft
Bőr és Szőrmekonfekció	856.- "
Rövidáruipar	882.- "
Len-Kenderipar	863.- "

Élelmiszeriparban	
Konzervipar	778.- Ft
Baromfifeldolgozóipar	808.- "
Dohányfeldolgozóipar	818.- "
Édesipar	807.- "

Igen alacsony az élelmiszeriparban a "kisegítők" és a "nem ipari" csoporthoz tartozók átlagkeresete.

	Átlagkereset 1954. május hóban			
	Kisegítők		Nem ipariak	
	létszám	Ft.	létszám	Ft.
Konzervipar	716	703	245	649
Hus	347	709	141	695
Baromfi	241	697	76	632
Növényolaj	544	752	83	663
Hütő	56	643	2	500
Cukor	504	673	255	694
Szesz	343	735	33	636
Dohány feldolg.	153	745	119	639

2./ "Fel kell emelni a nehéz fizikai munkát végző segédmunkások bérét oly, hogy egyes különösen nehéz fizikai munkák díjazása elérje az alacsonyabb kategóriájú szakmunkások bérét".

Különösen az 1954. február 1-től kiadott bérügyi intézkedések eredményeként a nehéz fizikai munkát végző segédmunkások keresete részben a 10-20 %-os pótlékolások következtében emelkedett. Így pl. a textiliparban a bálaraktári munkások havi keresete 170 Ft-al, a szennyes munkahelyeken dolgozó gyapjuválogatók havi keresete 270 Ft-al, az erdőgazdaságban a tuskóirtásnál foglalkoztatott dolgozók havi keresete 10-35 %-kal emelkedett.

A nehéz és szennyes munkán dolgozók keresetének emelése a február 1-i bérügy intézkedéseken belül történt. Egyes helyeken, így pl. a vegyiparban erre nem biztosítottak megfelelő keretet és így a keresetváltozás ezekben a munkakörökben csak igen kismértékű volt. A vegyiparban a nehéz és szennyes munkán dolgozók keresete még ma is majdnem azonos, sőt egyes esetekben kisebb, mint a könnyebb munkán dolgozóké. Hasonló a helyzet a bőriparban is. Az építőiparban a vagonkirakók keresete még mindig alacsonyabb, mint az építőiparban alkalmazott vakonkirakóké. A nehéz fizikai munkát jelentő szakmákban éppen a keresetei aránytalanságok miatt gyenge az utánpótlás: csőgyárakban, a vasszerkezeti lakatosmunkáknál és a kovácsoknál.

3./ "Meg kell szüntetni a II. területi bércsoport 10 %-kal, valamint az építőipari III. területi bércsoport 15 %-kal alacsonyabb alapbérét".

A végrehajtott bérügyi intézkedések jórészt megszüntették a II., illetve az építőiparban a III. területi bércsoportot. Jelenleg is megtalálható azonban ez a megkülönböztetés a kiskereskedelemben és a vendéglátóiparban, a helyiiparban, a MÁV és a posta területén, az erdészeti vasutüzemnél, a szállító- és rakodóiparban, a gépkocsivezetőknél és a közlekedésben alkalmazott fizikai dolgozóknál. Az a rendszer, hogy a területi bércsoportok felszámolása az egyes vállalatok és szolgálati helyek külön kérése alapján esetről-esetre történjék, nem megoldás. Előfordul pl. a postánál, hogy a posta műszaki szervének engedélyezik az I. területi bércsoport szerinti bérezést, ugyanakkor az ugyanazon épületben lévő postaforgalmi szerv dolgozóira ezt nem engedik kiterjeszteni.

4./ "Meg kell vizsgálni, hogy azokon a munkaterületeken, ahol a normák túlteljesítésére kevesebb a lehetőség - kohászat, gépgyártás egyes területei, textilipar, cipőipar, - milyen módon lehet a megfelelő kereseti arányokat biztosítani. Elsősorban az esztergályosoknál észlelhető súlyos hibákat kell jóvátenni".

A végrehajtott bérügyi intézkedések módot adtak arra, hogy a vállalatokon belül az olyan területeken, amelyek technológiai sajátosságuknál fogva nem biztosítanak lehetőséget magasabb keresetek elérésére a normákat felülvizsgálják. Ez az intézkedés csak részben hozta meg a kívánt eredményt. Az eddigi túlzott aránytalanságok részben megszűntek, de teljes mértékben nem sikerült felszámolni. A KGM területén az esztergályosok keresetében átlagosan 150.- forintos emelkedés következett be, ennek ellenére keresetük nem éri el a lakatosok keresetét.

	1953		1954
	június	december	március
esztergályosok	1148 Ft	1226 Ft	1300 Ft
géplakatos	1245 "	1376 "	1395 "

5./ "A bizottság helyesnek tartja a műszaki normák további területeken való bevezetését, de olyan módon, hogy a dolgozók részére általában ne jelentsenek keresetcsökkenést".

Az elmult idő alatt műszaki normákat csak elenyésző számban vezettek be. Ezeket is olyan mértékben pótlékolták meg szorzószámokkal, hogy a régi normákhoz viszonyitva ne érje a dolgozókat keresetcsökkenés. Emiatt több helyen feszültség keletkezett. A régebben bevezetett műszaki normákra pótlékot nem lehetett megállapitani, viszont az uj normáknál a pótlékolás következtében magasabb keresetetket érhettek el a dolgozók. Ez a kettősség a munkában való válogatáshoz vezetett.

6./ "Felül kell vizsgálni a tervek teljesitéséért és tulteljesitéséért fizetett prémiumok mértékét, biztositani kell, hogy a nagyvállalatok legfontosabb munkakörében lévő műszaki dolgozók keresete meghaladja az ezzel azonos területen dolgozók műszaki keresetei szinvonalát".

Ezen a téren változás nem történt, a jelenleg érvényes prémiumrendszer nem változott. A műszakiak keresetében, illetve prémiumok nagyságában azonban változást idéztek elő, a vállalati tervek könnyebben teljesithetők, illetve tulteljesithetők. A nagymérvü aránytalanságok, amelyek a nehézipar és

a könnyűipar műszakijainak keresete között eddig fennállottak - némileg csökkentek.

7./ <u>"A túlóra díjazásra jogosultak körét felül kell vizsgálni és biztosítani kell, hogy a nem-vezetőállású műszakiak is részesülhessenek túlóradíjazásban".</u>

A túlóradíjazásban eddig nem részesített ugyenvezetett "vezetőállású dolgozók" körét már korábbi határozatok alapján is szükíteni kellett volna. Mindezideig intézkedés nem történt. A túlóradíjazásra nem jogosultak körét általában 1.534 Ft fölötti alapkeresettel határozzák meg. Ez a meghatározás teljesen alaptalan és nem fejezi ki a betöltött munkakör irányító jellegét. Dolgozóink emiatt igen sokat panaszkodnak és jogtalannak tartják ezt az intézkedést.

A túlórák területén egyébként némileg rendezettebb a helyzet, mint a Munka Törvénykönyvének megjelenése előtt. Bár a kifizetett túlórák száma növekedett, mindezek ellenére még mindig találhatók ki nem fizetett túlórák és egyes helyeken még mindig alkalmazzák az ugynevezett "csuszatását". Ilyen jelenség tapasztalható pl. a textiliparban, a gépgyártásban, a mezőgazdaságban, az MN. vállalatainál, a gépállomásokon, az egészségügyi intézményeknél és különösen a kereskedelemben.

Egyes népgazdasági ágakban - így pl. a közlekedésben - hiányoznak azok az előfeltételek, amelyek a túlórák

csökkentéséhez feltétlenül szükségesek. Különösen Budapesten a villamosközlekedésben nagy a túlórák és a heti pihenőnapon végzett munkaórák száma. Ezt a létszámhiánnyal indokolják. Súlyos hiba, hogy a dolgozók a törvényben biztosított pihenőidejüket és különösen a havonta egy vasárnapra eső heti pihenőnapjukat nem kapják meg. A szénbányászatban a pótműszakok száma erősen csökkent, az ipari munkások mégis havonta átlagban 35 műszakot dolgoznak.

8./ <u>"Biztosítani kell, hogy a műszaki dolgozók is részesüljenek mindazokban a juttatásokban, amelyekben a munkások hasonló körülmények között részesülnek /munkaruha, védőétel, éjjeli pótlék stb./".</u>

Ezzel kapcsolatban kisebb intézkedések történtek. Az éjjeli pótlék, a munkaruha és a védőöltözet újabb intézkedések szerint a művezetőket megilleti. A munkaruha-juttatást gátolja, hogy még a fizikai dolgozókat sem tudták mindenütt - ahol az előírás - munkaruhával ellátni. Az éjjeli pótlék megadását viszont a túlórajuttatásban részesülők körétől teszik függővé.

9./ "A Politikai Bizottság a Nehézipari Minisztériummal és a Bányász Szakszervezettel vizsgáltassa felül a kisérletképpen bevezetett folyamatos munkahét tapasztalatait és ennek alapján hozzon határozatot a folyamatos munkahét megszüntetésére, vagy az elkövetett hiányosságok gyors felszámolására".

A Nehézipari Minisztérium és a Bányaipari Dolgozók Szakszervezete a vizsgálatok alapján megszüntette a folyamatos munkahét rendszerét.

A Politikai Bizottság elé terjesztett jelentésben az Épitő- és Faipari Dolgozók Szakszervezete három javaslatot tett:

1./ "Az épitőipari munkásokat is részesitsék a bányászathoz hasonlóan hüségjutalomban".

A tulzottan nagy költségkihatás miatt és mert ennél lényegesen fontosabb bérügyi intézkedéseket kellett végrehajtani, ez nem valósult meg.

2./ "Tekintettel arra, hogy az épitőipari munkások családjuktól távol élnek és igy két háztartást kell vezetniök, részesitsék az épitőipari munkásokat napi 8 forintos különélési pótlékban".

1954. március 1-től az épitőiparban alkalmazást nyert a családjuktól távol élő családos épitőipari munkások munkahelyi pótléka.

Ahol a napi háromszori étkezést biztosítani tudták, ott a munkahelyi pótlék napi 6 forint, ahol étkezés nincsen, ott napi 10 forint. A családjuktól távol élő munkások e rendelkezés következtében havonta átlag 150-200 forintos többletkeresethez jutnak.

Mégis az a tapasztalat, hogy a változó munkahelyi pótlék bevezetése a munkaerő elvándorlását csak kis mértékben tudta megakadályozni. A munkaerőelvándorlás a mezőgazdaság és a jobban fizető iparágak, valamint a magánszektor felé még mindig igen jelentős.

A munkahelyi pótlék rendszere igen sok problémát okoz. Egyrészt az a körülmény, hogy munkahelyi pótlékban csak munkásállományu dolgozók részesülhetnek, tehát műszaki, adminisztratív, kisegítő, vagy nem ipari állományba tartozó dolgozók nem, jelentősen megváltoztatta a munkások és alkalmazottak kereseti arányait. Ezen túlmenően a műszaki, adminisztratív és különösen az alacsonykeresetü kisegítő és nem ipari állományu dolgozók jogosan hangoztatják, hogy életkörülményeik teljesen azonosak a munkásokéval, tehát ők is igényt tartanak a munkahelyi pótlékra.

Feszültséget jelent a munkahelyi pótlék bevezetése a mezőgazdaságban is. A gazdaságok saját rezsiben végzett építkezésein az építőipari dolgozók részére munkahelyi pótlék nem fizethető, ehelyett térítés ellenében természetbeni járandóságot kapnak. Az Ontözővállalatok és a Halgazdasági Trösztö

ezeket a juttatásokat nem adhatja és emiatt tömegesen hagyják el munkahelyüket a dolgozók.

3./ "A téli nehezebb munkakörülményekre tekintettel az építőipari munkások 10-15 %-os fagypótlékban részesüljenek".

Az 1953-54 év telén ezzel kapcsolatban intézkedés nem történt. Az Építésügyi Minisztérium kimutatása szerint az építőipari dolgozók téli és nyári keresete között 1953-ban 22 %-os különbség volt. Emiatt az építőipari dolgozók igyekeznek olyan iparágakban elhelyezkedni, ahol a kereset állandó szinten mozog.

A K.V. által kiküldött bizottság a bérhelyzettel kapcsolatban foglalkozott az öreg és fiju szakmunkások problémájával is.

a./ "Az öreg szakmunkások problémáját elsősorban a nyugdijak felemelésével kell megoldani".

Az 1954-ben végrehajtott nyugdijrendelet enyhitette az öreg munkások helyzetét. A nyugdijak különösen azoknál a dolgozóknál emelkedtek, akik régebbi szakmunkási idejük elismerését kérték és meg is kapták. A nyugdijak mindezek ellenére még mindig nem biztositják a kiöregedett munkások megélhetését.

Kifejezetten az öreg munkásokat érintő intézkedés - a nyugdijakon kivül - csak a bányászatban történt. A rokkant vájárok az eddigi 24,41 forint müszakbér helyett a különinen

30,72 forint, a földalatt dolgozók pedig 34,64 forint műszakbért kapnak. /Ez kb. havi 150-200 forintos emelkedést jelent./

Az 1953. november 1-én kiadott alkalmazotti bérrendezés felemelte a kisegítő és nem ipari állományba tartozók bérét. Tekintettel arra, hogy az öreg munkások jelentős része ilyen munkakörökben dolgozik, ugy őket is érintették a béremelések.

Ezen túlmenően, semminemű intézkedés nem történt, amely jelentősebben felemelné a kiöregedett munkások keresetét és megjavitotta volna helyzetüket. A kiöregedett szakmunkásokat - akik majdnem valamennyien kisegitő munkakört töltenek be - szakmunkás keresetükhöz viszonyitva jelentős keresetcsökkenés éri. Emellett az üzemek az öreg munkásokat továbbra is csak sajnálatból tartják.

b./ <u>"Az ifju szakmunkások helyzetének megjavitása érdekében biztositani kell, hogy az ipari tanulóképzés befejezése után a fiatal szakmunkások életszinvonala ne csökkenjék".</u>

Az eltelt idő alatt lényegesebb változás nem történt. Az MTH egy-két ipari tanulóotthont átadott az ifju szakmunkások részére, de ezzel a problémát lényegében nem oldotta meg. A fiatal szakmunkások gyenge képzettségük következtében továbbra is alacsony teljesitményszázalékot érnek el és keresetük is igen alacsony.

Egyes helyeken pl. a vasiparban a vizsgázott tanulók munkakönyvébe V. vagy ennél magasabb kategóriát irnak be, hogy

ezzel segítsenek rajtuk. Ezzel a módszerrel az ipari tanulók keresetét alig tudják megváltoztatni, most azonfiju szakmunkás az V-ös, vagy ennél magasabb kategória elvégzésére nem alkalmas. Ezt az eljárást az idősebb szakmunkások nem nézik jó szemmel, különösen ott, ahol a munkák sajátossága következtében maguk is csak IV-es kategóriába vannak besorolva.

A gyenge szakképzettség miatt az építőipari brigádok nem fogadják be a végzett anulókat, emiatt igen nagymértéki az elvándorlás. Az ipari tanulók és ifjumunkások helyzetének rendezetlensége miatt több iparágban nincs biztositva az utánpótlás. Igy pl. a nyomdaiparban, az üvegiparban, az élelmezési iparban és a textiliparban.

A Politikai Bizottság elé terjesztett jelentés egyéb problémákat is tartalmazott.

a./ <u>Az építőiparban a normák fékezik az utasitások elterjedését, mert az ujitás bevezetése után kevesebbet keresnek, mint a régi módszerrel.</u>

Az elmult időszak alatt végrehajtott bérügyi intézkedések ezt a problémát rendezték. A kimagasló ujitások alkalmazói részére külön pótlékokat biztositottak. Ennek következtében a sztahanov módszerrel történő falazásnál az egy főre eső átlagos emelkedés havonként 133 Ft. Ez kb. 1700 főt érint.

b./ A kiemelkedő szaktudást igénylő szakmák béreiben lemaradás történt, amelynek következtében a szakmunkás utánpótlás erősen veszélyeztetve van. A végrehajtott bérügyi intézkedések ezt a problémát is részben megoldották. A herendi és pécsi porcellángyár egyes művészi munkáin dolgozók bérét átlag havi 192 forinttal emelték. A kőszobrászok bére átlagosan 460 forinttal emelkedett. Elég jelentős mértékben növekedett a szakácsok keresete is. Az egyes szakmákat érintő ilyen bérügyi intézkedéseken túlmenően bevezetésre került a kiemelkedő szaktudású dolgozók magasabb béresének rendszere is. Minthogy ezt saját bérelapon belül kellett megoldani, csak szűk területen tudták alkalmazni.

c./ Igen nagymértékű és nagyszámú a bérreklamáció. Tapasztalataink alapján a bérreklamációk száma az elmult idő alatt csökkent. Egyes területeken azonban pl. az épitőiparban, a bányászatban és a gépállomásokon a csökkenés ellenére még igen sok a téves bérelszámolás. Ez a jelenség általában a bérelszámolók alacsony felkészültsége miatt tapasztalható. Az épitőiparban ezen ugy igyekeznek segiteni, hogy a bérelszámolók részére tanfolyamokat szerveznek.

A KV. által kiküldött bizottság vizsgálata óta eltelt időszakban kiadott bérügyi intézkedések jelentős mértékben hozzájárultak a feltárt hiányosságok kiküszöböléséhez. A kiadott bérügyi intézkedések nagy száma és az intézkedések eredményei azonban bizonyos veszélyekre is rámutatnak. Elsősor-

ben az a tény, hogy az elmult idő alatt kb. 90 kisebb-nagyobb bérügyi intézkedés látott napvilágot, mutatja, hogy bérügyi intézkedéseink nem mindig átgondoltak. Igen gyakran apróbb módosítások és változtatások kiadása szükséges. A rendeletek megismertetése a dolgozókkal igen fontos azért is, hogy bérügyi intézkedéseknek mozgósító erejük legyen. A nagyszámu változtatást azonban nem minden esetben lehet megvitatni a dolgozókkal. A gyakori változtatások miatt a rendelkezéseket népszerü formában nem lehet közreadni. Ebből kifolyóan dolgozóink nem tudnak lépést tartani a bérügyi intézkedésekkel. Ez félreértésekre ad okot és hozzájárul ahhoz is, hogy a dolgozók a bérügyi intézkedéseket muló jelenségnek tekintsék, amelyekkel azonban bizalmatlanok.

A bérügyi intézkedések csökkentették ugyan az egyes iparágak vagy szakmák közötti aránytalanságokat, ugyanakkor ujabbakat idéztek elő. Igy elsősorban meg kell említeni, hogy az alacsonykeresetü dolgozók bérének szükséges emelése csökkentette a különbségeket a segédmunkások és a szakmunkások keresete között. Igy pl. a gyógyszeriparban a csomagolók keresete magasabb, mint a rakodómunkásoké. A rakodómunkások havi keresete 750-800 forint, a gyógyszercsomagolóké 1000-1100 forint. A postánál különösebb képzettséget nem igénylő távirdamunkás munkakörben az órabérek átlagos havi keresete 800 forint, míg a nagyobb szakképzettséget kivánó forgalmi dolgozóké kb. 700 forint. A textiliparban a kenderipari orsózók /IV. kategória/

keresete 919 Ft, a fonóké 897 /ezek az V., VI. kategóriába tartoznak/, a szövőké pedig 885 Ft. Ugyanez a helyzet a vasiparban a darabbérben dolgozó segédmunkások és egyes szakmunkások keresete között is. A nyomdaiparban az offset géptermi segédmunkások átlagban 1000 forintot, sok offset gépmester viszont csak 1.200 forintot keres. Ugyanez a helyzet a papirgyártóiparban is.

Feszültség mutatkozik az egyes iparágakon belül a szakmunkások és alsóbb műszakiak keresete között is. A szakmunkások keresete eléri, sőt meghaladja az alsóbb műszakiak keresetét. Igy pl. az átlagvájár eléri az aknász és a lőmester keresetét, a vasiparban ugyancsak jelentkezik ez a feszültség a műszaki középkádorok részéről. Mind több iparágban hangzik el, hogy a műszakiak utánpótlása, elsősorban a művezetők beállítása nem biztositható, mert a jó szakmunkások nem hajlandók azonos, nem egy esetben kisebb keresetért nagyobb felelősséget vállalni. Aránytalanság mutatkozik az egyes iparágak azonos foglalkozásu dolgozói között is. Az épitőanyagiparban hat iparágban háromféle bértarifa van és ugyanakkor a finomkeramiaipari bértarifa a legalacsonyabb, annak ellenére, hogy a finomkerámiaipar nagyrészében művészi munkát végez és mintegy 90 %-ban exportra dolgozik. Az édesiparból a cukrászok a vendéglátóipar területére vándorolnak át, mert kisebb megterhelésssel magasabb keresetet tudnak elérni, mint az élelmezési iparban. A tervezőmérnökök keresete az üzemekben alacsonyabb, mint a tervezőintéz-

zetekben. Emiatt is nagy az elvándorlás. Aránytalanságot eredményezett az alkalmazottak bérendezése a középszervekben, ahol a hasonló munkakörben dolgozók keresete lényegesen alacsonyabb. Különbség van még a közlekedési iparban foglalkoztatott javító szakmunkások és a gépipari szakmunkások keresete között. A textiliparban a legalacsonyabb az átlagkereset a könnyűiparon belül.

Az aránytalanságoknál meg kell említeni a posta területén bekövetkezett helyzetet is. A postánál és a vasutnál az alacsonykeresetű dolgozók bérét pótlékkal, a vállalati műszaki dolgozók és az egyes szociális intézmények dolgozóinak keresetét külön bérügyi intézkedésekkel közelhozták a többi iparágak dolgozóinak bérehez. A vasut és a posta sömét kitevő dolgozók bére azonban változatlan maradt, ugyanakkor, amikor az iparban és a kereskedelemben mindenütt béremelésre került sor. A vasut és posta dolgozóinak alacsony keresetét a Központi Vezetőség által kiküldött bizottság már az októberi jelentésben is kifogásolta. Feszültséget jelent a postánál, hogy a kisebb összegeket kezelő kereskedelmi pénztárosok munkópénzben részesülnek, ugyanakkor a postánál a nagy forgalmat lebonyolító dolgozók ezt nem kapják meg.

Az aránytalanságok között végül meg kell említeni, hogy a kiküldetési és a külszolgálati díjak még mindig rendezetlenek. Az érintett dolgozók kifogásolják e rendelkezés tarthatatlanságát, az állami szervek minden esetben megígérik annak módosítását, de mégsem történik változás.

A jelentős bérügyi intézkedések ellenére igen nagy a munkaerő fluktuáció és az elvándorlás. 1954. április hónapban a minisztériumi iparban az összdolgozók 6,1 %-át vették fel és 7,2 %-át törölték az állományból.

Május hónapban

	felvétel az állományi létszám százalékában	törlés
Nehézipari Min.	5,1	6,2
Kohó és Gépipari Min.	5,2	5,2
Élelmiszeripari Min.	7,7	8,8

Összefoglalva

Az elmult időszak alatt végrehajtott nagyarányu bérügyi intézkedések jelentős eredményekre vezettek a feltárt hiányosságok kiküszöbölése terén, ugyanakkor azonban ujabb problémákat idéztek elő. Az elkövetkezendő időre vonatkozóan okvetlenül szükséges, hogy kellően megfontolt és hosszabb időre szóló bérügyi tervek alapján történjenek az intézkedések. A jövőben a bérügyi intézkedéseket ne azok nagy száma, hanem alapos és megfontolt elkészitése jellemezze.

Az áruellátás helyzete

1./ Az áruellátás általában

Megállapitható, hogy a kereslet minden területen igen nagymértékben megnövekedett. Ennek oka a reálbérek növekedése és különösen a parasztság életszinvonalának emelkedése.

A beszerzett áruk mennyisége - egyes cikkek kivételével, mint pl. a konfekció - növekedett, de nem kellő mértékben. Ennek oka, hogy az ipar kapacitása, termelése nem nőtt a kereslettel párhuzamosan, sőt egyes cikkekben csökkent. Pl. a len és kenderipari 10-20 %-kal tudta növelni kapacitását, mig a kereslet az elmult évben gyártott mennyiség többszöröse. Mindezek következtében a raktárkészletek a cikkek nagy részénél katasztrófálisan csökkentek. A kilátások a következő negyedévre sem jobbak, különösen konfekcióból.

A kereslet azonban nemcsak mennyiségileg növekedett, hanem nőttek az igények a jó minőségü áru iránt. Jellemző, hogy a fogyasztók nem kifogásolják, hogy a jóminőségü áru drágább, szivesen megfizetik, ha jó árut kapnak. A kereskedelem nem tudja kielégiteni a minőségi igényeket, mégsem neri elmondani minőségi kifogásait, mert örül, ha árut kap. Ugyanakkor nincs megfelelően megszervezve a kiskereskedelemben a minőségi átvétel, hiányoznak a minőségi átvevők. A minőségi hibákat igen gyakran nem a gyártás fogyatékosságai okozzák, hanem a gyenge anyagminőségek. A méteráru, különösen a gyapjuszövet

minősége romlott a kormányprogramm óta és ez a helyzet a kötöttárunál is.

Az áruhiányhoz kapcsolódik a megfelelő választék hiánya. Kötelező választékról nem is beszélhetünk. Gyakori - különösen ruházati cikkeknél - hogy túl sok az azonos szín, minta, szabás.

Az ipar nem veszi kellően figyelembe a kereskedelem igénytervét. Ennek egyik legfőbb oka, hogy az ipar a kereskedelem igényterveinek közlése előtt szerzi be nyereségszükségletét. A gyártás ennek következtében nem az igényekhez, hanem a rendelkezésre álló nyersanyaghoz igazodik.

A választék bővítését akadályozzák és az áruhiányt növelik az ipar gyakran lökésszerű szállítása. Mindennapos eset, hogy a szezonális cikkek nagyrészét a szezon végén szállítják.

Az iparcikkek árai a szeptemberi árleszállítás óta lényegében nem változtak. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az árleszállításra kerülő cikkek hamar elfogytak, s ezekből utánpótlás nincs. Az árleszállítás hatása tehát ma már nem érezhető és jelentősége is elmosódott a vásárlók előtt. Bizonyos esetekben az a látszat, mintha emelkedtek volna az árak. Ha ugyanis egy vásárló olyan cikket kér, amelynek az ára csökkent az árleszállításkor, de ma már nem kapható - helyette mást ajánlanak drágább áron és ez úgy hat, mintha áremelkedés lenne. Szórványosan előfordult burkolt áremelésre való törekvés az ipar és a KISz-ek részéről, ezt azonban a nagy és kiskereske-

reskedelem közöt fellépése gyakran meghiusitotta. Mégis elő-fordul, hogy jelentéktelen fazonváltoztatás után régi áron számlázzák pl. a női fehérneműt.

Az árumennyiség növelését és az áruválaszték bővitését igyekeznek helyi árualapból megoldani. Ezeknek az áruknak forgalombahozatalát azonban megnehezíti az a körülmény, hogy az árak megállapitása hosszadalmas. /A Belker, Könnyüipari Minisztériumokban történik az árak megállapitása./ Pl. a Vasmegyei Népbolt szerződést kötött egy KTSZ-el aluminium-poharak szállitására. A poharak két hónapja hevernek a KTSZ raktárában készen, mivel az áruk nincs megállapitva. Ugyanakkor ez keresett cikk.

Az MT határozata alapján igen sokan kaptak vissza iparigazolványukat. Ezeknek a kisiparosoknak áruellátását azonban nem biztositották. A szükséges mennyiségeket az állami kiskereskedelmi boltokban vásárolják meg, nem egyszer veszélyeztetve a fogyasztóközönség zavartalan ellátását. Ez együttal a kereskedelmi dolgozók és a kisiparosok közötti összejátszásra is alkalmat ad.

Áruhiányon kivül a kereskedelem területén lévő aránytalanságok, árutéritési hibák is zavarják az ellátást. Hozzájárul ehhez a különféle szektorok közötti összhang hiánya is. A tanácsokhoz és a minisztériumokhoz tartozó, valamint a szövetkezeti vállalatok tervei nincsenek kellően összehangolva. Ennek következménye volt pl. az, hogy a siófoki és a

balatonkörnyéki kiskereskedelmi árudák el voltak látva rézgálliccal, mivel ezt a Simigymegyei Népbolt, illetve a Kiskereskedelmi Vállalat biztosította, ugyanakkor azonban pl. a csurgói járás területén nem volt kapható ez a cikk, mivel az szövetkezeti terület, s a MESZÖV nem tudta ellátni a boltokat.

Általános probléma a kereskedelemben a szakképzett eladók hiánya. A szakma meglehetősen elöregedett. A szakképzett fiatal eladók nagy része átment az iparba. Ilyen tendencia ma is van, aminek az az oka, hogy az iparban magasabb fizetést tudnak elérni és a kereskedelmi dolgozók munkakörülményei sem megfelelőek. A segédmunkások hiánya miatt a szakképzett eladóknak kell takarítással, áruhordással és egyéb segédmunkákkal foglalkozniok. Ez a vásárlók megfelelő szinvonalu kiszolgálását is akadályozza. Ehhez járul még, hogy az egy főre eső forgalom nagymértékü növekedése következtében az eladók sok helyen túlterheltek. A Magyar Divatcsarnokban pl. az elmult évi 63.000 forintról 104.000 forintra emelkedett az egy főre eső forgalom. A megnövekedett forgalomhoz kevés az eladók száma. A fiatal szakember utánpótlását szinte lehetetlenné teszi az a helytelen gyakorlat, hogy a felszabadulás óta nem volt tanulóképzés és jelenleg sem elegendő, a szakmai tanfolyamok pedig nem pótolják ezt.

2./ Ruházati cikkek

Az áruforgalom az előző évhez viszonyítva lényegesen megnőtt, de számos cikkben nem tudják a kereskedelmi vállalatok kielégíteni a keresletet. A forgalom növekedésének jellemzéséül közlik, hogy 1954. első öt hónapjában az előző év hasonló időszakához viszonyítva 1/3-dal emelkedett a forgalom.

Az értékesítés és árubeszerzés közötti különbségek következtében a készletek a nagy és kiskereskedelemben egyaránt csökkentek. 1953. első öt hónapjában a nagykereskedelem készlete 113 napos volt. 1954 ugyanezen időszakában 80 napos. A kiskereskedelemben 1953 első negyedévében a készlet forgási sebessége 181 nap, 1954 első negyedévében 63 nap. Az idényjellegű konfekció cikkek forgási sebessége 15-20 nap. Vannak olyan cikkek, amelyeknek forgási sebességét nem is lehet számolni, mert órák alatt elkapják. Ilyen pl. a karton leánykaruha, a jobb minőségű férfi és női cipők, világos kamgarnok, zoknik stb. Komoly hiányosság az áruellátásban, hogy az idényjellegű cikkek szállításával ebben az évben is - mint a multban - az ipar késett. Pl. nyári ruhák, vászonkosztümök, fürdőruhák.

A kereskedelem hatása az iparra nem érvényesül. Nem tudják elérni azt, hogy a szezonális cikkek időben raktáron legyenek, a készülő ruhák mintáját, fazonját nem ismerik. Bár a nagykereskedelmi vállalatok specifikálják szállítási szerződéseiket, nem tudják előírni kívánságaikat, mert nem ismerik azokat az anyagokat, amelyekből a gyáripar gyártani fog.

A konfekciócikkekben mutatkozó kereslet kielégítése csak ugy volna lehetséges, ha az ipar növelni tudná kapacitását. Ezt azonban a jelenlegi géppark és a szakmunkaerők hiánya nem teszi lehetővé. Az ellátást igen erősen befolyásolja az ipar exportkötelezettsége.

Nincs biztositva az áruellátás különösen a következő cikkekből: férfi konfekcióban: ballon, vászon sportöltöny, női konfekcióban: ballon, vászon-kosztük. Igen kevés a vászonruha, a pongyola és az üzletekben és áruházakban hangos jelenetek játszódnak le, s a vásárlók joggal panaszkodnak az áruellátásra. 1-12 éves korig gyermek mosóruha nem kapható. Fiu vászonöltöny, sötétkék szövetöltöny, világos kamgarn öltöny 14 éves korig nincs. Évek óta csak minimális mennyiségben kapható gyermek fehér térdharisnya. Csekély mennyiségben kapható férfi és női bokafix zikni is. Hiányoznak a jó minőségü férfi és női szandálok. A választék bővitése érdekében igen sok fazont gyártanak. Egy-egy, a vevők által megkedvelt fazon gyártása azonban minden előzetes értesitése nélkül érthetetlen módon megszünik. Méteráruban a világos kamgarn, a tropikál és általában a jobb minőségü fésüs áruk hiányoznak, ezenkivül különböző pamutáruk, igy pl. a ballon, vászon, ágyneművászon, piké és fehérnemü anyagok. Általános panasz a cérnafélék hiánya, ami különösen vidéken sulyos.

Minőség

A ruházati cikkek minősége az elmult 5 hónap alatt csak minimális javulást mutatott, sőt előfordult, hogy javulás helyett romlott a minőség. /Pl. a Váci Kötöttárugyár által gyártott pamut alsó- és felső ruházati cikkek./

A nagy- és kiskereskedelemben működő minőségi áruátvétel nem kielégitő. Olyan helyen is, ahol a minőségi átvevők jól működnek előfordul, hogy meggondolása tárgyává teszik a minőségi kifogás emelését, mert esetleg ezzel további áruszállást idéznek elő.

A cipők minősége ellen a kivitel és a fazonok miatt hangzanak el kifogások. A vásárlók igényeire jellemző, hogy különösen cipőkből inkább a jobb minőségi árut keresik.

A vásárlók kifogásaik közlésére sok esetben igénybe veszik a panaszkönyvet. A bejegyzések többnyire azoknak a cikkeknek a felsorolása, amelyeket nem tudtak megkapni és ritkábban minőségi kifogások. A vállalatok a panaszkönyvi bejegyzésekre válaszolnak, azonban a vásárlók számára nem megnyugtatóan.

A fogyasztók jobb ellátása érdekében 1954. első felében Pesten 7, vidéken 11 uj szaküzletet létesitett a Belker. Min. Budapesten 3, vidéken 8 üzlet bővitését hajtották végre.

3./ Vegyesiparcikk

A vegyesiparcikkek a kereskedelem forgalmának jelentős százalékát teszik ki. A kormányprogrammot követően a vegyesiparcikkekben is igen nagy mértékben megnövekedett a kereslet. Különösen növekedett az érdeklődés a bútor, felnőtt és gyermek kerékpár, motorkerékpár, gyermekkocsi, rádió, kozmetikai cikkek iránt. Ezt a megnövekedett keresletet ezidőszerint nem tudjuk kielégíteni. Különösen nagy az áruhiány bútorból, kerékpárból és motorkerékpárból. Előfordul, hogy heteken keresztül járnak be a vásárlók a boltokba ezekért a cikkekért. Sok esetben az utcán várják meg a szállítást, s a beérkezett áru azonnal elkel. Raktár ugyszólván egyáltalán nincs.

Rádióban a kereslet főleg a közép-super gépek felé irányul, de keresik a néprádiókat is. Rádió-alkatrészekben, anódokban és fűtőtelepekben teljesen bizonytalan az ellátás és a kereskedelem még igéretet sem tud tenni a vásárlóknak, hogy mikor tudja őket kielégíteni.

Üveg, porcellán és gránitárukból exportra hivatkozva rossz az áruellátás. Étkészletek, porcellántányérok, mocca és teáskészletek állandóan keresett cikkek, de nem kaphatók.

Ezek a problémák egyaránt fennállnak Budapesten és vidéken, de vidéken általában fokozottabban.

A hangszeráruellátás is gyenge. Importunk a szükségleteket nem tudja fedezni, a beérkezett áruk 2-3 napra sem elegendőek. Igen nagy a kereslet a hanglemezek iránt, és bár néha-

néha érkezik csak és szovjet lemez, ez kevés, mert a magyar táncslemezek, hanglemezek teljesen hiányoznak. Igen nagy az érdeklődés a mikrobarázdás lemezjátszó és lemez iránt is.

A játék cikkcsoportban komoly hiányok vannak: rollerból, triciklibül, gumijátékból, gumilabdából, sakkból, dominóból stb.

Gyermekkocsikban mind sport, mind mélykocsikban az idén is ugyanolyan hiányok mutatkoznak, mint már évek óta. A kiskereskedelmi vállalatok többizben felhivták feleőbb szerveik figyelmét, hogy nagy a kereslet, gondoskodjanak időben gyermekkocsik gyártásáról. Az időnként érkező minimális mennyiség órák alatt elfogy. Ugyanez vonatkozik a gyermekágyakra is. Az ipar faanyag hiányára való hivatkozással mondja le a szállításokat. Felmerül az a kérdés, hogy ezeknek a legfontosabb cikkeknek a hiányáért ki terhel a felelősség.

Vasáruban, mezőgazdasági kisgépekben, szeráruban bizonyos fokig javult az ellátás a tavaszihoz viszonyitva, azonban még mindig nem kielégitő. A szükségletek hibás felmérése következtében helyenként aránytalanságok vannak. Vas megyében pl. ma már eladatlan készletek vannak boronából, ugyanakkor ekem lókapa stb. hiányzik.

Festékféleségekben is igen nagy a hiány, ami főleg vidéken okoz problémát. Papiráruból általában kielégitik a keresletet egy-egy cikk pl. csomagolópapir átmeneti hiánya mellett.

Kozmetikai cikkekben az áruellátás általában kielégítő. Hiányoiknk a fogkefe, a WC papír, a vatta, a gumicikkek és egyes jobbminőségi cikkek.

Minőség

Sokan kifogásolják a gyermekkocsik minőségét. A kifogások általában jogosak, a gyermekkocsik ára és minősége nem arányos. A márkás piperaszappanok minőségnek megfelelően illatosítva. Az Orion gyár által gyártott készítményekre igen sok a panasz. Komoly probléma, hogy olyan alkatrészekből készítik a rádiókat, amelyeket külön nem lehet megkapni. Ha elromlik a rádió valamelyik alkatrésze nem lehet pótolni. Sok kifogás hangzik el a magyar gyártmányu töltőtollak minősége ellen is. Annak ellenére, hogy a játékáruk jobb kivitelére a kis és nagykereskedelem többizben felhivta az ipar figyelmét, mégsem kielégitő a játékok első felhuzásra tönkremennek.

A vegyesiparcikkek árai nem változtak.

A vegyesiparcikkek kereskedelemben - a ruházati cikkekhez hasonlóan szintén fennáll a szakmunkás hiány. Különösen nagy problémát jelent az utánpótlás. Kevés a tanuló, s igy az a veszedelem áll fenn, hogy idővel teljesen elöregszik ezna szakma.

4./ Élelmiszer, vendéglátóipar, közétkeztetés

Az alapvető élelmiszercikkekben mind Budapesten, mind vidéken az utóbbi időben kielégitő az ellátás /liszt, zsir, cukor stb/.

Nagy hiányosság van azonban a húsellátásában, amelyből az árumennyiség fokozatosan csökkent. A hiány főleg tőkehúsra és azon belül is sertéshúsra vonatkozik. Kisebb mértékben áll fenn baromárunál. A húsáruban való hiány Budapesten és vidéken ack esetben sorbanállást eredményez.

A húsáruval kapcsolatos problémák jelentkeznek a vendéglátóipari és az üzemeltetési vállalatoknál is. Annak következtében, hogy a közfogyasztásra kerülő húsmennyiség nem elegendő, növekedett a vendéglátóipari üzemek forgalma, ezt azonban nem tudják kielégíteni. Több helyen próbálják a hiányt helyi árualapból pótolni. A XII. ker-i. Vendéglátóipari V. pl. a Velencei tó környékéről /Gárdony, Agárd/ szerzi be hetenként a halat.

Különösen az év első negyedében és április hónapban volt hiány tejből, tejtermékből. Ez nagyrészt begyűjtési kiesésből adódott. Hiányosság van még édesipari cikkekben csokoládéból, nougátból, népelyiből és egyéb darabáruból. Bár a forgalomba hozott árumennyiség az előző évek hasonló időszakához viszonyítva emelkedett, a megnövekedett keresletet mégsem tudja kielégíteni. A forgalom emelkedésének néhány számadata: cukorkából 1953 első negyedében forgalomba került 281, 1954. I. negyedében 368, csokoládéáruból 1953 első negyedében 51, 1954 első negyedében 92, liszteesáruból 1953 első negyedében 136, 1954 első negyedében 186 vagon.

Magas a forgalom olyan cikkekben, amelyek korábbi

időszakban nem is kerültek forgalomba, mint pl. kávé, kakaó, narancs, mazsola. A melegidő beálltával fokozódott a sör és a hűsítő italok forgalma. Ezen a területen szintén nem tudja a forgalomba kerülő árumennyiség kielégíteni a szükségletet. Különösen nagy problémát jelent ez a vendéglátóipari üzemekben. Az I., XII. ker. és III. ker. Vendéglátóipari Vállalatoknál szerzett tapasztalataink szerint sörben kb. 50 %-ig van fedezve a szükséglet. A szikvíz ugyancsak kevés. Egyes szakemberek véleménye szerint ez abból ered, hogy kevés a szikvizes üveg, s a hiányt enyhíteni lehetne, ha a Fővárosi Ásvány és Szikvízüzem vasárnap is szállítana.

Nem elegendő a forgalomba kerülő bor, a bizonyos likörök /Unicum, Mecseki, Hubertus./. Tokajon és Gyöngyösön jóminőségű bort nem lehet kapni.

A zöldségárusítás helyenként szintén elégtelen. A VII. ker. Közért Vállalatnál szórolmezik ezt pl., hogy csak egy-egy üzlet vásárolhat helyileg, az üzletek zöme azonban csak az elosztó vállalattól kaphat árut, s így gyakran hiány van. Szolnok megyében a zöldség-gyümölcsszállítást szeverje az a körülmény, hogy a tsz-ek inkább piacra viszik az árut, ahol magasabb áron tudják eladni, s így az nem kerül a központi áruellátásba. A tsz-ekkel kötött szállítási szerződéseknek az a hibája, hogy a negyedéven belül nincs szállítási határidő. Így fennáll az a veszély, hogy az áru beérkezésekor a tsz-ek tömegesen fogják teljesíteni szállítási kötelezettségeiket,

ami tárolási nehézségek következtében minőségi romlást okozhat.

Minőség

Az élelmiszerek minőségét illetően főleg a pékárura, s ezen belül a kenyérre hangsik el igen sok panasz. A minőségi panaszok egyrésze - a sütőipari vállalatok információja szerint - abból ered, hogy a liesztnek alacsonyabb a sikértartalma. Ez azonban nem meríti ki teljesen a kenyér minőségi hibáit, hiszen gyakran találhatók a kenyérben idegen anyagok /cigaretta vég, szeg stb./. A pécsi élelmiszerkereskedelmi V. pl. ebben az évben 156 minőségi kifogást emelt. Panaszkodnak a vásárlók egyes készételekre is, pl. a töltöttkáposztára. Konzervárunál, befőttnél előfordul, hogy a szavatossági időn belül elromlik. Előfordul kifogás a tejtermék minősége ellen is. Késértekben a zöldárunál és a gyümölcsnél fordult elő romlás. Helytelenitik, hogy ezeket a cikkeket vasárnap is szállitják. A boltok ugyanis vasárnap 10 órakor bezárnak, s az áru a hétfői nyitásra megromlik. Erre vonatkozóleg sok a panaszkönyvi bejegyzés. A vásárlók sok esetben kifogásolják, hogy a mintaboltokban szebb és sokszor olcsóbb áru kapható. Vidéken panaszolják, hogy jóminőségü zöldáruk csak az őstermelőknél kaphatók.

A vendégek sokat panaszkodnak a vendéglátóipar és a közétkeztetés egyhangu étlapjaira. Ez gyakran a szállitás terv-

szerűtlenségéből adódik. A VIII. kerületi Vendéglátóipari Vállalatnál előfordult, hogy egy hétig csak marhahust kaptak, a következő héten pedig csak sertéshust. Az I., és XIII. kerületi Vendéglátóipari Vállalat hónapok óta nem kap nemesebb részeket marhahusból csak az elejét. Általános panasz, hogy a marhahusnak igen magas a csontszázaléke - 40-50 % -, a töltelékárunak pedig igen magas a víztartalma.

A vendéglátóipari vállalatok közül sok nem tudja megfelelően tárolni a zöldárut, s így az elfonnyad mire feldolgozásra kerül. Előfordul az is, hogy segédmunkások, illetve gépek hiján - amelyek elvégzik a zöldborsó és a burgonya tisztítását - nem tudják friss zöldfűszerekkel változatosabbá tenni az ételpot, s gyakran főznek inkább rizst, babot, lencsét.

5./ Egyéb problémák

Áruhiányon kívül - főleg vidéken - zavarják az ellátást az áruterítési és összállítási hiányosságok, problémák. Szolnok megyében előfordult pl., hogy míg a tiszasülyi földművesszövetkezet 1. számu boltjában több mint egy mázsa paprikakészlet volt, a 10 km. távolságra lévő 3. számu boltban egy dkg. paprika sem volt kapható. Jászapátiban, Jászkisérben a központi fekvésü üzletek hl. számra tároltak ecetet, a távolabb eső területeken ez a fontos cikk teljesen hiányzott, vagy mindössze néhány liter volt.

Vidéki vonatkozásban sok esetben okoz kiesést az áruellátás folyamatosságában a Fűszért V. szállítóeszközeinek hiánya, illetve időnként azok üzemképtelensége.

A kereskedelmi vállalatok jelentős része nem rendelkezik megfelelő raktárházzal. A Székesfehérvári Textilnagykereskedelmi Vállalat helyszűke miatt 22 helyen, a Miskolci Cipőnagykereskedelmi V. 16 helyen tárolja az árut. A Győri Cipőnagykereskedelmi Vállalatnak 10.000 pár cipőt kellett átfestenie és javittatnia, mert a nedves raktárban megpenészedett.

Gyakran hangzik el kifogás a vásárlók részéről a kiszolgálás ellen. Sok üzletben udvariatlanok, türelmetlenek a vevőkkel és az is előfordul, hogy megkárositják őket.

A jelenlegi forgalomhoz képest kevés bolttal és közétkeztetési egységgel rendelkezünk. Bár a szocialista szektor üzletei nagyobbak és több eladót foglalkoztatnak, mint régen a magánszektor, mégsem tudják elkerülni a torlódásokat, mert a luxuskivitelü nagy boltok épitése közben elhanyagoltuk a kis élelmiszerüzletek létesitését. Két év alatt kb. 55 %-kal csökkent a boltok száma. Torlódásokat okoz az is, hogy olyan üzletekben, ahol két műszakban dolgoznak déltől kb. 4 óráig foglalkoztatják mind a két műszaki dolgozóit, míg este a csucsforgalom idején az egyik műszak látja el a vásárlókat.

Mind az élelmiszerkereskedelemben, mind a vendéglátóiparban komoly problémát jelent a munkaerőhiány és különösen

a szakmunkáshiány. Nagyarányu a munkaerővándorlás az élelmiszerkereskedelem és a közétkeztetés területén. A dolgozók egyrészt jobb keresseti lehetőséget keresnek más vállalatoknál, másrészt a volt önálló kereskedők közül sokat váltanak ismét iparengedélyt. Ezek rendszerint a legjobb szakemberek.

A vendéglátóiparban is igen hiányos a dolgozók szakmai képzettsége. Évekon keresztül nem gondoskodtak utánpótlásáról, s ez éreseti hatását. Rendeznek olyan szakmai tanfolyamokat, de ezek problémát is okoznak, mert az így kieső munkaerőt nehéz pótolni, emellett a gyakorlatban nem is tudják eléggé felhasználni a tanultakat. Nehézséget okoznak még a szük konyhák és hiányos felszerelések. Több helyen hiányolják a fogyóeszköz ellátást. Az ipar nem gyárt egységes és már bevált típusokat. Előfordul, hogy egy többszemélyes asztalt nem tudnak egyforma étkészlettel megteriteni.

<u>A fenti hiányosságok kiküszöbölésére a következőket javasoljuk:</u>

A lakosság jobb áruellátása érdekében szükséges az export és importtervek felülvizsgálata. Lehetővé kell tenni, hogy a kiskereskedelmi vállalatok létszámot és béralapot kapjanak a minőségi áruátvevők és ujabb eladók beállitására. A közületeket ellátó boltok mintájára kisparosokat ellátó boltokat kell létesiteni, vagy az előbbiek lássák el a kisiparosokat is. Növelni kell a kereskedelmi szakmában különösen a vegyesiparcikk vonalán /vas, festék, müszaki stb./ a tanulók számát. Vidéken

jobban össze kell hangolni a különféle szektorok terveit és áruellátását. Lehetővé kell tenni a kereskedelemben is elegendő segédmunkás felvételét annak érdekében, hogy az eladók ne legyenek kénytelenek eladáson kívül más munkával is foglalkozni.

A dolgozók egészségügyi ellátása

1./ A betegek elhelyezése

A Központi Ágynyilvántartó és 15 decentrum végzi a kórházi elhelyezés munkáját. Jelenleg 16.000 ágy áll Budapesten a betegek rendelkezésére. Ebből 540 kisegítő ágy, ami nem elegendő. A vizsgált napon a kisegítő kórházak egy üres ágyat jelentettek, ugyanakkor a kórházak 19 kisegítőhelyet kértek csak kórházi betegek elhelyezésére. A kisegítő kórházak ápoltjainak kb. egynegyede nem szorul kórházi kezelésre, de szociális helyzetük kényszeríti, hogy kórházban tartsák őket. Jelenleg kisegítő kórházi előjegyzésre lakásról 860, kórházból kb. 200 beteg vár felvételre. Ezeknek a várakozóknak a számát jelentékenyen csökkentené a házi ápolónői rendszer megvalósítása.

Az Ágynyilvántartónak a decentrumok között megoszlóan 297 fix ágya van. A Központi Ágynyilvántartó a fix ágyakon felül kb. 400 beteget utal be kórházakba és hely hiányában közel 30 beteget utasít el naponta. Egyébként az életveszélyes betegek mindegyikét, sőt legtöbbször a sürgős esetek mindegyikét el tudja helyezni. Az Ágynyilvántartó statisztikai feldol-

gozása szerint ahhoz, hogy minden igényt ki tudjon elégíteni még kb 600 nőgyógyászati, 300 csecsemő, 100 koraszülött, 300 belbeteg és 200 sebészeti ágyra lenne szükség. Igen sokat enyhítene a helyzeten, ha a klinikák és az állami kórházak ágyeik 50 %-át leadnák az ágynyilvántartónak. A területi egység alapján egyes kerületek /pl. a IX. kerület/ kórházi beutalási rendszere önállósított. Ez a beutalási rendszer megoldja a terület problémáit, azonban bizonyos mértékben a többi terület beutalási nehézségeit fokozza. Ugyanis a többi kerületektől elvett fix ágyak javítják meg a IX. kerületi beutalást.

Nagy megterhelést jelent a körzeti orvosoknak, hogy amikor már megszerezték az ágyat az ágynyilvántartótól, a beteg elszállításáról is nekik kell gondoskodniok. Ha a Központi Ágynyilvántartó a kiutalással egyidőben vállalhatná a mentők értesítését is. Jelenlegi létszámával ezt nem tudja elvégezni.

Kiadásszerint a legnehezebb a koraszülöttek, a belbetegek, valamint a funkcionális idegbetegek /neurotikusok/ beutalása. Nagy nehézséget jelent a tbc-s betegek kórházi beutalása is. A várakozási idő hónapokig tart. Ez abból is adódik, hogy Mátraházát kivéve vonakodnak a betegek a vidéki tbc. intézetektől. A Korányi Tüdőbeteggondozó Intézetbe pl. Budapesten 123 férfi, 61 nő, vidéken 22 férfi és 10 nő várakozik több hónapja a beutalásra. Van olyan beteg is, aki 1954. február 17-től várakozik beutalásra a Szabadsághegyi Szanatóriumba. Jelenleg összesen 1913 tbc-s beteg vár felvételre.

Sok esetben igen körülményes betegek kórházi elhelyezése vidéken is. Pécsett és Debrecenben komoly zavart okoz, hogy a rendelőintézetek mellett nincs beutalóközpont, amelynek gondoskodnia kellene a betegek elhelyezéséről. Ennek következménye, hogy a nem életveszélyesen sürgős, de táppénzállományban lévő betegek is gyakran hetekig várakoznak kórházi felvételre, ami késleltetni a gyógyulást és felöslegesen növeli a táppénzes betegek számát. Debrecenben pl. a körzeti orvosok - a sürgős esetektől eltekintve - legtöbbször a betegre, vagy hozzátartozójára bízzák ezt a feladatot, hogy keressen a kórházban, vagy klinikán helyet, amelyben gyakran csak hosszas kilincselés után, vagy igen távoli terminusra jut.

Megvizsgáltuk a Péterfy Sándor utcai kórház gyermekosztályát, a Pestmegyei Tanács kórházának /Rókus/ szülészeti-nőgyógyászati osztályát és a Szabadsághegyi Állami tbc. szanatóriumot.

A Péterfy Sándor utcai kórház gyermekosztálya bővítés alatt áll és így az év végéig további 30 csecsemőágyat tudnak elhelyezni. A gyermekosztályon jelenleg 130 %-os az ágykihasználás, ami annyit jelent, hogy sok esetben két csecsemő is fekszik egy ágyon. 1954. I. negyedévi ápolási átlaga - a kórház kimutatása szerint - 11-12 nap. Ez 1953-hoz képest semmiféle javulást nem jelent. /Az Egészségügyi Minisztérium kimutatása ugyanezen időre vonatkozóan lényeges javulást - 15,9 napot - mutat, ami ezek szerint nem felel meg a valósá-

gos helyzetnek./ A 11-12 napos ápolási átlag nem elégséges. Ezt bizonyitja az is, hogy sokszor kerül vissza az osztályra nem teljesen gyógyultan kiadott csecsemő rosszabb állapotban. A felvételre szorulók nagy száma kényszeriti az osztályt erre az alacsony átlagra az ápolási napok számában.

A Rókus kórház szülészeti osztályát jelenleg bővitik és az épitkezés tartama alatt átmenetileg csökkent az ágylétszám. Az átépitésnek 1954. julius 1-én kellett volna befejeződnie, azonban előreláthatólag csak október végére lesz készen az osztály. Jelenleg 42 ágy áll rendelkezésre az 1953. IV. negyedévi 71 ágy helyett. 1954. januártól junius 21-ig az osztály 780 szülést és 412 vetélést látott el. A csökkentett ágylétszámmal ez a forgalom megengedhetetlen. Ma ugyan már nem fordul elő az, hogy kettessével fektetik a gyermekágyas anyákat, vagy több napig hordágyon várakoznak az üres ágyra, ezt azonban csak ugy tudják elérni, hogy elutasitják a vajudó anyák felvételét.

A Szabadsághegyi Állami tbc. szanatóriumban az ágylétszám 1953. évhez viszonyitva változatlan. A szanatóriumban az egy betegre jutó ápolási napok száma az 1953. IV. negyedévi 131 napról az 1954. I. negyedévben 156 napra emelkedett. Meg kell azonban emliteni, hogy ennek a szanatóriumnak nincsen sebészeti osztálya, itt lényegében csak konzervativ kezelésben részesülnek a betegek. Amennyiben a betegség gyógykezelése sebészeti megoldást igényel, a beteget más kórház sebészeti osztályára küldik át.

A megvizsgált osztályok egészségügyi személyzeti ellátottsága általában kielégitő, kivéve a szabadsághegyi szanatóriumot, ahol kevés az ápolónő. /A délelőtti és délutáni műszakban 40 betegre, az éjjeli műszakban 80 betegre jut egy ápolónő, ami nagy megterhelést jelent és nem biztositja a kifogástalan betegellátást./

A Rókus-kórház szülészeti osztályán nehézséget okoz - különösen most az épitkezések idején -, hogy csupán két takaritónő dolgozik.

Az iskolából ujonnan kikerült növérek jól képzettek, a régiek azonban lényeges továbbképzésre szorulnak.

Az élelmezési normát kalória tekintetében helyesen állapitották meg. Az élelmezésre egyik osztályon sem merült fel komoly panasz. A Szabadsághegyi Szanatórium orvosainak és betegeinek azonban egyaránt az az álláspontja, hogy siettetné a gyógyulást, ha magasabb kalóriaszám mellett, magasabb értékü fehérjét és zsiradékot kapnának a betegek. Ehhez szükséges volna az élelmezési norma forint összegének felemelése 14 forintról 17 forintra. Fontos lenne a tbc. szanatóriumban az is, hogy az intézet dolgozói ugyanolyen élelmezést kapjanak, mint a betegek. A tbc-s szakorvosok véleménye szerint erre a dolgozóknak, mint a megfertőzés veszélye elleni védőételre volna szükségük. A Péterfy Sándor utcai gyermekosztályon az élelmezési norma kalória tekintetében ugyancsak helyesen van megállapitva, azonban sok esetben szükség van fokozott vitamin

adagolásra és ezért kénytelenek túllépni a normát. Problémát okoz az osztályon, hogy a megengedett coli számnál nagyobb fertőzöttségü tejet kapnak, amelyet többször kell felforralni. Az ilyen tejek már sterilen kerülnek a tejkonyhára, azonban a többszöri forralás csökkenti a tej vitaminértékét.

2./ A szülő nők ellátása

A szülő nők intézeti ellátása - a szülések számának növekedése miatt - országos méretekben egyre nagyobb problémát jelent. Számos szülészeti osztályon közvetlenül a szülés után hordágyon, vagy padokon fekszenek az anyák üres ágyra várva. A szülészeti osztályok a nagy forgalom miatt sok esetben kénytelenek a gyermekágyasok ápolási napjainak számát a kívánatos 8 napi átlagról 5-6 napra csökkenteni. A szülészeti osztályok ilyen nagyfoku igénybevétele azonban nem mindenütt indokolt. A kórházi osztályok túlzsufoltságát egyes területeken a rendelkezésre álló, de rosszul kihasznált szülőotthonok mellőzése eredményezi. /Pl. Békés megyében a szülőotthonok rossz kihasználása miatt a békéscsabai kórházban 1953-ban 5,3 volt az ápolási napok átlaga./ Szükséges volna ilyen területeken fokozott felvilágositó munkát végezni annak érdekében, hogy a normál szülések szülőotthonban történjenek és csupán olyan esetekben kerüljön vajudó anya kórházba, amikor valamely komplikációval lehet számolni. Egyes megyékben /pl. Szabolcs-Szatmár/ gyakran még a járási székhelyen sincs szülőotthon. Szükséges volna, hogy az Egészségügyi Minisztérium legalább a járási székhelyeken szülőotthonokat létesitsen.

A szülészeti osztályok zsúfoltsága nagymérvű túlmunkát igényel az egészségügyi személyzet részéről, ami csak a betegellátás színvonalának rovására történhet. /A szülészeti osztályok személyzeti normáit 90-95 %-os ágykihasználásra méretezték, ezzel szemben a legtöbb szülészeti osztály me jóval 100 % fölötti forgalmat bonyolit le./

3./ Körzeti orvosi ellátás

Tatabánya, Komló, Pécs, Kazincbarcika, Hajdu-Bihar és Szabolcs-Szatmár megye területén folytattunk vizsgálatot. A megvizsgált ipari vidékeken bizonyos fejlődés tapasztalható a körzeti orvosi ellátottság tekintetében, a mezőgazdasági területeken azonban változatlanul rossz a helyzet. Szabolcs-Szatmár megyében 149 körzeti orvosi állás közül 40 nincs betöltve, amiből azt eredményezi, hogy pl. a fehérgyarmati járásban 36 község ellátására mindössze 7 körzeti orvos jut. A kemecseki járásban a demecseri orvos egyedül 4 községet lát el. A debreceni körzeti orvosok közül Dr. G. Györgyhöz kb. 7.000 lakós tartozik és olyan távolsági viszonyok között dolgozik, hogy járványosabb időben gyakran napi 20-30 kilométert kell bejárnia. Hajdu megye 139 körzeti orvosi állása közül 29 nincs betöltve.

A megvizsgált bányavidékek körzeti orvosi ellátottsága lényegesen jobb, de itt is akad /pl. Oroszlányban/ betöltetlen körzeti orvosi állás. Kazincbarcikán a két körzeti orvos közül az egyiknek kb. 8.000 lakóst kell ellátnia.

A körzeti orvosi hálózatnak általában nagy problémája, hogy sok az idős, illetve megrongált egészségü orvos. Pl. Debrecen városának 26 körzeti orvosa közül 14 fő 50 éven felüli és van köztük olyan is, aki a 70. évét is betöltötte.

Megnehezíti a körzeti orvosok munkáját a közlekedési eszközök hiánya. Az üres állások betöltését nagymértékben gátolja, hogy a tanácsok nem törődnek az orvosi lakásigények kielégítésével. Berettyóujfaluról pl. 2 orvos ment el a mult év folyamán lakáshiány miatt. Külön megemlitjük az ózdi körzeti orvosi helyzetet, ahol - elsősorban lakáshiány miatt - 9 rendszeresitett körzeti orvosi állásból csak 5 van betöltve. Lényegesen javult a helyzet Tatabányán, ahol egy kivétellel be vannak töltve a körzeti orvosi állások. Ebben a javulásban szerepet játszik az is, hogy segitséget nyujtanak az orvosok lakásigényeinek kielégitéséhez.

A körzeti orvosok munkájában komoly segitséget jelentenek a tanácsi körzeti orvosi rendelők, amelyek általában kielégitő felszereléssel rendelkeznek, valamint az egészségügyi középkádorok. Nem lehet azonban elmondani, hogy ezt a rendszert kielégitő módon és széles körben bevezették. Orosházában pl. 4 körzeti orvos rendelése számára egyetlen helyiség áll rendelkezésre. A mezőgazdasági területeken a körzeti orvosi rendelés csaknem kizárólag a magánorvosi rendelőkben történik. Debrecenben 26 körzeti orvos közül csupán 3 rendel az egyetlen tanácsi körzeti orvosi rendelőben. Békés

megyében csak Békésgyulán van a megye egyetlen tanácsi körzeti orvosi rendelője. Meg kell említeni - mint csaknem általános jelenséget - a körzeti orvosi rendelők kályhákkal, fűtőanyaggal való rossz ellátottságát, amely a tél folyamán sok jogos panaszra adott okot a betegek és orvosok részéről.

Számos mintaszerűen tisztán, rendben tartott körzeti orvosi rendelő mellett elrettentően piszkos, rendetlen, vagy rosszul felszerelt rendelőt is lehet találni. Ilyen pl. a borzsai állami gazdaság és a község dolgozóit ellátó orvosi rendelő, amelyet fürdőszobából alakítottak át, de olyanmódon, hogy a WC-t is bennehagyták és a helyiség sokkal inkább tessi-assanyos lomtár, semmint rendelő benyomását. Jellemző az elhanyagoltságára, hogy a rendelőben még fecskefészek is talált helyet. Ez a kirívó eset nem csupán az ott dolgozó debreceni orvos /Dr. Cs./, hanem az ellenőrzésre hivatott közegészségügyi szervek nemtörődömségére is fényt vet.

Kaszinkbarcikán nehézséget jelent mind a felvétel előtti vizsgálatok, mind a betegellátás szempontjából, hogy a dolgozókat rendszerint Miskolcra kell beküldenünk röntgenvizsgálatra, mivel a szajószentpéteri röntgengép sokszor üzemképtelen. Szükséges volna a betegellátás megjavítása érdekében Kaszinkbarcikán röntgenállomás létesítése is.

A körzeti orvosok munkájának túlsúlyossága - a járványos időkről nem is beszélve - változatlanul nagymérvű. Ez különösen azokra az orvosokra vonatkozik, akiknek az állások

betöltetlensége, vagy a szomszédos körzetek orvosainak tartós betegsége folytán a saját körzetükön kívül még egy vagy több körzetet is el kell látniok. Sok esetben azonban egyetlen körzet fogalma is olyan feladatokat ró az orvosra- amelyeket szakvonalas szakmai munkával megoldani nem tud. Az egyes közepes körzetekre kiesbb forgalmu nyári hónapokban is kb. 40-60 járó beteg jut a fekvő betegeken kívül. Ezek a számok a téli járványos időkben megkétszereződnek. Ehhez járul még a körzeti orvosok másirányu - nem közvetlenül betegellátó - elfoglaltságai: az adminisztráció, hatósági orvosi feladatok és igen sok esetben a külön vállalt üzemorvosi, iskolaorvosi stb. tevékenység.

Sok körzeti orvos a nehéz körülmények között is komoly erőfeszitést tesz, hogy megfelelő orvosi munkát végezzen. Ezzel szemben vannak, mind a betegellátás, mind a táppénzbehelyezés szempontjából rosszul dolgozó orvosok. Olyan exponált helyen, mint Komló - a megyei tanács XI. ügyosztálya a mai napig sem gondoskodott két körzeti orvos kicseréléséről /Dr. B. és Dr. O./, aki hosszu idő óta semmi fejlődést nem mutat.

A körzeti orvosok társadalombiztositási vonatkozásu munkája a keresőképesség elbirálására és a táppénzben tartásra vonatkozóan főleg az ipari területeken javulást mutat. Különösen vonatkozik ez Tatabányára, ahol a körzeti orvosok a felülvizsgálattal együtt mindent elkövetnek, hogy reális

szintre hozzák a táppénzes állományt. A munkafegyelem lazító, jogtalanul táppénzbevételt követelőkkel szemben is fokozott egyes körzeti orvosok helytállása. Példa erre a Mecsekről Pécsbányatelepre áthelyezett 60 legényszállási dolgozó, akik közül az első három napon belül 55-en jelentkeztek betegállományba. Dr. Szigeti körzeti orvos azonban a jelentkezőket keresőképtelenséget okozó betegség hiányában kivétel nélkül keresőképesnek találta és minősítette. Megnehezíti a körzeti orvosok helyzetét az a körülmény, hogy egyes üzemi és területi szakszervezeti szervek nem segítik az orvosok munkáját a jogtalan táppénzigénylők követeléseivel szemben /Komló/.

A bányavidékeken változatlanul nagy problémát jelentenek a sebészi megbetegedések és ezek közül is elsősorban a balesetek. Komlón pl. az egész táppénzállománynak több mint a felét sebészeti betegek teszik ki, akik közül sok súlyosabb üzemi balesetnek esett áldozatul. /Pl. megvizsgált 61 táppénzes beteg közül 16 végtagcsonttörés volt./ Tatabányán az áprilisi összes táppénzes napoknak 25,6 %-a volt baleseti eredetű. Ez az arányszám májusban 27,5 %-ra emelkedett. A tatabányai sebészeti rendelés zsúfolt, kevés orvos, illetve rövid kezelési idő áll rendelkezésére a betegek ellátásához. Szabolcs-Szatmár megyében legfőbb egészségügyi problémának a tbc. tekinthető. A megye lakosságának 1 %-a, Nyíregyházán a lakosság 2,2 %-a nyilvántartott tbc-s, a táppénzes állományban pedig a tbc-s betegek aránya az 1953. novem-

beri 12 %-ról, 1954. áprilisában 18 %-ra emelkedett. Debrecenben egyes adatok szerint a szívérrendszeri betegségek és ezen belül a magasvérnyomásos betegség /hypertonia/ jut jelentős szerephez.

Betegség-megelőzés-szempontjából a felvétel előtti vizsgálatoknak jelentős szerepük van. Hajdu-Bihar megyében e vizsgálatokra nem fordítanak megfelelő gondot, egyes üzemek dolgozói - ahol üzemi orvos nincs - /pl. Orvosi Műszergyár/ felvétel előtt csupán mellkasi röntgen és vérvizsgálaton esnek át, egyéb szempontból nem vizsgálják őket. Egyes állami gazdaságokban még az állandó munkára felvett dolgozók sem kerülnek felvétel előtt orvosi vizsgálatra. /Pl. az óhati és bocsodi állami gazdaság/. Kazincbarcikán csupán az egyszerű fizikális vizsgálatokat végzi el az üzemi orvos /pl. látásélesség vizsgálatához nem áll rendelkezésére olvasó-tábla/. Az említett hiányosságoknak mind baleset, mind betegség megelőzése szempontjából káros kihatásai vannak.

4./ <u>A Központi Vezetőség 1953. november 16-i határozatának végrehajtása</u>

A Központi Vezetőség határozatot hozott arra, hogy a más célra használt egészségügyi intézményeket eredeti rendeltetésüknek megfelelően vissza kell állítani, e mellett a kórházi ágyak számát 2.700-2.800-zal kell emelni 1955. december 31-ig. A határozat végrehajtása rendkívül lassú, nem felel meg azok-

nak az irányelveknek, amelyeket a Központi Vezetőség, mint sürgős intézkedést fontosnak tartott. Előfordul, hogy a határozat végrehajtását feltételekhez kötik, sőt az Egészségügyi Minisztérium Vállalati osztályának vezetője V. elvtárs 24 órás, elhamarkodott intézkedésnek tartja a Központi Vezetőség fenti határozatát.

Az ilyen és ehhez hasonló nézetek természetesen nem segítik, hanem nagyban megnehezítik a határozat végrehajtását, amit a visszaállítandó épületek jelenlegi helyzete és a kórházi ágyak számának jelentéktelen növekedése is bizonyít.

A határozat értelmében kórházi célokra visszaállítandó épület:

a./ A budapesti volt "Pajor Szanatórium", amelynek átépítése jelenleg folyik és előreláthatólag november 1-én 120 ágyas szülészeti osztállyal megnyílik. Véleményünk szerint azonban az átalakításon jelenleg dolgozó kőművesek száma olyan kevés /5 fő/, hogy a tervezett határidőre nem készülhetnek el.

b./ A budapesti Pétorfy Sándor utcai kórház "J" és "G" pavilonját még mindig gyógyszerraktárnak használja az Egészségügyi Minisztérium. A Minisztérium Gyógyszerészeti Főosztálya helyettes vezetőjének véleménye szerint addig nem is tudják a raktárt elköltöztetni, amíg erre a célra más épületet nem bocsátanak rendelkezésükre. Állítása szerint

a Belkereskedelmi Minisztérium a Piarista-közben átadna erre a célra egy raktárt, azonban a KÖZELÉLIZ-nél elakadt ennek az elintézése. A kórháznak sürgős szüksége lenne a két pavillonra, ahol hepatitis- és kisegítő osztályt rendeznének be.

c./ A volt budapesti "City szanatóriumot" már átadták kórházi célokra. Az épületben jelenleg a Idősző kórház egyik kihelyezett részlege működik 60 ággyal, ahol kizárólag trachomás beteg gyermekeket gyógyítanak. Az épületben helyeztek el egy ápolónőképző tanfolyamot és egy csecsemőotthont is. Az épület mind kívül, mind belül igen elhanyagolt, de tatarozására még az előkészületeket sem tették meg.

d./ A rákospalotai volt "Alkoholelvonó Intézet" átadása nem történt meg. Ezt az épületet jelenleg a Rákospalotai Növényolajgyár használja DIGÁZ, MÁSZ. és vállalati irodahelyiségeknek. Az épület visszaadásával megoldódna a rákospalotai szülőotthon problémája. A vállalatnak azonban nincs tudomása arról, hogy az épületet át kellene adnia egészségügyi célra és most terveznek többezer forintos költséggel az épület átalakítását.

e./ A "Kecskeméti Gyermek-kórház" jelenleg is a kecskeméti helyőrség tiszti klubja. Kecskemét kórházi ellátása ugyanekkor tarthatatlan. A felszabadulás előtt 12 épület szolgálta a város egészségügyi ellátását, jelenleg csupán 3.

A többi épületet a honvédség, kerékpármegőrző, istálló, könyvtárjós hivatalok céljaira vették igénybe. A 180 ágyas megyei kórházban jelenleg 382 ágy van elhelyezve és ebben az évben még 24 ágy beállítását vették tervbe. A kórház a munkavédelemre vonatkozó rendelkezéseket helyszűke miatt nem tudja betartani és ez a betegellátásban is nagymértékben érezteti hatását. Fürdőszobákat és WC.-ket alakítottak át főorvosi szobává, tálalóvá, szülészeti előkészítővé stb., aminek következtében viszont WC. és fürdő tekintetében mutatkoznak komoly és megengedhetetlen hiány.

A kórház vezetője a fenti tarthatatlan állapotokat már jelentette a megyei és országos vezetőszerveknek /M.D.P. Központi Vezetősége, Egészségügyi Minisztérium/ azonban érdemleges intézkedés még nem történt. A megyei kórház 6 ágyra tervezett szobáiban jelenleg 12 romos és 2-3 pótágy van elhelyezve. A gyermekkórház visszaadásával biztosítani lehetne ennek megszüntetését.

f./ A határozatot néhány kivételtől eltekintve - a többi intézmények visszaadása tekintetében nem hajtották végre. Az Egészségügyi Minisztérium kevés gondot fordít arra, hogy érvényt szerezzen a Központi Vezetőség határozata végrehajtásának. A Minisztérium Vállalati osztályának állítása szerint egy ujabb határozati javaslatot készítenek elő, amely módosítani szándékoznak a Központi Vezetőség 1953. november 16-i határozatát.

5./ Munkásszállások

Megvizsgáltuk a kazincbarcikai épitők, a pécsi szénbányák: I. II, a komlói szénbányák: kökönyöci női, a Csizmesia telepi, az óhuti és a borsodi állami gazdaság szállását. A kazincbarcikai épitők szálláshelyének kivételével mind tisztaság mind rend tekintetében komoly fejlődés tapasztalható. A szobák tisztasága megfelel az előirt követelményeknek és a szociális normát is mindjobban betartják.

A kazincbarcikai "A" és "C" épületekben azonban tűrhetetlen állapotok uralkodnak. A lépcsőházban és a szálláshelyek környékén többnapos szemétrakások vannak, a szobák, az ágynemük piszkosak, amelyek különösen a nyári hónapokban komoly járványveszélyt jelentenek. A szálláshelyhez tartozó ebédlők is igen piszkosak, gusztustalanok. Véleményünk szerint Kazincbarcikán, ahol több mint 2.000 ember lakik a szálláshelyeken, az üzemi vezetőszervek igen kevés gondot fordítanak arra, hogy a szálláshelyeken lakó dolgozók milyen körülmények között élnek e annál még kevesebbet, hogy munkaidő után mivel töltik az idejüket. A fenti szálláshelyeken igen nagymérvü erkölcstelenség uralkodik, amivel szemben a helyi szervek teljesen tehetetlenek, a megyétől, a hatóságoktól pedig nem kapnak segitséget ennek megszüntetéséhez.

A komlói szénbányák rendes és tiszta szálláshelyein is található egészségügyi szempontból kifogás.

A Csizmazia telep szálláshelyeinek szabadban lévő WC-i nincsenek ellátva ajtóval és fedőlappal, ami komoly fertőzési veszélyt jelent.

Igen kevés, sőt egyes helyeken semmiféle fejlődés nem tapasztalható a konyhák tekintetében. Hygiénia szempontjából sehol sem találtunk megfelelő konyhát. Többségük nem rendelkezik sem tálalóval, sem előkészítővel, a hygiénia legelemibb követelményeivel sem. Az óhati állami gazdaság konyháját és ebédlőjét egy régi borospincében helyezték el. Mind a konyha, mind az ebédlő helyiségei igen kicsinyek, sötétek, semmiféle szellőztetési lehetőség nincs, a konyha személyzete sokszor kibírhatatlan hőségben dolgozik.

A mezőgazdasági üzemek /Óhat, Borsos/ szálláshelyein lakó dolgozók és a konyha személyzete részére nem áll rendelkezésre sem fürdő, sem zuhanyozó. A borsosi traktorosok és kovácsok szálláshelyén 16 főre jut egy mosdótál és egy ivóbögre.

Összefoglalva

A dolgozók egészségügyi ellátásában egyes területeken fejlődés tapasztalható. Ez elsősorban a szálláshelyek egészségügyi kulturája, egyes ipari vidékek körzeti orvosi ellátására vonatkozik. Nem észlelhető azonban javulás a kórházak szufoltságának megszüntetésében, amely különösen súlyos a szülészeti és gyermek-osztályokon. Véleményünk szerint ennek megszüntetése érde-

kében az Egészségügyi Minisztérium nem fejt ki megfelelő aktivitást és még az egészségügyi intézmények visszaadását sem szorgalmazza kellő eréllyel.

A mezőgazdasági területek legsúlyosabb egészségügyi ellátási problémája, a körzeti orvosi hiány továbbra is változatlanul fennáll és nem mutat semmi jel arra, hogy a nagyszámú üres körzeti orvosi állást a közeljövőben betöltik.

Az egészségügyi ellátás majdnem változatlan helyzete általában és különösen a mezőgazdaságban megközelítően sem elégíti ki azokat az igényeket, amelyeket a dolgozók egészségügyi szerveinktől jogosan elvárnak. Az egészségügyi téren tapasztalható kisebb-nagyobb javulások messze elmaradnak az ipar és a mezőgazdaság gyorsütemű fejlesztése mögött.

Budapest, 1954. augusztus 5.

SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA

M. József sk.

Magyar Dolgozók Pártja
Központi Vezetősége
Agitációs és Propaganda Osztály
Budapest, V., Nádor-utca 28

Budapest, 1954. február 4.

Szakszervezetek Országos Tanácsa

M e g é b Imre elvtársnak.

Kedves Mező Elvtárs!

Mellékelten küldöm Nagy Imre elvtárs országgyűlési beszédének visszhangjáról készült feljegyzést, kérlek hogyha szükségesnek tartod mutasd meg Gáspár elvtársnak is.

Elvtársi üdvözlettel

Cservenka Ferencné sk.

MDP KÖZPONTI VEZETŐSÉGE
AGITÁCIÓS ÉS PROPAGANDA
OSZTÁLY

SZIGORÚAN BIZALMAS!

Készült: 42 pl.ban
JE

F o l j e g y z é s

Nagy Imre elvtárs országgyűlési beszédének visszhangjáról.

/Készült a Budapesti Pártbizottság, 14 megyei pártbizottság, kerületi, üzemi pártbizottságok jelentései és személyes tapasztalatok alapján a január 25-26-27-i napokról./

Nagy Imre elvtárs parlamenti beszédét egyaránt örömmel fogadták a munkások, parasztok, értelmiségiek. - Már előzetesen igen nagy érdeklődés mutatkozott meg a beszéd iránt. Minden megyéből és Budapestről azt jelentik, hogy a rádióközvetítést csoportosan meghallgatták a dolgozók, majd utána spontán csoportos beszélgetések alakultak ki az elhangzottakról. Sok politikai iskolán is megbeszélték Nagy elvtárs előadását. Veszprém megyében Balatonszerjo és Balatonszentlászló községekben 120-150 fő vett részt csoportos rádióhallgatáson. Bács megyében, a tsz-ekben sokhelyütt az egész tagság meghallgatta a beszédet és utána megvitatták egyes pontjait. Harta községben, ahol majd minden házban vezetékes rádió van, a lakosság több mint 70 %-a hallgatta meg Nagy elvtárs beszédét. Zala megyében, azokon a helyeken, ahol rádió és villany van, minden községben meghallgették a beszédet. Csongrád megyében Mindszent községben 500-an, Szénkutason 140-en, stb.

A dolgozók a beszédben a párt- és kormányprogramm további megvalósulásának tényét látták. Sokan megjegyezték: ez a beszéd mutatja, hogy a kormányprogramm nem puszta ígérgetés, hanem valóság. Amit a párt elkezdett, azt folytatja következetesen. Hajdú megyében olyan vélemény alakult ki, hogy ez a beszéd a júniusi program és a kormány eddigi munkájának egyenes folytatása. Heves megyében is azóvatették többen; örömmel fogadják, hogy a kormány számot adott azokról az intézkedésekről, illetve végrehajtásukról, amiket az elmult félév során hozott.

Meglehetősen nagy politikai aktivitást váltott ki a beszéd. Igen sokat foglalkoznak a dolgozók az életszinvonal további javulását célzó konkrét részekkel /a szir, a hus árának csökkentése, béremelés, nyugdijemelés, stb./. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a várakozás ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban kicsit felfokozott volt, amihez az ellenséges agitáció is nagymértékben hozzájárult. A kérdések mellett igen sokat foglalkoznak üzemben, falun, hivatalban a négyhatalmi találkozó és általában a nemzetközi helyzet kérdésével. Rendkivül nagy az érdeklődés ezek iránt az események iránt. Mi várható a találkozótól. Felvesznik-e Kinát az ENSZ-be? Minél többet akarnak ezekről a kérdésekről hallani. /Magyar Nemzet, Kistext, VIII., XIII. ker./

Néhány helyről olyan tapasztalatokról számoltak be, hogy az utóbbi hónapok eseményei és most különösen Nagy Imre

elvtárs beszéde elősegítette a pártmunka felélénkülését, sok anyagot adott az agitáció számára. Tolna megyéből például azt jelentik, hogy az agitáció a választások óta most van a legjobb kibontakozóban. "A választások óta az első alkalom, amikor a pártszervezetek kezdenek a tömegek felé fordulni".

Munkások

Az üzemi dolgozók elsősorban a hus- és a zsir árának leszállításáról beszélnek. Általános az, hogy kevésnek tartják a 10 %-os árcsökkenést, arra gondoltak, hogy a zsir ára kb. 25-27 Ft lesz. Arról is beszélnek, hogy 100 százalékosan emeltünk annak-idején és most csak 10 százalékkal csökkentünk. Ezt mondja pl. az Újpesti Cérnagyárból A. József is és még többen. Mellett sok szó esik arról is, hogy ez az árleszállítás is milyen sokat jelent számukra. Elmondja pl. az Elzett gyárból Sz. elvtárs, gépmunkás: "Ha a hus- és zsir árát nézzük, nem sok az a 3.50 Ft, amivel lemegy majd az ára. De ha a fizetést is úgy emelik, mint ahogy mondta Nagy elvtárs, akkor már igen nagy haladást érünk el. Örülök, hogy az öregségit is felemelik, mert idáig 220.- Ft-t kapott öreg édesanyám és ez igazán kevés volt". Több megyéből írnak arról, hogy a dolgozók kiszámolják, hogy a megtakarított pénzből mi minden mást tudnak majd vásárolni - várják a textiláru és a ruházati cikkek árának leszállítását is.

Nagyon nagy örömet okozott, főleg az idősebb nyugdíjas munkások körében, ezek hozzátartozói, de a fiatalok között is a nyugdíjak összegének várható felemelése. Az öreg munkások

érzik, hogy törődnek velük, a fiatalok saját jövőjükre gondolva örülnek a megbecsülésének. Nagy az érdeklődés az iránt, hogy vajon mennyi lesz az a nyugdíjemelés. Komárom megyében pl. már az első nap több mint 20-an keresték fel a bányászszakszervezetet, érdeklődtek a nyugdíj felemelése iránt. Csongrád megyében O. Istvánné gyárimunkásnő elmondta, hogy kormányunk a legmesszebbmenőkig gondoskodik az idősebb és a munkaképtelen emberek ellátásáról és ez azt követeli tőlünk munkaképesektől, hogy a lehető legtöbbet adjunk az államnak". Én - mondta - jobb kedvvel dolgozom, mert tudom, hogy öreg napjaimra gondoskodik rólam ez állam".

Nagyon sokat beszélnek a dolgozók a várható béremelésről is, elsősorban az érdekelt kategóriákban dolgozó munkások. Többen kifejtik, hogy inkább nagyobbarányu árcsökkentést szeretnének, mint béremelést. J. Istvánné gépbeállító az Elzett-gyárból pl. azt mondja: "Szerintem sokkal jobb lenne, ha béremelés helyett inkább fokozottan árleszállítás lenne, mert így ugy néz ki, mintha a pénzünk romlana, de lehet, hogy rosszul látok". Nagy várakozással tekintenek a fizetésemelések elé, találgatják, hogy vajon mekkora lesz. Mindszenten pl. P. József tüzoltó elmondta, örül annak, hogy az alacsony fizetésuknek a bérét rendezik, mert eddig 400.- Ft fizetést kapott, és ebből negyedmagával csak nagyon szükösen tudott megélni.

Budapestről, több megyéből, üzemekből jelentik, az a tapasztalat, hogy Nagy Imre elvtárs beszéde után jobban ér-

tik, hogy a parasztság segítésének milyen nagy jelentősége van a munkásság számára. Így pl. az Elektromos Művekben M. Balázs, a központi műhely dolgozója a következőket mondta: "A mostani országgyűlési beszámoló teljesen világossá tette előttem, hogy miért elsődleges feladat a parasztság megsegítése. Minden félévben szeretnék ilyen országgyűlési beszámolót hallani".

Jó hatást váltott ki az is, hogy Nagy elvtárs foglalkozott az áremkorlátozás kérdésével is. Különböző javaslatokkal próbálnak a dolgozók a fennálló nehézségeken segíteni, mivel fizetésükön erősen érezhető az áremhiány okozta kiesés.

Parasztok

Nagy Imre elvtárs beszéde a tsz, parasztok és az egyéni gazdák részére egyaránt megerősítést jelentett olyan értelemben, hogy amit a párt- és a kormány ír, arra építhetnek. Bár többen kifejtették, hogy Nagy Imre elvtárs ebben a beszédében nem annyira a parasztokhoz, mint a munkásokhoz és alkalmazottakhoz szólt, mégis a beszéd nagymértékben növelte, megerősítette bizalmukat a párt politikájában, növelte kedvüket. Most már a tervszerűtlenségeken tul egyre inkább a tettek jellemzik a bizakodó hangulatot. Vasváron pl. 27-én állatvásár volt, amelyen nagy volt a kereslet az üszők és igásállatok iránt. A dolgozó parasztok pénzüket most a gazdaságok felszerelésére használják fel. Zala megyében egy dolgozó paraszt egy nap 3 tehenet fedeztetett, amit eddig elmulasztott megtenni. A ságodi és nemesrádói tsz-eknél 12 holdon talajjavitást végeznek el. A tsz-ek

asszonyai kérik, hogy amennyiben lehetséges, a tsz. közelében állítsanak fel bölcsődét, hogy ők is teljes mértékben részt tudjanak venni a mezőgazdasági munkában. Baranya megyében Ó. István sásdi dolgozó paraszt tervbe vette, hogy 1955-ben eléri az 1948-as állatállományának létszámát, azaz tíz számos állatot fog nevelni. Abaligeti dolgozó parasztjai elmondják, hogy eddig nem használtak műtrágyát, de ezután fognak, mert, hogy ezáltal jóval nagyobb terméseredményt érhetnek el. A megye területén számos dolgozó paraszt fordult a helyi tanácsokhoz, hogy időben biztosítsák részükre a szükséges műtrágyát, rézgálicot, valamint a szükséges mezőgazdasági védőszerkezet, nehogy lemaradás legyen munkájukban. A siklósi járásban Máriagyűdön felvetették, hogy mivel az ő községükben nincs tartalékföld, ezért a szomszéd község tartalékföldjéből fognak bérelni. Minden a parasztság termelési kedvének további növekedését bizonyítja.

Jellemzőek a jó hangulatra a különböző termelési vállalások is. /Szolnok, Csongrád stb./

<u>A középparasztok részére különösen megnyugtató, biztató volt az, hogy Nagy Imre elvtárs velük sokat foglalkozott beszédében.</u> Békés megyében pl. V. Pál csabacsüdi középparaszt azt mondta, hogy most már valóban látja, hogy az országgyűlés a dolgozók érdekeit képviseli, s az ő érdekeit is. J. Árpád tiszholdas gyulai középparaszt kijelentette, hogy ő nagyon megragadta a beszédnek az a része, amely a középparasztsággal fog-

lalkozik. Látja, hogy tényleg nagy megbecsülésben részesíti a kormány a középparasztságot. Egyben ígéretet tett, hogy gazdaságában ez évben sokkal többet fog termelni. Ilyen hangok hallatszanak Zala, Veszprém megyékből és máshonnan is.

Néhány helyről vannak olyan észrevételek, hogy a párt- és a kormány túlzottan sok segítséget nyújt az egyéni gazdáknak és így azoknak sohe sem lesz kedvük belépni a tsz-be.

Értelmiség

Nagy Imre elvtárs beszéde az értelmiség minden rétegének érdeklődését felkeltette. Legjobban a pedagógusokét /falusiékat/, akiknél osztatlan örömet okozott a várható fizetésrendezés. Nagy a méltatlankodás a városi pedagógusok részéről. Az a véleményük, hogy náluk az még szükségesebb lett volna. Az orvosok részéről is elhangzanak hasonló vélemények Vas, Zala, Budapest VIII. ker./.

A tudósok, orvosok, műszakiak, pedagógusok, de a munkások és parasztok között is igen nagy visszhangra talált, amit Nagy elvtárs a hazafiságra nevelésről, a tartalmas tanításról, a helyes magyar beszédről, stb. mondott. Vas megyében K. elvtárs a körmendi gimnázium igazgatója mondotta: "Ez a beszéd számunkra pedagógusok számára tartalmi kérdéseket is adott, emilyeneket eddig még nem kaptunk". Hajdú megyében az egyetem professzorai különösen a tudományos munkára vonatkozó megállapításokról beszélnek. Nagy Tibor professzor úgy nyilatkozott, hogy

a külföldi tudósokkal való találkozás előbbre viszi a tudomány fejlődését. Eddig is hasznosak voltak a más országok tudósaival folytatott eszmecseréi. Örömmel veszi, hogy a jövőben erre nagyobb lehetőségük nyílik, ez a tudományos munka fejlődését eredményezi. Nagy tetszéssel fogadták Veranyában is az orvosok, tudósok, pedagógusok a beszédet. Dr. B. Imre, Mohács-város kórházának igazgatója mondotta, úgy látja, még nagyobb megbecsülésben lesz részük ezután az orvosoknak, ami felelősségteljesebb munkára fogja őket serkenteni. Sok helyen felvetették az iskolákkal kapcsolatban, hogy a tantermekben nagyon hideg van /+5-12°/, ez nagyon nehezíti a tanítást és sok gyermek ki is marad.

Ellenséges megnyilvánulások

Több megyéből van tapasztalatunk és jelentésünk az ellenség tevékenységéről. Az ellenség fő módszere továbbra is: folcsigázni a várakozást, lebecsülni, lejáratni intézkedéseinket. Azt is terjesztik "Miért csak márciusban, miért nem most szállítják le az árakat?". Győr megyében, a határmenti községekben /Bund és Zsira/ olyan hangok vannak, hogy a kormány az engedményeket külföldi nyomás hatására tette meg, tavasszal a kommunisták meg fognak bukni és ezek az engedmények már annak az előjelei. Egyes községekben arról beszélnek, hogy a párt- és a kormány szembenállnak egymással. Rábapordán és Rábcfabin egyes dolgozó parasztok nyílton mondták "Nagy Imre az a mi emberünk, most jól odamondogatott nekik" /a "nekik" alatt a pár-

tot értik/. Különböző megnyilvánulások vannak a külügyminiszterek tanácskozásával kapcsolatban is. Olyanok például, hogy a II. világháboru is a külügyminiszterek tanácskozásával kezdődött, most is oda vezethet. Molotov elvtárs csak egyedül van, a nyugati külügyminiszterek hárman, ugyis le fogják szavazni.

- . -

Sok mende-monda kering Rákosi elvtárssal és Nagy Imre elvtárssal kapcsolatban is. Részben szembeállitják egymással Rákosi és Nagy Imre elvtársakat, részben feldicsérik vagy Rákosi, vagy Nagy Imre elvtársat külön-külön. A csongrádi járásban pl. K. Imre 3 holdas egyénileg dolgozó parasat ugy véleked ik Nagy elvtárs beszédéről, hogy Nagy elvtárs igen sok szépet és jót mondott és minden szava a dolgozók érdekeit és életszinvonalának emelését szolgálja, azonban nehogy ezt Rákosi elvtárs egy időmulva kibeszélje", mint ezt juniusban tette. A szegedi üzemekben hiányolják, hogy miért nem Rákosi elvtárs beszélt Nagy elvtárs helyett, és miért nem a párt jelenti ki a különböző rendelkezéseket. Budapesten több helyről felvetik, hogy Rákosi elvtárs miért mindig csak a "rosszakat" jelenti be, olyanokat, amikor a nadrágszijjat meg kell husni és a "jókat" miért hagyják Nagy elvtársnak.

Heves megyéből arról tájékoztetnek; a megye több járásában tapasztalható, hogy a kormány uj intézkedéseit tulságosan és főleg Nagy Imre elvtárs személyének tulajdonitják, nem

látják a párt szerepét a rendeletek megalkotásával kapcsolatban. Olyan kijelentéseket tesznek több helyen "Isten áldja meg Nagy Imrét, aki a mi emberünk - hogy a parasztságnak ilyen kedvezményeket biztosított". Vas megyében, a sárvári és a celldömölki járásban is az a hangulat, hogy Nagy Imre elvtárs az, aki ismeri a parasztság problémáit és segít rajtuk. Úgy beszélnek Nagy Imre elvtársról: "Ez a mi emberünk". Békés megyében, Bunyán, Endrődön viszont olyanokat is mondanak, hogy Nagy elvtárs nem úgy beszél már, mint a nyáron, őt is megvették.

Összefoglalva: Nagy Imre elvtárs beszéde nagy érdeklődést és jó hatást váltott ki a dolgozókból. A beszéd még szilárdabbá tette azt a meggyőződésünket, hogy a párt- és kormány következetesen végrehajtja politikáját, ígéreteit a nép életszínvonalának emeléséről illetően. Ez a parasztság termelési kedvét még jobban megnövelte. A munkások részéről tapasztalható, hogy bár örömet okozott az árleszállítások híre, mégis előrelátóbbak annak mértékével. Túlzott várakozás mutatkozik a fizetésemelések, nyugdíjemelések terén, amelyet az ellenség is minden eszközzel fokozni igyekszik. - Az értelmiség számára az okozott örömet, hogy foglalkoztak velük. A falusi pedagógusok részéről a fizetésemelés híre különösen jó hatást váltott ki.

A beszéd megnyugvást keltett abban az értelemben, hogy amit a párt- és kormány tervez, azt végrehajtjuk, azt bizonyítják az elmult hónapok eseményei is. Mutatja a beszéd, hogy helyes uton járunk továbbra is, azt a most bejelentett konkrét intézkedések támasztják alá. - Rendkivül nagy az érdeklődés a külügyminiszterek találkozója, az elkövetkező nemzetközi események iránt.

Budapest, 1954. január 30.

F. Márton